

Datum
2022-03-16Instans
Serviceämnden

Serviceämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde på
Pantängen, Västerångsgatan 6, Sessionssal Ugglan,
onsdagen den 23 mars 2022 kl. 14:00

Serviceämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden
som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Micael Svensson
Serviceämndens Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Ingeborg Moss, 033 357444 eller via e-post:
ingeborg.moss@boras.se

Ärende

1. Nämndens öppnande
2. Val av justerare
3. Föredragning och Ajournering
4. Remiss Uppföljning Program för ett integrerat samhälle
Dnr 2022-00006 1.1.3.1 1
5. Revisionsrapport - Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad 2022
Dnr 2022-00014 1.1.3.1 1
6. Remiss Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå
Dnr 2022-00016 1.1.3.1 1
7. Servicekontorets Personalekonomisk redovisning 2021
Dnr 2022-00033 2.3.5.25 1
8. Ekonomisk avstämning
9. Delegationsbeslut 2022-03-23
  - a. Redovisning av lämnade anbud på avdelningen Entreprenad
Dnr SN 2022-00001 1.3.1.4
  - b. Förteckning över delegationsbeslut om anställningar
Dnr SN 2022-00002 1.3.1.4
  - c. Redovisning av ordförandes attest över 1,5 mnkr
Dnr SN 2022-00003 1.3.1.4
10. Informationsärenden 2022-03-23
  - a. Rapport från presidieträff på Tekniska förvaltningen
  - b. Rapport från PLUPP 22 mars
  - c. Information från förvaltningschefen
  - d. Information från avdelningarna
11. Anmälningssärenden 2022-03-23
  - a. Kommunstyrelsens beslut 2022-02-07 § 53 Nämndbudget 2022
Dnr SN 2022-00032 1.1.3.1
  - b. Regler för inköp i Kommunkoncernen
Dnr SN 2022-00038 1.1.3.1
  - c. Motion: Menssäkra Borås
Dnr SN 2022-00039 1.1.3.1
  - d. Revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete
2022-2026
Dnr SN 2022-00040 1.1.3.1
12. Övriga frågor
13. Avslut av nämnd

Carina Andersson
Handläggare
033 358192

Datum
2022-03-23

Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00006 1.1.3.1

Remiss Uppföljning Program för ett integrerat samhälle

Serviceämndens beslut

Serviceämnden godkänner upprättat förslag till uppföljning av Program för ett integrerat samhälle.

Ärendet i sin helhet

Serviceämnden är en utförarnämnd som levererar tjänster inom stadsteknik, IT och administration till förvaltningar och bolag inom Borås Stad. Som sådan arbetar inte nämnden direkt ut mot medborgare utan till varje uppdrag finns en beställare identifierad.

När det gäller uppföljning av Program för ett integrerat samhälle är det Arbetslivsnämnden som ansvarar för att följa upp hur förvaltningarna och bolagen i Borås Stad arbetar med programmet.

Serviceämnden har inte deltagit i några specifika integrationsprojekt/insatser de senaste tre åren. Däremot har förvaltningen sedan många år tillbaka använt ett rekryteringsverktyg, Garuda, för att säkerställa att rekryteringar genomförs kompetensbaserat och icke diskriminerande.

Inom Serviceämndens verksamheter finns också ett antal praktikplatser där det kan förekomma att nyanlända tas emot. En begränsande faktor i det sammanhanget utgörs av att det för vissa yrken, och även praktikplatser, krävs lagstadgade utbildningar, t.ex. ”Säkerhet på väg”.

Beslutsunderlag

1. Remiss Uppföljning Program för ett integrerat samhälle

Beslutet expedieras till

1. Arbetslivsnämnden/ALN.diarium@boras.se

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Sammanträdesdatum
2021-12-14

Arbetslivsnämnden

§ 127

Dnr ALN 2021-00124 3.4.4.25

Uppföljning på Program för ett integrerat samhälle

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden beslutar att skicka ut uppföljningen av programmet till samtliga nämnder och bolag i Borås Stad.

Sammanfattning av ärendet

Arbetslivsnämnden beslutar att skicka ut uppföljningen av programmet till samtliga nämnder och bolag i Borås Stad, och begära in ett nämnd/styrelsebehandlat svar senast 31 mars.

Syftet med årets uppföljning är att skaffa en bred kunskapsöversikt av vilka aktiviteter och projekt som bedrivits i integrationssyfte i staden, samt vilka effekter/resultat dessa gett. Detta ger viktig kunskap som stödjer Nämndens samordnande uppdrag.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Uppföljning på Program för ett integrerat samhälle.

Uppföljning av Program för ett integrerat samhälle

Borås Stad ska verka för ett demokratiskt samhälle som främjar mänskliga rättigheter och bidrar till att förbättra människors integration. Arbetet med dessa frågor utgår från Program för ett integrerat samhälle, som reviderades och fastställdes av Kommunfullmäktige den 26 september 2019. Programmet gäller till och med 2023. Programmet redovisar den politiska viljeriktningen och anger målen för integrationsarbetet i Borås Stad. Arbetslivsnämnden ansvarar för att följa upp hur samtliga nämnder och bolag arbetar med programmet utifrån sina respektive ansvarsområden.

Målområden

Sedan Pm:et började skickas ut har Arbetslivsförvaltningen följt upp samtliga områden i programmet vilka är: arbete, bostad, utbildning, delaktighet, trygghet, folkhälsa och kultur. I år kommer uppföljningen att fokusera på de integrationsinsatser som har gjorts de senaste tre åren. Det kan vara insatser inom ett eller flera områden i programmet.

Ange nämnd eller bolag:

Kontaktperson, e-post och telefonnummer:

<p>Vilka integrationsprojekt/insatser har ni genomfört eller deltagit i de senaste 3 åren?</p> <p>Beskriv kortfattat innehåll, metod och eventuella samarbetspartners.</p>	<p>Vilket eller vilka områden i <i>Program för ett integrerat samhälle</i> har insatsen anknytning till?</p> <p>Områden från programmet: arbete, bostad, utbildning, delaktighet, trygghet, folkhälsa och kultur</p>	<p>Vad var syftet med insatsen/projektet?</p>	<p>Vilka var målgruppen för insatsen/projektet?</p>	<p>Vilka resultat/delresultat har ni uppnått?</p>
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

Remiss: Uppföljning på Program för ett integrerat samhälle

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritids- & folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- & vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- & konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Tekniska nämnden
14. Vård- & äldre- & barnnämnden
15. AB Bostäder
16. Borås Energi- & Miljö
17. Borås Elnät
18. Borås Djurpark AB
19. Fristadbostäder AB
20. AB Sandhultsbostäder
21. AB Toarpshus
22. Viskaforshem AB
23. Kommunstyrelsen

Remissvaren ska ha kommit in till Arbetslivsnämnden senast den **2022-03-31**.
Remissvaren skickas i elektronisk form till **ALN.diarium@boras.se**.
Ange diarienummer ALN 2021-00124 och remissinstansens namn i
ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna
kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som
ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Arbetslivsnämnden.

Hans Johansson, verksamhetschef
Handläggare
033-35 85 73

Ann Malm
Handläggare
033 35 74 78

Datum
2022-03-23

Instans
Servicenämnden
Dnr SN 2022-00014 1.1.3.1

Revisionsrapport - Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad 2022

Servicenämndens beslut

Servicenämnden delar granskarnas slutsatser i de delar som berör nämndens del av centralt tillkommande kostnader, med de tillägg som skrivits i texten nedan.

Ärendet i sin helhet

Det har inkommit en granskningsrapport från Borås Stads Stadsrevision gällande centralt tillkommande kostnader i Borås Stad.

Stadsrevisionen har granskat interna och gemensamma kostnader som är fördelade på förvaltningar/nämnder. Syftet med granskningen är att bedöma om Borås Stads hantering är ändamålsenlig, effektiv och i enlighet med kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning gällande Servicenämnden är att hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Nämndens uppfattning är att så sker och vill även tillägga att en alltför detaljerad skrivning riskerar att minska både nämnden och kommunfullmäktiges flexibilitet gällande de uppdrag som ges åt Servicenämnden.

I samband med förvaltningsremissen angående översyn av samtliga nämndreglementen i och med ny mandatperiod, kommer Servicenämnden att behandla frågan.

Beslutsunderlag

1. Remiss centralt tillkommande kostnader i Borås Stad 2022

Beslutet expedieras till

1. Stadsrevisionen

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

CENTRALT TILLKOMMANDE KOSTNADER I BORÅS STAD

Stadsrevisionen • Borås

Rapportsammandrag

2022-01-24

20
22

Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat interna och gemensamma kostnader som är fördelade på förvaltningar/nämnder. Syftet med granskningen är att bedöma om Borås Stads hantering är ändamålsenlig, effektiv och i enlighet med kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen.

Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad

Inom Borås Stad finns gemensamma kostnader som fördelas på alla nämnder. Som en del av granskningen har dessa gemensamma centrala kostnaders antal och omfattning kartlagts. Kartläggningen visar det finns sammanlagt 23 olika typer av kostnader som intern-debiteras nämnderna. Kostnaderna uppgår sammanlagt till ca 160 miljoner kronor årligen. Kostnaderna fördelas företrädesvis från Kommunstyrelsen och Servicenämnden men även andra nämnder ansvarar för delar av kostnaderna. Kostnaderna avser olika former av tjänster, så som ex. IT-arbetsplatstjänst, upphandling, försäkringspremie och tjänstekort m.m. De fördelas oftast genom olika former av fördelningsnycklar till de nämnder som nyttjar tjänsterna. De nämnder som ska nyttja tjänsterna kan i många fall inte styra över hur stor kostnad det blir för nämnden, påverka tjänstens innehåll eller avstå från en tjänst som man inte nyttjar.

Granskningen visar att mängden kostnader växt över tid. Uppgifter som framkommer i granskningen ger för handen att det - framför allt i Kommunstyrelsen - är ett etablerat arbetssätt att finansiera nya centrala tjänster genom s.k. fördelningsnycklar där kostnaden för tjänsterna internfaktureras andra nämnder i staden. Samtidigt framkommer i granskningen att betalande nämnder i vissa fall inte efterfrågat eller använder tjänsterna, att fördelningsnycklarna varierar och att hanteringen skapar ett administrativt merarbete i både debiterande och betalande nämnder.

Det framkommer även i granskningen att de centralt tillkommande kostnaderna försvårar budgetplaneringen för nämnderna och att denna form av finansiering av kungemensamma tjänster medför risker för ineffektivitet. Effektivitetsriskerna består främst av att av effektiviseringskrav i det ordinarie budgetarbetet inte slår igenom för dessa kostnader och att incitamenten för effektivisering riskerar att bli lägre när tjänster inte genomgår samma uppföljning som ramfinansierad verksamhet. Det finns till största delen heller inga regler, riktlinjer eller andra styrande dokument som reglerar hur hantering eller uppföljning av centralt tillkommande kostnader ska gå till.

De centralt tillkommande kostnaderna avser i flera fall, sett till var varje enskild kostnad, ringa belopp. Mängden kostnader totalt för betalande nämnder medför dock enligt vidtalade i granskningen, att inte oväsentliga delar av kommunbidraget måste avsättas årligen. Förhållanden som medför att kostnaderna betalas på bekostnad av nämndernas kärnverksamhet.

Ingen vidtalad i granskningen har kunnat presentera en heltäckande bild av kostnadernas antal, omfattning och utformning. Vare sig Kommunstyrelsen eller någon annan nämnd har genomfört någon analys över de centralt tillkommande kostnadernas omfattning eller dess inverkan på nämndernas förutsättningar att genomföra sina grunduppdrag. Det genomförs inte heller några konsekvensanalyser i dessa avseenden när nya centrala kostnader införs. När det gäller 17 av de 23 centralt tillkommande kostnaderna finns inte några formellt fattade beslut avseende själva tjänsten, dess kostnad eller dess fördelning. Betalande nämnder har såvitt framkommer i granskningen inte heller vidtalats vid införseln när det gäller merparten av de centralt tillkommande kostnaderna.

Samtidigt visar granskningen att delar av de centralt tillkommande kostnaderna avser tjänster som många menar behövs och som det är rationellt att finansiera och administrera centralt. Här uppger intervjuade samstämmigt att det i flera fall hade varit väsentligt bättre att hitta andra former för tjänstens finansiering. Detta ex. genom tilldelning i årlig budget för Kommunstyrelsen eller den nämnd som tillhandahåller tjänsten.

Lagliga förutsättningar

Som en del av granskningen har Stadsrevisionen gått igenom de lagliga förutsättningarna för en Kommunstyrelse eller en kommunal nämnd att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder.

Enligt kommunallagen 6 kap. 2 § fjärde punkten, ska Kommunfullmäktige, om inte något annat anges i lag eller annan författning, bestämma nämndernas verksamhetsområde och inbördes förhållanden. Kommunfullmäktige får även besluta att en nämnd ska tillhandahålla tjänster åt en annan nämnd.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § Kommunallagen, leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Kommunfullmäktige får enligt 6 kap. 8 § kommunallagen i vissa fall ge Kommunstyrelsens rätt att fatta beslut om förhållanden i andra nämnders verksamhet. Bestämmelserna innebär inte att Kommunstyrelsen blir överordnad andra nämnder eller att vissa frågor med automatik alltid ska beslutas om av Kommunstyrelsen. Bestämmelsen innebär endast att Kommunfullmäktige kan ge Kommunstyrelsen rätt att besluta i vissa särskilt angivna frågor som annars hade ankommit på en eller flera andra nämnder. Det kan exempelvis vara övergripande och strategiska frågor som berör flera nämnder.

Nämnderna beslutar enligt 6 kap. 3 § kommunallagen i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som Kommunfullmäktige har delegerat till dem. Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt.

Kommunstyrelsens och nämndernas uppgift och möjlighet att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder behöver enligt kommunallagen regleras i respektive nämnds reglemente, som ska beslutas av Kommunfullmäktige.

Stadsrevisionens genomgång av Kommunstyrelsens och de debiterande nämndernas reglementen visar att inget reglemente, förutom Servicenämndens och Grundskolenämndens, ger i uppgift från Kommunfullmäktige att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. I Servicenämndens fall avser uppgiften bl.a. att tillhandahålla tjänster som avser IT, redovisning samt personal- och löneadministration. I Grundskolenämndens fall avser uppgiften ansvar för bemanningsenheten pedagogik. Det framgår dock inte i Grundskolenämndens fall att detta är en tjänst till andra nämnder eller att nämnden har rätt att debitera andra nämnder. Kommunstyrelsen och övriga nämnder har inget stöd i reglementet för att införa, debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. Respektive nämnd har dessutom inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i de lagliga förutsättningarna i kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen, att Kommunstyrelsen och övriga nämnder inte har befogenhet eller mandat att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. Endast Servicenämnden och Grundskolenämnden har vissa av dessa befogenheter och då för de tjänster som anges i respektive nämnds reglemente.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Stadsrevisionen även att förslaget till lydelse i remissversionen av riktlinjer för beställar-/utförarmodellen om att *”Kommunstyrelsen har rätt att fördela kostnader genom så kallade fördelningsnycklar för köp av verksamheter som är kommungemensamma från olika interna utförare eller typer av tjänster”* inte är förenligt med Kommunstyrelsens reglementen. Detta då befintliga reglementen för Kommunstyrelsen inte medger denna typ av befogenheter.

Stadsrevisionens bedömning är, mot bakgrund av genomgången av berörda nämnders reglementen, att de delar som reglerar Servicenämndens och Grundskolenämndens möjligheter att tillhandahålla och debitera för tjänster till andra nämnder är mycket vagt formulerade. Kommunstyrelsen behöver mot bakgrund av detta och andra granskningsresultat i innevarande rapport genomföra en översyn av nämndernas reglementen i dessa delar.

Med utgångspunkt i områdets lagliga förutsättningar och övriga granskningsresultat gör Stadsrevisionen även nedanstående bedömningar för respektive nämnd som ansvarar för debitering av en eller flera centralt tillkommande kostnader.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden debiterar övriga nämnder sammanlagt ca 1,7 mnkr per år fördelade på två kostnadsposter. Det finns inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna i Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden eller i Kommunfullmäktige. Samhällsbyggnadsnämnden har inget stöd i reglementet för att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder.

Stadsrevisionens bedömning är att Samhällsbyggnadsnämndens hantering av centralt tillkommande kostnader inte är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden debiterar sju nämnder sammanlagt ca 8,6 mnkr per år. Det finns inga formella beslut om debitering eller fördelning av kostnader avseende bemanningsenheten pedagogik i Kommunstyrelsen, Grundskolenämnden eller Kommunfullmäktige. I Grundskolenämndens reglemente framgår att nämnden har ansvaret för bemanningsenheten pedagogik, det framgår dock inte att detta är en tjänst till andra nämnder eller att nämnden har rätt att debitera andra nämnder.

Stadsrevisionens bedömning är att Grundskolenämndens hantering av kostnaden för bemanningsenheten pedagogik delvis är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Servicenämnden

Servicenämnden debiterar nämnderna sammanlagt ca 105 mnkr per år fördelade på sju olika kostnadsposter. Servicenämnden utför tjänster inom områdena löneservice, IT-service och redovisningsservice och i enlighet med nämndens reglemente. När det gäller kostnadsposten som avser digitala nämndhandlingar finns det beslut i respektive nämnd om införandet av digitala nämndhandlingar. Gällande tre kostnadsposter (telefonservice, post- och budhantering samt stadshusservice) finns det inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

I Servicenämndens reglemente framgår att nämnden har i huvuduppgift att utföra tjänster rörande bl.a. om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter och fastighetsservice samt tillhandahålla service beträffande utskriftsenheter, kopiering och dyligt. I reglementet framgår inte att de ska tillhandahålla tjänster inom post, budhantering eller stadshusservice. Förvaltningen har dock gjort denna tolkning av reglementet. Det framgår inte i reglementet att nämnden har rätt att debitera andra nämnder. Det framgår dock av Kommunfullmäktiges budgetbeslut att Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag.

Stadsrevisionens bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen debiterar nämnderna sammanlagt ca 45 mnkr per år fördelat på tretton olika kostnadsposter. Kostnadsposten som avser försäkringspremie finns det beslut om i Kommunstyrelsen om att kostnaden ska fördelas ut till nämnderna. Kostnadsposten som avser dataskyddsbud finns det beslut i respektive nämnd om att utse dataskyddsbud från Sjuhärads kommunalförbund. När det gäller de elva kostnadsposter som återstår finns det inget beslut om att fördela ut kostnaderna till nämnderna varken i Kommunstyrelsen eller i Kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har inget stöd i reglementet för att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder

Stadsrevisionens bedömning är att Kommunstyrelsens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna inte är ändamålsenlig. Bristerna avser ett stort antal kostnadsposter om sammantaget större belopp. Därutöver visar granskningen att det i Kommunstyrelsen finns ett etablerat arbetssätt att finansiera centrala tjänster genom s.k. fördelningsnycklar vilket påverkar övriga nämnders förutsättningar att genomföra sina grunduppdrag. Kommunstyrelsen behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för styrelsen.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § kommunallagen, leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ansvarar enligt reglementet dessutom för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas ansvarsområden och för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls. Granskningen visar att det saknas en samlad analys av de centralt tillkommande kostnaderna. Det finns inte heller någon övergripande sammanställning över dessa kostnaders förekomst, utformning eller omfattning. Kostnaderna är tills största delen inte heller föremål för övergripande och systematisk uppföljning eller utvärdering.

Stadsrevisionens bedömning är att förhållandena medför att Kommunstyrelsens uppsikt över området inte är tillräcklig.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att de centralt tillkommande kostnaderna totalt sett uppgår till betydande belopp och avser en bred flora poster årligen. Principerna för fördelning skiljer sig åt och betalande nämnder saknar i stor utsträckning inflytande över kostnadernas storlek och utveckling. Hanteringen medför administrativt merarbete och det saknas formella beslut när det gäller merparten av kostnaderna. Det saknas även en samlad analys över kostnadernas utformning och omfattning. Konsekvensanalyser genomförs inte när nya centralt tillkommande kostnader införs. Hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna bedrivs till stor del inte i enlighet med Kommunfullmäktiges beslutade reglementen.

Förhållandena försvårar nämndernas budgetarbete, medför risker för ineffektivitet och att inte oväsentliga delar av kommunbidraget måste avdelas från nämndernas grunduppdrag årligen.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt till-

kommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Grundskolenämndens hantering bedöms som delvis ändamålsenlig. Kommunstyrelsens och Samhällsbyggnadsnämndens hantering inom området bedöms inte vara ändamålsenlig. Kommunstyrelsens uppsikt inom området bedöms därutöver som otillräcklig. Stadsrevisionens bedömning är att bristerna inom området är så pass omfattande att hanteringen totalt sett inte kan ses som ändamålsenlig och effektiv.

Kommunstyrelsen och berörda nämnder behöver säkerställa att hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna sker i enlighet med Kommunfullmäktiges reglementen. Kommunstyrelsen behöver därutöver genomföra en genomgripande analys av de centralt tillkommande kostnaderna, överväga alternativa finansieringsmodeller och se över hur hanteringen kan effektiviseras och följas upp. Kommunstyrelsen behöver även säkerställa en tillräcklig uppsikt inom området och genomföra en översyn av nämndernas reglementen.

Nämndernas ekonomiska förutsättningar för att genomföra sina grunduppdrag anges årligen i Borås Stads budget. Stadsrevisionen vill i sammanhanget påtala att de centralt tillkommande kostnaderna riskerar att urholka Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Centralt tillkommande kostnader

Stadsrevisionen • Borås

Rapport

Anna Duong
Anna Sandström

20
22

Innehållsförteckning

1 PROJEKTBEKRIVNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	3
1.3 Avgränsningar	3
1.4 Revisionskriterier	4
1.5 Granskningsansvariga	4
1.6 Metoder	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	4
2.1 Lagstiftning och interna styrdokument	4
2.1.1 Kommunallagen (2017:725)	4
2.1.2 Borås Stads reglementen för nämnderna	6
2.1.3 Borås Stads styr-och ledningssystem	7
2.1.4 Borås Stads Budget 2021	8
2.1.5 Remiss - Riktlinjer för beställar-/utförarmodellen	9
2.1.7 Övrigt	10
2.2 Centralt tillkommande kostnader	11
2.2.1 Stadsledningskansliet/Kommunstyrelsen	11
2.2.2 Servicekontoret/Service-nämnden	18
2.2.3 Samhällsbyggnadsförvaltningen/Samhällsbyggnadsnämnden	22
2.2.4 Grundskoleförvaltningen/Grundskolenämnden	24
2.3 Intervjuer med verksamheten	25
2.3.1 Intervjuer med chef för ekonomifunktion på förvaltningarna	25
2.3.2 Intervjuer med Servicekontoret	26
2.3.3 Intervjuer med Stadsledningskansliet	26
3 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR	27
4 KÄLLFÖRTECKNING	32

1 PROJEKTBESKRIVNING

1.1 Bakgrund

Inom de flesta kommuner avsätts en del av resurserna till administration till stöd för kärnverksamheten. Hit räknas ofta olika administrativa uppgifter för att stödja kärnverksamheten till exempel ifråga om ekonomi-, personal- och juridiska frågor.

Borås Stad har en del gemensamma centrala kostnader som är fördelade på alla nämnder beroende på nämndens storlek. Det finns ingen möjlighet att påverka kostnaderna utan de är direktdebiterade i ekonomisystemet.

1.2 Syfte och frågeställning

Granskningens syfte är att kartlägga vilka interna gemensamma kostnader som finns fördelade till nämnder/förvaltningar och att granska om Borås Stads hantering är ändamålsenlig, effektiv och sker i enlighet med kommunallagen.

Huvudsakliga frågeställningar är:

1. Sker hantering av de centrala kostnaderna i enlighet med kommunallagen och fullmäktiges reglementen?
2. Finns det några styrdokument som avser hur de centrala kostnaderna ska hanteras?
3. Hur många centralt tillkommande kostnader finns i Borås Stad?
4. Finns det beslut/avtal som avser centralt tillkommande kostnader?
5. Hur stora belopp avser de centralt tillkommande kostnaderna?
6. Hur fördelas de centralt tillkommande kostnaderna?
7. Vilken möjlighet har berörda nämnder att påverka kostnadsutvecklingen när det gäller centrala kostnader?
8. Vilken möjlighet har berörda nämnder att påverka innehållet i de centrala kostnaderna?
9. Vilka planeringsförutsättningar har berörda nämnder i sitt budgetarbete när det gäller införande av nya centrala kostnader?
10. Hur sker effektivisering och utveckling av de tjänster som de centralt tillkommande kostnaderna avser?
11. Genomförs någon samlad analys över de centralt tillkommande kostnaderna av Kommunstyrelsen?
12. Hur bedriver Kommunstyrelsen uppsikt över de centralt tillkommande kostnaderna?

1.3 Avgränsningar

Granskningen omfattar Borås Stads nämnder förutom Överförmyndarnämnden, Valnämnden och Krisledningsnämnden. Kommunala bolag omfattas inte av granskningen.

1.4 Revisionskriterier

Revisionskriterier är kommunallag (2017:725) (KL). Utöver det utgör interna styrdokument, regelverk och beslut revisionskriterier liksom riktlinjer och rekommendationer från statliga verk/styrelser.

1.5 Granskningsansvariga

Granskningsledare för projektet är Anna Duong vid Revisionskontoret. Projektmedarbetare är Anna Sandström vid Revisionskontoret.

1.6 Metoder

Metoderna för granskningen är dokumentstudier samt intervjuer med tjänstepersoner vid berörda förvaltningar. Inom ramen för granskningen har även en sammanställning av kostnader som avser centralt tillkommande kostnader genomförts.

2 GRANSKNINGSRESULTAT

2.1 Lagstiftning och interna styrdokument

2.1.1 Kommunallagen (2017:725)

Kommunstyrelsens arbetsuppgifter

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § KL, leda och samordna förvaltningen av kommunens eller regionens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.¹

Kommunfullmäktige får besluta att Kommunstyrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen får dock inte ges rätt att fatta beslut som rör andra nämnders myndighetsutövning, tillämpningen av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda.²

Kommunfullmäktige får enligt 6 kap. 8 § i vissa fall ge styrelsen rätt att fatta beslut om förhållanden i andra nämnders verksamhet. Bestämmelserna innebär inte att Kommunstyrelsen blir överordnad andra nämnder eller att vissa frågor med automatik alltid ska beslutas om av Kommunstyrelsen. Bestämmelsen innebär endast att Kommunfullmäktige kan ge Kommunstyrelsen rätt att besluta i vissa särskilt angivna frågor som annars hade ankommit på en eller flera andra nämnder. Det kan exempelvis vara övergripande och strategiska frågor som berör flera nämnder.³

Nämndernas arbetsuppgifter

Nämnderna beslutar enligt 6 kap. 3 § KL i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som Kommunfullmäktige har delegerat till dem.⁴

¹ Kommunallagen 6 kap 1 §

² Kommunallagen 6 kap 8 §

³ Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, 2021

⁴ Kommunallagen 6 kap 3 §

Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt. Detta innebär att nämnderna själva bestämmer inom förvaltningen och fattar beslut om t.ex. inköp av utrustning, annan materiellt och anställning av personal. I nämndernas uppgifter kan också ingå att bestämma formerna för hur vissa tjänster ska tillhandahållas kommunens medlemmar t.ex. vilka bibliotek som ska finnas, hur vatten och elektricitet ska distribueras och hur kommunens fritidsanläggningar ska nyttjas.⁵

Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som Kommunfullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.⁶

Nämnderna har ett ansvar för att se till att nämndernas egen verksamhet bedrivs i överensstämmelse med de övergripande mål som Kommunfullmäktige har ställt upp och i enlighet med de föreskrifter som finns för verksamheten. Hur denna kontroll ska gå till och hur nämnderna ska säkerställa att de får den information de behöver för att kunna genomföra sådan kontroll är upp till nämnderna själva att bestämma.⁷

Beställar- och utförarnämnder

Enligt kommunallagen 6 kap. 2 § fjärde punkten, ska Kommunfullmäktige, om inte något annat anges i lag eller annan författning, bestämma nämndernas verksamhetsområde och inbördes förhållanden. Kommunfullmäktige får även besluta att en nämnd ska tillhandahålla tjänster åt en annan nämnd.⁸

Det är enligt samma paragraf möjligt att fördela uppgifter mellan nämnderna på sådant sätt att en eller flera nämnder svarar för produktionen av vissa tjänster åt andra nämnder s.k. beställar-utförarnämnder. I dessa fall är det möjligt, och i vissa fall lämpligt, att upprätta ett system för intern debitering. Organisationen måste vara utformad så att den kan möta krav på rättsenlighet och på likabehandling av kommunmedlemmarna.⁹

Enligt kommunallagen 11 kap. 7 § får Kommunfullmäktige besluta att inte anvisa några medel till en nämnd.¹⁰ Förfarandet att inte anvisa medel till nämnd kan bli aktuellt i bl.a. de fall då en kommun valt att inrätta s.k. beställar- och utförarnämnder. Utförarnämnderna kommer i dessa fall att finansiera sin verksamhet genom den ersättning som kommer in via beställarnämnderna.¹¹

⁵ Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, 2021

⁶ Kommunallagen 6.kap 6 §

⁷ Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, 2021

⁸ Kommunallagen 6 kap 2 §, 4:e punkten

⁹ Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, 2021

¹⁰ Kommunallagen 11 kap 7 §

¹¹ Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, 2021

2.1.2 Borås Stads reglementen för nämnderna

Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder

I det gemensamma reglementet för Kommunstyrelsen och övriga nämnder framgår att Kommunstyrelsen och övriga nämnder, inom sina respektive verksamhetsområden, ska följa vad som anges i lag eller annan författning. De ska följa det fullmäktige - i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut - har bestämt att Kommunstyrelsen/nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Kommunstyrelsen/nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Nämnden skall vidta åtgärder i syfte att verksamheten inom ansvarsområdet kan bedrivas så rationellt som möjligt. Åtgärderna skall avse såväl inre organisation och arbetsformer som förhållandet till allmänhet och andra myndigheter.¹²

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon information i det gemensamma reglementet som avser hantering av centralt tillkommande kostnader.

Kommunstyrelsens reglemente

I Kommunstyrelsens reglemente framgår det att styrelsen ska ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas ansvarsområden. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls. Styrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.¹³

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon information i Kommunstyrelsens reglemente som avser hantering av centralt tillkommande kostnader.

Servicenämndens reglemente

I Servicenämndens reglemente framgår det att Servicenämndens huvudarbetsuppgifter är att utföra tjänster rörande bl.a. administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal-och löneadministration). Det framgår även att de ska utföra tjänster avseende om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter, fastighetsservice och tillhandahålla service beträffande utskriftsenheter, kopiering och dylikt.¹⁴

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon övrig information i Servicenämndens reglemente som avser hantering av centralt tillkommande kostnader.

Samhällsbyggnadsnämndens reglemente

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har det närmaste inseedet över byggnadsverksamheten enligt PBL (plan- och bygglagen). Nämnden fullgör också de övriga uppgifter som enligt annan lag skall fullgöras av den kommunala nämnden inom plan- och byggväsendet.¹⁵

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon övrig information i Samhällsbyggnadsnämndens reglemente som avser hantering av centralt tillkommande kostnader.

¹² Gemensamt reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder i Borås Stad, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2020-03-19

¹³ Reglemente för Kommunstyrelsen, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2020-02-20, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2021-03-18

¹⁴ 1 § Reglemente för Servicenämnden, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19.

¹⁵ 1 § Reglemente för Samhällsbyggnadsnämnden, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19.

Grundskolenämndens reglemente

Grundskolenämnden har hand om de uppgifter avseende kommunal förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem samt övriga uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen och andra skolförfattningar. Ansvarar för Bemanningseenheten Pedagogik. Gäller från och med 2020-01-01.¹⁶

Stadsrevisionen noterar att det inte framgår någon övrig information i Grundskolenämndens reglemente som avser hantering av centralt tillkommande kostnader.

2.1.3 Borås Stads styr- och ledningssystem

Budgetprocessen

Enligt Borås Stads styr- och ledningssystem framgår det att Kommunstyrelsen i juni månad fastställer de ekonomiska planeringsramar som är grunden för nämndernas förslag till budget. Nämnder gör förslag på budget på verksamhetsnivå, som skickas till Kommunfullmäktige för prövning. Förslaget är samtidigt grunden för förvaltningens utarbetande av verksamhetsplaner och detaljbudgetar. Kommunstyrelsen bereder nämndernas budgetförslag inför Kommunfullmäktiges beslut i november, under valår sker det i december. Nämnderna uppdaterar sina budgetförslag efter Kommunfullmäktiges beslut och tar egna beslut senast i december. Kommunstyrelsen fastställer nämndernas budgetar senast i februari.

Kommunbidrag

Kommunfullmäktige ger varje nämnd ett eller flera kommunbidrag. För vissa nämnder sker detta med en resursfördelningsmodell som bygger på befolkningsstrukturen som rör respektive nämnd. Nämnderna beslutar sedan om en nämndbudget som fördelar kommunbidraget på verksamheterna. Kommunstyrelsen ger anvisningar om hur detaljerad denna fördelning ska vara. Utifrån målområden, indikatorer samt uppdragen fastställer nämnden sina mål för respektive verksamhet.¹⁷

Revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem

Den 22 november 2021 skickades en revidering av Borås Stads styr- och ledningssystem till samtliga nämnder och bolag m.fl. Remissvaren ska senast den 31 januari 2022 komma in till Kommunstyrelsens diarium. Ur remissversionen noterar följande;

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige representerar invånarna och beslutar om Borås Stads inriktning, verksamhet och ekonomi. Detta görs genom att besluta om styrdokument, skattesats, budget och ärenden av principiell beskaffenhet eller ärenden som enligt lag Kommunfullmäktige ska besluta om formerna för deras arbete regleras i en arbetsordning.

Kommunfullmäktige bestämmer även hur den politiska organisationen och dess verksamhetsformer ska se ut, väljer ledamöter och ersättare till Kommunstyrelsen, nämnder och bolagsstyrelser.

¹⁶ 1-2 §§ Reglemente för Grundskolenämnden, Fastställt av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2019-11-29

¹⁷ Borås Stads Styr- och ledningssystem, fastställt av Kommunfullmäktige, senast revidering 2020-10-15

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har samma uppdrag och ansvar som nämnderna, men har enligt kommunalagen ett särskilt ansvar för ledning och samordning.

Styrelsen bereder och yttrar sig i ärenden till fullmäktige, det så kallade beredningstvånget.

Kommunstyrelsen ska stödja och ha uppsikt över nämndernas, de kommunala bolagens och kommunalförbundens verksamheter samt leda och samordna planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamhet.

I Kommunstyrelsens styrfunktion ingår att:

- leda arbetet i övergripande principiella frågor,
- leda, styra och samordna kommunens ekonomi och verksamhet
- lämna förslag till budget och tillse att nämndernas verksamhet bedrivs enligt de ekonomiska ramar och mål som Kommunfullmäktige beslutat om
- följa upp den ekonomiska förvaltningen och föreslå Kommunfullmäktige omprioriteringar eller åtgärder om det bedöms att så krävs
- Kommunstyrelsen har ansvar för att bedriva verksamhet enligt reglemente (det gemensamma reglementet och det egna reglementet) och utifrån Kommunfullmäktiges mål, riktlinjer, budget och beslut i övrigt. Kommunstyrelsen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt, det vill säga är ändamålsenlig och kostnadseffektiv.

Nämnderna

Nämnderna har ansvar för att bedriva verksamhet enligt reglemente (det gemensamma reglementet och de nämndsunika) och utifrån Kommunfullmäktiges mål, riktlinjer, budget och beslut i övrigt. Nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt, det vill säga är ändamålsenlig och kostnadseffektiv.

2.1.4 Borås Stads Budget 2021

Budgeten är en ekonomisk plan som skall visa kommunens samlade inkomster och utgifter samt hur den finansiella ställningen förändras under året. Budgeten är också ett internt resursfördelningsinstrument då ekonomiska ramar fördelas och resurser ges till olika verksamhetsområden. Budgeten skall vara utformad och kopplad till de olika verksamheterna på ett sådant sätt att den utgör en bra grund för styrning och uppföljning på alla nivåer.

Genom lydelsen i KL om ”god ekonomisk hushållning” kopplas budgeten nära till övergripande verksamhetsmål, utvärdering och effektivitet. Allt viktigare blir då att se budgeten som en del i kommunens samlade styrsystem. Begreppet ekonomistyrning har en fortsatt klar prioritet men måste ses tillsammans med en avancerad uppföljning av verksamhetsmålen.

Borås Stad har länge haft strategin att ”det ekonomiska målet är överordnat andra verksamhetsmål”. Detta markerar tydligt att ekonomin ytterst ger förutsättningarna för verksamheten men också utgör grunden till ett förhållningssätt som framgångsrikt präglat organisationen. Som beskrivits ovan ger de ekonomiska ramarna, och antagandena i dessa, förutsättningarna för verksamheten. Verksamheten blir mest effektiv om den har stabila förutsättningar och långsiktighet. Därför bör den finansiella strategin, som påverkar ramarna, kunna utformas så att de ekonomiska målen kan ha ett både långsiktigt och kortsiktigt perspektiv. Utgångspunkten måste vara att ramarna i möjligaste mån, och över en konjunkturfas, kan stötta en jämn och planerad verksamhet. Förutsättningarna för att kunna göra avsteg från de långsiktiga målen måste tydligt redovisas.

I driftbudgeten budgeteras nämndernas planerade intäkter och kostnader. Nettokostnaderna täcks när det gäller anslagsfinansierad verksamhet med kommunbidrag. Kommunbidraget motsvarar normalt den budgeterade nettokostnaden per nämnd.

Det ekonomiska målet för respektive nämnd är det budgeterade resultatet efter kommunbidrag i den av Kommunfullmäktige fastställda årsbudgeten. Det budgeterade resultatet är i normalfallet noll, det vill säga budgeten baseras normalt på att kommunbidraget motsvarar nettokostnaderna. Vissa undantag förekommer dock. Det handlar då främst om att nämnderna i budgeten finansierar verksamheten med överskott från tidigare år eller arbetar in underskott från tidigare år.

Nämnderna har i årets budgetarbete fått ett effektiviseringskrav på 1,0 % motsvarande 63 miljoner för kommunen som helhet.

Servicekommittén ansvarar för tjänster inom teknik, service och administration, som utförs på uppdrag av Stadsledningskansliet, övriga förvaltningar i Borås Stad samt de kommunala bolagen. Servicekommitténs verksamhet budgeteras med ett resultatkrav på 7,0 mnkr för 2021. Servicekommittén är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag.¹⁸

2.1.5 Remiss - Riktlinjer för beställar-/ -utförarmodellen

Den 3 december 2021 skickades en remissversion av Riktlinjer för beställar-/ -utförarmodellen till samtliga nämnder och bolag. Remissvaren ska senast den 28 februari 2022 komma in till Kommunstyrelsens diarium. Ur remissversionen noterar Stadsrevisionen följande;

I remissversionen av riktlinjerna framgår det att syftet med riktlinjen är att tydliggöra ett likartat arbetssätt för köp av verksamhet där Servicekommittén är utförare. Riktlinjerna gäller i första hand de tjänster som Servicekommittén utför till beställande nämnder och bolag, men kan även tillämpas för interna beställningar av tjänster mellan andra nämnder och bolag. Köp av verksamhet inom kommunen behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom kommunen räknas som en gemensam koncern, om än uppdelad på olika nämnder och helägda bolag. Det finns två typer av verksamheter som nämnder och bolag köper av Servicekommittén: verksamhet som kan konkurransutsättas (t.ex. snöröjning, entreprenad) och annan verksamhet som inte är föremål för konkurransutsättning (t.ex. IT, löneadministration och ekonomiredovisning).

I remissversionen framkommer även att Kommunstyrelsen har rätt att fördela kostnader genom så kallade fördelningsnycklar för köp av verksamheter som är kommungemensamma från olika interna utförare eller typer av tjänster.

¹⁸ Borås Stad Styr- och ledningssystem, fastställt av Kommunfullmäktige, senast revidering 2020-10-15

2.1.7 Övrigt

Internpriser

Kommunstyrelsen beslutade 21 mars 2005 om regler för interndebitering. Ambitionen var att ha hög kvalitet i den ekonomiska uppföljningen genom att skapa ett gott underlag för bl.a. arbetet med prognoser. Avsikten var att skapa spärrar mot att fakturor sänts långt efter det att prestationen har utförts. Det finns exempel på sen fakturering av stora summor, som varit oväntade för mottagaren.¹⁹

Stadsrevisionen noterar att reglerna inte finns att tillgå bland stadens styrdokument. Det framgår inte heller vem som är ansvarig för reglerna och vem som har i uppgift att uppdatera reglerna. Det som finns under internpriser avser endast tre centralt tillkommande kostnader (förvaltningsarbetsbemanningskostnader för redovisning och koncerninköp samt digital arbetsplats).

Granskning av beställar- och utförarmodellen i Borås Stad

I en tidigare revisionsrapport från 2019 har Stadsrevisionen konstaterat att det inte fanns några beslut om riktlinjer som avsåg beställar- och utförarmodellen i Borås Stad. Avsaknaden av tydliga regler gjorde att processen med beställningar inte var transparent och förutsägbar. Denna brist påverkade Servicekontoret och deras möjlighet till långsiktig planering.

I rapporten framgår det även att inom det administrativa området (IT-service, löneservice, redovisningstjänster och telefoni) var tillämpningen av beställar- och utförarmodellen likartad i hela kommunen. Samtidigt konkurrerades inte det administrativa området, utan modellen var en interorganisatorisk lösning för hur de berörda tjänsterna hanterats i kommunen. Det saknades kunskap om den externa marknaden och om prisbilden, både hos beställarna och hos Servicenämnden. Därför bedömde Stadsrevisionen att det inte tillämpades en tydlig beställar- och utförarmodell med syfte att främja kostnadsmedvetenhet och effektivitet inom det administrativa området.²⁰

Stadsrevisionens iakttagelser av lagstiftning och interna styrdokument

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunfullmäktige får besluta om att Kommunstyrelsen får fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Det innebär inte att Kommunstyrelsen blir överordnad andra nämnder eller att vissa frågor med automatik alltid ska beslutas om av Kommunstyrelsen. Stadsrevisionen konstaterar att Kommunstyrelsen har i uppdrag att ha uppsikt över andra nämnder och att leda och samordna kommunens angelägenheter. Stadsrevisionen noterar att Kommunfullmäktige inte har beslutat om att Kommunstyrelsen får besluta om särskilt angivna förhållanden som avser centralt tillkommande kostnader som debiteras till andra nämnder.

Nämnderna ska enligt kommunallagen själva besluta om verksamheten som rör förvaltningen. Att verksamheten är ändamålsenlig och kostnadseffektiv. Stadsrevisionen konstaterar att det är nämnderna själva som beslutar om hur kommunbidraget ska användas. Stadsrevisionen kan även konstatera att det är Kommunfullmäktige som beslutar om varje nämnds kommunbidrag.

¹⁹ <https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/ekonomihandbok/internpriser.4.366f0c6a148c124dedd2211d.html>

²⁰ https://www.boras.se/download/18_2e9ba05316de13f985d25f0c/1571736660115/Rapport%20Bor%C3%A5s%20Stad%20Granskning%20av%20best%C3%A4llar-%20och%20utf%C3%B6rarmodellen.pdf

Kommunfullmäktige har i budgeten 2021 beslutat om att Servicenämnden ska utföra tjänster. Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag. Stadsrevisionen kan konstatera att Kommunfullmäktige har beslutat att Servicenämnden har uppdraget att utföra tjänster åt andra nämnder och bolag. Ingen annan nämnd har tilldelats ett sådant uppdrag.

Stadsrevisionen noterar att det saknas stöd i reglemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder att debitera centrala kostnader. Det finns i Servicenämndens reglemente att de ska utföra tjänster inom redovisningsservice, IT-service och löneservice. I övrigt finns inte några andra styrande dokument som reglerar centrala kostnader som beslutats av Kommunfullmäktige. Det finns en remiss om Riktlinjer för beställar-/utförarmodellen utskickad till nämnder och bolag.

2.2 Centralt tillkommande kostnader

Stadsrevisionen har sammanställt 23 centralt tillkommande kostnader som sammanlagt uppgår till ca 160 miljoner, se bilaga 1. De förvaltningar som debiterar kostnaderna framgår nedan.

2.2.1 Stadsledningskansliet/Kommunstyrelsen

Stadsledningskansliet består av tio avdelningar. Gemensamt för avdelningarna är att de arbetar med övergripande strategiska uppdrag och stöder Kommunstyrelsen i ledningen av kommunen.²¹

Kommunikationstjänster

Kommunikationstjänsterna som debiteras ut till förvaltningarna omfattar Borås Stads intranät, Borås Stads externa nät, boras.se och andra tjänster och program som förvaltningarna använder som stöd i kommunikationsarbetet.

Stadsledningskansliets avdelning Kommunikation debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 964 tkr. Det finns en fördelningsnyckel. I den årliga kostnaden ingår dels tjänsteförvaltningen av Sitevision, som är kommunens upphandlade plattform för webbpublicering och som används för intranätet, boras.se, och för några ytterligare webbplatser, exempelvis inom Kulturförvaltningen, samt kostnader för andra tjänster inom kommunikationsområdet. Kostnad för intranätet är bland annat baserad på en grundavgift, antal tillsvidareanställda och antal skribenter. Kostnad för webbplatsen boras.se är baserad på en grundavgift, antal redaktörer och antal skribenter. Kostnaden för ytterligare webbplatser inom Sitevision är baserad på en grundavgift, storlek på webbplatsen och hur mycket trafik den genererar. I kostnadsposten avseende tjänster inom kommunikation ingår bl.a. bildbank, pressrum, verktyg och program kopplat till digital tillgänglighet samt tjänster och program som stöd i kommunikationsarbetet.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende kommunikationstjänster i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Det finns enligt vidtalade i granskningen en praxis där Borås Stads kostnader för kommunens gemensamma administrativa stöd (redovisning, personal m.fl.) fördelas på förvaltningarna. Kommunikationsavdelningen följer den. Avdelningen menar att man i dialog med kommunikatörer och med information till förvaltningschefer 2013 (Sitevision) och 2019 (övriga tjänster för kommunikation) har förankrat och informerat om att dessa kostnader kommer att fördelas.

²¹ <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/stadsledningskansliet.4.64737d1d14502edf3956191e.html>

Hälsostrateg och företagshälsovård

Borås Stad har en central hälsostrateg som arbetar bl.a. med strategiska hälso- och arbetsmiljöarbetet övergripande för staden. I det ingår stöd till alla förvaltningar i det hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet, personalekonomisk redovisning, SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete)-modulen i Stratsys, företagshälsovård, samverkan med Försäkringskassan, nätverk hälsoinspiratörer, centrala utbildningar för chefer, skyddsombud och hälsoinspiratörer, friskvårdsförmåner, arbetsgivarroll i MerKrafts (Borås Stads personalklubb)²² styrelse m.m. och även uppföljning av avtalet med företagshälsovård som är utlagd på en extern utförare.

Stadsledningskansliets avdelning för Personal och förhandling debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,4 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antalet tillsvidareanställda och provanställda per förvaltning. I den årliga kostnaden ingår en tjänst som hälsostrateg och företagshälsovård för hela kommunen som är upphandlad och utförs av extern utförare. I kostnadsposten för företagshälsovård ingår det en summa för basservice (som innebär att alla medarbetare, chefer och HR kan ringa till företagshälsovården utan kostnad) och en summa för strategiska/förvaltningsövergripande insatser som inkluderar utbildningar m.m.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende hälsostrateg eller företagshälsovård i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutade den 7 juni 2005 om att Borås Stad även i fortsättningen skall upphandla företagshälsovården externt. Hälsoutvecklaren placerades även i fortsättningen inom Stadsledningskansliets personal- och förhandlingsenhet.²³

Enligt vidtalade har hälsostrategen varit inbjuden till ett koncernledningsmöte och informerat kring kostnader för företagshälsovård m.m.

Grundlicens lönekartläggning

Borås Stad genomför sedan flera år lönekartläggningar varje år. Lönekartläggningen fokuserar på att granska Borås Stads lokala individuell och differentierad lönesättning baserad på kommunens lönebestämmelser. Är de könsneutrala och följer lönerna de könsneutrala bestämmelser som finns? Om det kommer fram avvikelser kring detta vid lönekartläggningen ska dessa justeras omedelbart eller senast tre år efter det att avvikelsen upptäckt.²⁴

Stadsledningskansliets avdelning för Personal och förhandling debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 96 tkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antalet anställda per förvaltning. I den årliga kostnaden ingår licensen till ett digitalt verktyg som heter SYSARB.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende grundlicens för lönekartläggning i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Enligt vidtalade är fördelningen av kostnaderna avseende licensen beslutad på ett HR-chefsmöte (2010/2011) att kostnaden skulle fördelas per förvaltning eftersom alla förvaltningar är berörda.

²² <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/personalforeningar/merkraft.4.239252af146060404499cf05.html>

²³ Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2005-06-07

²⁴ <https://intranet.boras.se/anstalldocharbetsgivare/lonecoversyn/lonecoversynsprocess/lonekartlaggning/lonekartlaggning2020.4.2b148b21162cf2a8e299f8c4.html>

Fördelning av fackliga företrädare

Fördelning av fackliga företrädare består av två olika kostnadsposter. Den ena avser centralt fackliga motparter för de fackliga organisationerna. Den andra avser övriga förtroendemän med facklig tid som representerar fackförbunden. Stadsledningskansliets avdelning för Personal- och förhandling fördelar ut en årlig kostnad på ca 5,3 mnkr avseende central fackliga företrädare och en årlig kostnad avseende enskilda förtroendemän som representerar fackförbunden på ca 3,9 mnkr genom en fördelningsnyckel.

Löneadministrationskostnaden är 0,65 % på bruttolönekostnaden och omfattar alla anställda i Borås Stad, varav 0,51 % går till Löneservice på Servicekontoret och 0,14 % går till Stadsledningskansliets avdelning Personal- och förhandling och avser centralt fackliga företrädare. 0,14 % motsvarar ca 5,3 mnkr årligen och avser centralt fackliga motparter i sju fackförbund. Personal- och förhandlingsavdelningen betalar för lönekostnaderna 2021 vad gäller ordförande i Vision, Lärarförbundet, LR, Vårdförbundet SACO och Kommunal. Det finns ingen fördelningsnyckel utan debiteringarna kommer från lönesystemet Heroma. Fördelningen av fackliga företrädare ska gå med ett nollresultat och reglering sker genom återbetalning av budgeterad kostnad vid överskott till förvaltningarna.

De lokala fackliga organisationerna tecknar centralt kollektivavtal årligen om hur mycket tid de förfogar över. Den centrala tiden beräknas utifrån fyra timmar/medlem och år (enligt förtroendemannalagen). Den fackliga tiden fördelas av fackförbunden på de enskilda förtroendemännen och schemaläggs. Eftersom de fackliga organisationerna utser fackliga företrädare som ska representera medlemmarna i staden, fördelas deras kostnader per förvaltning/antalet anställda/facklig organisation. Den fackliga kostnaden avseende enskilda förtroendemän uppgår till ca 3,9 mnkr och fördelas ut på alla förvaltningar genom en fördelningsnyckel.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende fördelning av fackliga företrädare i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Tjänstekort

Borås Stads IT-styrgrupp beslutade 2018 om att etablera en tjänstekortsorganisation för att öka säkerheten och tillförlitligheten för anställda och brukare. Därtill även för att möta de krav som ställs gällande IT- och informationssäkerhet samt säkerhetsskydd.

Stadsledningskansliets avdelning för Centrum för kunskap och säkerhet (CKS) debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 4,8 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antalet tillsvidareanställda per förvaltning. I den årliga kostnaden ingår organisationen för fyra årsanställda och innefattar personalkostnader, lokaler, support- och serviceavtal, licenser, utrustning, material m.m.²⁵

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende tjänstekort i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Enligt vidtalade är fördelningen av kostnaderna avseende CKS Kortteam beslutad av Borås Stads IT-styrgrupp där alla förvaltningschefer utom Revisionschefen finns representerad. Från och med år 2020 interndeberas CKS Kortteam förvaltningarna. Detta i enlighet med vad som kommunicerats ut på IT-styrgruppsmöten.

²⁵ Internt PM - Utdebitering av CKS Kortteam, 2021-02-20

Försäkringspremie

Stadsledningskansliets avdelning för Centrum för kunskap och säkerhet debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 11 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel. Premien ska täcka stadens försäkringskostnader, uttag ur skaderegleringskontot och central administration. Utdebiteringen av försäkringspremien fördelas solidariskt för de ”gemensamma” försäkringarna, de förvaltnings-specifika försäkringarna bekostas av förvaltningarna själva.

I den interna premien ingår overheadkostnader (OH-kostnader) som i samråd, 2019-11-04, med Ekonomistyrning på Stadsledningskansliet och avser följande områden;

- Självrisikkostnad vid inbrott, brand och vattenskada
- Försäkringsförmedlare Söderberg & Parter
- Lönekostnad säkerhetschef, säkerhetssamordnare 50 %
- SLA-tjänster CCTV
- SRT-larm i beredskap (personlarm)
- Portabelt brandlarm
- Svartfiber SLA-tjänst för bevakningsföretagets kamerabilder
- Leasing av stadens tjänstebilar
- Licenser CCTV
- V-lan serviceavtal

Diskussion har påbörjats med Stadsledningskansliets avdelning för Ekonomistyrning gällande nedbrytning av OH-kostnader i förvaltnings-specifika debiteringar.

Borås Stad har för närvarande ett ramavtal med försäkringsförmedlare Söderberg & Partners.

Den interna självrisken är för närvarande två prisbasbelopp och gentemot försäkringsbolaget en miljon kronor för brand, vatten och inbrott. Fonden bör innehålla medel som täcker minst två fullskaliga skador. Eventuellt över-/underskott vid året slut regleras i fond och eventuell återbetalning till förvaltningarna sker om det blir överskott. Borås Stads interna premier fastställs så nära årsskiftet det går för att få skadeutfallet fullt ut.

Beslut

Kommunstyrelsen har den 17 juni 2002 beslutat om en försäkringsstrategi. Stadsledningskansliet (tidigare Administrativa kontoret) har upprättat en försäkringsstrategi för att fastställa vem som har försäkringsansvaret, vad som skall försäkras, omfattningen av försäkringarna samt vilka självrisiker som skall gälla internt och externt. Då den berör samtliga kommunens förvaltningar har strategi fastställts genom ett beslut i Kommunstyrelsen. För att eliminera effekterna vid förvaltningarna av höga, externa självrisikkostnader finns ett skaderegleringskonto på Stadsledningskansliet. Till detta konto inbetalar förvaltningarna en årlig ”premie”. Från kontot utgår ersättningar mellan den interna självrisken och den externa självrisken. Genom detta system delar samtliga förvaltningar solidariskt på självrisikkostnaderna.²⁶

²⁶ Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2002-06-17

Esmaker, Canea och stödfunktioner

EsMaker är ett webbaserat enkät- och analysverktyg där man kan skraddarsy enkäter och Canea är ett processhanteringsverktyg. Andra stödfunktioner är bl.a. e-tjänster plattformen som innebär egen plattform för utveckling av tjänster både internt och externt.²⁷

Stadsledningskansliets avdelning för Kvalitet och utveckling debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,9 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antalet tillsvidare anställda per förvaltning och antal användare i olika stödsystem. Esmaker, Canea, e-tjänsteplattform, Synpunktshantering, Selfpoint, Infracontroll och Entergate ingår i fördelningskostnaden.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende Esmaker, Canea och stödfunktioner i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Enligt vidtalade har stödsystemet Canea tagits upp på ett möte med IT-styrgruppen och koncernledningen där det fattades beslut om att köpa in ett system och att kostnaden skulle fördelas mellan förvaltningarna. Sedan fattades det ett beslut på mötet med koncernledningen att säkerställa förvaltningen av Canea och e-tjänster med en centralt placerad resurs. Det saknas minnesanteckningar från IT-styrgruppsmöten.

E-handel, upphandling och hållbarhet

E-handel innebär att hela inköpsprocessen, från beställning till fakturering, sker elektroniskt och att information om priser och avtalade produkter finns tillgänglig i beställningssystemet Agresso (Unit 4). Med e-handel effektiviseras hela inköpsprocessen och för varje inköp Borås Stads verksamheter gör via e-handeln blir resultatet högre avtalstrohet.²⁸ I kostnaden för e-handel ingår drift av e-handelssystemet (innefattar support till användare, löpande uppdatering av priser från olika avtal mm.)

Upphandling och koncerninköp finansieras med upphandlingar och abonnemang. De skapar avtal som ger rätt förutsättningar för förvaltningarna/bolagens köp. De kan medverka i olika faser av en upphandling beroende på organisationens kompetens och förmåga.²⁹ I kostnaden för upphandling ingår rådfrågning, upphandlingsjuridik, upphandling av centrala avtal, avtalsförvaltning av centrala avtal, drift av system för upphandling, drift av system för direktupphandling, drift av system för avtalsdatabas samt drift av system för spendanalys.

I kostnaden för hållbarhet ingår samordning av hållbarhetsfrågor relaterade till inköp, drift av system för hållbarhetsuppföljning samt samordning av Borås Stads fairtradearbete.

Stadsledningskansliets avdelning för Koncerninköp debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 10,6 mnkr som avser förvaltningsabonnemang för upphandling, e-handel och hållbarhet. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal transaktioner, antal kundefakturor, budget, omsättning, antal användare och antal leverantörsfakturor.

²⁷ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/esmaker.4.7d95a87b1495219af9752fe9.html>

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/canea.4.5c09fa0516a59d42b021a561.html>

²⁸ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/ehandel.4.6795eb7415d0329975fad8a8.html>

²⁹ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop.4.613655ff148a1209d2d92ab.html>

Enligt flertalet intervjuade framgår att utöver de abonnemangskostnaderna ovan faktureras också direkta kostnader för specifika upphandlingsuppdrag till förvaltningarna. De direkta kostnaderna består av en minimikostnad om 15 000 kr samt ett timpris 750 kr/timme. Dessa kostnader är ej med i sammanställningen i bilaga 1.³⁰

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende e-handel, upphandling och hållbarhet i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Ny förvaltningsorganisation (PM3)

För att säkerställa att Borås Stads IT-system effektivt bidrar till att uppfylla verksamheternas och invånarnas behov under hela sin livstid finns en kommungemensam systemförvaltningsmodell som ger stöd i de aktiviteter som ska genomföras för att upprätthålla nytta, kvalitet, hantera verksamhetskrav och vidareutveckla systemen. Borås Stad har hösten 2018 antagit PM3 som sin systemförvaltningsmodell. Strategisk IT vid Stadsledningskansliet är ägare av modellen.

Stadsledningskansliets avdelning för Ekonomistyrning debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,1 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal fastanställda 1 januari 2021.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende ny förvaltningsorganisation (PM3) i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Borås Stads IT-styrgrupp beslutade den 14 september 2018 om att en utdebiteringsmodell för 2020 och framåt ska tas fram. Summan som IT-styrgrupp beslutat om är 1 085 tkr och den summan kommer att index uppräknas till 2021. Summan för 2021 är 1 107 tkr.³¹

Mediapoolen

Mediapoolen är ett kommunalägt bolag som ägs av kommunalförbunden Skaraborg, Sjuhärad och Fyrbodal samt Uddevalla kommun. Tillsammans delar 37 kommuner på kostnaderna för att säkerställa att man har det bredaste mediepedagogiska innehållet tillgängligt för skola, förskola och äldreomsorg. Huvudkontor finns i Skövde. Här finns bland annat försäljningsavdelning där du kan pröva på SMART Boards, dokumentkameror och andra spännande teknikprylar. I Borås ligger ett lokalkontor för Sjuhärad. Här sitter redaktionen och bygger teman till Digital Pedagogik och det är också Borås som har ansvar för Mediapoolens kursverksamhet samt kundservice. I Uddevalla finns Fyrbodals lokalkontor. Här finns marknads- och kommunikationsavdelning och en del av filmhanteringen för Digital Pedagogik.

Stadsledningskansliets avdelning för Ekonomistyrning har upprättat fördelningsnyckeln för Mediapoolen. Grundskoleförvaltningen debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,8 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel där varje förvaltning betalar mellan 2 % till 12 %. Grundskoleförvaltningen betalar mest och betalar 40 %.³²

³⁰ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/bestallningavupphandlingsuppdrag.4.6a33a9c61494be7358459386.html>

³¹ Internt PM - Utdebitering av ny förvaltningsorganisation, 2019-04-29

³² Internt PM – Mediapoolen – information och intern kostnadsfördelning, 2019-09-04

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende Mediapoolen i Kommunstyrelsen, Grundskolenämnden eller Kommunfullmäktige.

Det finns ett internt PM från Borås Stads IT-strateg om Mediapoolen – information och intern kostnadsfördelning där fördelningsnyckeln ingår.³³

Dataskyddsbud

Den nya dataskyddsförordningen (GDPR) innehåller krav på dataskyddsbud. I de fall personuppgiftsbehandling utförs av en myndighet eller offentligt organ ska personuppgiftsansvarig utse ett dataskyddsbud. Eftersom nämnderna är personuppgiftsansvariga behöver de utse ett dataskyddsbud.³⁴

Stadsledningskansliets avdelning för Ekonomistyrning debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 764 tkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på en fast kostnad på 25 475 kr/förvaltning och sedan en rörlig kostnad baserad på antal anställda.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende dataskyddsbud i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Direktionen för Sjuhärads kommunalförbund har den 23 februari 2018 beslutat att inrätta en delregional funktion för dataskyddsbud inom Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund där kostnaden fördelas mellan deltagande kommuner.³⁵

Kommunstyrelsen har den 18 juni 2018 beslutat om organisationen för arbetet med den nya dataskyddsförordningen gäller från och med den 25 maj 2018. Kommunstyrelsen föreslår respektive nämnd, tillika personuppgiftsansvarig, utse Magnus Blomqvist och Dan Bodin vid Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund till Dataskyddsbud från och med den 25 maj 2018.³⁶

Respektive nämnd i Borås Stad har beslutat om dataskyddsbud från Sjuhärads kommunalförbund.

Licens Stratsys

Stratsys är ett webbaserat verktyg som används för att underlätta och förenkla planerings- och uppföljningsprocessen i Borås Stad.³⁷

Stadsledningskansliets avdelning för Ekonomistyrning debiterar förvaltningarna en årlig kostnad som är baserad på hur många licenser varje förvaltning använder.

³³ Ibid

³⁴ PM – Dataskyddsbud inom Borås regionen, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, 2017-12-12

³⁵ Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Protokoll, 2018-02-23

³⁶ Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2018-06-18 § 339

³⁷ <https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/ekonomihandbok/stratsys.4.366f0c6a148c124dedd225fc.html>

År 2021 kostar användarlicenserna för Borås Stad ca 1,1 mnkr varv en användarlicens 1 625 kr. Priset för en licens ska täcka den årliga kostnaden för support och underhåll. För att ha möjlighet att utveckla Stratsys med ny funktionalitet kan licenspriset ändras utöver den årliga kostnaden för support och underhåll. Innan ny funktionalitet, som har en betydande påverkan på licenspriset, köps in stäms behov och kostnad av med förvaltningarna. Sådana avstämningar kan till exempel ske på Stratsys förvaltningsadministratörmöten som hålls fyra gånger per år.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende licenser i Stratsys i Kommunstyrelsen eller Kommunfullmäktige.

Stadsrevisionens sammantagna iakttagelser för Stadsledningskansliet/Kommunstyrelsen

Stadsledningskansliet debiterar förvaltningarna sammanlagt ca 45 mnkr per år. Det finns tretton olika kostnadsposter som avdelningarna på Stadsledningskansliet fördelar ut på förvaltningarna. De två största kostnadsposten är försäkringspremier och förvaltningsabonnemang av e-handel, hållbarhet och upphandling som vardera uppgår till ca 11 mnkr. Det finns sammanlagt sju olika fördelningsnycklar varav fem fördelningsnycklar är baserade på antal anställda. En kostnadspost saknar fördelningsnyckel och det är centralt fackliga företrädare där debiteringarna kommer från lönesystemet Heroma. Kostnadsposten som avser försäkringspremie finns det beslut om i Kommunstyrelsen där kostnaden ska fördelas ut till förvaltningarna. Kostnadsposten som avser dataskyddsbud finns det beslut i respektive nämnd om att utse dataskyddsbud från Sjuhärads kommunalförbund. De elva kostnadsposter som återstår finns det inget beslut om att fördela ut kostnaderna till nämnderna/förvaltningarna varken i Kommunstyrelsen eller i Kommunfullmäktige.

2.2.2 Servicekontoret/Serviceenämnden

Servicekontoret utför servicetjänster, tekniska och administrativa tjänster till Borås Stads förvaltningar och bolag. Servicekontoret har ingen traditionell kommunal budgettilldelning utan arbetar enligt beställar-/utförarmodellen.³⁸

Förvaltningsabonnemang avseende Redovisningsservice

Redovisningsservice är Borås Stads kvalificerade resurs för redovisningsfrågor.³⁹

Redovisningsservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 12,7 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal transaktioner, antal kundfakturer, budget, omsättning, antal användare och antal leverantörsfakturer. Redovisningsservice ska gå med ett nollresultat per år vilket påverkar utfallet av förvaltningsabonnemanget över åren. Reglering sker genom återbetalning av budgeterad kostnad vid överskott till förvaltningarna.

Beslut

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019 beslutat om Serviceenämnden reglemente. I § 1 målet med verksamheten, framgår det att Serviceenämndens huvudarbetsuppgifter är att utföra tjänster rörande administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal- och löneadministration)⁴⁰

³⁸ <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret.4.3025bc80148884464ed46f6.html>

³⁹ <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret/organisation/affarsstod/redovisningsservice.4.66d3dae0154ddf7317e9afee.html>

⁴⁰ Borås Stad, Kommunfullmäktige, protokoll, 2019-06-19

Det finns ett avtal/beställning avseende tjänsten Borås Stads redovisningsfunktion från den 31 maj 2021. Avtalet är undertecknat av Borås Stads Ekonomichef, Redovisningschefen och Chefen för ekonomifunktionen på Servicekontoret. I avtalet framgår det beställarens uppdrag till utföraren, prioriterade utvecklingsinsatser samt prissättning m.m.⁴¹

Löneadministration (0,51 % av bruttolönekostnaden)

Löneservice hanterar kvalificerad löneadministration för framför allt Borås stads förvaltningar och sköter den administrativa delen av anställningsavtal, löneavtal, löneunderlag.⁴²

Löneservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 18,3 mnkr. Löneadministrationskostnaden är 0,65 % på bruttolönekostnaden och omfattar alla anställda i Borås Stad, varav 0,51 % går till Löneservice på Servicekontoret och 0,14 % går till Stadsledningskansliets avdelning Personal- och förhandling och avser centralt fackliga företrädare. 0,51 % motsvarar ca 18,3 mnkr och går till löneservice för löneadministration. Det finns ingen fördelningsnyckel utan debiteringarna kommer från lönesystemet Heroma. Fördelningen av löneadministration ska gå med ett nollresultat och reglering sker genom återbetalning av budgeterad kostnad vid överskott till förvaltningarna.

Beslut

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019 beslutat om Servicenämndens reglemente. I § 1 målet med verksamheten, framgår det att Servicenämndens huvudarbetsuppgifter är att utföra tjänster rörande administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal- och löneadministration)⁴³

Digital Arbetsplats (DAP)

Digital arbetsplats är den grundläggande IT-tjänsten för medarbetare i Borås Stad. Det innebär bland annat ett användarkonto, tillgång till nätet, lagring, e-post samt ett antal standardprogram.

Dataservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 57,2 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel. Digital ArbetsPlats (DAP) består av tre olika områden, varav två av områdena, Användarkonto och Infrastruktur är obligatoriska. Det tredje området som är med i DAP är anslutningsavgiften för Hyr-PC och denna kostnad är samma för både Administrativ personal och Pedagogisk personal. Denna tillkommer för varje Hyr-PC som förvaltningarna hyr genom dataservice. De datorer så kallade 1-1-datorer som hyrs av extern part, för elever och lärare, belastas inte av anslutningsavgift. Själva Hyr-PC-hyran är inte med i de centrala kostnaderna. Denna ligger utanför då förvaltningarna själva kan styra i vilken omfattning och i vilket prissegment man vill hyra.

Användarkonto och Infrastruktur är obligatoriska för alla medarbetare i Borås Stad och genereras automatiskt via Heroma. Prissättning av dessa tjänster går till enligt följande: I samråd med Tjänsteägaren, Borås Stads Ekonomichef, Förvaltningsledaren på Servicekontoret och några till kommer de överens om ambitionsnivån på DAP. Därefter beräknas den totala kostnaden för DAP av stf avdelningschef på Dataservice. Ett lärarkonto har värdet 1 och en elev har värdet 0,5 och en administrativ har värdet 3.

⁴¹ Internt avtal/beställning 2022 avseende tjänsten Borås Stads redovisningsfunktion, 2021-05-31

⁴² <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret/organisation/personalochkontorservice/loneservice.4.55993df81490ebd407c1053f.html>

⁴³ Borås Stad, Kommunfullmäktige, Protokoll, 2019-06-19

Sedan beräknas det fram ett styckpris för dessa tre varianter av användarkonto. När det gäller Infrastruktur har Servicekontoret en annan nyckel och den innebär att elev F-4 har värdet 0,5 övriga användare har värdet 1. Sedan beräknas det fram ett styckpris inom Infrastruktur. För tredje området är det samma pris som gäller och då beräknas priset ut från totala kostnadsmassan i förhållande till antal Hyr-PC som hyrs.

Att alla anställda ska ha ett konto i DAP har sedan länge beslutats i den tvärfunktionella IT-styrgruppen någon gång på 2000-talet. Det har förändrats med åren och för närvarande innebär det att alla medarbetare ska samma möjlighet att ta del av Borås Stads information via Intranät.

Dataservice sköter debiteringen för Tjänsteägarens räkning. De fångar upp var användaren har sin anställning i det organisatoriska trädet i Heroma. Därefter så placeras användaren in på det avtalet de skapat som har rätt ansvar och verksamhet, under förutsättning att slutkunden inte valt någon annan kontering. Dataservice förmedlar inte den summariska budgetsiffran för kommande år till förvaltningarna utan vi publicerar styckpriset för respektive tjänst på Intranätet. Utifrån dessa priser har respektive kund själv möjlighet att beräkna sina kostnader kommande år. Priser presenteras under våren inför budget 1.

Beslut

Kommunfullmäktige har den 19 juni 2019 beslutat om Servicenämnden reglemente. I § 1 målet med verksamheten, framgår det att Servicenämndens huvudarbetsuppgifter är att utföra tjänster rörande administrativ service till kommunens nämnder (IT, redovisning, personal- och löneadministration)⁴⁴

Digitala nämndhandlingar

Begreppet Digitala nämndhandlingar innebär att man per nämnd/styrelse beslutar att ersätta pappershandlingar med digitala nämndhandlingar.⁴⁵

Dataservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,9 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal förtroendevalda politiker per nämnd. Kommunfullmäktige betalar den största delen som motsvarar 26,1 %.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende digitala nämndhandlingar i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har den 19 november 2012 beslutat om att Digitala nämndhandlingar övergår från försök till ordinarie drift i Kommunstyrelsens nämndadministration. Digitala nämndhandlingar införs även för Kommunfullmäktige.⁴⁶

Respektive nämnd i Borås Stad har beslutat att införa digitala nämndhandlingar.

⁴⁴ Borås Stad, Kommunfullmäktige, protokoll, 2019-06-19

⁴⁵ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochitjtjanster/digitalanamndhandlingar.4.366f0c6a148c124dedd4421a.html>

⁴⁶ Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2012-11-19

Det finns en överenskommelse avseende digitala nämndehandlingar från den 15 april 2019. Överenskommelsen är undertecknad av Kommunsekreteraren på Stadsledningskansliet och Dataservice på Servicekontoret. I överenskommelsen framgår det beställarens uppdrag till utföraren, tjänstens omfattning, servicegrad, kvalitet och fördelningsnyckel.⁴⁷

Telefonservice och växel

Telefonservice ansvarar driftsmässigt för alla anknötningar och tjänster under växeln samt för hänvisningssystemet CMG.⁴⁸

Personal och kontorsservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 11,7 mnkr. Kostnaden är baserad på antal inlagda poster i den elektroniska telefonkatalogen CMG. Det finns ingen fördelningsnyckel till kostnaderna utan underlagen finns i Servicekontorets förssystem Komma.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende Telefonservice och växel i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

Det finns ett avtal avseende Telefonservice och växel från den 27 november 2018. Avtalet är undertecknat av Borås Stads Ekonomichef, Avdelningschef på Servicekontoret för Personal- och kontorsservice, Telefonservice och växel, och Arbetschef på Servicekontoret. I avtalet framgår det beställarens uppdrag till utföraren, tjänstens omfattning, servicegrad och kvalitet.⁴⁹ Det finns ett internt PM från den 6 maj 2019 där det framgår att Stadsledningskansliet och Servicekontoret har upprättat en ny debiteringsmodell för Telefonservice och Växel från 2019.⁵⁰

Budbil och posthantering

Budbil och posthantering innebär tjänsten för intern och extern posthantering på samtliga förvaltningar.

Personal och kontorsservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 2,6 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal hämtställen för intern respektive extern debitering, kostnad för internpostsortering, internposthantering inom stads-huskvarteret, avgifter per streckordskund och postadress 501 80. Kostnaden för budbil räknas årligt upp enligt index.⁵¹

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende budbil och posthantering i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

Det finns ett internt PM från den 4 mars 2020 med information om kostnad för budkörning och posthantering, streckkoder och postavtal 501 80. I PM:et framgår fördelningsnyckel och höjning enligt m.m. Förvaltningarna ska sedan fylla i bokföringsordern och skicka tillbaka till Servicekontoret.⁵²

⁴⁷ Internt PM – Överenskommelse Digitala nämndhandlingar, 2019-04-15

⁴⁸ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/telefonservice5070.4.613655ff148a1209d2d9209.html>

⁴⁹ Internt PM – Avtal Telefonservice och Växel, 2018-11-27

⁵⁰ Internt PM - Information om ny debiteringsmodell för Telefonservice och Växel, 2019-05-06

⁵¹ Internt PM - Kostnad för budkörning och posthantering, streckkoder och postavtal 501 80, 2020-03-04

⁵² Ibid.

Stadshusservice

Stadshusservice samlar flera olika resurser för stadshuskvarteren. Det ingår bl.a. fastighetsskötsel, kontorsvakmästeri med verksamhetsstöd och reception Stadshuset. Följande förvaltningar ingår i Stadshusservice; Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Lokalförsörjningsförvaltningen, Miljöförvaltningen, Revisionskontoret, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Stadsledningskansliet, Servicekontoret och Tekniska förvaltningen.⁵³

Personal och kontorservice på Servicekontoret debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 826 tkr. Det finns en fördelningsnyckel som är baserad på antal anställda på respektive förvaltning som ingår i Stadshuskvarteret.⁵⁴

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende Stadshusservice i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

Det finns ett serviceavtal avseende Stadshusservice från den 7 februari 2020. Avtalet är undertecknad av respektive förvaltningschef och Arbetschef på Servicekontoret för Personal- och kontorservice. I serviceavtalet framgår det beställarens uppdrag till utföraren, tjänstens omfattning, servicegrad, kvalitet och fördelningsnyckel.⁵⁵

Stadsrevisionens sammantagna iakttagelser för Servicekontoret/Servicenämnden

Servicekontoret debiterar förvaltningarna sammanlagt ca 105 mnkr per år. Det finns sju olika kostnadsposter som avdelningarna på Servicekontoret fördelar ut på förvaltningarna. Den största kostnadsposten är digital arbetsplats som uppgår till ca 57 mnkr. Det finns sammanlagt fem olika fördelningsnycklar och två kostnadsposter saknar fördelningsnyckel. Det är löneservice där debiteringarna kommer från lönesystemet Heroma och telefonservice som enligt vidtalande uppger att underlagen finns i Servicekontorets försystem KomMa. Avseende tre kostnadsposter som avser löneservice, IT-service och redovisningsservice framgår det i Servicenämndens reglemente att nämnden ska utföra tjänster inom de tre områdena. Gällande kostnadsposten som avser digitala nämndhandlingar finns det beslut om införandet av digitala nämndhandlingar i respektive nämnd. De återstående tre kostnadsposterna finns det inga formella beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna/förvaltningarna i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

2.2.3 Samhällsbyggnadsförvaltningen/Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för frågor om byggande, detaljplanering, mätning och kartframställning. I Samhällsbyggnadsförvaltningen ingår även lantmäterivdelningen.⁵⁶

Intramap

Intramap är stadens interna tittskåp för geografisk information. I programmet ser man vilken geografisk information som stadens verksamheter vill göra tillgängliga för andra anställda inom Borås Stad. Anställda kan i Intramap välja att presentera informationen för andra inom Borås Stad och på så sätt samordna information i en karta för att hjälpa andra med att dela information och ta mer korrekta beslut.

⁵³ <https://intranet.boras.se/serviceochstod/bokaochbestalla/stadshusservice.4.35c58f2b1488e52a8428ea63.html>

⁵⁴ Internt PM – Serviceavtal Stadshusservice 2020-02-07

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ <https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/samhallsbyggnadsforvaltningen/uppdragochansvar.4.c3d1d811486bb2d2efab845.html>

Varje objekt i kartan kan även innehålla information om vad som finns på platsen, även länkar till dokument, rapporter eller hemsidor.⁵⁷

Samhällsbyggnadsförvaltningen debiterar förvaltningarna en årlig kostnad på ca 1,7 mnkr. Det finns en fördelningsnyckel där varje förvaltning betalar mellan 2 % till 15 %. Samhällsbyggnadsförvaltningen betalar mest och betalar 20 %.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende intramap i Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden eller Kommunfullmäktige.

Enligt vidtalade på Samhällsbyggnadsförvaltningen finns det beslut i Kommunstyrelsen om att Intramap ska fördelas på varje förvaltning men det finns inga dokumenterade beslut.

Projektstudio för Samhällsbyggnad

Projektstudions mål är att bättre och snabbare lösa komplexa frågor inom samhällsbyggnadsprocessen. Projektstudion beskrivs bäst som ett arbetsformat där Samhällsbyggnadsförvaltningen tillsammans med andra förvaltningar arbetar intensivt med en uppgift. I studion samverkar olika kompetenser och professioner i komplexa frågor i syfte att gemensamt lösa problem och nå fram till en gemensamma målbilder. Här finns utrymme att kreativt arbeta med innovativa idéer och utbyta kunskap samt erfarenheter med varandra. Projektstudioarbete har förtur gentemot ordinarie arbete så länge det annonserats i god tid. Arbetsmodellen är förankrad i Borås Stads högsta ledning.⁵⁸

Samhällsbyggnadsförvaltningen debiterar Stadsledningskansliets avdelning för samhällsplanering, Tekniska förvaltningen, Miljö- och konsumentförvaltningen, Lokalförsörjningsförvaltningen samt Fritids- och folkhälsoförvaltningen en årlig kostnad på ca 53 tkr. Det finns en fördelningsnyckel där samtliga förvaltningar som ingår i projektstudion betalar lika mycket.

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende projektstudio i Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden eller Kommunfullmäktige.

Den strategiska gruppen som består av förvaltningschefer för respektive förvaltning har den 28 januari beslutat om att internfakturera varje förvaltning för hyra av lokal och IT-drift för projektstudio och intäkterna ska gå till plan och bygglovsavdelningen. Den strategiska gruppen har den 17 juni 2020 beslutat om förvaltning och utveckling av projektstudio för samhällsbyggnadsprocessen. I dokumentet framgår det att Projektstudio för samhällsbyggnadsprocessen finansieras för närvarande gemensamt av de deltagande förvaltningarna. Kostnader för studioarbete, material och lokal faktureras samhällsbyggnadsförvaltningen som i sin tur fördelar kostnaderna mellan de olika förvaltningarna.⁵⁹

⁵⁷ <https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/gisochgeografiskinformation/intramap.4.5c09fa0516a59d42b02a5a05.html>

⁵⁸ <https://intranet.boras.se/styrningochledning/kvalitetochutvecklingsarbeten/projektstudioforsamhallsbyggnad.4.4516944915fdebb937ec5c8a.html>

⁵⁹ <https://intranet.boras.se/download/18.5b4fa15a177cda291b058c/1614067861350/F%C3%B6rvaltning%20och%20utveckling%20av%20projektstudio%20f%C3%B6r%20samh%C3%A4llsbyggnadsprocessen.pdf>

Stadsrevisionens sammantagna iakttagelser för Samhällsbyggnadsförvaltningen/ Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsförvaltningen debiterar förvaltningarna sammanlagt ca 1,7 mnkr per år. Det finns två olika kostnadsposter som Samhällsbyggnadsförvaltningen fördelar ut på förvaltningarna. Den största kostnadsposten är Intramap som uppgår till ca 1,7 mnkr. Det finns två olika fördelningsnycklar. Det finns inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna/förvaltningarna i Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden eller Kommunfullmäktige.

2.2.4 Grundskoleförvaltningen/Grundskolenämnden

Bemanningsenhet inom pedagogik

Bemanningsenheten är en del i förvaltningarnas samlade arbete med att säkerställa personal- och kompetensförsörjningen samt att stärka arbetsgivarvarumärket Borås Stad. Ytterst syftar verksamheten till att möta kommuninvånarnas behov av stöd och service i olika verksamheter.

Bemanningsenhetens mål är att sträva för 100 % täckning av verksamheternas behov (beställningar) men med rådande personalläge är en rimlig förväntad täckning mellan 90-100%. Beroende på förvaltningarnas behov av personer till vikariat kan det leda till en lägre täckningsgrad av korttidsbemanningen.

Täckningsgraden för respektive verksamhet påverkas bl.a. av möjligheten att rekrytera timavlönade, timavlönades tillgängliga tid, verksamhetens förmåga att rekrytera tillsvidareanställda och arbetsmarknadsläge. För bästa resultat ska Bemanningsenheten och förvaltningarna ha fortlöpande dialog.

Grundskoleförvaltningen debiterar Fritids- och folkhälsoförvaltningen, Kulturförvaltningen, Förskoleförvaltningen, Grundskoleförvaltningen, Gymnasie- och utbildningsförvaltningen, Vård- och äldreomsorgen och Servicekontoret en årlig kostnad på ca 8,6 mnkr avseende 2021. Det finns en fördelningsnyckel och kostnaden och fördelas till de förvaltningar som använder bemanningsenheten. Fördelning görs utifrån tidigare års nyttjandegrad. Inför 2021 års fördelning har antal beställningar mellan 2018-01 och 2020-10 tagits fram och använts som fördelningsbas. Avstämning mellan utförd kostnad och aktuell kostnad kommer att göras i april, september samt december.⁶⁰

Beslut

Det finns inga formella beslut om fördelning av kostnader avseende bemanning pedagogik i Kommunstyrelsen, Grundskolenämnden eller Kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige har den 20-21 november 2019 beslutat att Bemanning Pedagogik övergår från Kommunstyrelsen till Grundskolenämnden från och med 1 januari 2020. I Grundskolenämndens reglemente under § 2 Verksamhet och uppdrag läggs Ansvarar för bemanningsenheten Pedagogik till.⁶¹

⁶⁰ Internt PM - Uppdrag för Borås Stads bemanningsenhet inom pedagogik, 2020-12-08

⁶¹ Kommunfullmäktige Borås Stad, Protokoll, 2019-11-20-2019-11-21

2.3 Intervjuer med verksamheten

2.3.1 Intervjuer med chef för ekonomifunktion på förvaltningarna

Befintlig ram

Flertalet intervjuade uppger att det saknas samordning av centralt tillkommande kostnader, det finns ingen som har överblick över hur mycket kostnader det är som cirkulerar runt. På intranätet finns det tre kostnadsposter och det är digital arbetsplats, e-handel, upphandling och hållbarhet samt förvaltningsabonnemang för redovisningsservice. Enligt flera intervjuade saknas det information om kostnader som debiteras ut centralt, det bara kommer en internfaktura i ekonomisystemet som ska betalas. Flera intervjuade uppger att några av kostnaderna har belastat förvaltningarna under flera år som ska inrymmas med den tilldelade budgeten. Flera kostnader kan betraktas som relativt nya där förvaltningarna inte fått någon kompensation i budget för dessa ökade kostnader. Frågor som flertalet av de intervjuade uppger är exempelvis om det genomförs några konsekvensanalyser vad det innebär för förvaltningarna innan man fördelar ut de centrala kostnaderna?

Effektivisering

Enligt intervjuade är flertalet av de administrativa system som fördelas genom centrala kostnaderna relevanta. System behövs i förvaltningen för att genomföra sitt uppdrag och man ser fördelarna med att kostnaderna hanteras centralt. De intervjuade ställer sig samtidigt frågande till vilket incitament det finns för att effektivisera. Många förvaltningar har i de flesta fall inte möjlighet att påverka kostnaderna eller innehållet i de resurser/system som fördelas ut. Flertalet intervjuade menar att när det gäller några av systemen/centrala kostnaderna som debiteras ut, har det i många förvaltningar inte efterfrågats något system. I dessa fall används inte heller systemen. Det blir en dyr kostnad när man inte använder system man betalar för. Ingen tar något effektiviseringsansvar för kostnadsposterna, menar de intervjuade.

Effektiviseringskrav från Kommunfullmäktige i samband med budget uppges inte heller slå igenom på de centralt fördelade kostnaderna.

Ramfinansiera och fördelningsnycklar

I flera fall har centrala kostnader räknats upp mer än den indexuppräknings som nämnderna erhåller i budgetram, vilket leder till att det blir anpassningar i verksamheten, beskriver de intervjuade. Flera intervjuade anser att man bör se över möjligheten att ramfinansiera flera av de centrala funktionerna. Dessa tjänster skulle då också bli mer transparenta och genomgå samma budgetuppföljning som andra ramfinansierade verksamheter, menar de intervjuade.

Enligt flera intervjuade menar de att fördelningsnycklarna i några fall är ologiska. De menar att behovet eller användandet av tjänsten/programmet behöver ligga till grund för fördelningen och inte baserat på exempelvis antalet anställda som några av fördelningsnycklarna är baserade på. Flera intervjuade menar att fördelningsnycklarna borde vara påverkbara, att varje förvaltning ska själv kunna värdera kostnaden och därmed kunna påverka kostnaden efter behoven samt att fördelningsnycklarna bör ses över med jämna mellanrum.

Merarbete och administration

Enligt intervjuade är det viktigt att poängtera att även om vissa kostnader som debiteras ut vid införande av tjänster central inte är särskilt höga så genererar dessa tjänster merarbete på förvaltningarna. Ofta förväntas förvaltningarna ta fram kontaktpersoner till dessa centrala tjänster. Detta genererar i slutändan en slags dold kostnad i arbetstid för förvaltningarna, menar de intervjuade. Därutöver tillkommer kostnader för att hantera alla internfakturer som ska betalas som en följd av fördelningssystemet. Underlagen till interndebiteringarna från Servicekontoret finns i förssystemet KomMa, där flertalet av intervjuade upplever att det är svårt att hitta rätt underlag i KomMa och att man i flera fall inte vet vad man betalar för.

Planeringsförutsättningarna vid införande av nya centrala kostnader är dessutom undermåliga, menar man. Det kan komma ett mail till en tjänsteperson på förvaltningen om att det kommer en internfaktura, under innevarande år, som inte meddelats innan budget är fastställd.

Beslut

Flertalet av de centralt tillkommande kostnaderna är beslutade av IT-styrgruppen, uppger de intervjuade. Man är samtidigt frågande till vilket mandat den gruppen har att besluta om kostnader för andra nämnder? Det är Kommunfullmäktige som har beslutat om budgeten till nämnderna, framhåller de intervjuade. Hela budgeten går ju inte till nämnderna egentligen. Detta då de centralt tillkommande kostnaderna inte går att säga nej till eller påverka. Dessa kostnader måste man betala oavsett och de går därmed först, menar man. I slutändan innebär detta anpassningar i kärnverksamheten.

2.3.2 Intervjuer med Servicekontoret

Enligt flertalet intervjuade på Servicekontoret har de sedan omorganisationen 2011 (beslut i Kommunfullmäktige 18 november 2010) fått fler administrativa avdelningar. Det var bl.a. Löneservice, Dataservice, Redovisningsservice, Telefonservice som tidigare var organiserad under Administrativa kontoret under Kommunstyrelsen. Avdelningarna har anpassat sig efter Servicekontorets modell för interndebitering och upplever inte någon administrativ merkostnad vid debitering. Underlagen till majoriteten av debiteringar finns i Servicekontorets försystem KomMa. Det finns några beställare på Stadsledningskansliet för samtliga administrativa avdelningar där de minst en gång per år går igenom Servicekontorets tjänster och ändrar och justerar i den mån som det behövs.

När det gäller nämndens reglemente har förvaltningen tolkat det så att de ska utföra tjänster avseende om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter och fastighets-service till att de ska utföra tjänster inom stadshusservice till vissa förvaltningar. När det gäller service beträffande utskriftsenheter, kopiering och dylikt har förvaltningen gjort tolkningen att de omfattar tjänster avseende tryckeri, post, brev- och budhantering.

2.3.3 Intervjuer med Stadsledningskansliet

Enligt flertalet intervjuade på Stadsledningskansliet finns det en intern debiteringsmodell som Stadsledningskansliet använder för debitering av interna tjänster och program. Några av kostnads-posterna har tillkommit på senare tid av olika politiska beslut om att införa systemet eller tjänsten och kostnaden har sedan fördelats ut på förvaltningarna. Det administrativa kringarbetet med att hantera interna debiteringar tar arbetstid från personalen på Stadsledningskansliet. Det behöver enligt de intervjuade genomföras en genomlysning av de centralt tillkommande kostnaderna för att hitta alternativa finansieringsmöjligheter för flertalet av dem.

Stadsledningskansliet är beställare av olika tjänster som Servicekontoret utför. Digital infrastruktur, försäkringar, löneservice, telefonservice och redovisningsservice är centrala kostnader som varje förvaltning behöver ha för att kunna genomföra uppdraget från Kommunfullmäktige. Borås Stad har löst det genom gemensamma kostnader för alla förvaltningar och det har varit ett sätt att finansiera den gemensamma lösningen.

Det finns ingen central sammanställning av centralt tillkommande kostnader som Stadsledningskansliet har utformat. Det har inte heller genomförts någon konsekvensanalys vid införande av nya centralt tillkommande kostnader. Det finns inga beslut om riktlinjer för beställar-/utförarmodellen men en remissversion har skickats ut till nämnderna.

3 STADSREVISIONENS BEDÖMNINGAR

Stadsrevisionen har granskat interna och gemensamma kostnader som är fördelade på förvaltningar/nämnder. Syftet med granskningen är att bedöma om Borås Stads hantering är ändamålsenlig, effektiv och i enlighet med kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen.

Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad

Inom Borås Stad finns gemensamma kostnader som fördelas på alla nämnder. Som en del av granskningen har dessa gemensamma centrala kostnaders antal och omfattning kartlagts. Kartläggningen visar det finns sammantaget 23 olika typer av kostnader som interndeberas nämnderna. Kostnaderna uppgår sammantaget till ca 160 miljoner kronor årligen. Kostnaderna fördelas företrädesvis från Kommunstyrelsen och Servicenämnden men även andra nämnder ansvarar för delar av kostnaderna. Kostnaderna avser olika former av tjänster, så som ex. IT-arbetsplatstjänst, upphandling, försäkringspremie och tjänstekort m.m. De fördelas oftast genom olika former av fördelningsnycklar till de nämnder som nyttjar tjänsterna. De nämnder som ska nyttja tjänsterna kan i många fall inte styra över hur stor kostnad det blir för nämnden, påverka tjänstens innehåll eller avstå från en tjänst som man inte nyttjar.

Granskningen visar att mängden kostnader växt över tid. Uppgifter som framkommer i granskningen ger för handen att det - framför allt i Kommunstyrelsen - är ett etablerat arbetssätt att finansiera nya centrala tjänster genom s.k. fördelningsnycklar där kostnaden för tjänsterna internfaktureras andra nämnder i staden. Samtidigt framkommer i granskningen att betalande nämnder i vissa fall inte efterfrågat eller använder tjänsterna, att fördelningsnycklarna varierar och att hanteringen skapar ett administrativt merarbete i både debiterande och betalande nämnder.

Det framkommer även i granskningen att de centralt tillkommande kostnaderna försvårar budgetplaneringen för nämnderna och att denna form av finansiering av kommungemensamma tjänster medför risker för ineffektivitet. Effektivitetsriskerna består främst av att av effektiviseringskrav i det ordinarie budgetarbetet inte slår igenom för dessa kostnader och att incitamenten för effektivisering riskerar att bli lägre när tjänster inte genomgår samma uppföljning som ramfinansierad verksamhet. Det finns till största delen heller inga regler, riktlinjer eller andra styrande dokument som reglerar hur hantering eller uppföljning av centralt tillkommande kostnader ska gå till.

De centralt tillkommande kostnaderna avser i flera fall, sett till var varje enskild kostnad, ringa belopp. Mängden kostnader totalt för betalande nämnder medför dock enligt vidtalade i granskningen, att inte oväsentliga delar av kommunbidraget måste avsättas årligen. Förhållanden som medför att kostnaderna betalas på bekostnad av nämndernas kärnverksamhet.

Ingen vidtalad i granskningen har kunnat presentera en heltäckande bild av kostnadernas antal, omfattning och utformning. Vare sig Kommunstyrelsen eller någon annan nämnd har genomfört någon analys över de centralt tillkommande kostnadernas omfattning eller dess inverkan på nämndernas förutsättningar att genomföra sina grunduppdrag. Det genomförs inte heller några konsekvensanalyser i dessa avseenden när nya centrala kostnader införs. När det gäller 17 av de 23 centralt tillkommande kostnaderna finns inte några formellt fattade beslut avseende själva tjänsten, dess kostnad eller dess fördelning. Betalande nämnder har såvitt framkommer i granskningen inte heller vidtalats vid införseln när det gäller merparten av de centralt tillkommande kostnaderna.

Samtidigt visar granskningen att delar av de centralt tillkommande kostnaderna avser tjänster som många menar behövs och som det är rationellt att finansiera och administrera centralt. Här uppger intervjuade samstämmigt att det i flera fall hade varit väsentligt bättre att hitta andra former för tjänstens finansiering. Detta ex. genom tilldelning i årlig budget för Kommunstyrelsen eller den nämnd som tillhandahåller tjänsten.

Lagliga förutsättningar

Som en del av granskningen har Stadsrevisionen gått igenom de lagliga förutsättningarna för en Kommunstyrelse eller en kommunal nämnd att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder.

Enligt kommunallagen 6 kap. 2 § fjärde punkten, ska Kommunfullmäktige, om inte något annat anges i lag eller annan författning, bestämma nämndernas verksamhetsområde och inbördes förhållanden. Kommunfullmäktige får även besluta att en nämnd ska tillhandahålla tjänster åt en annan nämnd.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § Kommunallagen, leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Kommunfullmäktige får enligt 6 kap. 8 § kommunallagen i vissa fall ge Kommunstyrelsens rätt att fatta beslut om förhållanden i andra nämnders verksamhet. Bestämmelserna innebär inte att Kommunstyrelsen blir överordnad andra nämnder eller att vissa frågor med automatik alltid ska beslutas om av Kommunstyrelsen. Bestämmelsen innebär endast att Kommunfullmäktige kan ge Kommunstyrelsen rätt att besluta i vissa särskilt angivna frågor som annars hade ankommit på en eller flera andra nämnder. Det kan exempelvis vara övergripande och strategiska frågor som berör flera nämnder.

Nämnderna beslutar enligt 6 kap. 3 § kommunallagen i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Nämnderna beslutar också i frågor som Kommunfullmäktige har delegerat till dem. Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt.

Kommunstyrelsens och nämndernas uppgift och möjlighet att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder behöver enligt kommunallagen regleras i respektive nämnds reglemente, som ska beslutas av Kommunfullmäktige.

Stadsrevisionens genomgång av Kommunstyrelsens och de debiterande nämndernas reglementen visar att inget reglemente, förutom Servicenämndens och Grundskolenämndens, ger i uppgift från Kommunfullmäktige att tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. I Servicenämndens fall avser uppgiften bl.a. att tillhandahålla tjänster som avser IT, redovisning samt personal- och löneadministration. I Grundskolenämndens fall avser uppgiften ansvar för bemanningsenheten pedagogik. Det framgår dock inte i Grundskolenämndens fall att detta är en tjänst till andra nämnder eller att nämnden har rätt att debitera andra nämnder. Kommunstyrelsen och övriga nämnder har inget stöd i reglementet för att införa, debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. Respektive nämnd har dessutom inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i de lagliga förutsättningarna i kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen, att Kommunstyrelsen och övriga nämnder inte har befogenhet eller mandat att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder. Endast Servicenämnden och Grundskolenämnden har vissa av dessa befogenheter och då för de tjänster som anges i respektive nämnds reglemente.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Stadsrevisionen även att förslaget till lydelse i remissionen av riktlinjer för beställar-/utförarmodellen om att *”Kommunstyrelsen har rätt att fördela kostnader genom så kallade fördelningsnycklar för köp av verksamheter som är kommungemensamma från olika interna utförare eller typer av tjänster”* inte är förenligt med Kommunstyrelsens reglementen. Detta då befintliga reglementen för Kommunstyrelsen inte medger denna typ av befogenheter.

Stadsrevisionens bedömning är, mot bakgrund av genomgången av berörda nämnders reglementen, att de delar som reglerar Servicenämndens och Grundskolenämndens möjligheter att tillhandahålla och debitera för tjänster till andra nämnder är mycket vagt formulerade. Kommunstyrelsen behöver mot bakgrund av detta och andra granskningsresultat i innevarande rapport genomföra en översyn av nämndernas reglementen i dessa delar.

Med utgångspunkt i områdets lagliga förutsättningar och övriga granskningsresultat gör Stadsrevisionen även nedanstående bedömningar för respektive nämnd som ansvarar för debitering av en eller flera centralt tillkommande kostnader.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden debiterar övriga nämnder sammanlagt ca 1,7 mnkr per år fördelade på två kostnadsposter. Det finns inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna i Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden eller i Kommunfullmäktige. Samhällsbyggnadsnämnden har inget stöd i reglementet för att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder.

Stadsrevisionens bedömning är att Samhällsbyggnadsnämndens hantering av centralt tillkommande kostnader inte är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden debiterar sju nämnder sammantaget ca 8,6 mnkr per år. Det finns inga formella beslut om debitering eller fördelning av kostnader avseende bemanningsenheten pedagogik i Kommunstyrelsen, Grundskolenämnden eller Kommunfullmäktige. I Grundskolenämndens reglemente framgår att nämnden har ansvaret för bemanningsenheten pedagogik, det framgår dock inte att detta är en tjänst till andra nämnder eller att nämnden har rätt att debitera andra nämnder.

Stadsrevisionens bedömning är att Grundskolenämndens hantering av kostnaden för bemanningsenheten pedagogik delvis är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Servicenämnden

Servicenämnden debiterar nämnderna sammanlagt ca 105 mnkr per år fördelade på sju olika kostnadsposter. Servicenämnden utför tjänster inom områdena löneservice, IT-service och redovisningsservice och i enlighet med nämndens reglemente. När det gäller kostnadsposten som avser digitala nämndhandlingar finns det beslut i respektive nämnd om införandet av digitala nämndhandlingar. Gällande tre kostnadsposter (telefonservice, post- och budhantering samt stadshusservice) finns det inga beslut om att fördela ut kostnader till nämnderna i Kommunstyrelsen, Servicenämnden eller Kommunfullmäktige.

I Servicenämndens reglemente framgår att nämnden har i huvuduppgift att utföra tjänster rörande bl.a. om- och tillbyggnad samt underhållsarbeten av kommunens fastigheter och fastighetsservice samt tillhandahålla service beträffande utskriftsenheter, kopiering och dyligt. I reglementet framgår inte att de ska tillhandahålla tjänster inom post, budhantering eller stadshusservice. Förvaltningen har dock gjort denna tolkning av reglementet. Det framgår inte i reglementet att nämnden har rätt att debitera andra nämnder. Det framgår dock av Kommunfullmäktiges budgetbeslut att Servicenämnden är en utförarnämnd som helt finansieras med uppdragsersättningar från andra nämnder och bolag.

Stadsrevisionens bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Nämnden behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för nämnden.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen debiterar nämnderna sammanlagt ca 45 mnkr per år fördelat på tretton olika kostnadsposter. Kostnadsposten som avser försäkringspremie finns det beslut om i Kommunstyrelsen om att kostnaden ska fördelas ut till nämnderna. Kostnadsposten som avser dataskyddsbud finns det beslut i respektive nämnd om att utse dataskyddsbud från Sjuhärads kommunalförbund. När det gäller de elva kostnadsposter som återstår finns det inget beslut om att fördela ut kostnaderna till nämnderna varken i Kommunstyrelsen eller i Kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har inget stöd i reglementet för att debitera eller tillhandahålla tjänster åt andra nämnder

Stadsrevisionens bedömning är att Kommunstyrelsens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna inte är ändamålsenlig. Bristerna avser ett stort antal kostnadsposter om sammantaget större belopp. Därutöver visar granskningen att det i Kommunstyrelsen finns ett etablerat arbetssätt att finansiera centrala tjänster genom s.k. fördelningsnycklar vilket påverkar övriga nämnders förutsättningar att genomföra sina grunduppdrag. Kommunstyrelsen behöver säkerställa att hanteringen sker i enlighet med de reglementen som gäller för styrelsen.

Kommunstyrelsen ska enligt 6 kap. 1 § kommunallagen, leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ansvarar enligt reglementet dessutom för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas ansvarsområden och för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls. Granskningen visar att det saknas en samlad analys av de centralt tillkommande kostnaderna. Det finns inte heller någon övergripande sammanställning över dessa kostnaders förekomst, utformning eller omfattning. Kostnaderna är till största delen inte heller föremål för övergripande och systematisk uppföljning eller utvärdering.

Stadsrevisionens bedömning är att förhållandena medför att Kommunstyrelsens uppsikt över området inte är tillräcklig.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar att de centralt tillkommande kostnaderna totalt sett uppgår till betydande belopp och avser en bred flora poster årligen. Principerna för fördelning skiljer sig åt och betalande nämnder saknar i stor utsträckning inflytande över kostnadernas storlek och utveckling. Hanteringen medför administrativt merarbete och det saknas formella beslut när det gäller merparten av kostnaderna. Det saknas även en samlad analys över kostnadernas utformning och omfattning. Konsekvensanalyser genomförs inte när nya centralt tillkommande kostnader införs. Hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna bedrivs till stor del inte i enlighet med Kommunfullmäktiges beslutade reglementen.

Förhållandena försvårar nämndernas budgetarbete, medför risker för ineffektivitet och att inte oväsentliga delar av kommunbidraget måste avdelas från nämndernas grunduppdrag årligen.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Grundskolenämndens hantering bedöms som delvis ändamålsenlig. Kommunstyrelsens och Samhällsbyggnadsnämndens hantering inom området bedöms inte vara ändamålsenlig. Kommunstyrelsens uppsikt inom området bedöms därutöver som otillräcklig. Stadsrevisionens bedömning är att bristerna inom området är så pass omfattande att hanteringen totalt sett inte kan ses som ändamålsenlig och effektiv.

Kommunstyrelsen och berörda nämnder behöver säkerställa att hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna sker i enlighet med Kommunfullmäktiges reglementen. Kommunstyrelsen behöver därutöver genomföra en genomgripande analys av de centralt tillkommande kostnaderna, överväga alternativa finansieringsmodeller och se över hur hanteringen kan effektiviseras och följas upp. Kommunstyrelsen behöver även säkerställa en tillräcklig uppsikt inom området och genomföra en översyn av nämndernas reglementen.

Nämndernas ekonomiska förutsättningar för att genomföra sina grunduppdrag anges årligen i Borås Stads budget. Stadsrevisionen vill i sammanhanget påtala att de centralt tillkommande kostnaderna riskerar att urholka Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Anna Duong
Certifierad kommunal yrkesrevisor

4 KÄLLFÖRTECKNING

Lagar och förordningar

Kommunallag (2017:725)

Kommunala styrdokument och rapporter

Gemensamt regemente för Kommunstyrelsen och övriga nämnder, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2020-03-19

Reglemente för Kommunstyrelsen, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2020-02-20, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2021-03-18

Reglemente för Servicenämnden, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19.

Reglemente för Samhällsbyggnadsnämnden, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19.

Reglemente för Grundskolenämnden, Fastställd av Kommunfullmäktige: 2019-06-19, Reviderad av Kommunfullmäktige: 2019-11-29

Borås Stad Styr- och ledningssystem, fastställt av Kommunfullmäktige, senast revidering 2020-10-15

Borås Stad Styr- och ledningssystem, fastställt av Kommunfullmäktige, senast revidering 2020-10-15

Protokoll

Borås Stad, Kommunfullmäktige, Protokoll, 2019-11-20-2019-11-21

Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2005-06-07

Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2002-06-17

Borås Stad, Kommunfullmäktige, Protokoll, 2019-06-19

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Protokoll, 2018-02-23

Borås Stad, Kommunstyrelsen, Protokoll 2012-11-19

Avtal

Internt avtal/beställning 2022 avseende tjänsten Borås Stads redovisningsfunktion, 2021-05-31

Internt PM – Överenskommelse Digitala nämndhandlingar, 2019-04-15

Internt PM – Avtal Telefonservice och Växel, 2018-11-27

Intervjuer

Intervju 1 med representant för Stadsledningskansliet. 2021-09-03

Intervju 2 med representant för Stadsledningskansliet. 2021-09-08

Intervju 3 med representant för Grundskoleförvaltningen. 2021-09-22

Intervju 4 med representant för Servicekontoret. 2021-11-06

Intervju 5 med representant för Stadsledningskansliet. 2021-10-21

Intervju 6 med representant för Grundskoleförvaltningen. 2021-12-07
Intervju 7 med representant för Vård- och äldreförvaltningen. 2021-12-08
Intervju 8 med representant för Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. 2021-12-10
Intervju 9 med representant för Förskoleförvaltningen. 2021-12-14
Intervju 10 med representant för Stadsledningskansliet. 2021-12-15
Intervju 11 med representanter för Servicekontoret. 2021-12-16
Intervju 12 med representant för Fritids- och folkhälsonämnden. 2022-01-04

Mailkorrespondens

Mailkorrespondens med representant 1 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 2 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 3 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 4 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 5 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 6 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 7 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 8 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 9 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 10 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 11 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 12 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 13 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 14 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 15 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 16 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 17 för Stadsledningskansliet.
Mailkorrespondens med representant 18 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 19 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 20 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 21 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 22 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 23 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 24 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 25 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 26 för Servicekontoret.
Mailkorrespondens med representant 27 för Arbetslivsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 28 för Fritids- och folkhälsonämnden.

Mailkorrespondens med representant 29 för Förskoleförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 30 för Grundskoleförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 31 för Grundskoleförvaltningen

Mailkorrespondens med representant 32 för Grundskoleförvaltningen

Mailkorrespondens med representant 33 för Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 34 för Individ- och familjeomsorgsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 35 för Kulturförvaltningen

Mailkorrespondens med representant 36 för Lokalförsörjningsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 37 för Miljö- och konsumentförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 38 för Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 39 för Samhällsbyggnadsförvaltningen

Mailkorrespondens med representant 40 för Sociala omsorgsförvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 41 för Tekniska förvaltningen.

Mailkorrespondens med representant 42 för Vård- och äldreförvaltningen.

Övrigt

Kastberg, Patrik; Kommunallagen – En kommentar, tredje upplagan 2021

Promemoria (PM)

Internt PM - Utdebitering av CKS Kortteam, 2021-02-20

Internt PM - Utdebitering av ny förvaltningsorganisation, 2019-04-29

Internt PM – Mediapoolen – information och intern kostnadsfördelning, 2019-09-04

PM – Dataskyddsombud inom Borås regionen, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, 2017-12-12

Internt PM - Information om ny debiteringsmodell för Telefonservice och Växel, 2019-05-06

Internt PM - Kostnad för budkörning och posthantering, streckkoder och postavtal 501 80, 2020-03-04

Internt PM - Uppdrag för Borås Stads bemanningsenhet inom pedagogik, 2020-12-08

Internetkällor

Internpriser

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/ekonomi-handbok/internpriser.4.366f0c6a148c124dedd2211d.html>

Granskning av beställar- och utförarmodellen i Borås Stad

<https://www.boras.se/download/18.2e9ba05316de13f985d25f0c/1571736660115/Rapport%20Bor%C3%A5s%20Stad%20Granskning%20av%20best%C3%A4llar-%20och%20utf%C3%B6rarmodellen.pdf>

Stadsledningskansliet

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/stadsledningskansliet.4.64737d1d14502edf3956191e.html>

Merkraft

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/personalforeningar/merkraft.4.239252af146060404499cf05.html>

Lönekartläggning 2020

<https://intranet.boras.se/anstalldocharbetsgivare/loneoversyn/loneoversynsprocess/lonekartlaggning/lonekartlaggning2020.4.2b148b21162ef2a8e299f8c4.html>

Esmaker

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/esmaker.4.7d95a87b1495219af9752fe9.html>

Canea

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/canea.4.5c09fa0516a59d42b021a561.html>

E-handel

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/ehandel.4.6795eb7415d0329975fad8a8.html>

Upphandling och inköp

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop.4.613655ff148a1209d2d92ab.html>

Beställning av upphandlingsuppdrag

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/upphandlingochinkop/bestallningavupphandlingsuppdrag.4.6a33a9c61494be7358459386.html>

Stratsys

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/ekonomihandbok/stratsys.4.366f0c6a148c124dedd225fc.html>

Servicekontoret

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret.4.3025bc80148884464ed46f6.html>

Redovisningsservice

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret/organisation/affarsstod/redovisningsservice.4.66d3dae0154ddf7317e9afee.html>

Löneservice

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/servicekontoret/organisation/personalochkontorsservice/loneservice.4.55993df81490ebd407c1053f.html>

Digitala nämndhandlingar

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/administrativsystemochittjanster/digitalanamndhandlingar.4.366f0c6a148c124dedd4421a.html>

Telefonservice

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/hjalpochsupport/telefonservice5070.4.613655ff148a1209d2d9209.html>

Stadshusservice

<https://intranet.boras.se/serviceochstod/bokaochbestalla/stadshusservice.4.35c58f2b1488e52a8428ea63.html>

Samhällsbyggnadsförvaltningen

<https://intranet.boras.se/organisationochnatverk/forvaltningar/samhallsbyggnadsforvaltningen/uppdragochansvar.4.e3d1d811486bb2d2efab845.html>

Intramap

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/handbockermetodermodellerochrutiner/gisochgeografiskinformation/intramap.4.5c09fa0516a59d42b02a5a05.html>

Projektstudio för samhällsbyggnads

<https://intranet.boras.se/styrningochledning/kvalitetochutvecklingsarbeten/projektstudiofor-samhallsbyggnad.4.4516944915fdebb937ec5c8a.html>

Förvaltning och utveckling av projektstudio för samhällsbyggnadsprocessen

<https://intranet.boras.se/download/18.5b4fa15a177cda291b058c/1614067861350/F%C3%B6rvaltning%20och%20utveckling%20av%20projektstudio%20f%C3%B6r%20samh%C3%A4llsbyggnadsprocessen.pdf>

Centralt tillkommande kostnader - Bilaga 1

Ansvarig för debitering	Kostnader	Arbetslivsnämnden	Fritids- och folkhälsönämnden	Förskolenämnden	Grundskolenämnden	Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Individd- och familjeomsorgsnämnden	Kommunstyrelsen	Kulturnämnden	Lokalförvaltningsnämnden	Miljö- och konsumentnämnden	Samhällsbyggnadsnämnden	Servicekommittén	Sociala omsorgsnämnden	Tekniska nämnden	Vård- och äldreomsorgsnämnden	Summa
SLK	Kommunikationstjänster	46 967	69 761	58 151	86 583	59 682	41 978	93 244	116 877	40 168	47 455	54 499	61 698	56 128	46 921	84 297	964 409
SLK	Hälsostateg och företagshälsovård	40 261	29 503	194 785	342 626	124 858	43 358	24 613	34 067	7 498	11 410	11 410	60 310	143 277	22 657	351 917	1 442 550
SLK	Grundlicens lönekartläggning	2 873	1 915	12 928	22 982	8 618	2 873	1 915	0	479	958	958	3 830	9 576	1 915	23 940	95 760
SLK	Facklig fördelning (0,14 % av bruttolönekostnaden)	272 604	96 565	640 696	1 278 288	501 367	197 758	135 458	115 106	31 408	42 951	48 648	210 053	486 766	64 608	1 150 484	5 272 760
SLK	Fördelning av fackliga företrädare	75 659	87 169	673 560	923 457	197 055	87 583	66 593	105 412	11 508	26 066	25 283	146 776	432 197	41 978	1 031 719	3 932 015
SLK	Tjänstekort	136 062	99 355	653 061	1 134 750	422 283	150 429	78 638	112 822	22 519	37 337	38 868	196 053	479 257	73 773	1 162 089	4 797 296
SLK	Försäkringspremie	98 210	97 170	1 117 750	2 111 520	974 045	156 044	39 094	53 406	4 561 500	19 162	54 499	380 624	333 380	276 576	721 329	10 994 309
SLK	Esmaker, Canea och stödfunktioner	77 434	20 162	133 553	280 312	85 646	91 562	34 598	23 419	7 135	21 844	22 958	114 523	283 874	43 665	681 602	1 922 287
SLK	E-handel, upphandling, hållbarhet	358 700	348 400	866 400	2 240 000	682 200	319 900	189 800	264 200	959 600	58 800	70 900	1 202 300	858 800	321 400	1 894 900	10 636 300
SLK	Ny förvaltningsorganisation (PM3)	30 988	22 134	149 404	267 607	99 603	33 201	22 134	22 134	5 534	8 854	8 854	45 375	109 563	17 707	267 608	1 110 700
SLK	Mediapoolen	36 000	36 000	180 000	720 000	180 000	36 000	36 000	144 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000	216 000	1 800 000
SLK	Dataskyddombud	35 744	33 761	79 466	112 830	61 748	37 948	31 577	34 819	27 150	28 252	28 516	40 593	63 952	31 337	116 577	764 270
SLK	Licens Stratsys	34 125	56 700	125 125	235 625	45 500	37 375	76 375	39 000	29 250	24 375	14 625	81 250	97 500	30 875	208 000	1 135 700
SK	Förvaltningsabonnemang (redovisningsservice)	400 000	606 000	1 424 000	2 385 000	795 000	363 000	318 000	369 000	773 000	81 000	109 000	1 071 000	923 000	601 000	2 515 000	12 733 000
SK	Löneadministration (0,51 % av bruttolönekostnaden)	943 960	334 380	2 218 576	4 426 402	1 736 113	684 790	469 057	398 585	108 759	148 729	168 458	727 363	1 685 555	223 722	3 983 847	18 258 296
SK	Digital Arbetsplats	1 607 064	1 105 008	4 122 216	17 439 240	8 709 882	1 721 784	1 257 600	1 408 128	332 400	465 912	538 320	1 692 568	4 501 176	728 112	11 549 088	57 178 498
SK	Digitala Nämndhandlingar	82 510	82 510	100 622	100 622	82 510	100 622	645 995	82 510	82 510	82 510	82 510	82 510	82 510	82 510	100 622	1 873 583
SK	Telefonservice och växel	645 540	405 132	1 290 576	2 125 008	843 516	751 812	491 604	372 324	164 172	229 860	205 848	866 988	795 528	541 068	1 973 364	11 702 340
SK	Budbil	70 763	170 411	498 712	359 944	287 114	88 713	82 000	288 966	45 000	44 306	47 618	176 053	201 382	50 318	205 000	2 616 300
SK	Stadshusservice	0	70 650	0	0	0	0	210 380	0	65 940	113 040	128 740	135 020	0	102 050	0	825 820
SBF	Intramap	34 355	103 064	51 532	51 532	51 532	34 355	188 950	34 355	103 064	171 773	343 545	188 950	34 355	257 659	34 355	1 683 376
SBF	Projektstudio	0	8 779	0	0	0	0	8 779	0	8 779	8 779	8 779	0	0	8 779	0	52 674
GF	Bemanningsenhet inom pedagogik	0	656 000	3 956 000	3 154 000	179 000	0	0	268 000	0	0	0	61 000	0	0	279 000	8 553 000
	Summa per nämnd	5 029 819	4 540 529	18 547 113	39 798 328	16 127 272	4 981 085	4 502 404	4 287 130	7 423 373	1 709 373	2 048 836	7 580 837	11 613 776	3 604 630	28 550 738	160 345 243

Förkortningar

SLK = Stadsledningskansliet
SK = Servicekontoret
SBF = Samhällsbyggnadsförvaltningen
GF = Grundskoleförvaltningen

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat centralt tillkommande kostnader i Borås Stad. Syftet med granskningen var att kartlägga vilka interna gemensamma kostnader som debiteras till nämnderna och granska om hanteringen är ändamålsenlig, effektiv och i enlighet med Kommunallagen och Kommunfullmäktiges reglementen.

Granskningen visar att de centralt tillkommande kostnaderna totalt sett uppgår till betydande belopp och avser en bred flora poster årligen. Principerna för fördelning skiljer sig åt och betalande nämnder saknar i stor utsträckning inflytande över kostnadernas storlek och utveckling. Hanteringen medför administrativt merarbete och det saknas formella beslut när det gäller merparten av kostnaderna.

Det saknas även en samlad analys över kostnadernas utformning och omfattning. Konsekvensanalyser genomförs inte när nya centralt tillkommande kostnader införs. Hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna bedrivs till stor del inte i enlighet med Kommunfullmäktiges beslutade reglementen.

Förhållandena försvårar nämndernas budgetarbete, medför risker för ineffektivitet och att inte oväsentliga delar av kommunbidraget måste avdelas från nämndernas grunduppdrag årligen.

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att Servicenämndens hantering av de centralt tillkommande kostnaderna till största delen är ändamålsenlig. Grundskolenämndens hantering bedöms som delvis ändamålsenlig. Kommunstyrelsens och Samhällsbyggnadsnämndens hantering inom området bedöms inte vara ändamålsenlig. Kommunstyrelsens uppsikt inom området bedöms därutöver som otillräcklig. Stadsrevisionens bedömning är att bristerna inom området är så pass omfattande att hanteringen totalt sett inte kan ses som ändamålsenlig och effektiv.

Kommunstyrelsen och berörda nämnder behöver säkerställa att hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna sker i enlighet med Kommunfullmäktiges reglementen. Kommunstyrelsen behöver därutöver genomföra en genomgripande analys av de centralt tillkommande kostnaderna, överväga alternativa finansieringsmodeller och se över hur hanteringen kan effektiviseras och följas upp. Kommunstyrelsen behöver även säkerställa en tillräcklig uppsikt inom området och genomföra en översyn av nämndernas reglementen.

Nämndernas ekonomiska förutsättningar för att genomföra sina grunduppdrag anges årligen i Borås Stads budget. Stadsrevisionen vill i sammanhanget påtala att de centralt tillkommande kostnaderna riskerar att urholka Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

I övrigt hänvisar Stadsrevisionen till resultat och rekommendationer i bilagd rapport.

Missiv med bilagd rapport och rapportsammandrag tillställs Kommunstyrelsen och nämnderna. Svar från Kommunstyrelsen och nämnderna med planerade åtgärder emottas senast 2022-04-30.

Bill Johansson
Ordförande första revisorsgruppen

Boris Preijde
Ordförande andra revisorsgruppen

Borås Stads Revisionskontor

Carina Andersson
Handläggare
033 358192

Remiss Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå

Servicenämndens beslut

Servicenämnden tillstyrker remissen Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå.

Ärendet i sin helhet

Servicenämnden är en utförarnämnd som levererar tjänster inom stadsteknik, IT och administration till förvaltningar och bolag inom Borås Stad. Som sådan arbetar inte nämnden direkt ut mot medborgare utan till varje uppdrag finns en beställare identifierad.

Servicenämnden anser att Programmet för mänskliga rättigheter på lokal nivå är ett viktigt program ur ett övergripande perspektiv. Fokus för programmet bör läggas i de verksamheter där det sker direkt kontakt med medarbetare samt gentemot medarbetare. Det sistnämnda kan göras bl.a. inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och arbetet med ”Lika rättigheter och möjligheter”.

Beslutsunderlag

1. Remiss Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen/ks.diarium@boras.se

Micael Svensson
OrdförandeKenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

Borås Stads
**Program för mänskliga
rättigheter på lokal nivå**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås
PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera
REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Datum:
För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen
För uppföljning ansvarar: Kommunstyrelsen
Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag
Dokumentet gäller till och med:

”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter”. Så lyder den första artikeln i FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna. I korthet beskriver den vad staten aldrig får göra mot människor, och vad staten garanterar varje människa. De mänskliga rättigheterna är universella och odelbara, vilket betyder att de gäller för alla, och ingen rättighet står över någon annan. De slår fast att alla människor har rätt att få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda utan någon form av diskriminering. De mänskliga rättigheterna är juridiskt bindande, och Borås Stad har ett ansvar för upprätthållandet av sina invånares mänskliga rättigheter. Detta ansvar regleras och förtydligas bland annat i den svenska grundlagen och i andra lagar samt genom internationella åtaganden och konventioner, vilka också betonar invånarnas inflytande och delaktighet.

Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå

Det är på lokal nivå som många av de mänskliga rättigheterna ska förverkligas. Kommunen är skyldig att följa konventioner och lagstiftning och säkerställa att nödvändiga åtgärder genomförs. Programmet för mänskliga rättigheter på lokal nivå slår fast Borås Stads ambition i arbetet för en inkluderande stad.

De övergripande inriktningarna i programmet är:

1. att mänskliga rättigheter respekteras, skyddas, uppfylls, granskas och främjas i Borås på ett sådant sätt att alla invånare i Borås får sina rättigheter garanterade på ett likvärdigt sätt
2. att alla människor i Borås ska bli lyssnade på
3. att Borås Stad arbetar rättighetsbaserat, där universell utformning inkluderas och medborgarna har inflytande över beslut som rör dem
4. att kommunens ansvar för de mänskliga rättigheterna är synligt och närvarande i det kommunala arbetet, och att tjänstepersoner och valda företrädare inom Borås Stad har medvetenhet och kunskap om dem.

Ett rättighetsbaserat arbetsätt bygger på principerna delaktighet om inkludering, jämlikhet, transparens, ansvar och icke-diskriminering. Rättighetsprinciperna ska inkluderas i allt arbete som görs.

Utöver detta dokument har Borås Stad ett flertal styrdokument som direkt eller indirekt rör mänskliga rättigheter. De områden som dessa omfattar är viktiga i kommunens arbete för att respektera, skydda och uppfylla mänskliga rättigheter, men berörs inte i så stor utsträckning i detta dokument.

Civilsamhället, näringslivet och myndigheter är viktiga resurser i Borås Stads strävan att respektera, uppfylla och skydda de mänskliga rättigheterna. När det är möjligt ska Borås Stad samverka med dessa olika aktörer för att på ett effektivt sätt säkra att de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

I arbetet med att införa detta program krävs ett öppet och intersektionellt synsätt. Det tar hänsyn till att de maktförhållanden som finns i samhället ofta samverkar och förstärker varandra. Ett intersektionellt perspektiv synliggör makt, ojämlikheter och sociala identitetskategorier och hur dessa samspelar med varandra.

Ett Borås för alla

Mänskliga rättigheter ger inte färdiga svar på svåra lokala utmaningar. De mänskliga rättigheterna kräver däremot att beslut fattas på ett icke-diskriminerande, inkluderat och rättssäkert sätt. Att känna till sina rättigheter är grundläggande för att kunna hävda dem och vara delaktig i demokratiska processer. Utifrån detta är ambitionen att Borås ska vara en människovänlig stad, där alla oavsett ålder känner till sina rättigheter och får dem tillgodosedda. Jämställdhetsperspektivet ska finnas med i allt arbete som utförs av Borås Stad och alla ska ha möjlighet att vara sig själva fullt ut i livets alla skeden. Oavsett hur du titulerar dig eller vilken sexuell läggning du har så har du rätt till ett gott bemötande i Borås Stads verksamheter – både som invånare och som medarbetare. Utbildning och insatser som erbjuds ska vara jämlika och tillgängliga för alla som tar del av dem.

Borås Stad ska vara ett föredöme i det lokala arbetet med mänskliga rättigheter och alla som lever, verkar och vistas i Borås ska kunna nå sin fulla potential, oavsett funktionsförmåga. Kommunen ska fortsätta att utveckla tillgänglighet ur alla aspekter, med Västra Götalandsregionens riktlinjer för tillgänglighet och standard som grund. Ingen ska heller diskrimineras på grund av sin tro eller sin etnicitet. Borås Stad ska arbeta för inkludering och integration på lika villkor. I Borås ska alla våga säga vad de tycker.

Uppföljning

Kommunstyrelsen ansvarar för att programmet följs upp vart fjärde år. Handboken med tillhörande handlingsplan innehållande konkreta åtgärder kompletterar programmet. Handboken med tillhörande handlingsplan tas fram i samverkan med berörda förvaltningar och bolag och följs upp vartannat år på aktivitetsnivå. Om förslagen i handlingsplanen kräver politiska beslut så behandlas det av berörda nämnder.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Remiss: Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå

Remissinstanser

1. Arbetslivsnämnden
2. Fritids- och folkhälsonämnden
3. Förskolenämnden
4. Grundskolenämnden
5. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
6. Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Kulturnämnden
8. Lokalförsörjningsnämnden
9. Miljö- och konsumentnämnden
10. Samhällsbyggnadsnämnden
11. Servicenämnden
12. Sociala omsorgsnämnden
13. Stadsrevisionen
14. Tekniska nämnden
15. Vård- och äldrenämnden
16. Överförmyndarnämnden
17. Borås Energi och Miljö AB
18. Borås Elnät AB
19. Borås kommuns parkerings AB
20. Borås Djurpark
21. AB Bostäder Borås
22. Fristadbostäder AB
23. AB Sandhultsbostäder

24. Toarpshus
25. Viskaforshem AB
26. Industribyggnader i Borås AB
27. Inkubatorn i Borås AB

Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den **1 april 2022**.
Remissvaren skickas i elektronisk form till **KS.diarium@boras.se**.
Ange diarienummer KS 2022-00101 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer i normalfallet att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för Kommunstyrelsen.

Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig). Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

Emma Lingefelt
Handläggare
0734328803

Från: emma.lingefelt@boras.se
Skickat: den 27 januari 2022 15:08
Till: Borås Elnät AB; Bengt Engberg; Borås Energi och Miljö AB; Borås Parkerings AB; info@boraszoo.se; AB Bostäder i Borås; Fristadbostäder AB; Mikael Henrysson; mikael@toarpshus.se; Viskaförshem AB; Industribyggnader i Borås AB; Henrik Jansson; Helena Ransjö Alcenius; hej@boras.com; Anna Bjuvemyr; Arbetslivsnämnden Diarium; Förskolenämnden Diarium; Fritids- och folkhälsonämnden Diarium; Grundskolenämnden Diarium; Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Diarium; Individ- och familjeomsorgsnämnden Diarium; Kulturnämnden Diarium; Lokalförsörjningsnämnden Diarium; Överförmyndarnämnden Diarium; Samhällsbyggnadsnämnden Diarium; Servicenämnden Diarium; Sociala omsorgsnämnden Diarium; Stadsrevisionen Diarium; Tekniska nämnden Diarium; Vård- och äldrenämnden Diarium; Miljöförvaltningen Diarium
Ämne: 2022-00101 Remiss Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå
Bifogade filer: Missiv.docx; Remissversion- Program för mänskliga rättigheter på lokal nivå.pdf

Översänder ett förslag på program för mänskliga rättigheter på lokal nivå framtaget av Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för mänskliga rättigheter för yttrande. Programmet innehåller fyra övergripande och långsiktiga inriktningar för det kommunala arbetet med att stärka mänskliga rättigheter på lokal nivå. Som komplement kommer det att tas fram en mer utförlig handbok med tillhörande handlingsplan i samverkan med förvaltningar och bolag.

Ingeborg Moss
Handläggare
033 357444Datum
2022-03-23Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00033 2.3.5.25

Servicekontorets Personalekonomisk redovisning 2021

Serviceämndens beslut

Serviceämnden godkänner upprättat förslag till Personalekonomisk redovisning.

Ärendet i sin helhet

Serviceämndens Personalekonomiska redovisning är ett dokument som beskriver verksamheten ur ett personalekonomiskt perspektiv. Dokumentet innehåller nyckeltal som jämförs över tid för att se hur olika faktorer förändras. Redovisningen ska också fungera som vägvisare framåt och vara till hjälp när beslut tas om satsningar inom personalområdet.

Även under 2021 har coronapandemin påverkat vårt samhälle och så även Servicekontoret. De medarbetare som har kunnat arbeta hemifrån har gjort det regelbundet. Vi har haft en ökad sjukfrånvaro men har klarat av våra uppdrag med god kvalitet ändå genom att prioritera och omgruppera.

Vi ser att vi har fått svårigheter med kompetensförsörjning särskilt inom IT och VA har det varit mycket svårt. Våra medarbetare har ofta blivit headhuntade och då blivit erbjudna väsentligt högre lön. I nästa steg har vi haft uppenbara svårigheter att rekrytera och löneläget har då varit en försvårande faktor.

Under 2021 har ledningsgruppen startat ett strategiskt arbete, ROS (Redovisning och Styrning) och fyra kritiska framgångsfaktorer har identifierats. Det är ”medarbetare”, ”ekonomi”, ”kunder” och ”process”. Till varje kritisk framgångsfaktor har ett antal övergripande mål tagits fram. Dessa ska sedan brytas ner på enhetsnivå för att få konkret påverkan i verksamheterna.

Beslutsunderlag

1. Personalekonomisk redovisning 2022

Samverkan

FSG 2022-03-18

Beslutet expedieras till

1. Stadsledningskansliet, Personal- och Förhandling

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Personalekonomisk redovisning 2021 Servicekontoret

LG: 2022-03-09

FSG: 2022-03-18

Beslutad på SN: 2022-03-23

Inledning

Servicekontorets personalekonomiska redovisning är ett dokument som beskriver verksamheten ur ett personalekonomiskt perspektiv. Vi jämför nyckeltal över tid för att se hur olika faktorer förändras. Redovisningen ska också fungera som vägvisare framåt och vara till hjälp när vi beslutar om satsningar inom personalområdet.

Precis som tidigare år dubbelrapporterar vi i regel inte uppgifter som finns i andra styrdokument. Det gäller till exempel det som ingår i lönekartläggningen och inrapporteringarna till kommunens centrala personalekonomiska redovisning. För jämförelser med andra förvaltningar i Borås Stad och andra kommuner hänvisar vi till Borås Stads Personalekonomiska redovisning 2021.

En viss statistisk felmarginal kan förekomma på grund av organisationsförändringar som gjorts de senaste åren. Exempelvis har Redovisningsservice och Intern stab (IT, teknisk- och logistisk utveckling och ekonomi för Servicekontoret) blivit en ny avdelning, Affärsstöd.

SERVICEKONTORET

Evelina Svensson
HR-specialist

Innehållsförteckning

1	Personalvolym	4
1.1	Antal anställda	4
1.2	Anställda fördelade efter kön och medelsysselsättningsgrad	4
2	Åldersstruktur	5
2.1	Medelålder och åldersfördelning	5
3	Personalplanering	6
3.1	Personalomsättning	7
3.2	Personalplanering och framtida rekryteringsbehov	7
4	Resursanvändning – arbetad tid och frånvaro	9
4.1	Arbetad tid och frånvaro	9
4.2	Övertid	9
5	Sjukfrånvaro och rehabilitering	9
5.1	Sjukfrånvaro	10
5.2	Sjukfrånvaro, intervall	11
5.3	Rehabilitering.....	12
6	Systematiskt arbetsmiljöarbete, samverkan och hälsa	13
6.1	Systematiskt arbetsmiljöarbete och samverkan	13
6.2	Arbetssskador och tillbud	14
6.3	Hälsa och friskvård	15
6.3.1	Friskvårdsbidrag	15
6.4	Långtidsfrisk	16
6.4.1	Långtidsfrisk 1 år	16
6.4.2	Andel långtidsfriska per avdelning.....	17
6.4.3	Medarbetarenkät	18
7	Lönefrågor	19
8	Personalutveckling.....	19
8.1	Personalutveckling	20
9	Personalkostnader	21
10	Framåtblick.....	21

1 Personalvolym

Den personalekonomiska redovisningen avser i första hand månadsavlönade, alltså tillsvidareanställda och visstidsanställda. I de fall intermittent anställda (timavlönade) också ingår anges det. Siffrorna visar alltid förhållandena per den 1 november, om inget annat anges.

1.1 Antal anställda

Tabell nr 1: Antalet anställda, antalet anställningar samt antalet årsarbetare 2016-2021

	Tillsvidare- anställda	Visstids- anställda	Totalt antal anställda	Antal årsarbetare*)
2016	326	34	360	319
2017	324	53	377	319
2018	345	52	397	339
2019	347	46	393	342
2020	368	33	401	363
2021	361	27	388	355

*) Årsarbetare är ett schablonmått där ett årsarbete motsvarar 1 700 årstimmar. Siffrorna för årsarbetare avser endast tillsvidareanställda.

Antalet anställda uppgick den 1 november 2021 till totalt 388 stycken. Totalt sett är det en minskning jämfört med tidigare år. Vi kan se att det är både antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda som minskat. Vid årsskiftet 2020/2021 skedde en verksamhetsförändring som innebar att driftenheten för badhusen flyttades till Fritids- och folkhälsoförvaltningen.

Verksamhetsförändringen innebar att fyra personer flyttades från Servicekontoret till Fritids- och folkhälsoförvaltningen. Under året har vi även haft pensionsavgångar men 12 konverteringar enligt LAS (Lagen om anställningsskydd) till tillsvidareanställningar. Det är tre färre jämfört med år 2020 då det var 15 konverteringar.

I den mån vi kan försöker vi minska antalet timavlönade och vi månadsanställer när vi i förväg vet hur mycket ersättaren ska arbeta. Exempel på tillfällen då vi använder timavlönad personal kan vara vid idrottsevenemang, korttidssjukfrånvaro, för extra storstädningar inom lokalvården samt i huvudväxeln.

1.2 Anställda fördelade efter kön och medelsysselsättningsgrad

Tabell nr 2: Antal anställda fördelat efter kön och medelsysselsättningsgrad

Kön	Antal anställda	Andel i %	Medelsysselsättningsgrad
Kvinnor	109	28	98,6 %
Män	279	72	98,6 %
Totalt	388	100	98,6 %

Under 2021 kan vi, om vi tittar procentuellt, se en marginell minskning av andelen manliga anställda. Ser vi till antalet har antalet manliga anställda minskat med 14 personer, jämfört med föregående år (antalet kvinnor har endast ökat med en person). Vi är en mansdominerad förvaltning och en bättre balans sett till kön inom grupperna har en positiv inverkan åt båda håll. Vi arbetar därför i den mån vi kan med att få grupperna mer jämställda, även om det ibland kan vara svårt. Generellt sett finns det exempelvis inte många kvinnliga IT-tekniker, eller manliga assistenter. Vad gäller medelsysselsättningsgraden är i princip oförändrad jämfört med år 2020 (år 2020: 98,5 %, år 2021: 98,6 %).

Servicekontoret hade totalt 388 anställda (den 1 nov 2021)

Antal tillsvidareanställda: 361 st.

Antal visstidsanställda: 27 st.

Av tillsvidare- och visstidsanställda var 109 st. (28 %) kvinnor och 279 st. (72 %) män

Medelsysselsättningsgrad var 98,6 %

2 Åldersstruktur

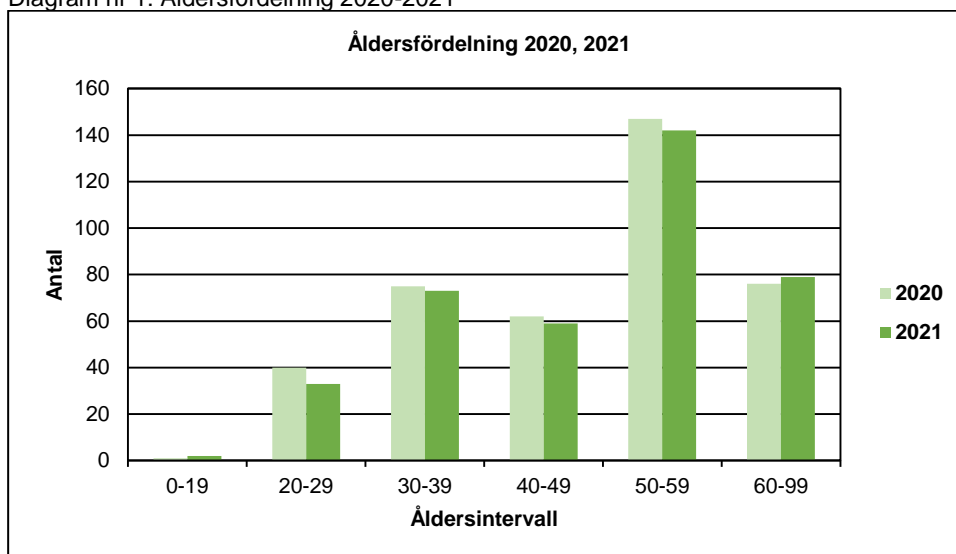
2.1 Medelålder och åldersfördelning

Servicekontoret har liksom flera andra förvaltningar inom Borås Stad en sned åldersfördelning. Variationen är relativt liten från år till år. År 2021 var medelåldern på Servicekontoret 48,4 år för tillsvidareanställd och visstidsanställd personal (år 2020: 47,8 år). Totalt sett ses medelåldern på Servicekontoret som hög eller mycket hög.

Bland tillsvidareanställd personal var medelåldern 48,8 år och bland visstidsanställd personal 43,3 år för år 2021. Det är följaktligen en skillnad i medelålder bland tillsvidareanställd personal och visstidsanställd personal.

Diagram nr 1: Åldersfördelning 2020-2021

Likt förgående år kan vi, i ovanstående diagram, se att ett generationsskifte pågår på Servicekontoret och kommer så att fortsätta fler år framåt. Vid nyanställningar anställs ofta medarbetare i de yngre åldersgrupperna. Vårt att poängtera är att hela 37 % av våra medarbetare tillhör åldersgruppen 50-59 år. Vi har vid flera tillfällen sett att man börjar sin yrkesmässiga karriär hos oss och sedan går vidare i flera år, för att sedan komma tillbaka och avsluta sin yrkeskarriär hos oss.

Av personalen på Servicekontoret är 20 % över 60 år och kommer att gå i pension inom ett par år. Vi har tidigare år uppmärksammat att pensionssystemet är flexibelt och det gör det svårt för oss att beräkna hur många som kommer att gå i pension per år framöver. På grund av att vi har varierande verksamheter på förvaltningen har vi sett att vissa väljer att sluta arbeta före 65 års ålder och att vissa vill arbeta kvar något år efter att de fyllt 65 år. Så har det varit även under år 2021.

Medelåldern för tillsvidareanställd och tidsbegränsat anställd personal var 2021 var 48,4 år

Den största åldersgruppen är de mellan 50-59 år, hela 37 % av de anställda tillhör den gruppen

Pensionsåldern är flexibel och det gör det svårt att beräkna hur många som kommer att gå i pension inom det närmaste året

3 Personalplanering

Vi arbetar aktivt med personalplanering. Vi försöker att vara flexibla och låna ut vår personal mellan avdelningarna vid behov. Vid upp- eller nedgångar i verksamheten försöker vi snabbt anpassa vår personalstyrka efter behov på bästa sätt, till exempel genom kompetensutveckling eller intern omflyttning.

Detta gäller även om man behöver byta arbetsuppgifter på grund av rehabiliteringsskäl (se mer under kap. 5).

Vi strävar efter en så bred kompetens som möjligt hos våra medarbetare, vilket ökar flexibiliteten i de uppdrag vi kan ta på oss. Vi satsar därför mycket på kompetensutveckling för vår personal. Som ett exempel använder vi oss av en databas för dokumentation över vilka kurser och utbildningar våra medarbetare har genomgått. På så sätt får vi en bra överblick över vilken kompetens som finns hos våra medarbetare. Vi kontrollerar även fortlöpande vilka lagstadgade utbildningar och övriga grundläggande utbildningar som behöver uppdateras. För arbetsledare och chefer i Borås Stad finns ett särskilt utbildningsprogram, som sträcker sig över flera år. Vi anordnar även interna chefsutbildningar inom Servicekontoret, exempelvis workshop gällande löneöversynsprocessen.

Under året har vi lagt märke till att det blivit betydligt svårare att rekrytera medarbetare inom vissa yrkesgrupper. Inom IT är ett exempel. Där har flera medarbetare blivit headhuntade och vi har stora problem med att ersätta den kompetensen. Inom VA har det också uppstått liknande problem och även här är det svårt att rekrytera erfaren personal.

En planeringsfråga vi arbetar löpande med är konverterings- och företrädesregler enligt Lagen om anställningsskydd (LAS). All anställningstid i Borås Stad räknas vilket betyder att även om en medarbetare inte har varit anställd länge på Servicekontoret kan hon/han ha varit det på andra förvaltningar inom Borås Stad. Vi gör därför dokumentation över antal anställningsdagar för vår visstidsanställda medarbetare.

3.1 Personalomsättning

Tabell nr 3: underlag för uträkning av personalomsättning (tillsvidareanställda) 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Andel som börjat (%)	6	10	4	4	2
Andel som slutat (%)	11	5	6	6	8
Nettoförändring (%)	- 5	+ 5	- 2	- 2	- 6

(d.v.s. andel som börjat minus andel som slutar)

Personalomsättningen för år 2021 var - 6 %. Vi kan se att det är en större andel som slutat än som har börjat. När en person säger upp sig eller slutar gör vi alltid en bedömning för hur det ser ut för enheten och förvaltningen för att på så sätt kartlägga hur behovet ser ut av att ersätta med en ny person. Vi vill dock påpeka att det finns olika kodning kring att avsluta en anställning och det kan göra att siffrorna ovan är något osäkra.

3.2 Personalplanering och framtida rekryteringsbehov

Som vi tidigare redovisat är åldersfördelningen bland medarbetarna ojämn. Det finns fler äldre (>45 år) än yngre (<30 år). Många kommer att gå i pension

under de närmaste åren och vi har redan på vissa avdelningar kunnat se att en generationsväxling har ägt rum, till exempel i vår fordonsverkstad, där största delen av medarbetarna numera är yngre. Som vi tidigare har nämnt, kommer vi framöver se att fler medarbetare, särskilt bland de yngre, väljer att sluta på grund av andra skäl då det blir allt vanligare att man byter arbetsgivare mer frekvent. I dagens samhälle ser många det som en möjlighet att både utvecklas samt att kunna påverka sin löneutveckling positivt.

Vi påverkas även av det som händer i omvärlden, både konjunkturmässigt och organisationsmässigt i Borås Stad. Det är flera faktorer att ta hänsyn till och vi arbetar aktivt med att bevaka vår omvärld, till exempel när det gäller löner. Det här är en mycket viktig uppgift då vi sett svårigheter med att rekrytera erfaren personal, t.ex. inom IT och VA. Vi anser inte att en kommun ska vara löneledande eller ligga i jämn nivå med dem vi konkurrerar om medarbetare med. Däremot ser vi att skillnaderna inte kan vara för stora för då kommer vi inte att kunna bemanna för våra uppdrag.

Under 2021 hade vi 19 rekryteringsärenden, (2020: 13 ärenden). Bland dessa rekryteringsärenden innebar ett flertal att vi behövde fler än en person till tjänsten, som till exempel när vi rekryterade IT-tekniker och HR-specialistvikarier. Vi har under året, bland annat rekryterat HR-specialist, IT-tekniker till Servicedesk, Arbetsledare inriktning projekt och drift inom VA, Arbetsledare till park och grönytor samt fordonsförare.

Utöver de 19 rekryteringsärenden som nämnts ovan har vi även genomfört rekryteringar för kortare tidsbegränsade anställningar. Dessa finns inte nämnda i statistiken ovan, men är dock rekryteringar som krävt både tid och arbete.

Vi arbetar sedan flera år tillbaka med rekryteringsverktyget Garuda för att rekrytera kompetensbaserat och strukturerat samt för att motverka alla former av diskriminering i rekryteringsprocessen. Under 2021 har alla rekryteringar gjorts enligt Garuda, bortsett från rekrytering av säsongsanställd personal.

Vi arbetar med en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess i alla steg och vi använder oss av Garudas verktyg för en kompetensbaserad och strukturerad rekrytering

Under 2021 hade vi 19 rekryteringsärenden

4 Resursanvändning – arbetad tid och frånvaro

Nedan följer en redovisning av arbetad tid, frånvaro, övertid och mertid.

4.1 Arbetad tid och frånvaro

Tabell nr 4: arbetad tid och frånvaro, i timmar 2020-2021

	2020	2021
Planerad tid	811 756	785 190
Frånvaro (inkl. t.ex. sjukfrånvaro, studie- och föräldraledighet)	-174 732	-177 134
Övertid/mertid/fyllnadstid	-14 361	-14 569
Verklig arbetad tid	622 663	593 487

Observera att ”verklig arbetad tid” inte ska blandas ihop med debiterbar tid.

I ”verklig arbetad tid” ingår också tid för till exempel utbildningar, arbetsplatsträffar, informationsmöten och vård av maskiner och utrustning.

Vi kan se att den totala frånvaron har ökat. Vi kan se att det till stor del beror på tillfällig föräldrapenning (vård av barn) samt föräldraledighet. Vi kan se att männen har ökat sitt uttag av föräldraledighet (både planerad föräldraledighet och vård av barn) jämfört med 2020.

4.2 Övertid

Tabell nr 5: övertid inom och utom beredskap 2019-2021

	2019	2020	2021
Övertid inom beredskap	5 602	3 337	4 410
Övertid utom beredskap	12 911	7 563	8 311
Övertid totalt	18 513	10 900	12 721

I ovanstående tabell kan vi se att den totala övertiden ökat under 2021 i jämförelse med 2020. Servicekontoret ska vara aktiva vid extraordinära och oförutsedda händelser och en garant för att resurser med tillräcklig kompetens kan mobiliseras med mycket kort varsel vid behov. För att utföra vårt uppdrag har vi alltid någon form av beredskapsorganisation dygnet runt under hela året. Beredskapsuppdrag finns för fastighet, vatten och avlopp, IT och vinterväghållning. Vi ser att under 2021 har den totala övertiden ökat, både övertiden inom och utom beredskap. Det som är mest utmärkande sett till övertiden utom beredskapen i tabellen ovan är främst kopplat till pandemin. Periodvis har sjukfrånvaron varit hög vilket lett till att övriga medarbetare behövt gå in och täcka upp för att klara ordinarie uppdrag.

5 Sjukfrånvaro och rehabilitering

Nedan redovisas antal sjukfrånvarodagar inklusive sjukersättning under årsperioden 1 januari – 31 december 2021 för all tillsvidare- och visstidsanställd personal. Precis som förut redovisas sjukfrånvaron i kalendersjukdagar. En sjukdag räknas alltså som **en** sjukdag oavsett omfattningen på sjukskrivningen.

Med i statistiken är även de med som har icke-tidsbegränsade sjukersättningar efter beslut av Försäkringskassan.

5.1 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron på Servicekontoret uppgår till 6,1 % (för kvinnor 6,2 % och för män 6,1 %). Det är en marginell minskning mot förgående år 2020 då den totala sjukfrånvaron för Servicekontoret var 6,4 %. Borås Stads totala sjukfrånvaro uppgick 2021 till 8,5 % (för kvinnor 9,2 % och för män 6,4 %).

Anledningarna till de uppkomna sjukskrivningarna är flera, några exempel är ångest- och depressionsrelaterade sjukdomar, men det kan också handla om hjärtproblem, förslitningsskador och långa rehabiliteringsperioder i samband med sjukdom. När det gäller de långa sjukfallen är det främst sjukdomar där vi har svårt att på förhand bedöma vad konsekvensen blir och hur lång sjukskrivningsperioden kommer att bli. Det arbetslivsinriktade rehabiliteringsansvaret ligger alltid på arbetsgivaren, oavsett anledning till sjukskrivningen.

Tabell nr 6: sjukfrånvaro år 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sjukfrånvaro	5,6	4,6	4,6	4,7	6,4	6,1

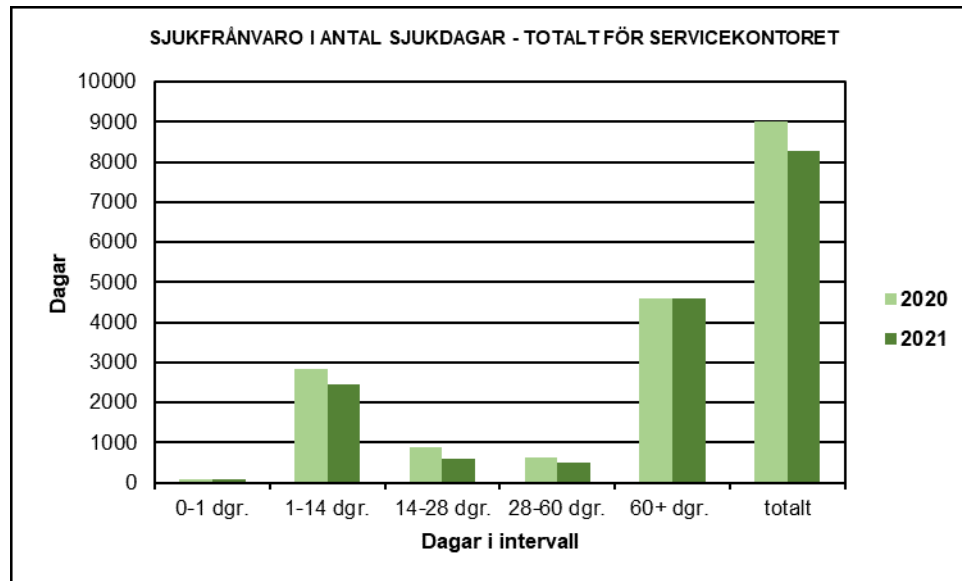
Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning,
angivet i %

En viss sjukfrånvaro kommer alltid att finnas, men det gäller att noga analysera den för att hitta eventuella samband mellan arbetsmiljöfaktorer, kopplingar till åldersstruktur eller annat som kan påverka. Ett annat begrepp att ta hänsyn till är ”optimal sjuknivå”, alltså en rimlig nivå (man brukar tala om 2-4 %). En ”för låg” sjukfrånvaro skulle kunna vara tecken på att medarbetarna går till arbetet trots att de egentligen är sjuka.

En annan sak som är viktig i sammanhanget är att försöka få en sjukskriven medarbetare i arbete så fort det är möjligt med hänsyn tagen till sjukdomsbesvären. Detta kan vara svårt, inte bara på grund av diagnosen utan även på grund av att våra möjligheter att anpassa arbetsuppgifterna är begränsade.

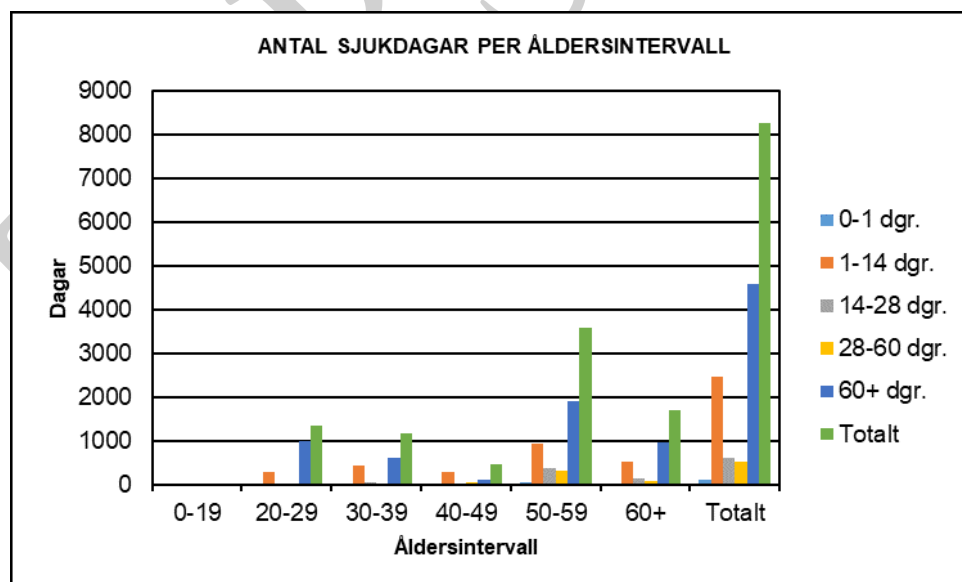
5.2 Sjukfrånvaro, intervall

Diagram nr 2: Sjukfrånvaro i antal sjukdagar, dagar i intervall 2020, 2021

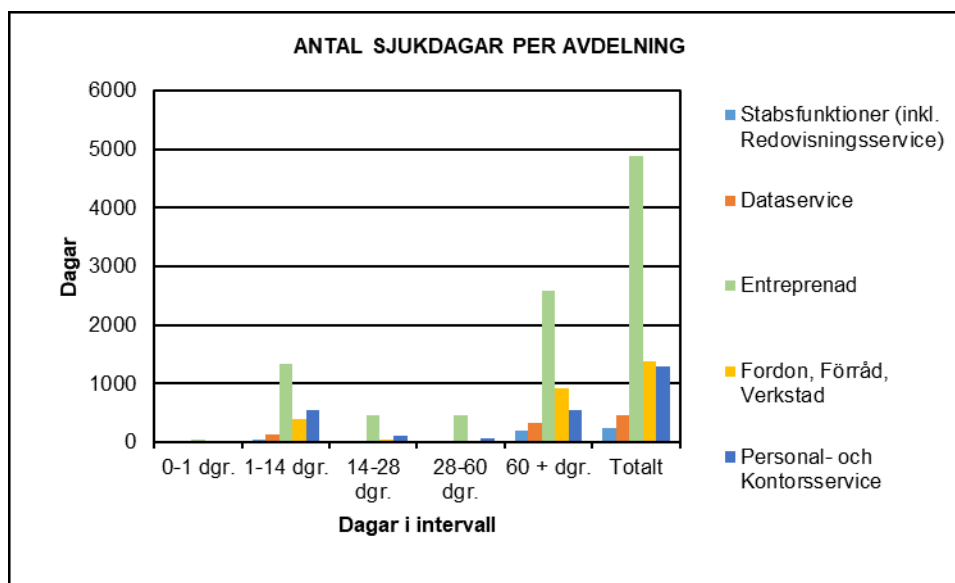
Ovanstående diagram visar sjukfrånvaro i antal sjukdagar fördelat i intervall (år 2020, 2021). Som vi presenterat tidigare är den totala sjukfrånvaron för år 2021 6,1 %. Vi kan se att små skillnader finns mellan åren 2020 och 2021, exempelvis har antalet sjukdagar i intervallet 1-14 dagar och 14-28 dagar minskat något.

Diagram nr 3: Antal sjukdagar per ålderskategori 2021

I ovanstående diagram ser vi antalet sjukdagar fördelat på ålderskategori. Vi ser att åldersgruppen 50-59 år är den grupp med största andelen korttidsfrånvaro (1-14 dagar). Det är också denna åldersgrupp som har störst andel långtidssjukfrånvaro (60+ dagar) det är en skillnad från år 2020, då gruppen 20-29 år hade störst andel långtidssjukskrivna.

Diagram nr 4: Antal sjukdagar per avdelning, intervall 2021

Ovanstående diagram visar antalet sjukdagar per avdelning för år 2021. De som ingår i Stabsfunktioner inklusive Redovisningservice är till exempel assistenter, nämndsekreterare, kommunikatör, kvalitet- och miljösamordnare, ekonomer samt HR-specialister. Jämfört med år 2020 kan man se att antalet sjukdagar har minskat på Entreprenadavdelningen (det är främst sjukfallen 1-14 dagar som har minskat). De långa sjukfallen har minskat på avdelningen Dataservice.

För Stabsfunktioner har både de korta och långa sjukfallen minskat något. På avdelningen Personal- och kontorsservice är skillnaderna små mellan 2020 och 2021 vad gäller både korta och långa sjukfall. För Fordon, Förråd, Verkstad kan vi se en lite ökning av de långa sjukfallen (28-60 dagar). På förvaltningen arbetar vi både aktivt med pågående rehabiliteringsärenden samt med förebyggande insatser.

5.3 Rehabilitering

Under år 2021 tillkom 22 stycken nya rehabiliteringsärenden (15 kvinnor och sju män). Många rehabiliteringsärenden är svåra för oss som arbetsgivare att förebygga och det tar ofta lång tid att bli helt frisk. Det kan röra sig om ångest- och depressionsrelaterade sjukdomar eller hjärtproblem. Rehabiliteringsärenden skiljer sig åt från person till person och det är därför svårt för oss att på förhand veta hur lång en sjukskrivning blir.

Under år 2021 avslutades totalt 13 stycken rehabiliteringsärenden (sju kvinnor och sex män) och när året var slut fanns det 15 pågående fall (5 kvinnor och 10 män). Likt föregående år är det männen som dominerar rehabiliteringsstatistiken, dock är det värt att poängtera att vi är en mansdominerad förvaltning.

Chefer på Servicekontoret arbetar aktivt med sjukskrivningarna och rehabiliteringsärendena tillsammans med HR-funktionen. Som vi tidigare nämnt är sjukfrånvaron för år 2021 6,1 % och den siffran ska ses i förhållande till coronapandemin. HR-funktionen tar också fram sjukstatistik en gång i månaden, och tittar då på hur det sett ut den senaste månaden och även på hur

det sett ut ett år tillbaka. Vid behov tar HR-funktionen kontakt med chefen för att se om det t.ex. behövs insatser av något slag.

Det är chefen som är ansvarig för rehabiliteringsärendet, även om HR-specialisten kan bidra med värdefull expertkunskap och rådgivning inom området. HR-specialisten kan till exempel vara behjälplig med att tolka de arbetsrättsliga reglerna i samband med rehabiliteringen, eller med att medverka på rehabiliteringsmöten med Försäkringskassan, Företagshälsovården och Vårdcentralen.

Sjukfrånvaron uppgick under 2021 till 6,1 %

6 Systematiskt arbetsmiljöarbete, samverkan och hälsa

I begreppet arbetsmiljö ingår allt som har med vår miljö i arbetet att göra, både fysiskt och psykosocialt. Här ingår också de hälsostrategiska frågorna och det som man normalt kallar för friskvård. Det är alltså ett mycket vitt begrepp.

Ledningsgruppen har tagit upp frågor om hälsa, hälsoutveckling och friskvård vid ett flertal ledningsgruppsmöten under året. Ett syfte har varit att tydliggöra vad vi satsar på, varför vi gör det och vad vi räknar med att vinsterna ska vara med en viss satsning.

6.1 Systematiskt arbetsmiljöarbete och samverkan

Arbetsgivare och arbetstagare ska samverka kring arbetsmiljön på olika sätt. Vi har därför fortsatt att arbeta efter FAS-05-avtalet (Förnyelse-Arbeitsmiljö-Samverkan) under 2021. Vi har olika former för samverkan på olika nivåer i förvaltningen, Förvaltningens samverkansgrupp (FSG), arbetsplatsträffar (APT) och medarbetarsamtal. Vi har också informella dialoger och även förhandlingar enligt MBL med de fackliga organisationerna när det exempelvis gäller omorganisationer och individärenden.

Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) har sammanträtt elva gånger under det gångna året. Vi har en fast dagordning för FSG och varje part har möjlighet att lyfta frågor i forumet. Vi har diskuterat punkter som ekonomi, kvalitet och miljö, rekryteringar, arbetsskador, tillbud och olyckor. FSG fungerar också som skyddskommitté och här ges bland annat information om inplanerade skyddsronder och anmälda skyddsombud.

Alla FSG-protokoll skickas till medarbetarna antingen via e-post eller via brevpост. Protokollet anslås också på förvaltningens anslagstavla. Frågor som rör enskilda personärenden förhandlas alltid separat, dessa tas aldrig i FSG.

Under våren 2021 bildades en grupp bestående av Visions skyddsombud, Kommunals huvudskyddsombud samt avdelningschefen, tillika HR-chef, för Personal- och Kontorsservice. Temat för gruppens arbete var ”Samverkan” och

en PM sammanställdes med ett antal punkter att arbeta vidare med, förutom själva samverkansfrågan, t.ex. ledarskap, anställningsförhållandet och arbetsplatsträffar.

På arbetsplatsträffarna samverkar anställda och arbetsledning. Även här har vi en fast dagordning och det ligger stort fokus på utveckling, planering och uppföljning av arbetet. Många av de här frågorna tas också upp på ett naturligt sätt i det dagliga arbetet, verksamhetsplanering för arbetsgrupperna är ett exempel på det. Vid vissa tillfällen har chefen behov av stöd i samband med APT och under 2021 har HR-specialisterna medverkat vid några APT-möten.

Det individuella medarbetarsamtalet (tidigare benämnt som utvecklingssamtal) har som övergripande mål att bidra till att det blir bättre resultat i verksamheten. Här går man igenom verksamhetens mål, vilken väg man ska gå för att uppnå dem och på vilket sätt medarbetaren bidrar till det. Man tar också upp utbildningsbehov och hur det fungerar i det dagliga arbetet.

I lönesamtalet, som är en del av löneöversynsprocessen, handlar det istället om att se hur väl medarbetaren nått upp till de mål man tidigare har satt upp och bedömningen görs utifrån lönekriterier. Lönekriterierna är gemensamma för hela Borås Stad och diskuteras på respektive APT för att göra tillämpningar av lönekriterierna för arbetsgruppen.

Sedan januari 2017 sker uppföljningen av SAM (systematiskt arbetsmiljöarbete) i verksamhets- och uppföljningssystemet Stratsys SAM. Syftet med användningen av systemet är att cheferna på ett tydligare sätt kan arbeta efter SAM-kalendern som finns i Borås Stad. Stratsys SAM fungerar dels som ett hjälpmedel för cheferna men också som ett uppföljningssystem. Genom att cheferna rapporterar i Stratsys SAM kan HR-funktionen kontrollera att vi följer Borås Stads rutiner kring vårt systematiska arbetsmiljöarbete. Systemet är transparent och såväl övriga förvaltningar i Borås Stad som fackliga företrädare har möjlighet att ta del av informationen som finns i systemet. Det finns inga personuppgifter eller sekretessbelagd information i systemet utan dessa uppgifter, kopplade till arbetsmiljöarbetet, sparas på annan säker plats.

SAM-kalendern innebär många aktiviteter under året och för att underlätta chefernas systematiska arbetsmiljöarbete har HR tillsammans med kommunikationerna på förvaltningen tagit fram material till cheferna. Materialet består av digitala presentationer, en för varje månad, och utgår ifrån de aktiviteter som finns i SAM-kalendern. Innehållet i presentationerna bygger på information från Borås Stads hemsida och gör aktiviteterna i SAM-kalendern mer användarvänligt. Responsen från cheferna har varit mycket positiv.

6.2 Arbetsskador och tillbud

Totalt har 15 arbetsskador och 15 tillbud anmälts under 2021. När man studerar föregående års arbetsskador och tillbud kan man se att de dels berott på den mänskliga faktorn men även på fel på maskiner. Alla arbetsskador/tillbud ska rapporteras till FSG, som också är förvaltnings skyddskommitté. Allvarliga händelser ska dessutom anmälas till Arbetsmiljöverket.

Vi ser en problematik i att arbetsskador och tillbud inte anmäls. Vi utbildar därför våra chefer inom arbetsmiljöområdet samt skriver påminnelser om att anmäla tillbud och arbetsskador i t.ex. Servicebladet. Under hösten 2021 genomfördes en extra informationsinsats om vikten av att rapportera in tillbud. En särskild power-pointpresentation gjordes och den kommunicerades ut i arbetsgrupperna och det fanns en påminnelse i ViPS (Vi på Servicekontoret), vår personaltidning.

6.3 Hälsa och friskvård

Borås Stad erbjuder en rad olika förmåner till anställda, en populär förmån är möjligheten till fritt inträde till kommunens bad- och friluftsanläggningar och friskvårdsbidrag på motionsaktiviteter.

Vi har en friskvårdsgrupp på förvaltningen och den anordnar flera trivselfrämjande aktiviteter för de anställda. Gruppen firade 25 år under 2019. Medlemmarna i gruppen är även instruktörer i hjärt- och lungräddningsutbildningarna. Syftet med Servicekontorets friskvårdsaktiviteter är att medarbetare från olika verksamheter kan träffas och lära känna varandra, något som vi tror ökar trivseln i stort. Aktiviteterna är ofta fullbokade och mycket populära.

Tabell nr 7: översikt över genomförda friskvårdsaktiviteter 2021

Aktivitet	Datum
Gokart	7 sept.
Fiske Kypesjön	15 sept.
Yoga	20 sept.
Föredrag om stress/sömn	12 okt.
Smyckestillverkning	20 okt.
Höstpyssel	17 nov.
Escaperoom	25 nov.
Bågskytte	10 nov.
Bowling	10 dec.
Trivselkväll	14 dec.

Ovan redovisas de aktiviteter som Friskvårdsgruppen arrangerat under 2021. Självklart har coronapandemin påverkat genomförandet av friskvårdsaktiviteter. Styrkan i trivselaktiviteterna är den varierande typen av aktiviteter, ”alla” kan hitta något som intresserar dem.

6.3.1 Friskvårdsbidrag

Som anställd i Borås Stad kan man utnyttja ett friskvårdsbidrag. Bidraget gäller vid motionsaktiviteter och massage och uppgår till 2 000 kr per år. För att nyttja bidraget krävs att man betalar halva totalbeloppet själv, om man exempelvis går på en massage som kostar 500 kr utgår alltså ett friskvårdsbidrag på 250 kr.

Nedan redovisas utbetalningar av friskvårdsbidrag samt antalet anställda som tagit ut friskvårdsbidrag vid förvaltningen under de senaste tre åren.

Tabell nr 8: översikt antalet medarbetare som utnyttjat friskvårdsbidraget under 2019-2021

	2019	2020	2021
Antalet medarbetare som utnyttjat friskvårdsbidraget	163	157	133

Som vi kan se i tabellen ovan har antalet personer som utnyttjat friskvårdsbidraget minskat under både 2020 och 2021. Minskningen är sannolikt kopplad till coronapandemin och att man inte i samma utsträckning gått på exempelvis gym.

Tabell nr 9: Totalt utbetalt i friskvårdsbidrag (kronor) under 2019-2021

	2019	2020	2021
Totalt utbetalt i friskvårdsbidrag (kronor)	220 014	223 522	205 481

Ovan visas utbetalningar i friskvårdsbidrag för förvaltningen för år 2019-2021. Även här ser vi en minskning av utbetalt friskvårdsbidrag under 2021 som sannolikt är kopplad till coronapandemin.

6.4 Långtidsfrisk

I Borås Stad har man sedan några år tillbaka börjat titta på ett nyckeltal som heter långtidsfrisk. En långtidsfrisk person är en person som inte har tagit ut någon sjukdag på antingen ett eller två år (definitionerna varierar). Syftet med införandet av detta nyckeltal är att fokusera på det friska; vilka är det som är friska och vad är det de gör för att inte bli sjuka? År 2014 var första året som vi på Servicekontoret redovisade detta nyckeltal i vårt personalbokslut.

Observera att det finns en viss felmarginal i statistiken dels på grund av att vissa medarbetare går till arbetet även när de är sjuka och dels på grund av att vissa medarbetare väljer att ta ut flexledighet, semester eller liknande vid sjukdom.

6.4.1 Långtidsfrisk 1 år

Tabell nr 10: översikt över långtidsfrisk 1 år, 2021

	Totalt antal personer	Antal långtidsfriska personer	Andel långtidsfriska personer i % 2021	Andel långtidsfriska personer i % 2020
Män	259	89	34 %	35 %
Kvinnor	99	36	36 %	36 %
Totalt	358	125	35 %	35 %

Andelen långtidsfriska personer (ett år) uppgår till 35 % av de anställda vid Servicekontoret. Det är ett oförändrat resultat jämfört med år 2020.

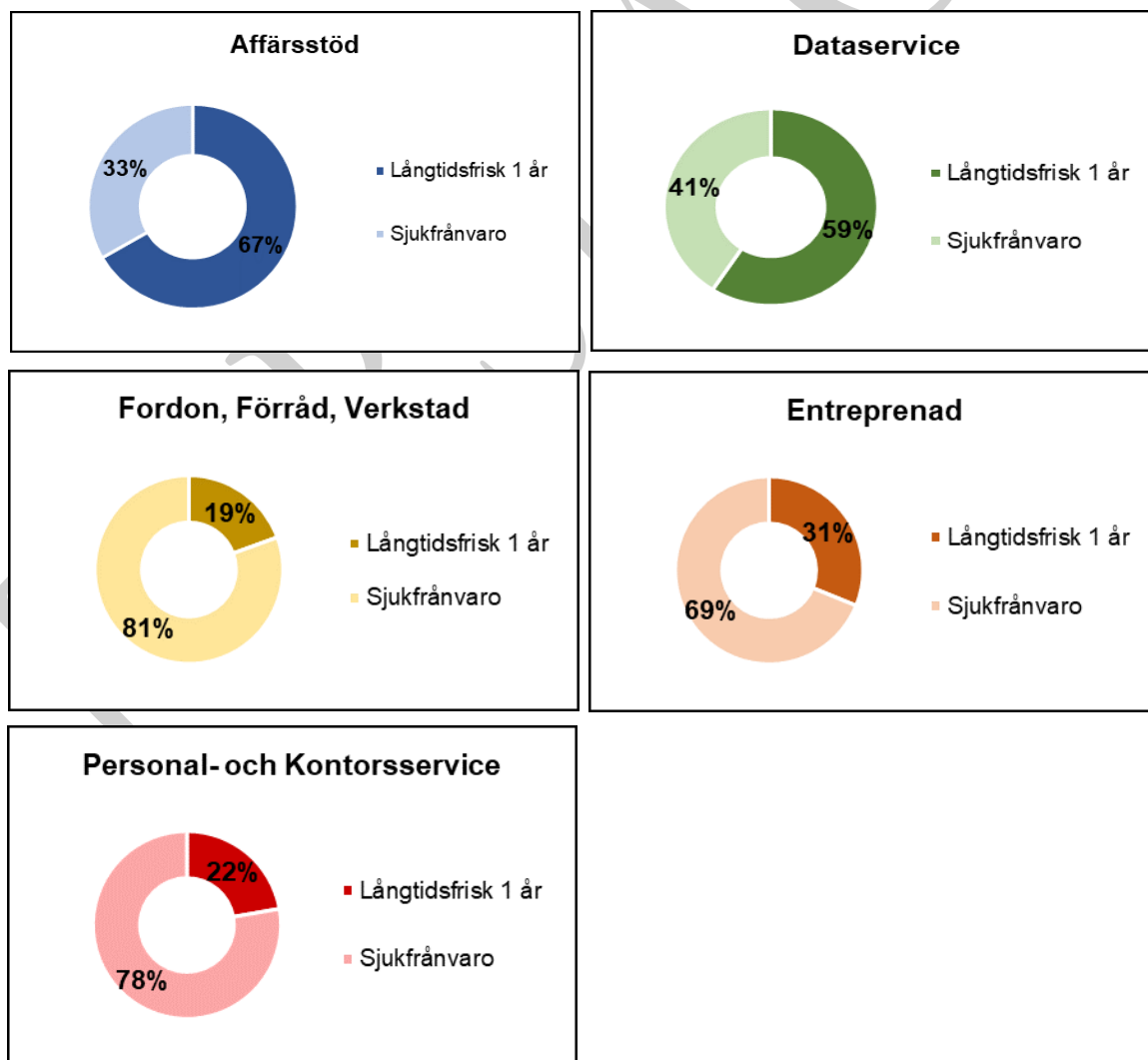
6.4.2 Andel långtidsfriska per avdelning

Nedanstående tabell och diagram visar andel långtidsfriska per avdelning. Vi har här valt att fokusera på de som har varit långtidsfriska 1 år.

Tabell nr 11: Andel långtidsfriska (1 år) per avdelning 2021

Avdelning	Totalt	Sjukfrånvaro	Ingen sjukfrånvaro
Affärstöd (inkl Servicechef)	27	33	67
Dataservice	49	41	59
Entreprenad	183	69	31
Fordon, Förråd, Verkstad	36	81	19
Personal- och Kontorsservice	63	78	22
Totalt	358	35	65

Diagram nr 5, 6, 7, 8, 9: Andel långtidsfriska 1 år respektive sjukfrånvaro per avdelning 2021

Diagrammen ovan, som anger andel långtidsfriska per avdelning, visar på stora skillnader i fördelningen mellan avdelningarna. Affärstöd har, följt av Dataservice, den största andelen långtidsfriska. Att Affärstöd och Dataservice har störst andel långtidsfriska kan bero att många arbetsuppgifter är av

administrativ art och kan utföras även vid lättare sjukdom som en lättare förkylning.

Fordon, förråd, verkstad har år 2021 den lägsta andelen långtidsfriska. En anledning kan vara coronapandemin och restriktionerna som följt med den. Majoriteten av medarbetarna på Fordon, verkstad, Förråd har arbetsuppgifter som inte kan utföras hemifrån och trots kanske lättare symptom har man då behövt sjukanmäla sig.

Vi vill dock påminna om att statistiken kan vara missvisande då det finns medarbetare som arbetar trots att de är sjuka. De olika tekniska lösningarna för arbete hemifrån har sannolikt bidragit till att de som har haft möjlighet har arbetat hemifrån åtminstone en del av dagen, när de varit lindrigt sjuka. Det finns också medarbetare som tar ut flexledighet eller semester istället för sjukfrånvaro.

6.4.3 Medarbetarenkät

År 2021 genomfördes en medarbetarenkät i hela Borås Stad. Frågorna var indelade i olika områden; Mål och uppföljning, Arbetsklimat och trivsel, Kompetens och utvecklingsmöjligheter, Ledarskap, Jämlikhet, Ersättning och förmåner, Helhet och Hållbart medarbetarengagemang. Enkäten innehöll också frågor om kränkande särbehandling, sexuella trakasserier, våld eller hot om våld, diskriminering, stöd och hjälp samt, nytt för den här gången, tystnadskultur.

Ytterligare en nyhet var att lösenorden till enkäten skickades ut via e-post. Det blev förknippat med en del problem för Servicekontorets räkning eftersom alla medarbetare inte har aktiva e-postadresser. Detta innebar en speciallösning för de medarbetarna. Som tidigare gjordes det iordning datorer i ett sammanträdesrum så att även medarbetarna utan tillgång till dator hade möjlighet att besvara enkäten.

Den totala svarsfrekvensen för 2021 var 75,4 % och det är en minskning med 4,5 procentenheter jämfört med 2019 års medarbetarenkät. Det finns säkerligen flera orsaker till det, en är att de medarbetare som inte har tillgång till egen dator i arbetet har haft svårt att komma ifrån och besvara enkäten.

Enkäten var uppbyggd med påståenden som medarbetaren skulle ta ställning till utifrån hur väl de instämde i påståendet genom att ange en siffra från 1 till 5, där ett stod för ”instämmer inte alls” och 5 för ”instämmer helt”.

Servicekontorets resultat visar på en positiv utveckling inom alla områden, förutom för ”Ersättning och förmåner” och ”Helhet”. Där kunde man se en marginell minskning av svarsalternativ 5+4. Som vanligt har förvaltningen gjort en sammanställning av resultaten på avdelningsnivå i en separat rapport. I övrigt återkopplades arbetsgruppernas resultat på arbetsplatsträffarna och det fanns då möjlighet till dialog kring det.

7 Lönefrågor

För dessa frågor hänvisas till 2021 års lönekartläggning samt 2021 års chefslönekartläggning. Kartläggningarna innehåller bland annat statistikjämförelser och omvärldsbevakningar. Dessa ligger till grund i vårt arbete med löneöversynen. Det är utifrån dessa utredningar som ledningsgruppen beslutar om vilka satsningar (fördelning av utrymmet) som vi ser nödvändiga att genomföra på Servicekontoret.

Centralt i Borås Stad görs en lönekartläggning och en arbetsvärdering för de olika yrkesgrupperna som finns i kommunen. Arbetsvärderingen resulterade i så kallade särskilda satsningar på de yrken där värderingen visar att lönen är för låg (på gruppnivå) i förhållande till de krav som ställs. Här jämfördes yrkesgrupper med varandra (i den mån det anses möjligt), något som en enskild förvaltning har svårt att göra.

För Kommunals avtalsområde var utrymmet för år 2021, 530 kronor per person. Hela utrymmet gick ut till arbetsledarna. Eventuella extrasatsningar togs utöver det tänkta utrymmet för att göra utvalda satsningar inom avtalsområdet. För AKV (Vision, Ledarna och Akademiker SSR) och SACO-förbunden var avtalet sifferlöst men förvaltningen beslutade utifrån ekonomistyrning att utrymmet var 2,0 % per person.

På Servicekontoret genomfördes extrasatsningar på ett antal yrkesgrupper utifrån vår egen lönekartläggning. Under 2021 års löneöversyn gjordes gruppssatsningar på grafisk formgivare, anläggningsarbetare blandat (VA/rörläggare), mätningssingenjörer, arbetsledare, lönekonsulter och nischad spetskompetens inom Dataservice. Vi hade även en tvåårig satsning (år 2020 och 2021) som gällde ekonomer inom intern stab samt på Dataservice.

Det gjordes även vissa satsningar för att lönemässigt lyfta yngre medarbetare inom olika yrkesområden på förvaltningen.

Inga individgarantier fanns under 2021 års löneöversyn utan lönen har fördelats individuellt och differentierat, utifrån Borås Stads lönekriterier.

8 Personalutveckling

Att ha rätt person, med rätt kompetens, på rätt plats och vid rätt tidpunkt ställer stora krav både på förvaltningen och på de enskilda medarbetarna. Vi satsar på kompetensutveckling på olika sätt, kopplat till de uppdrag som vi har. Vi strävar efter att hela tiden utgå från de utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Mycket av kompetensutvecklingen sker genom lärande i det dagliga arbetet, men för vissa arbetsuppgifter finns lagstadgade krav på att medarbetaren har en viss utbildning (exempelvis utbildning i arbete på väg eller heta arbeten.) Det dyker också upp nya krav på utbildningar för att få utföra vissa arbetsuppgifter och/eller att vi får nya uppdrag som gör att vi behöver utöka kompetensen och hela tiden hålla vår personal á jour.

Under 2019 togs en handlingsplan samt en rapport fram om Employer Branding (EB). Employer Branding handlar om hur man kan arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare, och EB-arbetet är en del av det viktiga arbetet med kompetensförsörjning. Arbetet med EB har mottagits väl av både ledning och fackliga representanter och är, precis som kompetensförsörjningsarbetet, ett ständigt pågående arbete.

8.1 Personalutveckling

Under år 2021 har det generellt sett genomförts färre seminarier och föreläsningar i och med coronapandemin. De tillfällen som ändå har genomförts har nästintill alla varit digitala. Något som däremot var i fysisk form var den årliga Ledarutvecklingsseminariet som för 2021 var förlagd till Hindåsgården Konferens och spa och likt föregående år var det ett ”lunch-till-lunch”-seminarium.

På ledarskapskonferensen presenterade förvaltningschefen Servicekontorets nya vision och verksamhetsidé som ledningsgruppen tagit fram. Under temat kommunikation fick deltagarna arbeta med Servicekontorets nya Riktlinjer och Strategi för kommunikation. Förvaltningschefen och kommunikatören höll ihop den övningen. Avdelningschefen för Personal- och Kontorsservice hade en genomgång av anställningsvillkor och till det fick deltagarna tre autentiska fall att gå igenom och dra slutsatser kring.

Utifrån svaren från utvärderingen av 2021 års ledarskapsseminarium var majoriteten av dem som svarat på enkäten mycket nöjda med innehållet och konferensen i sin helhet.

Tabell nr 12: utbildningskostnader m.m. (i kr, avrundat till jämna 100-tal) 2021

Avdelning	Utbildning	Kost/logi	Resor	Totalt 2021	Totalt 2020
Affärsstöd (inkl. Servicechef)	122 100	0	900	123 000	129 300
Dataservice	519 900	8 800	6 700	535 400	470 900
Personal- och Kontorsservice	156 900	56 900	8 300	222 100	388 800
Entreprenad	648 600	23 800	9 500	681 900	1 120 300
Fordon – Verkstad	112 600	3 000	500	116 100	87 100
Totalt	1 560 100	92 500	25 900	1 678 500	2 196 400

I ovanstående tabell redovisas utbildningskostnader m.m. för 2021 och det är det viktigt att notera att i de kostnader som redovisas i tabellen ovan ingår **inte** timkostnad samt produktionsbortfall för de som deltar i utbildningen. Vi utför också en hel del utbildningar i egen regi, där vi alltså inte tar in externa kursledare, och där finns heller ingen debiterad kostnad för deltagarnas timtid.

Kostnaderna för externa utbildningar kan variera mycket från år till år. Vi ser att utbildningskostnaderna har minskat under 2021 jämfört med 2020 och det beror på coronapandemin. Många kurstillfällen skjutits på framtiden eller genomförts digitalt vilket gjort att omkostnaderna minskat.

9 Personalkostnader

Tabell nr 13: personalkostnader (i tkr) år 2019-2021

Kostnadsslag	2019	2020	2021
Lön - brutto efter sjukavdrag	143 123	147 671	148 522
Utbetald lön till sjukskrivna	2 669	2 845	3 301
Övertid/mertid	5 952	4 334	5 040
Semesterdagstillägg	2 481	2 415	3 029
OB + beredskapsersättning, övrig lön	4 567	4 526	4 170
Totalt	158 792	161 791	164 062
	(tkr, ink PO 40,80 % 2019, avrundat till närmaste tkr)	(tkr, ink PO 40,80 % 2020, avrundat till närmaste tkr)	(tkr, ink PO 40,80 % 2021, avrundat till närmaste tkr)

I ovanstående tabell redovisas personalkostnaderna för 2019-2021. Vi ser en ökning av personalkostnaderna under 2021. Det beror bland annat på att både sjuklönekostnaden och övertidsuttaget har ökat. För båda de posterna finns en koppling till coronapandemin. Sjukfrånvaron har varit högre än normalt och i vissa fall har övertid tagits ut för att kompensera för det.

10 Framåtblick

På sensommaren påbörjade ledningsgruppen ett strategiskt arbete som går under benämningen ROS (Redovisning och styrning). Förutom att ta fram en ny vision och verksamhetsidé identifierades också fyra områden, kritiska framgångsfaktorer, som ledningsgruppen ska arbeta vidare med och som också kommer att få påverkan ut i organisationen, på alla nivåer. De fyra kritiska framgångsfaktorerna benämns Medarbetare, Ekonomi, Kunder, Processer. För vart och ett av områdena tog ledningsgruppen fram mål att genomföra under perioden 2022-2024. De målen är sedan tänkta att brytas ner och arbetas konkret med i verksamheterna. Ett exempel under faktorn ”medarbetare” är att identifiera kritisk kompetens och redundans för den. Ett annat under faktorn ”process” är att säkerställa så att alla medarbetare har tillgång till IT.

Vi kommer också att fortsätta med de punkter som den så kallade minigruppen tagit fram i ämnet samverkan. Exempel på det är att se över formerna för samverkan och hur vi förbättrar kvaliteten på arbetsplatsträffarna. Vi kommer dessutom att arbeta med att implementera Borås Stads Gemensamma Principer. Även det arbetet kommer att gå från ledningsgruppen till chefsgruppen och vidare ut i organisationen.

Evelina Svensson
HR-specialist

Ingeborg Moss
Handläggare
033 357444

Datum
2022-03-23

Instans
Servicenämnden
Dnr SN 2022-00041 1.1.3.1

Delegationsbeslut 2022-03-23

Servicenämndens beslut

Redovisade delegationsbeslut läggs till handlingarna.

Delegationsbeslut

- a. Redovisning av lämnade anbud på avdelningen Entreprenad
Dnr SN 2022-00001 1.3.1.4
- b. Förteckning över delegationsbeslut om anställningar
Dnr SN 2022-00002 1.3.1.4
- c. Redovisning av Ordförandes attest över 1,5 mnkr
Dnr SN 2022-00003 1.3.1.4

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Ingeborg Moss
Handläggare
033 357444

Datum
2022-03-23

Instans
Servicenämnden
Dnr SN 2022-00042 1.1.3.1

Informationsärenden 2022-03-23

Servicenämndens beslut

Redovisade informationsärenden läggs till handlingarna.

Informationsärenden

- a. Rapport från presidieträff på Tekniska förvaltningen
- b. Rapport från PLUPP 22 mars
- c. Information från förvaltningschefen
- d. Information från avdelningarna

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Ingeborg Moss
Handläggare
033 357444

Datum
2022-03-23

Instans
Serviceämnden
Dnr SN 2022-00043 1.1.3.1

Anmälningssärenden 2022-03-23

Serviceämndens beslut

Redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna.

Anmälningssärenden

- a. Kommunstyrelsens beslut 2022-02-07 § 53 Nämndbudget 2022
Dnr SN 2022-00032 1.1.3.1
- b. Regler för inköp i Kommunkoncernen
Dnr SN 2022-00038 1.1.3.1
- c. Motion: Menssäkra Borås
Dnr SN 2022-00039 1.1.3.1
- d. Revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete
2022-2026
Dnr SN 2022-00040 1.1.3.1

Micael Svensson
Ordförande

Kenneth Lundqvist
Förvaltningschef

Kommunstyrelsen

§ 53

Dnr KS 2021-00037 1.2.4.1

Nämndbudget 2022

Kommunstyrelsens beslut

Nämndbudget 2022 godkänns med de i ärendet angivna förutsättningarna.

Kulturnämndens kommunbidrag ökas med 1,0 mnkr utifrån särskild lönekartläggning av bibliotekarier och lärare inom musikskolan. Medlen finns avsatta i den centrala bufferten vilket innebär att det inte blir någon resultatpåverkan för kommunen som helhet.

I beslutet deltar inte Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD).

Protokollsanteckning

Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Ursprungligen var Kommunstyrelsens beslut om nämndbudget ett godkännande av nämndernas förslag till årsbudgetar med hänsyn till Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Utifrån denna fortfarande gällande grundfunktion har nämndbudgeten successivt byggts ut till att beskriva kommunens totala och nämnders ekonomiska förutsättningar tidigt på året. Särskilt viktigt har det blivit att bedöma det preliminära utfallet från det föregående året för att se om nämnderna ligger i fas eller har ”ryggsäckar” med sig in i det nya året.

I nämndbudgeten kan också nämndernas önskemål om att ev. få ianspråktaga ackumulerat resultat godkännas. Merparten av dessa önskemål sker dock numera i samband med behandlingen av årsredovisningen. I detta läge har ingen nämnd begärt att få använda ackumulerat överskott under 2022. För nämnderna gäller att följa målvärdena för de indikatorer som Kommunfullmäktige fastställt och redovisa hur man avser att genomföra de speciella uppdrag som givits av Kommunfullmäktige. Nämndbudgeten innebär en avstämning hur nämnderna bedömer att de klarar av att uppfylla de av Kommunfullmäktige fastställda målvärdena och en plan/redovisning hur man kommer att genomföra uppdragen och om detta kan ske inom budgetåret eller om mer tid behövs.

Beslutsunderlag

1. Budget 2022:2 för Kommunfullmäktige
2. Budget 2022:2 från Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

3. Budget 2022:2 från Arbetslivsnämnden
4. Budget 2022:2 från Tekniska nämnden
5. Budget 2022:2 från Grundskolenämnden
6. Uppdaterad budget 2022:2 från Individ- och familjeomsorgsnämnden
7. Budget 2022:2 från Servicenämnden
8. Budget 2022 från Samhällsbyggnadsnämnden
9. Budget 2022:2 från Revisorskollegiet
10. Budget 2022:2 från Förskolenämnden
11. Budget 2022:2 från Fritids- och folkhälsonämnden
12. Budget 2022:2 från Lokalförsörjningsnämnden
13. Budget 2022:2 från Individ- och familjeomsorgsnämnden
14. Budget 2022:2 från Vård- och äldrenämnden
15. Budget 2022:2 från Miljö- och konsumentnämnden
16. Budget 2022:2 från Sociala omsorgsnämnden
17. Budget 2022:2 från Överförmyndarnämnden
18. Budget 2022:2 från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
19. Budget 2022 från Kulturnämnden
20. Budget 2022:2 för Valnämnden

Protokollsanteckning

Sverigedemokraterna avstår från att delta i beslut med hänvisning till vårt alternativa budgetförslag.

Sverigedemokraterna noterar att med en sverigedemokratisk budget för 2022 hade vi fått större satsningar på våra förskolor och grundskolor, men också rejäla insatser för att öka tryggheten för våra invånare i kommunen. Vi prioriterar välfärden och tryggheten för vår invånare i kommunen och nedprioriterar politiska utsvävningar och arvoden.

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

Kristian Silbvers (SD)
Ledamot, kommunstyrelsen

Nämndbudget 2022

Innehållsförteckning

Ekonomiskt styrdokument	3
Förutsättning för nämnderna 2022	4
Avstämning av den centrala ekonomin	5
Nämndbudgetförslagen	7
Driftredovisning.....	7
Kommentarer till nämndbudgetförslagen	8
Investeringsredovisning.....	11
Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag	12
Omsorg om varandra och miljön	12
Ett tryggt och snyggt Borås	19
Möjligheter och mod att utvecklas	21
Människor möts i Borås	25
Egen organisation.....	26
Kommunstyrelsens beslut	45

Ekonomiskt styrdokument

Ursprungligen var Kommunstyrelsens beslut om nämndbudget ett godkännande av nämndernas förslag till årsbudgetar med hänsyn till Kommunfullmäktiges budgetbeslut. Utifrån denna fortfarande gällande grundfunktion har nämndbudgeten successivt byggts ut till att beskriva kommunens totala och nämnders ekonomiska förutsättningar tidigt på året. Särskilt viktigt har det blivit att bedöma det preliminära utfallet från det föregående året för att se om nämnderna ligger i fas eller har ”ryggsäckar” med sig in i det nya året.

I nämndbudgeten kan också nämndernas önskemål om att ev. få ianspråktaga ackumulerat resultat godkännas. Merparten av dessa önskemål sker dock numera i samband med behandlingen av årsredovisningen. I detta läge har ingen nämnd begärt att få använda ackumulerat överskott under 2022.

För nämnderna gäller att följa målvärdena för de indikatorer som Kommunfullmäktige fastställt och redovisa hur man avser att genomföra de speciella uppdrag som givits av Kommunfullmäktige. Nämndbudgeten innebär en avstämning hur nämnderna bedömer att de klarar av att uppfylla de av Kommunfullmäktige fastställda målvärdena och en plan/redovisning hur man kommer att genomföra uppdragen och om detta kan ske inom budgetåret eller om mer tid behövs.

Förutsättning för nämnderna 2022

Nämndernas preliminära resultat 2021

I Kommunfullmäktiges Budget för 2021 beräknades nämndernas nettokostnader kunna öka med 2,6 (4,0) % jämfört med budget 2020. Kommunen som helhet kunde lägga ett resultat på 80 mnkr vilket är under det finansiella målet på 2-3% av skatteintäkter- och generella statsbidrag. Resultatet var präglad av konjunkturläget med en svagare utveckling av skatteunderlaget som ger ett lägre verksamhetsutrymme. Som en konsekvens av det fick nämnderna i samband med budgetramarna 2021 planera in ett effektiviseringskrav på 1,0%.

Nämndernas preliminära resultat för 2021 enligt den senaste prognosen pekar på ett positivt resultat på i storleksordningen +50 (-43) mnkr. Detta är en klar förbättring jämfört med förra årets negativa utfall och kan till viss del tillskrivas Coronapandemin. Nämndernas nettokostnader beräknas ökat med låga 1,8 (3,7)% under 2021.

Budget 2022

För 2022 har de ekonomiska grundförutsättningarna och den pågående Coronapandemin präglad en budgeterad resultatnivå som är något högre jämfört med förra året. Återhämtningen har varit stark med ett stigande skatteunderlag som gett ett större ekonomiskt utrymme att arbeta med. Resultatet på 100 mnkr är under våra finansiella mål men i linje med vad det budgeterade resultatet brukar hamna på historiskt. Realisationsvinster är i vanlig ordning inte budgeterade

Jämfört med Budget 2021 har nämnderna sammantaget fått ett väsentligt utökad ekonomiskt utrymme med 4,6 (2,6)%. Detta bör innebära goda förutsättningar för att nämnderna skall klara av att bedriva sin verksamhet under givna ekonomiska ramar. Restriktioner på grund av Corona kan dock innebära att vissa nämnder kommer påverkas negativt även under 2022.

Kulturnämndens kommunbidrag förslås i det här läget att ökas med 1,0 mnkr som effekt av särskild lönekartläggning av bibliotikarier och lärare inom musikskolan. Medlen finns avsatta i den centrala bufferten vilket innebär att det inte blir någon resultatpåverkan för kommunen som helhet.

Den samhällsekonomiska utvecklingen

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR beskriver i sin senaste rapport i december 2021 att prognosen för 2021 och 2022 är att den snabba konjunkturåterhämtningen innebär höga tillväxttal för BNP och arbetade timmar. Det är den viktigaste förklaringen till att SKR räknar med stark ökning av skatteunderlaget dessa år, mer än 4 procent per år i underliggande takt. Det är främst lönesumman som driver uppgången, men nästa år bidrar även den största höjningen av de inkomstanknutna pensionerna på några år. Scenariot för 2023–2025 utgår från att arbetsmarknaden når konjunkturrell balans under 2023 och att sysselsättningen därefter följer arbetskraftsutbudets utveckling. Det betyder att arbetade timmar inte längre ökar lika snabbt som under den nu pågående konjunkturuppgången samtidigt som den stramare arbetsmarknaden beräknas medföra snabbare löneökningar. Den sammantagna effekten på löneinkomsterna är att ökningstakten avtar och därav följer att även skatteunderlaget växer i en långsammare, trendmässig takt.

För Borås Stads del är utmaningen bl.a. den demografiska utvecklingen, som dock på senare år varit lägre än förväntat, och en investeringsnivå som måste inrymmas i våra finansiella mål. En förmodat osäker utveckling av skatteunderlaget framöver påverkar givetvis också. Det ekonomiska utrymme där nämnderna fått utökade resurser med 4,6 (2,6) % innebär en klart bättre utgångspunkt inför 2022. Till grund för det ligger även de ekonomiska resultaten på nämndnivå 2021 som är klart bättre än året innan. Buffertar och reserver som nämnderna avsatt uppgår till 1,0 % av kommunbidragen motsvarande 68 mnkr. Dessa skall hållas intakta i början på året för att ha beredskap inför oförutsedda händelser.

Avstämning av den centrala ekonomin

Resultaträkning, mnkr

	Bokslut 2020	KF-Budget 2021	KF-Budget 2022	Budget 2022:2	Avvikelse KF-Budget
Nettokostnader	-6 326,4	-6 526,3	-6 923,0	-6 922,9	0,1
Avskrivningar	-295,8	-315,0	-310,0	-310,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-6 622,2	-6 841,3	-7 233,0	-7 232,9	0,1
Skatteintäkter	5 217,2	5 299,4	5 626,2	5 606,4	-19,8
Generella statsbidrag mm	1 561,4	1 591,9	1 671,8	1 686,9	15,1
Finansnetto	37,7	30,0	35,0	35,0	0,0
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	194,1	80,0	100,0	95,4	-4,6
Realisationsvinster från markförsäljning	89,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunens resultat	283,9	80,0	100,0	95,4	-4,6

Ökning av verksamhetens nettokostnader	2,9 %	3,2 %	5,7 %	5,7 %
därav nämnderna	3,7 %	2,6 %	4,5 %	4,5 %
Ökning av skatte- och bidragsintäkter	5,1 %	3,2 %	5,9 %	5,8 %
Årets resultat/skatte- och bidragsintäkter, %	4,2	1,2	1,4	1,3
Nettoinvesteringar	419	650	700	750
Självfinansiering av investeringarna	138 %	61 %	59 %	54 %

Nettokostnader

Jämfört med Kommunfullmäktiges antagna budget för 2022 beräknas nettokostnaderna i det här läget vara oförändrade vilket bl.a. beror på att inga nämnder begär att få utnyttja ackumulerade överskott till engångsåtgärder under 2022. Då nämndernas årsredovisningar för 2021 ännu inte är klara är det sannolikt att några nämnder kommer in med sådana förfrågningar i samband med behandlingen av nämndernas årsredovisningar. Pensionskostnaderna bedöms minska under 2022 på grund av ett högre inkomstbasbelopp vilket innebär att den förmånsbestämda delen av avtalspensionerna förmodas bli lägre än förväntat. Effekten blir ett lägre PO-pålägg för nämnderna med sammantaget ca 20 mnkr som ytterligare förstärker det ekonomiska utrymmet. För staden som helhet blir det oförändrad budgeterad nettokostnad.

Inom nämndernas nettokostnader har buffertar på 68 mnkr avsatts motsvarande 1,0 % av nämndernas totala kommunbidrag. Detta kan ses som en viktig förutsättning till budgetföljsamhet under 2022. Årets första uppföljning per februari får bli en första indikation

Avskrivningar

Avskrivningarna beräknas i dagsläget uppgå till 310 mnkr under 2022 mnkr vilket är oförändrat jämfört med Kommunfullmäktiges budget. Prognosen för 2021 års nettoinvesteringar är ca 600 mnkr och är något lägre än vad som tidigare rapporterats. Slutligt utfall för investeringarna 2021 och avskrivningsnivån 2022 fastställs i samband med årsredovisning 2021.

Skatteunderlaget

Jämfört med Kommunfullmäktiges antagna budget för 2022 beräknas skatter- och generella statsbidrag mm förändras marginellt. För 2022 beror nedrevideringen av skatteintäkterna framför allt på den höjning av grundavdragen som ligger i riksdagens beslutade statsbudget för 2022. Detta kompenseras med en höjning av de generella statsbidragen. Övriga delar inom rubriken generella statsbidrag såsom kostnadsutjämningen och LSS-utjämningen förväntas avvika endast marginellt medan fastighetsavgiften

beräknas till +7,0 mnkr jämfört med KF-budget. Sammantaget skatteintäkter och generella statsbidrag förväntas detta i dagsläget ge ett utfall som är ca -5 mnkr lägre än KF-budget.

Finansnettot

Finansnettot har haft en positiv utveckling under än längre tid och bidrar till att ge verksamheterna ett ökat ekonomiskt utrymme dock på en lägre nivå de senaste åren p.g.a. en låg räntenivå. För 2022 beräknas finansnettot till 35 mnkr vilket är oförändrat jämfört med KF-budget. Finansnettot kan hållas på en relativt hög nivå trots låg ränta bl.a. tack vare en ökande utlåningsnivå inom koncernen vilket ger en högre internbanksmarginal.

Reavinster

Realisationsvinster från markförsäljningar och tomträtter lyfts normalt inte in i resultaträkningen i detta skede. Av erfarenhet kommer det att inbringa en del under året. Detta rapporteras i kommande delårsrapporter.

Resultatet

Sammantaget balanseras budgeten i det här läget med ett resultat för Borås Stad på 95 mnkr. Resultatet för 2022 beräknas då uppgå till 1,3 % av skatteintäkter- och generella statsbidrag och är under Kommunfullmäktiges långsiktigt fastställda mål för god ekonomisk hushållning.

Nämndbudgetförslagen

Driftredovisning

Budget 2022:2, tkr

Nämnd/budgetram	Ingående ack resultat	Budget 2022 Beslut KF	Tillägg KF/KS	
			Förändring	Ny KF-Budget
Kommunfullmäktige	0	16 100		16 100
Stadsrevisionen	1 309	6 200		6 200
Kommunstyrelsen				
- stadsledningskansliet	5 000	140 900		140 900
- kommungemensamt	0	128 550		128 550
Valnämnden	600	7 350		7 350
Överförmyndarnämnden	0	9 200		9 200
Lokalförsörjningsnämnden	-72 649	38 950		38 950
Fritids- och folkhälsonämnden				
- fritid- och folkhälsa	268	241 900		241 900
- föreningsbidrag	0	44 800		44 800
Servicenämnden	31 007	-5 000		-5 000
Samhällsbyggnadsnämnden	21 771	24 150		24 150
Tekniska nämnden				
- väghållning, parker mm	29 188	169 300		169 300
- persontransporter	0	78 400		78 400
Miljö- och konsumentnämnden	436	33 250		33 250
Kulturnämnden	2 638	195 650	1 050	196 700
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	3 469	617 150		617 150
Arbetslivsnämnden	3 000	252 900		252 900
Sociala omsorgsnämnden	-5 787	757 600		757 600
Förskolenämnden	13 719	855 950		855 950
Grundskolenämnden	25 187	1 658 650		1 658 650
Individ- och familjeomsorgsnämnden	-32 955	357 400		357 400
Vård- och äldrenämnden	104 494	1 462 950		1 462 950
Summa	130 695	7 092 300	1 050	7 093 350

Kommentarer till nämndbudgetförslagen

Av bifogade tabeller framgår de av Kommunstyrelsen godkända nämndbudgeterna. Nedan görs kommentarer till de nämnder vars förslag avviker från Kommunfullmäktiges budget eller behöver kommenteras av andra skäl.

Lokalförsörjningsnämnden

Lokalförsörjningsnämnden bedöms ha förutsättningar för att uppnå en budget i balans år 2022, vilket bland annat beror på följande orsaker:

Revidering av Regler för internhyra

Under 2021 har Regler för internhyra reviderats. Några förändringar som genomfördes var för att uppnå en bättre överensstämmelse avseende de ekonomiska förutsättningarna och därmed även möjligheterna för Lokalförsörjningsnämnden att uppnå en budget i balans.

Ny redovisningsstruktur

Förvaltningen har inför 2022 byggt upp en ny redovisningsstruktur, vilket bör förbättra Lokalförsörjningsnämndens ekonomiska kontroll.

Extra buffert i kommunbidrag

I budget 2022:1 angav nämnden ett behov av minskat kommunbidrag med 4 mnkr i jämförelse med rambeslut. I Kommunfullmäktiges budget kvarstår tilldelat kommunbidrag men att dessa 4 mnkr istället ska betraktas som en buffert för att finansiera eventuella underskott på sociala boenden, oförutsedda intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Minskade kapitalkostnader

Enligt Lokalförsörjningsnämnden beräknas kapitalkostnaderna för verksamhetsfastigheterna minska betydligt i jämförelse med 2021.

Servicenämnden

Servicenämnden erhöll ett resultatkrav på 5,0 (7,0) mnkr i Kommunfullmäktiges budget för 2022. Nämndens prel. resultat för 2021 uppgår till 4,3 mnkr och för 2020 blev resultatet 3,1 mnkr. Kommunstyrelsen bedömer att nämnden har realistiska möjligheter att uppnå årets resultatkrav. Resultatkravet ska inte finansieras genom att Servicekontorets tjänster blir dyrare för Borås Stads övriga förvaltningar eller bolag utan istället som resultat av effektiviseringar av nuvarande arbetssätt och former tillsammans med en god orderingång.

Fritids- och folkhälsonämnden

Fritids- och folkhälsonämnden redovisar ett prel. resultat på -17 mnkr för 2021 och beror främst på uteblivna intäkter under coronapandemin. Beroende på hur pandemin utvecklas kan det få negativa effekter på besöksantal och intäkter även under 2022. Nämnden skriver att människors vardag i stora drag är uppbyggd på arbete eller studier, fysisk och/eller kulturell aktivitet i någon form samt deltagande i sociala sammanhang. Begränsningar på detta kan innebära att vår hälsa försämras i en oönskad riktning.

Tekniska nämnden

Nettokostnaderna för Persontransporter 2021 blev prel. 77,2 (74,6) mnkr vilket är lika med den budget som Kommunfullmäktige beslutade. Helårskostnaden för 2021 ökade med 3,4 (-1,7)% jämfört med 2020. Med anledning av de föregående årens strukturella underskott inom verksamheten förstärktes budgeten med 5,0 mnkr utöver den ordinarie ramuppräknings 2020.

Inom Väghållningsramen kan Kommunstyrelsen konstatera att vinterväghållningens kostnader under 2021 prel. blev 30,8 (19,6) mnkr jämfört med budgeterade 27,1 mnkr. För 2022 är budgeten oförändrat 27,1 mnkr.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämndens resultat för 2021, preliminärt minus -3,2 mnkr, påverkas av Coronapandemin och personalkostnader av engångskaraktär. Kommunstyrelsen bedömer att nämnden har förutsättningar till en budget i balans. Kommunstyrelsen förutsätter också att Miljö- och konsumentnämnden inom givna resurser utför den lagstadgade verksamhet som åligger nämnden. Kommunbidraget har inför 2022 ökats med 4,3 mnkr varav 1,6 mnkr för arbete med strategiska åtgärder kring klimatförändringar. Resterande del av det ökade kommunbidraget är avsett att stärka Konsument Borås med rådgivning och förebyggande verksamhet, intensifiera arbetet med cirkulär ekonomi, digitalisering samt stärkt livsmedelstillsyn.

Kommunfullmäktige har, för att mildra effekterna av Coronapandemin, beslutat att inte ta ut någon årlig tillsynsavgift för stadigvarande serveringstillstånd under 2021. Nämnden har inte tagit hänsyn till Coronapandemin vid budgetering av alkoholtillsynen 2022.

Kulturnämnden

Kulturnämndens kommunbidrag föreslås att ökas med 1,0 mnkr utifrån särskild lönekartläggning av bibliotekarier och lärare inom musikskolan.

Förskolenämnden

Förskolenämnden bedöms ha ekonomisk kontroll och därmed även förutsättningar för att uppnå en budget i balans år 2022.

Grundskolenämnden

Enligt Grundskolenämnden finns det inget anpassningsbehov inför 2022, förutsatt att skolenheterna har en flexibel organisation och är medvetna om och kan hantera effekter av exempelvis tillfälliga statsbidrag och förändringar av elevantal.

Nämnden anser även att riktade statsbidrag som finansierar den ordinarie verksamheten är en stor osäkerhet och har exempelvis i sin budget därför inte räknat med något tillskott från det riktade statsbidraget Skolmiljarden 2022.

Grundskolenämnden bedöms därmed ha goda förutsättningar för att uppnå en budget i balans 2022.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedöms ha ekonomisk kontroll och därmed även förutsättningar för att uppnå en budget i balans år 2022.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämndens preliminära resultat för 2021 visar på minus -2,5 mnkr. Det är kostnaderna för relationsvårdsenheten och försörjningsstöd som ökat under året. Inför 2022 har kommunbidraget förstärkts med 5,85 mnkr varav 5 mnkr till relationsvårdsenheten vilket ger nämnden förutsättningar för en budget i balans 2022. Nettokostnaderna för försörjningsstödet ökade under 2021. Nämnden har antagit en handlingsplan för en budget i balans.

För 2022 har nämnden budgeterat försörjningsstödet till 57,5 mnkr. Kostnaden för försörjningsstödet i Borås har sjunkit under den senaste tioårsperioden och med tanke på den relativt låga nivå som Borås Stad nu befinner sig på och en förmodat lägre konjunkturnivå framöver är det inte troligt att den här trenden håller i sig.

Sociala omsorgsnämnden

Med ett preliminärt positivt resultat 2021 på 26 mnkr, vilket är avsevärt bättre än prognoserna under året, har nämnden 2022 goda förutsättningar för en budget i balans.

Sociala omsorgsnämnden fick i budget 2022 ett extra tillskott på 12 mnkr för öppnandet av ett nytt LSS-boende. Utöver det fick nämnden 1 mnkr för kompetenshöjande insatser och kompensation för avgiftsfritt boendestöd. Nämnden får som förra året 4 mnkr av statsbidraget för förstärkt äldreomsorg.

Inom verksamheten personlig assistans är kommunen ansvarig för hela kostnaden när de grundläggande behoven understiger 20 timmar per vecka. Förändrad tolkning av vad som ingår i de grundläggande behoven har påverkat kostnaderna som stigit kraftigt tidigare år för att minska under 2021. Nämnden har en fortlöpande dialog med Kommunstyrelsen i frågan.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Nämndens preliminära resultat för 2021 är -10,5 mnkr. Underskottet finns främst inom barn- och ungdomsvården. Åtgärder pågår för att minska och komma tillrätta med underskottet t ex genom arbetsmodellen rätt matchat stöd.

I budget 2022 fick nämnden ett extra tillskott på 14,8 mnkr, varav 11 mnkr avsåg underskott inom området barn- och ungdomsvård och tvång i öppenvård. Tillskottet ger nämnden förutsättningar för en budget i balans 2022. Nämnden fick också 2 mnkr för boendeprocessen och avhopparverksamheten samt 1,6 mnkr för att bland annat förbygga vräkningar.

Vård- och äldrenämnden

Vård- och äldrenämndens gör precis som förra året ett stort plusresultat, preliminärt 54 mnkr. Resultatet påverkas stort av pandemin som gjort att efterfrågan på nämndens insatser minskat. Vård- och äldrenämnden har goda förutsättningar för en ekonomi i balans 2022.

I budget 2022 har Vård och äldrenämnden, precis som förra året, förutom sedvanliga volymökningar fått ett extra tillskott på 38,5 mnkr av det totala statsbidraget på 42,5 mnkr för en förstärkt äldreomsorg. Nämnden kompenseras också med 3,5 mnkr för införandet av fast omsorgskontakt i hemtjänsten.

Investeringsredovisning

Verksamhetsområde	Budget 2022	Prognos omdisponering från 2021	Total budget 2022
Gemensamma funktioner	160 500	29 800	190 300
Gator, vägar och parker	104 500	60 100	164 600
Fritid och kultur	38 138	17 800	55 938
Förskola	46 889	35 100	81 989
Grundskola	248 923	30 800	279 723
Gymnasieskola	9 739	0	9 739
Vård och omsorg	62 753	71 100	133 853
Inköp av fastigheter	40 000	0	40 000
Affärsverksamhet	24 973	1 600	26 573
Summa nettoinvesteringar	736 415	246 300	982 715

I tabellen ovan redovisas investeringsbudget 2022. Total investeringsbudget 2022 prognostiseras uppgå till 983 mnkr, varav 246 mnkr är en prognos på ej förbrukade investeringsmedel från tidigare år. Exakt hur stort investeringsbelopp som kommer att föras över till 2022 års budget fattar Kommunfullmäktige beslut om i samband med årsredovisning 2021.

Nedan kommenteras större investeringsbelopp som förs över från 2021 års investeringsbudget.

Den yttre renoveringen av Wiskania-fastigheten är försenad på grund av överklagad upphandling och prognosen är att cirka 13 mnkr av 2021 år budget kommer att föras över till 2022.

Investeringsprojektet Ny Nybro är också försenad. Tekniska förvaltningen räknar med en projektstart 2022 efter att Mark-och Miljödomstolen meddelat sin dom. Förseningen innebär att 29 mnkr förs över till 2022.

Försenad detaljplan är orsak till att arbetet med Kronängsparken kom igång senare än beräknat. Prognosen är att 12 mnkr kommer att föras över till 2022.

Nybyggnationen av Kristinegården förskola kom igång senare än planerat eftersom detaljplanarbetet drog ut på tiden. Prognosen är att 25 mnkr kommer att föras över till 2022

Byggnationen av den nya skolan på Gässlösa har inte kunnat påbörjats på grund av överklagad detaljplan. Försenad byggstart innebär att 47 mnkr förs över till 2022

Upphandlingen av nya trygghetslarm på Vård- och äldreförvaltningen är överklagad och därför kommer de 17 mnkr som finns avsatt för projektet att föras över till 2022.

Nybyggnationen av Johannelundsgatan SoL-boende har försenats på grund av omtag i projektet avseende byggnadens utformning vilket innebär att 27 mnkr förs över till 2022.

Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

Omsorg om varandra och miljön

Målbild

I Borås tar vi ansvar genom att behandla varandra och vår miljö med omsorg. Vi lever i harmoni med en rik natur, vår omvärld och med andra människor. Social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet är grunden för våra val och beslut.

Att människor i Borås är olika är en styrka. Samtidigt har alla likvärdiga förutsättningar. Oavsett ålder och livssituation får invånarna stöd för att kunna leva ett rikt liv. Alla i Borås är viktiga och kan vara delaktiga i hur vårt samhälle utvecklas. Vi tar gemensamt ansvar för varandra genom att visa tillit och bjuda in till dialog.

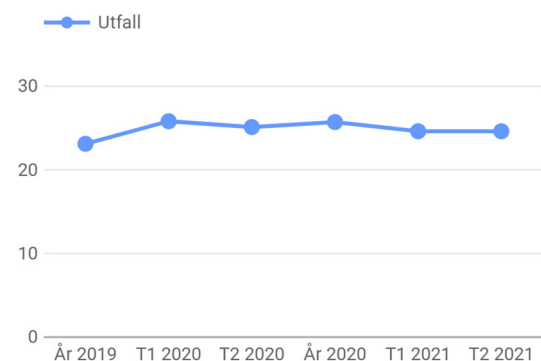
Vi tar gemensamt ansvar för miljön genom att återanvända och återvinna samt hantera energikällor och naturresurser på ett hållbart sätt. Insikt om det ömsesidiga beroendet mellan stad och landsbygd, människa, natur och omvärld finns hos oss alla. Lokalt är det enkelt att förflytta sig med kollektivtrafik, till fots och med cykel, men också längre resor kan vi göra klimatsmart.

Kommunfullmäktiges indikatorer										
<p>Den totala energiproduktionen från solenergi ska öka, MWh (Lokalförsörjningsnämnden)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (MWh)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>120</td></tr><tr><td>2018</td><td>210</td></tr><tr><td>2019</td><td>230</td></tr><tr><td>2020</td><td>670</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (MWh)	2017	120	2018	210	2019	230	2020	670
År	Utfall (MWh)									
2017	120									
2018	210									
2019	230									
2020	670									
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>För att kunna göra en bedömning av en fastighets lämplighet för installerande av solceller krävs att flera förutsättningar måste undersökas. Kriterierna vi bedömer är elförbrukning, fastighetens placering (väderstreck) och hållbarhet i takkonstruktionen.</p> <p>Under 2021 har ytterligare 6 objekt inventerats och antalet är nu totalt 40 objekt. Av dessa är 31 st klara och anläggningarna är i full drift. Övriga är under utredning. Utfallet är inte möjligt att beräkna per tertial utan görs årsvis.</p>										
<p>Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. (Servicenämnden)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Tidpunkt</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>T2 2020</td><td>18</td></tr><tr><td>År 2020</td><td>18</td></tr><tr><td>T1 2021</td><td>22</td></tr><tr><td>T2 2021</td><td>22</td></tr></tbody></table>	Tidpunkt	Utfall (%)	T2 2020	18	År 2020	18	T1 2021	22	T2 2021	22
Tidpunkt	Utfall (%)									
T2 2020	18									
År 2020	18									
T1 2021	22									
T2 2021	22									

Kommunfullmäktiges indikatorer																
<p>Så nås målet för indikatorn Under 2022 är vår strävan att öka andelen närproducerade livsmedel för båda enheterna; serveringarna i Stadshuskvarteret och personalmatsalen på Pantängen. Här finns en koppling till Borås Stads livsmedelsavtal.</p>																
<p>Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. (Förskolenämnden)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tidpunkt</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>År 2019</td><td>25</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>26</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>24</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>23</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>24</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>24</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>24</td></tr> </tbody> </table>	Tidpunkt	Utfall (%)	År 2019	25	T1 2020	26	T2 2020	24	År 2020	23	T1 2021	24	T2 2021	24	År 2021	24
Tidpunkt	Utfall (%)															
År 2019	25															
T1 2020	26															
T2 2020	24															
År 2020	23															
T1 2021	24															
T2 2021	24															
År 2021	24															
<p>Så nås målet för indikatorn Kostverksamheten är organisatoriskt placerad under Grundskolenämnden.</p>																
<p>Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. (Grundskolenämnden)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tidpunkt</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>År 2019</td><td>31</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>28</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>23</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>23</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>22</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>22</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>22</td></tr> </tbody> </table>	Tidpunkt	Utfall (%)	År 2019	31	T1 2020	28	T2 2020	23	År 2020	23	T1 2021	22	T2 2021	22	År 2021	22
Tidpunkt	Utfall (%)															
År 2019	31															
T1 2020	28															
T2 2020	23															
År 2020	23															
T1 2021	22															
T2 2021	22															
År 2021	22															
<p>Så nås målet för indikatorn Livsmedel som producerats, förädlats och distribuerats till Borås Stad inom en radie på 15 mil från Borås tätort definieras som närproducerat. Nämnden arbetar för en ökad andel närproducerade livsmedel när priserna är jämförbara. Arbetet med att anpassa matsedlar till en ökad mängd närproducerade livsmedel förbättrar också möjligheterna att nå detta mål.</p>																
<p>Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Tidpunkt</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>År 2019</td><td>19</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>18</td></tr> <tr><td>T2 2020</td><td>17</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>17</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>16</td></tr> <tr><td>T2 2021</td><td>15</td></tr> <tr><td>År 2021</td><td>16</td></tr> </tbody> </table>	Tidpunkt	Utfall (%)	År 2019	19	T1 2020	18	T2 2020	17	År 2020	17	T1 2021	16	T2 2021	15	År 2021	16
Tidpunkt	Utfall (%)															
År 2019	19															
T1 2020	18															
T2 2020	17															
År 2020	17															
T1 2021	16															
T2 2021	15															
År 2021	16															
<p>Så nås målet för indikatorn Trenden har varit nedåtgående, vilket framförallt förklaras av följande faktorer: 1) verksamheterna har haft tre Anpassningsår i rad vilket, i kombination med stadens konstruktion med distributionscentral och upphandlingsavtal på livsmedel som drivit upp priserna, gör att köken många gånger väljer billigast alternativ framför närproducerat. 2) pandemin har inneburit att köken inte serverat skolmåltider som under vanliga år. Exempelvis har utbudet minskats och rätterna anpassats för att fungera i matlådor som eleverna fått hämta. Denna anpassning har gjort att inköpen av närproducerat har minskat och det är generellt svårare att följa kostpolicyn. Verksamheterna har uppdraget att öka andelen och detta åstadkoms genom förbättrad budgetering och medvetenhet om att välja närproducerade livsmedel.</p>																

Kommunfullmäktiges indikatorer

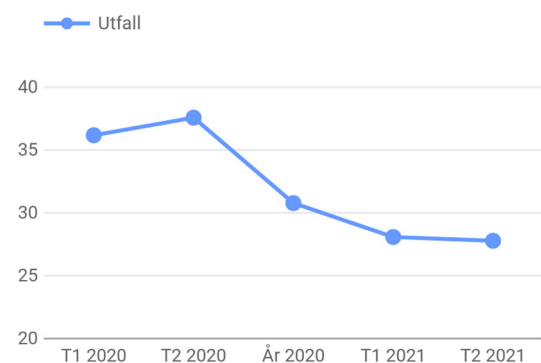
Andelen närproducerade livsmedel ska öka, %. (Vård- och äldreomsorgen)

Så nås målet för indikatorn

Arbetet för att öka andelen närproducerade livsmedel är långsiktigt och sker i samverkan med koncerninköp. Möjligheten att nå målet påverkas av i vilken utsträckning som "närproducenter" och Borås Stad kan sluta gemensamma avtal. Resultatet efter tertial 2 2021 var närmare 25 %. Nuvarande avtal gäller minst till och med april 2022. Mätning sker genom att alla närproducerade livsmedel inom gällande avtal är kodade utifrån om de producerats/förädlats inom 15 mils radie från Borås.

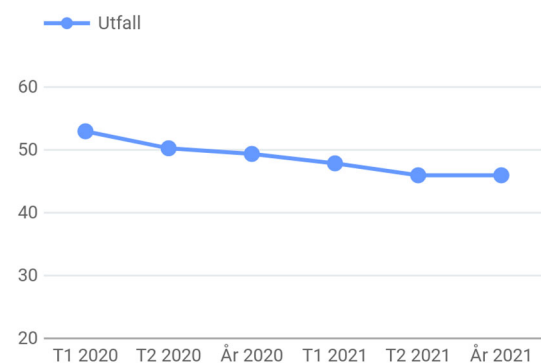
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. (Servicenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Vi kommer att fortsätta arbetet med att öka andelen ekologiska livsmedel också under 2022. Coronapandemin har medfört att försäljningen på de båda enheterna har gått ner, generellt sett. Fördelningen mellan luncher och smörgåsar m.m. påverkar utfallet för ekologiska livsmedel eftersom det påverkar vilka varor som köps in. Vi kommer att sträva efter att KRAV-certifiera serveringen på Pantängen till nivå 1. Som tidigare konstaterar Servicenämnden att andelen ekologiska livsmedel som köps in i serveringen på Pantängen är kopplat till att enheten inte är ett tillagningskök. Vår planering var att vi skulle kunna ändra mottagningskök till tillagningskök i samband med nybyggnationen på Pantängen. I dagsläget är denna investering uppskjuten på obestämd framtid och därmed är våra möjligheter att öka andelen ekologiska livsmedel på Pantängen begränsade.

Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. (Förskolenämnden)

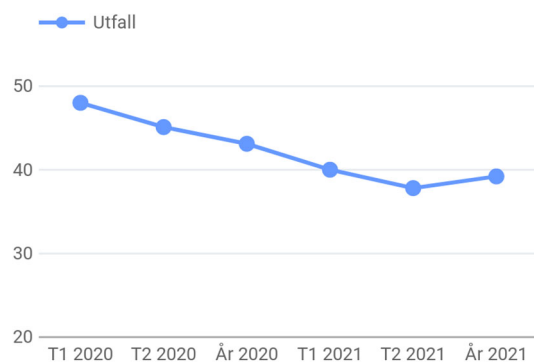

Så nås målet för indikatorn

Kostverksamheten är organisatoriskt placerad under Grundskolenämnden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. (Grundskolenämnden)

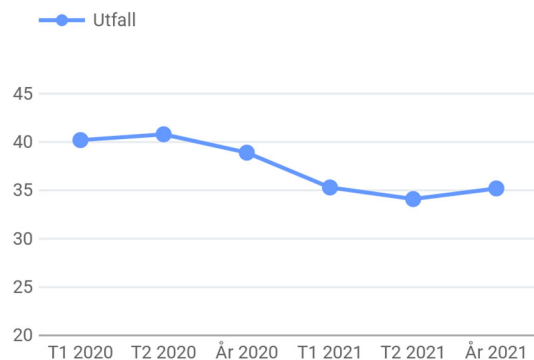

Så nås målet för indikatorn

Livsmedelspriserna har med det nya upphandlingsavtalet, som trädde i kraft maj 2019, ökat med ca 10%. Detta kan framförallt härledas till att livsmedelsleverantörerna vid den nya upphandlingen tog höjd för att inrymma den rabatt som förväntades finansiera Borås Stads distributionscentral. Detta innebär att distributionscentralen i praktiken bekostas av elevernas livsmedelsbudget och att budgeten för skolans matportioner behöver minskas med 10%.

Prisökningar utöver kommunfullmäktiges indexökning kommer vägleda inköpen under 2022, vilket kan komma att leda till en fortsatt sänkning av andelen ekologiska livsmedel.

Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

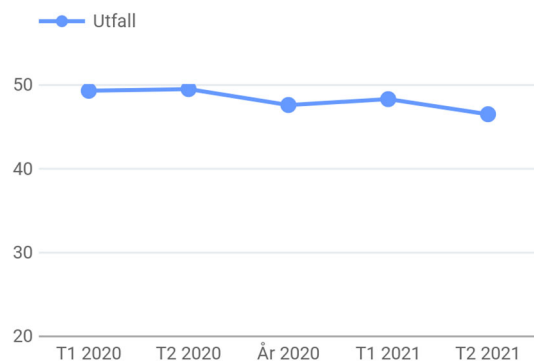
Så nås målet för indikatorn

Trenden har varit nedåtgående, vilket framförallt förklaras av följande faktorer:

- 1) verksamheterna har haft tre anpassningsår i rad vilket, i kombination med stadens konstruktion med distributionscentral och upphandlingsavtal på livsmedel som drivit upp priserna, gör att köken många gånger väljer billigast alternativ framför ekologiskt.
- 2) pandemin har inneburit att köken inte serverat skolmåltider som under vanliga år. Exempelvis har utbudet minskats och rätterna anpassats för att fungera i matlådor som eleverna fått hämta. Denna anpassning har gjort att andelen grönsaker (som är en stor del av det ekologiska) har minskat och det är generellt svårare att följa kostpolicyen.

Verksamheterna har uppdraget att öka andelen och detta kan åstadkommas genom förbättrad budgetering och medvetenhet om att välja ekologiska livsmedel.

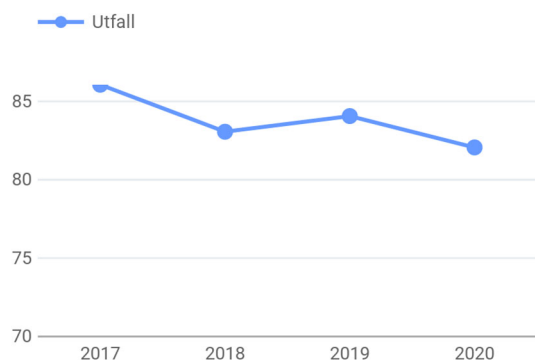
Andelen ekologiska livsmedel ska öka, %. (Vård- och äldreomsorgsnämnden)

Kommunfullmäktiges indikatorer																				
<p>Så nås målet för indikatorn Nämndens ambition är att inom ramen för livsmedelsbudgeten öka andelen ekologiska livsmedel.</p> <p>Matval kommer även fortsättningsvis göras med hänsyn till kvalitet, etik och miljö där råvaruvalen ska vara säsonganpassade och gärna närproducerade. En handlingsplan för minskat matsvinn är framtagen. Fortsatta mätningar och åtgärder för att minska matsvinnet beräknas på sikt minska kostnaderna för livsmedel och därmed frigöra medel till ökad kvalitet och ekologiska inköp. Även vård- och omsorgsboenden, som gör egna livsmedelsinköp, arbetar med stöd från kostverksamheten för att öka andelen ekologiska livsmedel.</p>																				
<p>Andelen barn och unga som inte lever i hushåll med försörjningsstöd ska öka; %. (Arbetslivsnämnden)</p> <table border="1"> <caption>Data for: Andelen barn och unga som inte lever i hushåll med försörjningsstöd ska öka; %</caption> <thead> <tr> <th>Tidpunkt</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2017</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2017</td><td>98</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>98</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>99</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>99</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>98</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>99</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>98</td></tr> </tbody> </table>	Tidpunkt	Utfall (%)	T1 2017	98	År 2017	98	T1 2018	98	År 2018	98	T1 2019	99	År 2019	99	T1 2020	98	År 2020	99	T1 2021	98
Tidpunkt	Utfall (%)																			
T1 2017	98																			
År 2017	98																			
T1 2018	98																			
År 2018	98																			
T1 2019	99																			
År 2019	99																			
T1 2020	98																			
År 2020	99																			
T1 2021	98																			
<p>Så nås målet för indikatorn Arbetslivsnämnden arbetar med olika insatser bland annat den alternativa arbetsmarknaden, växla bidrag mot lön för att minska andelen barn och unga som lever i hushåll med försörjningsstöd. Verksamheten bedriver också ett arbete i syfte att bevaka barnrätten i hushåll som lever med ekonomiskt bistånd. Detta innebär att barnet synliggörs i utredningarna och att alltid beakta barnets bästa och dokumentera på vilket sätt det skett oavsett om det är avgörande för beslutet eller inte. Arbetet ligger rätt i tiden med anledning av att Barnkonventionen har blivit lag under år 2020.</p>																				
<p>Antal hushåll som får försörjningsstöd i mer än tio månader under kalenderåret ska minska. (Arbetslivsnämnden)</p> <table border="1"> <caption>Data for: Antal hushåll som får försörjningsstöd i mer än tio månader under kalenderåret ska minska</caption> <thead> <tr> <th>Tidpunkt</th> <th>Utfall (Antal)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>T1 2017</td><td>550</td></tr> <tr><td>År 2017</td><td>500</td></tr> <tr><td>T1 2018</td><td>480</td></tr> <tr><td>År 2018</td><td>420</td></tr> <tr><td>T1 2019</td><td>420</td></tr> <tr><td>År 2019</td><td>400</td></tr> <tr><td>T1 2020</td><td>420</td></tr> <tr><td>År 2020</td><td>410</td></tr> <tr><td>T1 2021</td><td>440</td></tr> </tbody> </table>	Tidpunkt	Utfall (Antal)	T1 2017	550	År 2017	500	T1 2018	480	År 2018	420	T1 2019	420	År 2019	400	T1 2020	420	År 2020	410	T1 2021	440
Tidpunkt	Utfall (Antal)																			
T1 2017	550																			
År 2017	500																			
T1 2018	480																			
År 2018	420																			
T1 2019	420																			
År 2019	400																			
T1 2020	420																			
År 2020	410																			
T1 2021	440																			
<p>Så nås målet för indikatorn Försörjningsenheten har medverkat i ett nationellt projekt som har letts av SKR där syftet har varit att minska antalet hushåll som är långvarigt bidragsberoende. Täta uppföljningar och tydliggöra det egna ansvaret har gett ett positivt resultat i projektet. Verksamheten arbetar för att fler personer ska bryta sitt långvariga bidragsberoende och att fler barn ska ha föräldrar som försörjer sig genom arbete eller studier. Många som söker försörjningsstöd har svårt att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden. Dels beror det på kravet om fullgjord gymnasieutbildning, kravet på körkort samt goda krav på färdigheter i det svenska språket. Olika insatser i form av arbetsträning, arbetsmarknadsanställningar och stöd att söka arbete är några av åtgärderna som genomförs för att minska antalet hushåll som är beroende av försörjningsstöd.</p>																				

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen hemtjänsttagare som uppger att hemtjänstpersonalen alltid eller oftast tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål ska öka, %. (Vård- och äldrenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Arbetet med att implementera arbetssättet, Individens behov i centrum (IBIC) kommer att fortsätta. Det är ett behovsriktat arbetssätt där man börjar med att ta reda på; vad den enskilde vill uppnå, vad som är viktigt, stödande eller hindrande i det dagliga livet. Därefter planeras insatserna tillsammans med den som ska ha hemtjänst och en genomförandeplan upprättas som beskriver hur insatserna ska utföras.

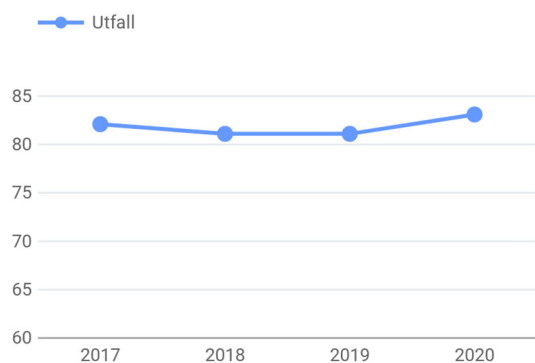
Välkomstsamtal erbjuds nya personer som beviljas hemtjänst där enhetschef och kontaktperson deltar. Information av vikt ges om verksamheten och det finns möjlighet för dialog och att ställa frågor.

Verksamheten har utvecklat och tydliggjort uppdraget som kontaktperson. Kontaktpersonen är den som den enskilde, men även anhöriga, kan ha närmare kontakt och relation till.

Genomförandeplanen ska vara ett levande dokument. Uppföljningssamtal tillsammans med den enskilde där genomförandeplan går igenom är av vikt så att hjälpinsatserna utförs utifrån faktiskt behov. Genomförandeplanen ska följas upp vid behov och minst var sjätte månad.

Trygg och säker hemgång är ett nytt arbetssätt som började införas under oktober 2021. För den som vistats i slutenvård alternativt varit på korttidsenhet kommer vid hemgång att mötas upp av undersköterska från hemtjänsten som har avsatt tid att i lugn och ro gå igenom saker av vikt i syfte att trygga hemgången på bästa sätt.

Andelen hemtjänsttagare som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd från hemtjänsten ska öka, %. (Vård- och äldrenämnden)

Kommunfullmäktiges indikatorer
<p>Så nås målet för indikatorn Alla som beviljas hemtjänst ska erbjudas välkomstsamtal där enhetschef och kontaktperson deltar. Information om verksamheten ges och det finns möjlighet för dialog och att ställa frågor.</p> <p>Verksamheten har utvecklat och tydliggjort uppdraget som kontaktperson. Kontaktpersonen är den som den enskilde, men även anhöriga, kan ha närmare kontakt och relation till.</p> <p>Verksamheten har så kallade teamträffar, där olika professioner deltar, för helhetssyn kring hur insatserna möter varje persons individuella behov.</p> <p>Genomförandeplanen ska vara ett levande dokument som medarbetarna arbetar utifrån som beskriver hur enskilde önskar få sin hjälp och insatser utförda. Uppföljningssamtal av genomförandeplan med den enskilde är av vikt så att hjälpinsatserna utförs utifrån faktiskt behov. Genomförandeplanen ska följas upp vid behov och minst var sjätte månad.</p> <p>Hemtjänsten deltar vid hembesök med myndighet och legitimerad personal när det finns behov. Hemtjänsten deltar också om det finns behov en samordnad individuell plan tillsammans med primärvård alternativt specialistvård i syfte att säkra att vården är samordnad och sammanhållen utifrån den enskildes behov.</p> <p>Hemtjänstens har utökat grundbemanning med högre andel tillsvidareanställningar och färre timvikarier som förväntas bidra till ökad kvalitet och trygghet.</p> <p>Trygg och säker hemgång är ett nytt arbetssätt som började införas under oktober 2021. För den som vistats i slutenvård alternativt varit på korttidsenhet kommer vid hemgång bli mött av en undersköterska från hemtjänsten som har avsatt tid att i lugn och ro gå igenom saker av vikt i syfte att trygga hemgången på bästa sätt.</p>

Uppdrag	Så genomförs uppdraget	Ansvarig nämnd
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur kommunen kan fortsätta arbetet med att optimera och samordna sina transporter, eventuellt i ett logistikcenter.	Arbetet med utredningen planeras att påbörjas under första kvartalet 2022. Första steget är att genomföra en kartläggning av kommunens olika logistikflöden och berörda verksamheter.	Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda både hur klimatkrav på byggande kan skärpas och hur byggande av socialt hållbara områden kan stimuleras, via markanvisningar, och utifrån detta föreslå ändringar i "Riktlinjer för markanvisningar för bostäder".	Som ett första steg ska, utifrån ramverket för markanvisningar, undersökas vilka möjligheter som finns att reglera klimatkrav och stimulera socialt hållbart byggande.	Kommunstyrelsen
Sociala omsorgsnämnden får i uppdrag att se över behov, kostnad, placering, och innehåll för ett aktivitetshus för den målgrupp som omfattas av sociala omsorgsnämndens insatser.	Nämnden har utrett frågan om aktivitetshus gällande behov, kostnad och innehåll. Efter att utredningen var klar lämnades en framställan till Lokalförsörjningsnämnden att påbörja sökandet efter en lämplig lokal för ett aktivitetshus.	Sociala omsorgsnämnden

Ett tryggt och snyggt Borås

Målbild

Borås är en snygg och trygg plats. Vi som bor, verkar och möts här har nära till det vi behöver i vardagen.

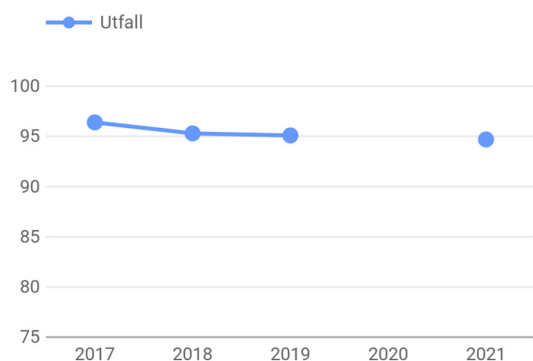
Skulpturer och street-art ger Borås ett spännande yttre och internationell uppmärksamhet. Rena och snygga miljöer i våra gemensamma vardagsrum skapar trivsel och ger trygghet.

Vi utformar våra bostadsområden tillsammans, och i hela Borås finns boenden som passar olika livssituationer och olika åldrar. Här finns service, fritidsaktiviteter, kultur, företag och närhet till natur där människor bor och verkar.

Kommunfullmäktiges indikatorer												
<p>Andelen föräldrar som känner sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan ska öka, %. (Förskolenämnden)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>96</td></tr><tr><td>2018</td><td>96</td></tr><tr><td>2019</td><td>96</td></tr><tr><td>2020</td><td>96</td></tr><tr><td>2021</td><td>96</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	2017	96	2018	96	2019	96	2020	96	2021	96
År	Utfall (%)											
2017	96											
2018	96											
2019	96											
2020	96											
2021	96											
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>De allra flesta vårdnadshavare, 96 %, anger att de känner sig trygga när de lämnar sina barn på förskolan. Sett över en femårsperiod är resultatet konstant. Det är svårt att nå 100% då vårdnadshavare kan svara även på faktorer utanför Förskolenämndens kontroll som tex upplevd trygghet i närområdet. Enskilda förskolor kan också uppleva personalbyten vid den tidpunkt då enkäten besvaras. Enheterna analyserar de kommentarer som eventuellt finns kopplade till frågan samt vidta åtgärder för att alla vårdnadshavare ska kunna känna sig trygga. Arbetet följs upp på rektorens kvalitetsdialoger. Ett gott bemötande och ett professionellt förhållningssätt till barn och vårdnadshavare lägger grunden för en känsla av trygghet, detta arbetar enheterna löpande med under verksamhetsåret. Samverkan i olika former med vårdnadshavarna är också en viktig faktor för att vårdnadshavarna ska känna sig trygga när de lämnar sitt barn på förskolan. Samverkan med vårdnadshavare är ett mål i läroplanen som följs upp av förvaltningen.</p>												
<p>Andelen elever som känner sig trygga i grundskolan, åk 4-9 ska öka, %. (Grundskolenämnden)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>92</td></tr><tr><td>2018</td><td>87</td></tr><tr><td>2019</td><td>87</td></tr><tr><td>2020</td><td>89</td></tr><tr><td>2021</td><td>89</td></tr></tbody></table>	År	Utfall (%)	2017	92	2018	87	2019	87	2020	89	2021	89
År	Utfall (%)											
2017	92											
2018	87											
2019	87											
2020	89											
2021	89											
<p>Så nås målet för indikatorn</p> <p>Det systematiska arbetet inom ramen för skolornas likabehandlingsplaner ska förbättras och utvecklas. Samtliga skolor ska årligen upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen som bygger på en kartläggning av elevernas situation på skolan beskriver hur skolan skall arbeta för att förebygga och förhindra kränkande behandling och hur arbetet skall följas upp och utvärderas. Absolut nolltolerans mot kränkningar, integrerat värdegrundsarbete i undervisningen samt återkommande trygghetsvandringar borgar för att eleverna skall känna sig trygga i skolan. Stor vikt ska läggas på att skapa gott klimat i skolorna och i varje klass. Ett digitalt system för att stödja arbetet kring kränkingsanmälningar enligt skollagen kommer att införas. Systemet kommer på ett bättre sätt stödja administrationen i processerna samt det åtgärdande arbetet.</p>												

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen elever som känner sig trygga i gymnasieskolan ska öka, %. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Årligen genomförs en skolklimatundersökning där elever värderar skolans pedagogiska och sociala klimat inom fyra områden: värdegrund, undervisningens innehåll och kvalitet, inflytande och delaktighet samt rektor. Skolklimatundersökningen har en fyrgradig svarsskala. Inom området värdegrund finns frågan "Jag känner mig trygg".

Under läsåret 20/21 har verksamheten präglats av Covid-19 och resultaten från Skolklimatundersökningen är påverkat av att en stor del av undervisningen har bedrivits via fjärr- och distansstudier. Inte minst gäller det svarsfrekvensen som i år är lägre än tidigare år (65,8 % för eleverna i gymnasieskolan och 46,5 % för eleverna i gymnasiesärskolan).

Senaste utfall, Andel elever i gymnasieskolan som uppger att de känner sig trygga i skolan uppgår till 94,6 % vilket får ses som ett mycket gott resultat (utfall 2020 saknas). Andelen elever i gymnasiesärskolan som uppger att de känner sig trygga i skolan uppgår till 100 % (här bör man beakta att svarsfrekvensen är låg).

I ljuset av den situation som verksamheten befunnit sig i under pandemin får de fortsatt höga värden på elevernas upplevelse av trygghet och trivsel ses som mycket positivt. Det finns mindre variationer mellan och inom skolor att fortsatt arbeta vidare med.

Möjligheter och mod att utvecklas

Målbild

I Borås är vi kreativa och har mod att tänka och handla i nya banor. Här är det lätt att förverkliga idéer och drömmar.

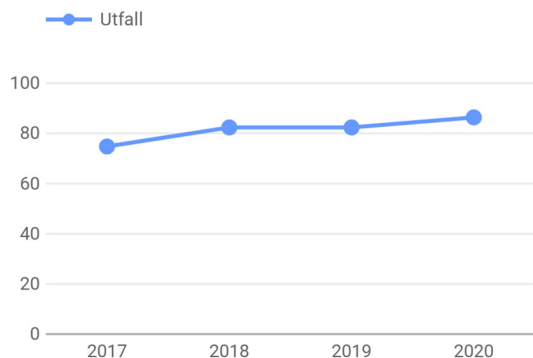
Högklassig utbildning från förskola till universitet får människor och samhälle att växa. Tack vare samverkan mellan kommun, universitet, näringsliv och civilsamhälle finns det attraktiva utbildningar på alla nivåer. Goda möjligheter till bildning ger boråsarna möjlighet att utvecklas och lära livet ut.

Borås utveckling vilar på ett arv inom textil och handel. Vi ligger i topp inom miljöteknik, IT och digitalisering, och vågar satsa på nya områden. Bredden av branscher och en stark entreprenörsanda skapar möjlighet att ta tillvara på den kunskap som finns här och att utvecklas som person.

Kommunfullmäktiges indikatorer										
<p>Resultatet av det sammanfattande omdömet om näringslivsklimatet i Borås Stad ska öka. (Svar på fråga i Svenskt Näringslivs årliga enkät skala mellan 1 och 6). (Kommunstyrelsen)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>2019</td><td>3,4</td></tr><tr><td>2020</td><td>3,5</td></tr></tbody></table>	År	Utfall	2019	3,4	2020	3,5				
År	Utfall									
2019	3,4									
2020	3,5									
<p>Så nås målet för indikatorn Fortsatt arbete kring insikt och att tillsammans med förvaltningar och intressenter inom tillväxtområdet jobba aktivt med service. Näringslivsavdelningen samordnar arbetet.</p>										
<p>Rankingen i SKL:s öppna jämförelser, företagsklimat - Nöjd Kund Index (NKI) ska öka (Kommunstyrelsen)</p> <table border="1"><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>67</td></tr><tr><td>2018</td><td>75</td></tr><tr><td>2019</td><td>72</td></tr><tr><td>2020</td><td>72</td></tr></tbody></table>	År	Utfall	2017	67	2018	75	2019	72	2020	72
År	Utfall									
2017	67									
2018	75									
2019	72									
2020	72									
<p>Så nås målet för indikatorn Ständigt arbete tillsammans med berörda förvaltningar för att skapa Sveriges bästa näringslivsklimat genom en rad åtgärder. Beslutade förbättringsåtgärder fullföljs under budgetåret.</p>										

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen hushåll och företag som har tillgång till bredband om minst 100Mbit/s ska öka, % (Kommunstyrelsen)

Så nås målet för indikatorn

För landsbygden nås målet genom att målmedvetet och långsiktigt stödja Borås Fiberföreningar. Detta görs genom att ett stamnätsstöd på 6 mnkr beviljats till bredbandsbristområden, att kommunal borgen ges för fiberföreningar och genom att Borås Stad står för inmätning av fiberföreningarnas nät samt ger dem fri tillgång till digitalt kartmaterial.

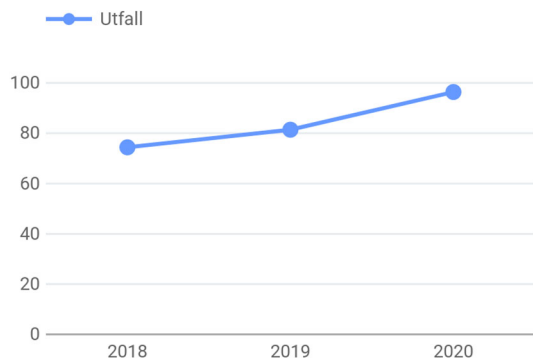
Genom Kommunstyrelsens "Medel för lokala utveckling", har Fiberföreningar, Hembygdsgårdar och Ideella föreningar, beviljats sammanlagt 788 750 kr, under perioden 2009-2021, för att stötta fiberinstallationer.

Vidare stimuleras samverkan mellan fiberföreningarna i Borås med kringliggande kommuner, Stadsnätet SplitVision och övriga marknadsaktörer. Borås Stad är delägare i Netwest AB, som har till uppdrag att marknadsföra Stadsnätens fibernät och att göra Fiberföreningarnas nät tillgängliga för marknaden. Borås Stad bidrar även i den Regionala samverkansgruppen för Bredband, UBit.

För tätort består satsningen av att Borås Stad godkännt Borås Elnät AB:s affärsplan, att fibrera kommunens 21 tätorter.

Målvärdet ligger oförändrat eftersom det finns en avmattning av installationstakten hos kommersiella aktörerna och att det inte finns några större nya utbyggnadsområden, utan att man nu jobbar med anslutning av mindre områden och vita fläckar.

Andelen barn som får plats på förskola på önskat placeringsdatum, ska öka (%) (Förskolenämnden)

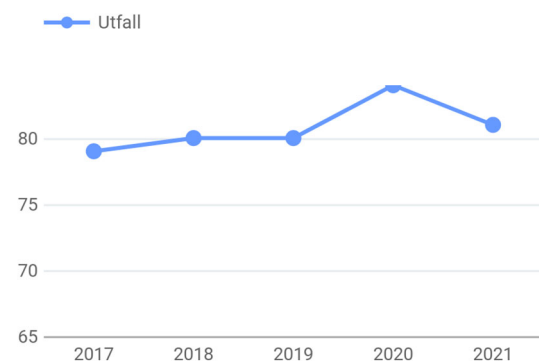

Så nås målet för indikatorn

Att få ett erbjudande om plats på en förskola på önskat placeringsdatum är en kvalitetsfaktor som är betydelsefull för vårdnadshavarna. Det är också en utmaning huvudmannen vid planeringen av förskoleplatser då genomförandetiden för en ny förskola från detaljplan till färdigställande är ca fem år. Indikatorn rapporteras till SKR inom ramen för "Kommunens kvalitet i korthet" vilket innebär att det finns jämförbar statistik i riket. Nämndens utmaning är att säkerställa skollagens krav på att erbjuda skälig placering inom fyra månader inom rimligt avstånd från hemmet, eller utifrån vårdnadshavares önskemål, samtidigt som den ekonomiska planeringen kräver ett minimum av tomplatser. Att planera byggnation i rätt område utifrån osäkra befolkningsprognoser ökar komplexiteten ytterligare. Förskolenämnden avser under 2022 ytterligare utveckla arbetet med prognostisering och planering/fördelning av platser. Kommunikationsarbete för att stimulera vårdnadshavarna att ställa upp sina barn i kö till förskola så tidigt som möjligt bedrivs av samordnarna. På så sätt möjliggörs att fler vårdnadshavare kan få plats på önskat datum.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen elever i år 9 som är behöriga till något nationellt gymnasieprogram ska öka, %. (Grundskolenämnden)

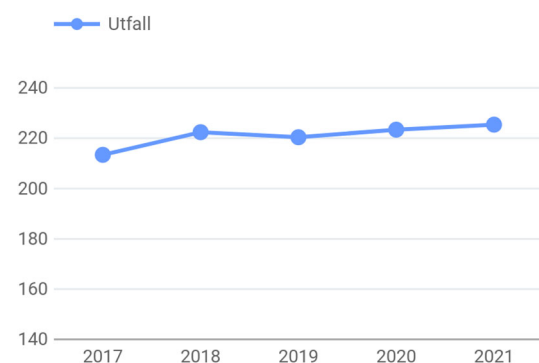
Så nås målet för indikatorn

Nämndens anser att den största påverkan på andelen behöriga elever i år 9 är den enskilda skolenhetens funktion. Sedan omorganisationen 2017 har Grundskoleförvaltningen arbetat med att förbättra organisation, likvärdighet, processer och stöd. Skolornas verksamhetsplaner utgår nu ifrån en gemensam struktur och det finns ett utarbetat system för uppföljning där verksamhetscheferna möter rektorerna varje månad. I skolenheternas verksamhetsplaner framgår det hur man avser stärka de avgörande faktorerna för elevernas resultat.

Utgångspunkten tas i de tre fokusområdena som beskrivits i inledningen. Ett av utvecklingsplanens områden är rektors/enhetschefs förutsättningar, vilket skall förbättra resultaten ytterligare. Ett annat område är elevers skolnärvaro, vilket innebär att Grundskoleförvaltningen och skolenheterna ska förbättra främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för att öka elevernas närvaro i skolan.

Matematik är ett annat prioriterat utvecklingsområde under 2022, där organisering av matematikundervisning och matematikutveckling samt kvalitetsarbete kring matematik kommer vara viktiga beståndsdelar.

Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ska öka. (Grundskolenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Nämndens anser att den största påverkan på andelen behöriga elever i år 9 är den enskilda skolenhetens funktion. Sedan omorganisationen 2017 har Grundskoleförvaltningen arbetat med att förbättra organisation, likvärdighet, processer och stöd. Skolornas verksamhetsplaner utgår nu ifrån en gemensam struktur och det finns ett utarbetat system för uppföljning där verksamhetscheferna möter rektorerna varje månad. I skolenheternas verksamhetsplaner framgår det hur man avser stärka de avgörande faktorerna för elevernas resultat.

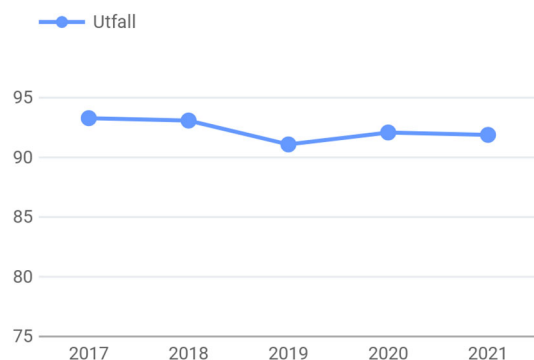
Utgångspunkten tas i de tre fokusområdena som beskrivits i inledningen. Ett av utvecklingsplanens områden är rektors/enhetschefs förutsättningar, vilket skall förbättra resultaten ytterligare. Ett annat område är elevers skolnärvaro, vilket innebär att Grundskoleförvaltningen och skolenheterna ska förbättra främjande, förebyggande och åtgärdande insatser för att öka elevernas närvaro i skolan.

Vidare ska Grundskoleförvaltningen satsa på att

- Utveckla huvudmannastöd till skolorna gällande ämnet svenska som andraspråk, avseende såväl vilka elever som ska läsa ämnet som hur undervisningen kan organiseras.
- Utveckla huvudmannastöd till skolorna gällande språkutvecklande arbetssätt.
- Inventera screeningmaterial och analysera om de är adekvata.
- Rikta insatser till skolor utifrån identifierade behov, exempelvis inom områdena flickors och pojkars resultat, likvärdig bedömning och lärmiljöer.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen elever med högskoleförberedande respektive yrkesexamen ska öka, %. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Utbildningen på yrkesprogram syftar till en yrkesexamen och anställningsbarhet. Utbildningen på högskoleförberedande program syftar till en högskoleförberedande examen och fortsatta studier. Båda examina kallas gymnasieexamen.

För den elev som inte uppfyller kraven för gymnasieexamen efter ett nationellt program utfärdas ett studiebevis i stället för ett examensbevis.

Utfallet efter läsåret 2020/21 var 91,8 % vilket får anses vara ett mycket högt resultat med tanke på att en stor del av läsårets undervisning skett via fjärr- och distansundervisning.

Målsättningen är att ytterligare höja andelen elever som avslutar sin gymnasieutbildning med en examen. Arbetet med att förbättra måluppfyllelsen fortsätter med utgångspunkt i utvecklingsplanen Bildningsstaden Borås 2016-2021. På förvaltningsnivå är arbetet inriktat på att identifiera, beskriva och säkra de processer som på övergripande nivå är kopplade till utvecklingsområdena (Det goda lärandet/Systematisk kvalitetsarbete/Värdegrund) och som är av vikt för att öka elevernas måluppfyllelse. Skolorna och skolenheterna arbetar fortsatt med att kontinuerligt följa upp och analysera sina resultat för att kunna sätta in skolspecifika åtgärder och bedöma egna utvecklingsbehov för fortsatt utveckling och förbättring av utbildningarna, både de skolförlagda delarna och de arbetsplatsförlagda, såsom APL och lärling. På övergripande förvaltningsnivå görs resultatanalyser i syfte att upptäcka och förbättra gemensamma utvecklingsområden.

Uppdrag	Så genomförs uppdraget	Ansvarig nämnd
Arbetet med landsbygdsutvecklingens innehåll, organisatoriska placering och ansvarsfördelning har utretts. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utforma ett styrdokument för landsbygdsutveckling utifrån utredningens arbete.	Styrdokument innehållande förslag på aktiviteter utifrån tidigare utredning avseende landsbygdsutvecklingens innehåll kommer att tas fram. Förvaltningsövergripande samverkansgrupp med berörda förvaltningar bildas. Dokumentet beräknas vara klart under kvartal fyra 2022.	Kommunstyrelsen

Människor möts i Borås

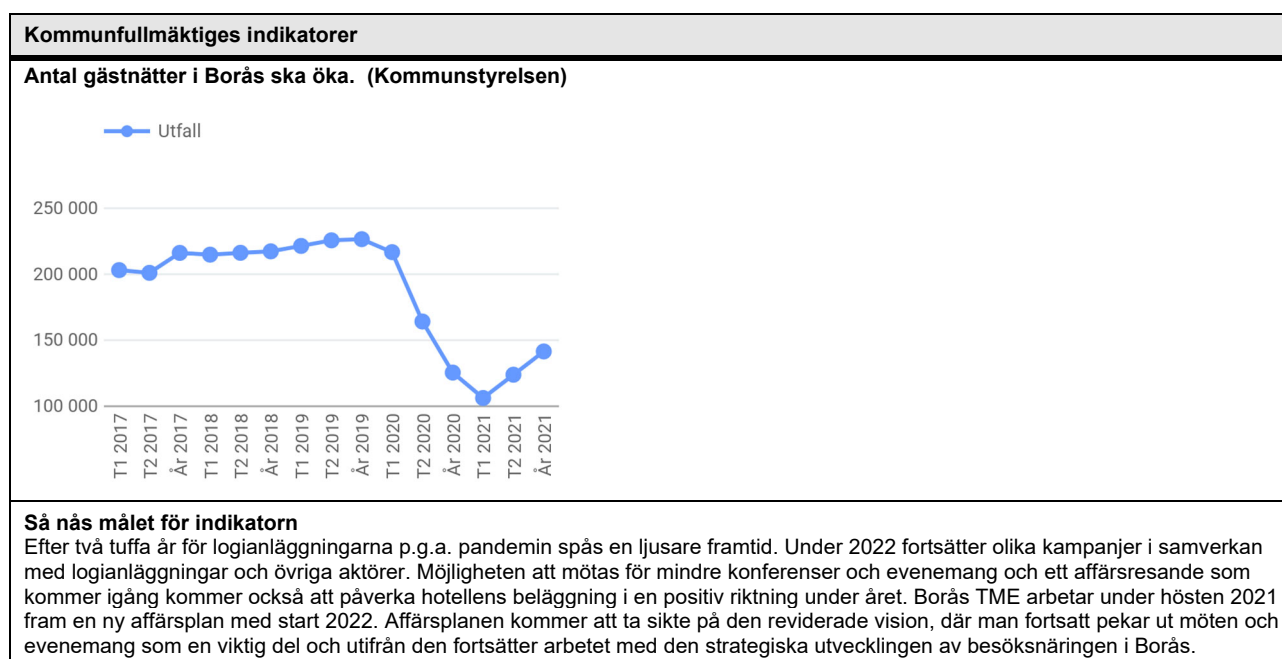
Målbild

I Borås finns gott om platser för människor att mötas under dygnets flesta timmar. I Borås möts vi till vardags och till fest, spontant eller planerat.

De många mötesplatserna är våra offentliga vardagsrum som finns i stad, på landsbygd och digitalt. Här finns möjlighet att enkelt uppleva ett brett utbud av kultur, vår fina natur, att idrotta och att träffa andra människor.

Stora möten och evenemang, många internationellt uppmärksammade, sätter Borås på kartan som en mötes- och evenemangsstad.

I Borås är möten ett sätt att leva.

Uppdrag	Så genomförs uppdraget	Ansvarig nämnd
Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utreda utomhusbad på Boda så att möjligheten finns i detaljplan.	Uppdraget genomförs inom ramen för pågående detaljplanearbete för Bodavallen. I planarbetet utreds förutsättningar och behov i samverkan med övriga berörda förvaltningar.	Samhällsbyggnadsnämnden
Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utifrån "Utredning av förutsättningar för uppstart av Mötesplats på Göta" fortsätta att utreda vad som ytterligare krävs i form av kostnader, placering etc. för att möjliggöra en Mötesplats på Göta.	Vi fullföljer det tidigare uppdraget med att ingående studera möjligheten till någon form av Mötesplats på Göta. Arbetet ska ske i nära samverkan med övriga förvaltningar som deltar på de övriga motsvarande Mötesplatserna. Utredningen genomförs av Mötesplatser och öppen ungdomsverksamhet i nära samverkan med Kvalitet och utvecklingsenheten.	Fritids- och folkhälsonämnden
Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor.	Vi startar arbetet med att göra en omvärldsanalys, där vi tar rygg på hur framgångsrika städer har lyckats med motsvarande uppdrag. Därefter bör lämpliga platser inom kommunen studeras och diskuteras mellan berörda förvaltningar och bostadsbolag. Civilsamhällets aktörer ska bjudas in i ett tidigt skede i processen.	Fritids- och folkhälsonämnden

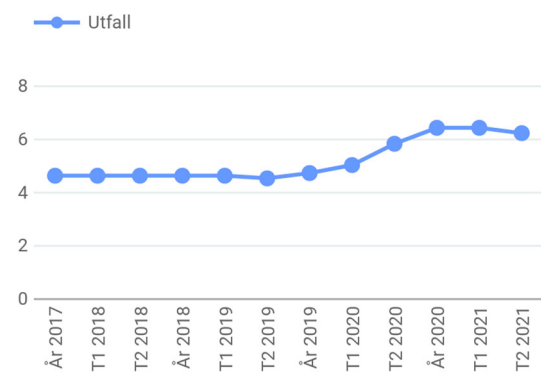
Egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer																														
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Kommunstyrelsen)																														
<table border="1"><caption>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Kommunstyrelsen)</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>År 2017</td><td>4.2</td></tr><tr><td>T1 2018</td><td>5.2</td></tr><tr><td>T2 2018</td><td>5.8</td></tr><tr><td>År 2018</td><td>7.2</td></tr><tr><td>T1 2019</td><td>7.8</td></tr><tr><td>T2 2019</td><td>7.8</td></tr><tr><td>År 2019</td><td>2.8</td></tr><tr><td>T1 2020</td><td>3.2</td></tr><tr><td>T2 2020</td><td>3.8</td></tr><tr><td>År 2020</td><td>3.2</td></tr><tr><td>T1 2021</td><td>2.8</td></tr><tr><td>T2 2021</td><td>2.5</td></tr></tbody></table>	År	Utfall	År 2017	4.2	T1 2018	5.2	T2 2018	5.8	År 2018	7.2	T1 2019	7.8	T2 2019	7.8	År 2019	2.8	T1 2020	3.2	T2 2020	3.8	År 2020	3.2	T1 2021	2.8	T2 2021	2.5				
År	Utfall																													
År 2017	4.2																													
T1 2018	5.2																													
T2 2018	5.8																													
År 2018	7.2																													
T1 2019	7.8																													
T2 2019	7.8																													
År 2019	2.8																													
T1 2020	3.2																													
T2 2020	3.8																													
År 2020	3.2																													
T1 2021	2.8																													
T2 2021	2.5																													
Så nås målet för indikatorn Sjukfrånvaron ska följas upp och analyseras både avseende korttidsfrånvaro och långtidsfrånvaro. Kontinuerligt ska flex-saldon med fokus på höga plussaldon stämmas av då detta kan vara ett tecken på hög arbetsbelastning. Post-Covid kan det vara av ännu större vikt med uppföljningar då ev. nya arbetssätt införs.																														
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Lokalförvaltningsnämnden)																														
<table border="1"><caption>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Lokalförvaltningsnämnden)</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>År 2017</td><td>5.5</td></tr><tr><td>T1 2018</td><td>5.5</td></tr><tr><td>T2 2018</td><td>5.2</td></tr><tr><td>År 2018</td><td>6.0</td></tr><tr><td>T1 2019</td><td>5.5</td></tr><tr><td>T2 2019</td><td>7.0</td></tr><tr><td>År 2019</td><td>9.5</td></tr><tr><td>T1 2020</td><td>11.0</td></tr><tr><td>T2 2020</td><td>11.5</td></tr><tr><td>År 2020</td><td>10.0</td></tr><tr><td>T1 2021</td><td>9.5</td></tr><tr><td>T2 2021</td><td>9.5</td></tr></tbody></table>	År	Utfall	År 2017	5.5	T1 2018	5.5	T2 2018	5.2	År 2018	6.0	T1 2019	5.5	T2 2019	7.0	År 2019	9.5	T1 2020	11.0	T2 2020	11.5	År 2020	10.0	T1 2021	9.5	T2 2021	9.5				
År	Utfall																													
År 2017	5.5																													
T1 2018	5.5																													
T2 2018	5.2																													
År 2018	6.0																													
T1 2019	5.5																													
T2 2019	7.0																													
År 2019	9.5																													
T1 2020	11.0																													
T2 2020	11.5																													
År 2020	10.0																													
T1 2021	9.5																													
T2 2021	9.5																													
Så nås målet för indikatorn Nämndens verksamhet innebär inga stora risker i den fysiska arbetsmiljön. Förutom det ordinarie arbetet enligt Borås Stads SAM-rutiner fokuserar vi på det psykosociala arbetsmiljöklimatet. Sjukfrånvaron har till 90 procent orsakats av långtidssjukskrivning som inte har koppling till arbetsmiljön. Nämnden ser ingen anledning till särskilda åtgärder.																														
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Samhällsbyggnadsnämnden)																														
<table border="1"><caption>Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Samhällsbyggnadsnämnden)</caption><thead><tr><th>År</th><th>Utfall</th></tr></thead><tbody><tr><td>T1 2017</td><td>9.5</td></tr><tr><td>T2 2017</td><td>7.0</td></tr><tr><td>År 2017</td><td>5.8</td></tr><tr><td>T1 2018</td><td>5.5</td></tr><tr><td>T2 2018</td><td>5.2</td></tr><tr><td>År 2018</td><td>5.2</td></tr><tr><td>T1 2019</td><td>5.2</td></tr><tr><td>T2 2019</td><td>5.5</td></tr><tr><td>År 2019</td><td>5.5</td></tr><tr><td>T1 2020</td><td>5.2</td></tr><tr><td>T2 2020</td><td>4.8</td></tr><tr><td>År 2020</td><td>4.5</td></tr><tr><td>T1 2021</td><td>4.0</td></tr><tr><td>T2 2021</td><td>3.5</td></tr></tbody></table>	År	Utfall	T1 2017	9.5	T2 2017	7.0	År 2017	5.8	T1 2018	5.5	T2 2018	5.2	År 2018	5.2	T1 2019	5.2	T2 2019	5.5	År 2019	5.5	T1 2020	5.2	T2 2020	4.8	År 2020	4.5	T1 2021	4.0	T2 2021	3.5
År	Utfall																													
T1 2017	9.5																													
T2 2017	7.0																													
År 2017	5.8																													
T1 2018	5.5																													
T2 2018	5.2																													
År 2018	5.2																													
T1 2019	5.2																													
T2 2019	5.5																													
År 2019	5.5																													
T1 2020	5.2																													
T2 2020	4.8																													
År 2020	4.5																													
T1 2021	4.0																													
T2 2021	3.5																													
Så nås målet för indikatorn Under pandemin har sjukfrånvaron minskat tack vare arbete på distans. Möjligheten till större flexibilitet genom fortsatt distansarbete tros hålla den korta sjukfrånvaron på en låg nivå även framöver. Det finns goda förhoppningar om att partiella långtidssjukskrivningar kommer att avslutas och bidra till minskad sjukfrånvaro. Genom tidig och aktiv rehabilitering samt att vid behov erbjuda insatser via företagshälsovården förväntas andelen sjukskrivna minska. Nämnden vill genom det systematiska arbetsmiljöarbetet uppnå en arbetsmiljö där medarbetarna trivs och känner sig trygga och betydelsefulla vilket förväntas bidra till en lägre sjukfrånvaro.																														

Kommunfullmäktiges indikatorer

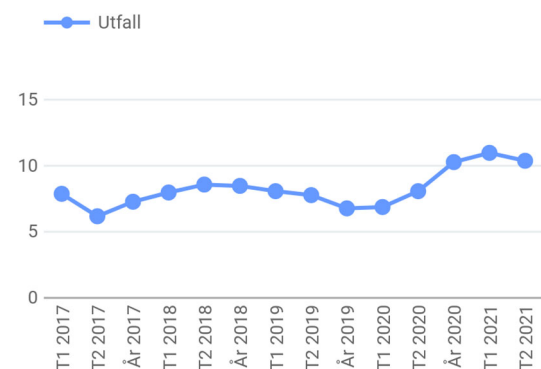
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Servicenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Servicenämnden kommer under 2022 att fortsätta sträva efter att ha en låg sjukfrånvaro. Inom förvaltningen analyseras sjukfrånvaron månadsvis; hur den förändrats över tid, vilka sjukdomsdiagnoser det är frågan om och konvalescenstiden för dessa. Förvaltningen har väl inarbetade rutiner både för att följa upp sjukfrånvaron och snabbt sätta in olika typer av insatser i de fall det behövs. Vi räknar med att coronapandemin går in i en annan fas under 2022 och att effekten av vaccineringarna kommer att innebära att färre medarbetare insjuknar i covid-19 och att sjukfrånvaron återgår till mer normala nivåer under 2022.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Tekniska nämnden)

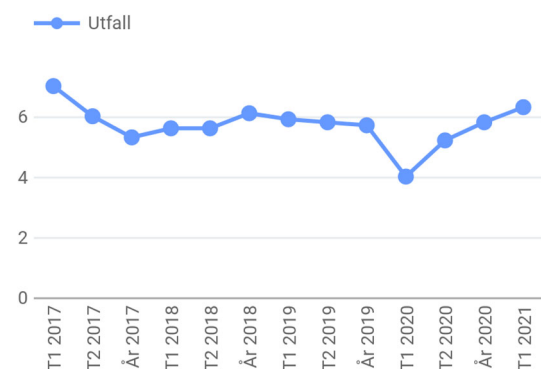

Så nås målet för indikatorn

Tekniska förvaltningen består av många olika yrkeskategorier. En stor andel av Tekniska förvaltningens anställda har en arbetsmarknadspolitisk anställning. Vissa i denna grupp har någon form av funktionsnedsättning som kan bidra till att sjukfrånvarotalen ligger förhållandevis högt på förvaltningen. Inom förvaltningen följs sjukfrånvaron upp och man arbetar ständigt med att tidigt identifiera behov av rehabiliterande insatser.

Förvaltningens arbete har påverkats stort på grund av covid-19 vilket har lett till en ökad sjukfrånvaro under såväl 2020 som 2021. Den relativt höga sjukfrånvaron är inte arbetsrelaterad utan beror på att personalen tagit sitt ansvar och följt de restriktioner som satts för att förhindra smittspridningen i samhället genom att sjukskriva sig vid förkylningssymptom. När nu restriktioner och rekommendationer förändrats planerar förvaltningen att återuppta det aktiva arbetet för att minska sjukfrånvaron.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Miljö- och konsumentnämnden)

Kommunfullmäktiges indikatorer

Så nås målet för indikatorn

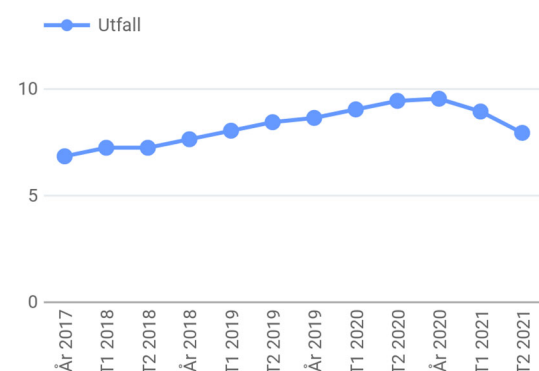
Enligt beslut taget i Kommunfullmäktige 26/11 2020 angående budgetarbetet framåt så följs trenderna för sjukfrånvaron som följetal (tidigare sattes årliga målvärden). Målet är fortsatt att sjukfrånvaron ska minska.

Inom förvaltningen upplever vissa medarbetare arbetsmiljöbrister och personalomsättningen på några avdelningar inom förvaltningen har de senaste åren varit hög. Ett fortsatt fokuserat arbete krävs för att förbättra arbetsmiljön och få en stabilitet i bemanningen.

För att kunna arbeta proaktivt med att sänka sjukfrånvaron behövs fokus på det främjande och förebyggande hälsoarbetet för att snabbt fånga upp ohälsa. Detta görs bland annat genom regelbundna uppföljningssamtal, mätstickan, fysisk och psykosocial arbetsmiljöromd samt uppföljning av medarbetarundersökning och OSA-undersökning. Satsningar på ledarskap och medarbetarskap kommer att fortsätta för att ytterligare förbättra arbetsmiljön och öka effektiviteten både vad det gäller arbetsmiljöarbetet och verksamheten i stort. Avsikten är att detta tillsammans med övriga åtgärder kommer att leda till minskad sjukfrånvaro.

I en relativt liten organisation som Miljöförvaltningen så får enstaka långa sjukfall stort genomslag i statistiken, varför sjukfrånvarosiffrorna kan variera kraftigt.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Fritids- och folkhälsonämnden)

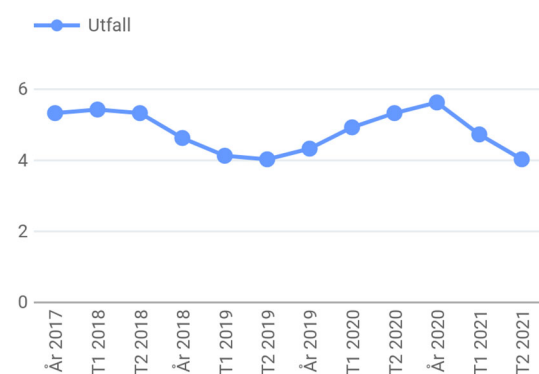
Så nås målet för indikatorn

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön är ett långsiktigt arbete. Det arbetet som genomförts under hösten 2020 och våren 2021 har gett resultat. Fler chefer arbetar idag systematiskt med uppföljning av individens sjukfrånvaro och verksamheter har fått ökad kunskap om hur arbetsorganisation påverkar arbetsmiljön.

I mätningen kring sjukskrivningen använder vi ett begrepp som kallas R12 (rullande 12 månader), vilket innebär att vi mäter 12 månader bakåt i tiden. Statistiken mäts i slutet av varje månad och flyttas således för varje månad som går. Exempel; juni -21 -- juli -20, juli -21 -- augusti -20, augusti -21 -- september -20.

Under 2022 kommer förvaltningen fortsatt arbeta systematiskt och aktivt med att undersöka, följa upp och stödja chefer i arbete med att minska sjukfrånvaron och förbättra arbetsmiljön vid förvaltningens arbetsplatser. Förvaltningen bedömer att målet med en sjukfrånvaro på 5 procent 2023 är realistiskt men kräver insatser på organisation- och gruppnivå. Ett nära och förtroendeingivande samarbete mellan chefer och HR arbetar bidrar till effekten.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Kulturnämnden)

Kommunfullmäktiges indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningens sjukfrånvaro är fortsatt låg, även i jämförelse med samma period 2019 och 2020. Sjukfrånvaron fram till oktober 2021 är 3,9 procent. Förvaltningens låga sjukfrånvaro ger en indikation på att omställningen under pandemin har fungerat även om flera medarbetare och chefer upplever att de har haft en hög arbetsbelastning. Målvärdet på 4 procent bedöms realistiskt under förutsättning att förvaltningen skapar utrymme för återhämtning genom att prioritera, samordna och samarbeta.

Borås Stads övergripande mål för en stabil och rimlig sjukfrånvaro är 5 procent vilket motsvarar den sjukfrånvaro som riket hade 2012, innan trenden vände till en ökad sjukfrånvaro.

På kulturförvaltningen motsvarade det en sjukfrånvaro på 3,5 procent vilket är den långsiktiga målsättningen för förvaltningen.

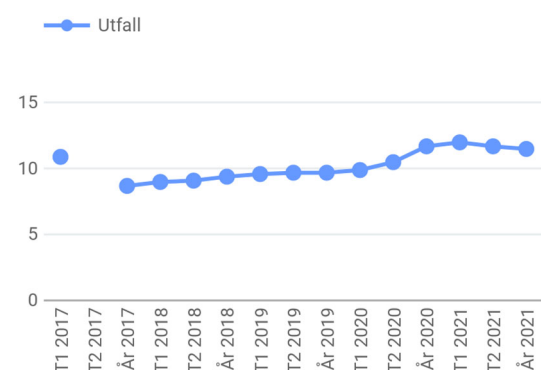
Tillitsresan poängterar vikten av att chefen ges utrymme att visa riktning och undanröja hinder för ett medledarskap vilket förutsätter ett närvarande ledarskap. I det sammanhanget blir chefers arbetsmiljö och förutsättningar i sitt uppdrag viktigt att uppmärksamma.

Kulturförvaltningen har under hösten påbörjat ett samarbete med organisationshälsan för att se över chefers förutsättningar. I samband med budget 2023 kommer arbetet leda till åtgärder för bättre organisatoriska förutsättningar.

Förvaltningen kommer fortsatt arbeta aktivt med rehabilitering och följa upp de medarbetare som har flera upprepade korttidsfrånvaro. HR och chefer arbetar gemensamt.

Förvaltningen arbetar systematiskt med att främja en god arbetshälsa, där kulturprogrammet och tillitsresan är en del.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Förskolenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Under 2022 kommer det strategiska, planerade arbetet med arbetet med arbetsmiljö och sjuktal att återupptas efter pandemin. Arbetet kommer att utgå från den enheternas verksamhetsplaner, kompetensförsörjningsplanen och arbetet med HÖK-21. Det är fortfarande svårt att dra slutsatser av det gångna året och dess påverkan på 2022. För att fortsätta minska sjukfrånvaron arbetar förvaltningen strategiskt och systematiskt med olika delar i syfte att förbättra förutsättningarna i verksamheten och i arbetsmiljön för medarbetare och chefer.

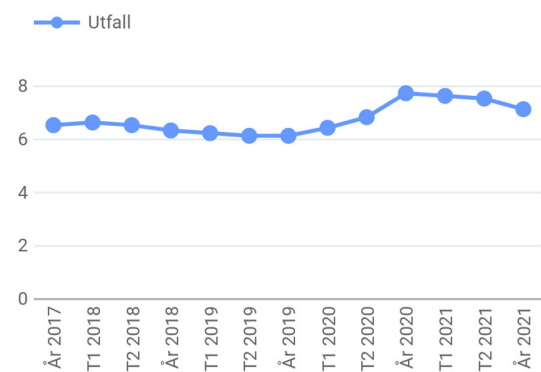
Förvaltningen arbetar systematiskt med arbetsmiljöarbetet genom en tydlig struktur som utgår från Borås Stads SAM-kalender, där kompletterande utbildningsinsatser görs för rektorerna, som sedan kan implementeras ute i verksamheterna. Det hälsofrämjande arbetet kommer fortsatt att utvecklas så att förvaltningen kan arbeta ännu mer proaktivt med hälsofrågor tillsammans med skyddsombud och hälsoinspiratörer och på så sätt arbeta för att minska sjukfrånvaron och främja en god arbetsmiljö. Under hösten 2021 har förvaltningen påbörjat arbetet med att integrera arbetsmiljö-, hälso- och kompetensförsörjningsarbetet i de befintliga verksamhetsplanerna på enhetsnivå för att få en samlad helhetsbild av förskolornas prioriterade områden och kunna rikta insatser där de ger effekt.

Förvaltningen ser att ett rehabarbete med personal som drabbats av Covid-19 eller på andra sätt fått sin hälsa påverkad av pandemin, kan komma att initieras i samarbete med andra aktörer inom rehabilitering. Här finns risker för framtida ökade rehab- och frånvarokostnader.

Vid de månatliga kvalitetsdialogerna där rektorerna träffar ekonom och HR-specialist skapas förutsättningar för stötta cheferna utifrån enhetsspecifika behov där också riktade insatser kan göras för såväl rehabiliterings- och arbetsmiljöarbetet som personalförsörjningsfrågor. Arbetet med att rekrytera och behålla personal är också en viktig del för att minska sjukfrånvaron. Förvaltningen kan se tendenser till att enheter med hög andel utbildad personal och stabil personalgrupp har en lägre sjukfrånvaro än de enheter där utbildningsnivån är låg och stabilitet i personalgruppen saknas. Genom att tydliggöra faktorer som exempelvis väl utvecklat arbetsmiljöarbete, tydliga uppdrag och förmåner skapar vi bättre förutsättningar för att lyckas rekrytera och behålla kompetent personal.

Kommunfullmäktiges indikatorer

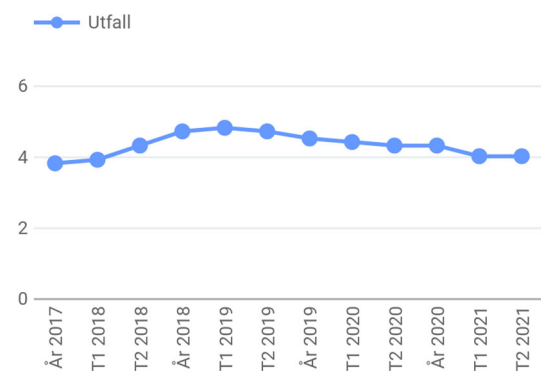
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Grundskolenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Alla nivåer i organisationen skall arbeta med åtgärder för att minska sjukfrånvaron. Förvaltningen arbetar efter Borås Stads gemensam SAM kalender och de krav som ställs i det systematiska arbetsmiljöarbetet uppfyller arbetsmiljölagens intentioner att skapa en hälsofrämjande och säker arbetsmiljö. Arbetsmiljöarbetet ska vara en naturlig del i den dagliga verksamheten och arbetet i skolan behöver ta fasta på de åtgärder som man själva kan styra över, där arbetsbelastningen är en av de viktigaste frågorna för en god arbetsmiljö. För samtliga medarbetare i förvaltningen krävs en strukturerad introduktion. Uppdragsdialoger med alla lärare ska tydliggöra ansvar, förväntningar, krav och befogenheter och alla medarbetare ska årligen ha medarbetarsamtal. För att tydliggöra chefsuppdraget för den enskilda chefen ska den överordnade chefen arbeta med introduktion, chefsöverenskommelse och medarbetarsamtal.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen har under många år haft en sjukfrånvaro runt 4%. Under perioden 2015-2016 noterades en marginell ökning, 2017 stabiliserades nivån för att sedan öka igen under 2018 och 2019. Målsättningen över tid är att sjukfrånvaron minskar till 4%.

Under 2020 och våren 2021 har sjukfrånvaron fortsatt att minska i förvaltningen i förhållande till tidigare år, detta trots en pågående pandemi. Det är främst de långa sjukskrivningarna som minskar. Korttidsfrånvaron under pandemin har varit något högre. Nämnden har en förhoppning att Corona får en mindre påverkan av det totala utfallet för sjukfrånvaro under 2021 så att nyckeltalet åter kan sjunka mot en nivå som motsvarar uppställda mål för 2022.

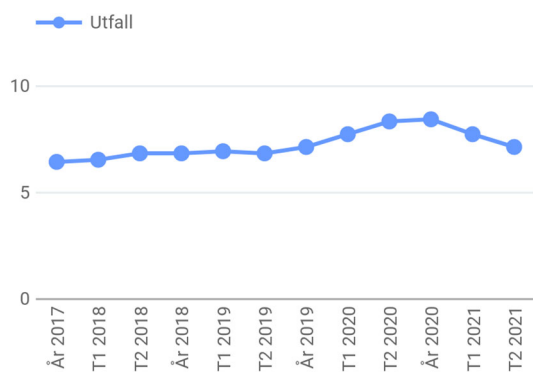
Under hösten 2021 genomförs Medarbetarenkät i Borås Stad vilket blir en temperaturmätning på hur perioden med Covid-19 har påverkat förvaltningens medarbetare och hur de ser på Borås Stad som arbetsgivare. Enkäten mäter även andra perspektiv såsom ledarskap, möjlighet till utveckling och hållbart medarbetarskap.

Under året kommer förvaltningen fortsatt inrikta sig på att arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) samt att tidigt sätta in insatser och följa upp sjukfrånvaro som vid prognos ser ut att bli av längre karaktär. Exempel på förebyggande åtgärder är kompetensutveckling, upprättade rutiner som är kända i verksamheten, uppdragsdialog med alla lärare, utvecklingssamtal, chefsöverenskommelse med förvaltningens ledare som tydliggör ansvar, förväntningar, krav och befogenheter. I de fall det behöver genomföras arbetslivsinriktad rehabilitering för att underlätta återgång till arbete efter sjukskrivning.

Nämnden stödjer också anställdas hälsa genom att möjliggöra hälsofrämjande åtgärder enligt Borås Stads riktlinjer.

Kommunfullmäktiges indikatorer

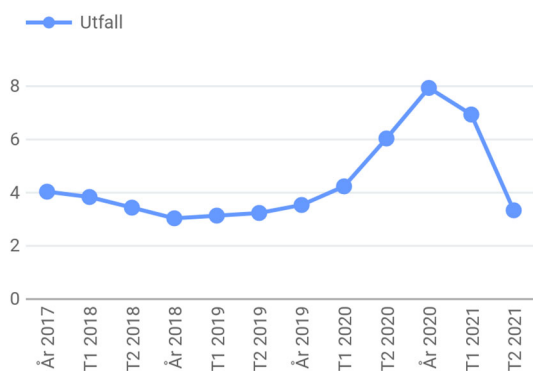
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Individ- och familjeomsorgsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Individ- och familjeomsorgsnämnden har under de senaste tre åren fram tills pandemin haft en sjukfrånvarokurva som legat på liknande nivåer. Nämndens högsta sjukfrånvarotal tangerades under pandemins första månader och därefter har förändringarna i sjukfrånvaron under 2021 i stort följt pandemins olika faser i samhället. För hela 2021 har nämnden återigen börjat närma sig de nivåer vi såg innan pandemin, detta trots att inte alla medarbetare inom nämnden haft samma möjlighet till distansarbete. Under 2022 kommer en extra utbildningssatsning göras i syfte att förstärka kompetensen i rehabilitering för förvaltningens chefer. Fortsatt är fokus framåt att arbeta med tidiga insatser på individ- och organisationsnivå, att erbjuda en bra fysisk arbetsmiljö, att utveckla specialistkompetens och metodstöd samt handledning. Under 2022 kommer nämnden att arbeta med uppföljning utifrån resultatet på medarbetarenkäten.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Arbetslivsnämnden)

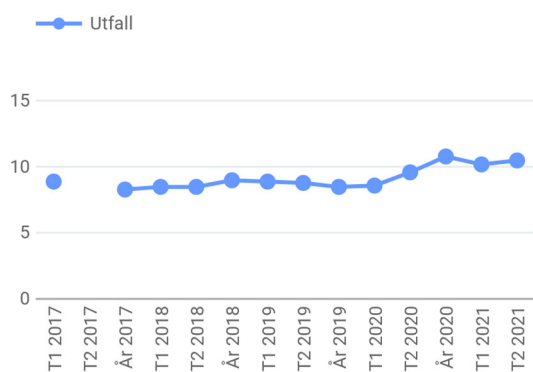

Så nås målet för indikatorn

Arbetslivsnämndens har under flera år fram tills pandemin haft en mycket låg sjukfrånvaro och har historiskt varit en av de nämnder i staden med lägst sjukfrånvarotal. Nämndens högsta sjukfrånvarotal tangerades under pandemins första månader och därefter har förändringarna i sjukfrånvaron under 2021 i stort följt pandemins olika faser i samhället. För hela 2021 har nämnden återigen landat på låga nivåer av sjukfrånvaro, detta trots att inte alla medarbetare inom nämnden haft samma möjlighet till distansarbete.

Fortsatt är fokus framåt att arbeta med tidiga insatser på individ- och organisationsnivå, att erbjuda en bra fysisk arbetsmiljö, att utveckla specialistkompetens och metodstöd samt handledning i myndighetsutövande befattningar. Under 2022 kommer nämnden att arbeta med uppföljning utifrån resultatet på medarbetarenkäten.

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Sociala omsorgsnämnden)

Kommunfullmäktiges indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Redovisning av andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid är fortsatt hög (dock en minskning med 0,6%). Nämnden har särskilt identifierat korttidssjukfrånvaron 1-14 dagar som angeläget att påverka för att uppnå satt målvärde. Att påverka korttidssjukfrånvaron i positiv riktning är en av åtgärderna i handlingsplan för en ekonomi i balans och förväntas pågå de närmaste åren.

Intresset för sambandet mellan hälsa och ekonomisk tillväxt har ökat generellt i samhället. Forskning visar att det finns ett starkt samband mellan hälsa och ekonomi. Bättre hälsa medför högre tillväxt genom högre produktivitet hos arbetskraft, fler produktiva år, bättre inlärningsförmåga, större kreativitet, och bättre möjligheter att klara förändringar. För att bryta utvecklingen som påverkar nämndens ekonomi negativt arbetar nämnden utifrån en handlingsplan för god arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro.

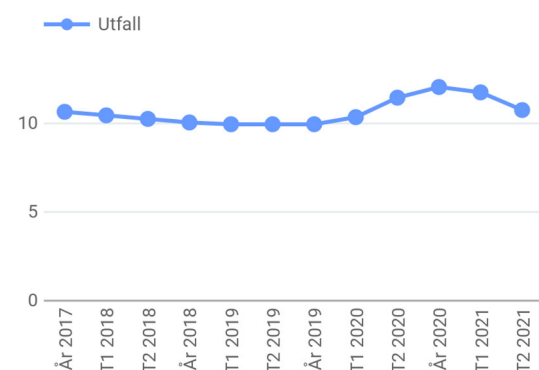
Strategi:

- Ökat samarbete med organisationshälsa kring systematiska arbetsmiljöarbetet på enheter med hög sjukfrånvarofrekvens
- Stärka chef- och medarbetarskapet
- Påverka medarbetarna att göra positiva val kring sin hälsa
- Arbeta systematiskt med att minska den psykiska ohälsan

Metod:

- Kompetensutveckla hälsoinspiratörer
- Marknadsföra de friskvårdsaktiviteter som finns inom staden
- Förebyggande insatser
- Arbeta med frisk- och riskanalyser
- Stärka rehabiliteringsprocessen
- Utarbeta handlingsplan för hälsofrämjande arbetsplatser

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %. (Vård- och äldreomsorgen)

Så nås målet för indikatorn

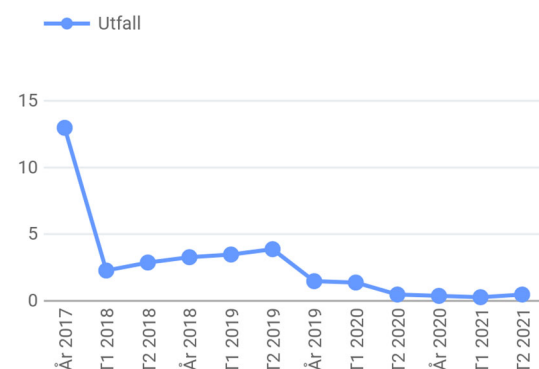
Vård- och äldreomsorgen har en hög sjukfrånvaro jämfört med Borås Stads genomsnittliga sjukfrånvaro. Sedan 2017 och fram till årsskiftet 2019-2020 sjönk sjukfrånvaron kontinuerligt till precis under 10 %. Trenden bröts i samband med pandemiutbrottet. Nämnden hade mycket höga sjuktal under våren 2020 och drabbades av en ny uppgång i samband med den andra vågen mot slutet av året. Under första halvåret 2021 har sjukfrånvaron återgått till mer normala nivåer och under den enskilda månaden februari var den i stort sett identisk med noteringen för februari 2020. Nämndens målsättning är att sjukfrånvaron fortsätter minska under 2022.

Under 2021 har en KAL-grupp (KAL=kompetensförsörjning, arbetsvillkor och lönebildning) för undersköterskor startats upp. Målet är att stärka Borås Stad som arbetsgivare i förhållande till denna yrkesgrupp där det finns utmaningar att rekrytera och behålla medarbetare. Under området arbetsvillkor finns ett antal punkter upptagna i en handlingsplan. Nämnden kommer att jobba aktivt med planen, bland annat som ett led i att minska sjukfrånvaron.

Nämnden kommer inom ramen för Regeringens satsning Äldreomsorgslyftet, fortsätta att utbilda vårdbiträden och utbildade vårdbiträden. Dessa kommer efter genomgången utbildning att tillsvidareanställas som undersköterskor. En högre andel utbildade medarbetare förväntas bidra till en minskad sjukfrånvaro.

Borås stads projekt "Frisk organisation" fullföljs med det fjärde och sista året under 2022. Enheten Organisationshälsa är en viktig samarbetspartner för nämnden och under året kommer ytterligare arbetsmiljö-screeningar att genomföras och redan genomförda screeningar kommer att följas upp. Detta i syfte att minska sjukfrånvaro som kan härledas till organisatoriska orsaker.

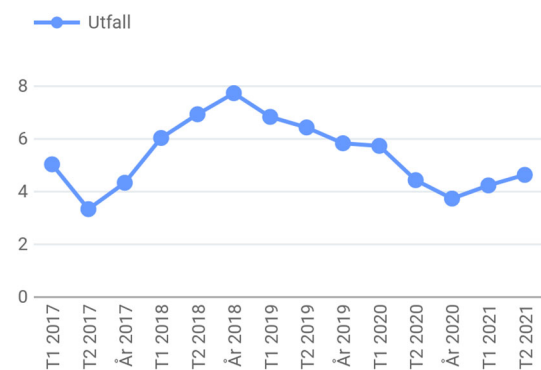
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Kommunstyrelsen)

Kommunfullmäktiges indikatorer																		
<p>Så nås målet för indikatorn Anställningar på en förvaltning som Stadsledningskansliet ska normalt inte vara timavlönade men förvaltningens användning av timavlönad personal är att härleda till korta anställningar för särskilda projekt t ex elever från högskolan som utför arbete under loven och kan ses som en del i att attrahera framtida medarbetare. Vilka avdelningar och syfte med anställningar av timavlönade ska följas upp årligen.</p>																		
<p>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Lokalförsörjningsnämnden)</p> <table border="1"> <caption>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Lokalförsörjningsnämnden)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>T1</th> <th>T2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>0,1</td> <td>0,0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0,0</td> <td>0,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>0,5</td> <td>0,8</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>0,4</td> <td>0,3</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>0,8</td> <td>0,8</td> </tr> </tbody> </table>	År	T1	T2	2017	0,1	0,0	2018	0,0	0,0	2019	0,5	0,8	2020	0,4	0,3	2021	0,8	0,8
År	T1	T2																
2017	0,1	0,0																
2018	0,0	0,0																
2019	0,5	0,8																
2020	0,4	0,3																
2021	0,8	0,8																
<p>Så nås målet för indikatorn De timanställda som arbetar på Lokalförsörjningsförvaltningen är medarbetare som tas in för särskilda uppdrag.</p>																		
<p>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Samhällsbyggnadsnämnden)</p> <table border="1"> <caption>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Samhällsbyggnadsnämnden)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>T1</th> <th>T2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>0,7</td> <td>0,9</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0,8</td> <td>0,6</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1,3</td> <td>1,4</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>1,8</td> <td>2,3</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>2,2</td> <td>1,5</td> </tr> </tbody> </table>	År	T1	T2	2017	0,7	0,9	2018	0,8	0,6	2019	1,3	1,4	2020	1,8	2,3	2021	2,2	1,5
År	T1	T2																
2017	0,7	0,9																
2018	0,8	0,6																
2019	1,3	1,4																
2020	1,8	2,3																
2021	2,2	1,5																
<p>Så nås målet för indikatorn Att ta in timavlönade kommer även i framtiden att vara aktuellt vid speciella tillfällen, då framförallt anställda som gått i pension tas in. Efterfrågan på praktikplatser av högskolestudenter är stor och beräknas att generera timavlönade även i fortsättningen.</p>																		
<p>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Servicenämnden)</p> <table border="1"> <caption>Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Servicenämnden)</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>T1</th> <th>T2</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>14</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>13</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>14</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>13</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>10</td> <td>9</td> </tr> </tbody> </table>	År	T1	T2	2017	14	14	2018	13	13	2019	14	14	2020	13	12	2021	10	9
År	T1	T2																
2017	14	14																
2018	13	13																
2019	14	14																
2020	13	12																
2021	10	9																
<p>Så nås målet för indikatorn Förvaltningen strävar efter att kontinuerligt hålla nere antalet timavlönade och välja andra anställningsformer när det är möjligt. Vi kommer även i fortsättningen att behöva använda timavlönad personal som förstärkning, bland annat vid idrottsevenemang vars arrangemang vi inte styr över, och andra punktinsatser, t.ex. vid storstädningar och vid frånvaro i telefonväxeln.</p>																		

Kommunfullmäktiges indikatorer

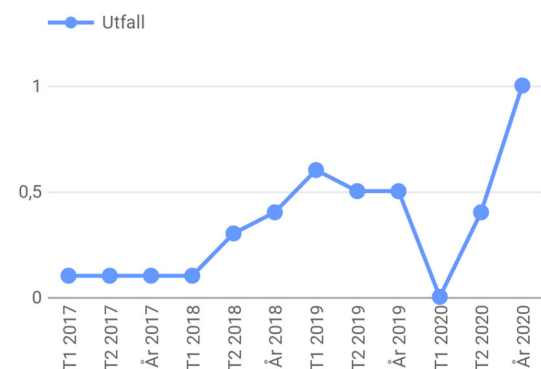
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Tekniska nämnden)

Så nås målet för indikatorn

Inom Tekniska förvaltningen finns verksamheter som kräver ständig bemanning, såsom färdtjänstens beställningscentral samt sarskoleskjutsen. Om en ordinarie medarbetare är frånvarande krävs att dennes arbete utförs av en vikarie. För att hålla timavlönade medarbetare à jour med arbetet, krävs också en viss kontinuitet. Under 2020 och 2021 har behovet av bokning utav färdtjänstresor minskat kraftigt vilket inneburit ett minskat behov av att fylla sjukluckor. För 2022 är förhoppningen att färdtjänstresandet ska återgå till tidigare nivåer, och det är därmed troligt att arbetad tid för timavlönade ökar något.

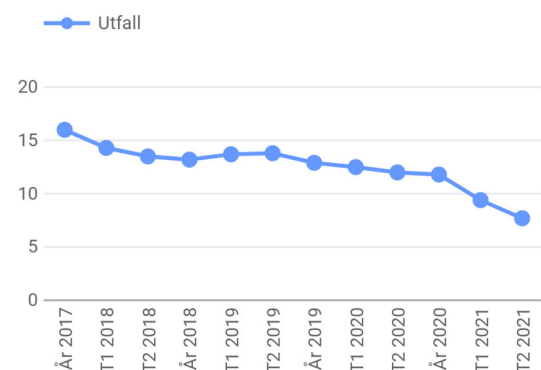
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Miljö- och konsumentnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Miljöförvaltningen använder endast i undantagsfall timanställningar. Exempel är arrangemang av olika slag, vid alkoholtillsyn eller tillfälliga resursförstärkningar. Under coronapandemin används timanställda för en del av trängseltillsynen och omfattningen under 2021 är därför osäker.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Fritids- och folkhälsonämnden)

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen bedömer att pandemin utvecklat nya arbetssätt i verksamheter som delvis kan bistå och bedöms kunna påverka bemanningen vilket på sikt kan minska beroendet av timavlönade.

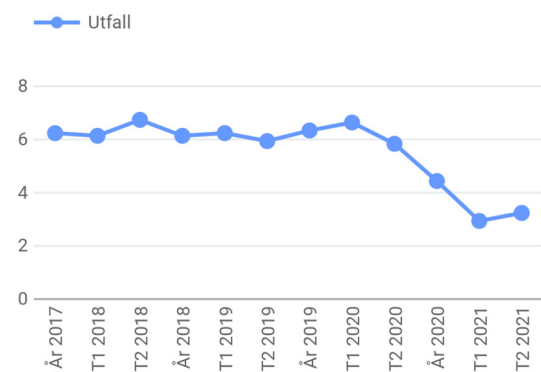
Det finns en uttalad politisk målsättning att minska på andelen timavlönade, dels för att skapa trygga anställningar, och dels för att skapa en god arbetsmiljö och öka kvalitén i verksamheten.

Som ett led i arbetet med att minska på andelen timavlönade initierar förvaltningen en utredning för att se över bemanningen i syfte att minska andelen timavlönade och visstidsanställningar. Utredningen bedöms ge förvaltningen mod och möjligheter att minska på andelen timavlönade vilket kommer att få effekt i budget 2022.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Kulturnämnden)

Så nås målet för indikatorn

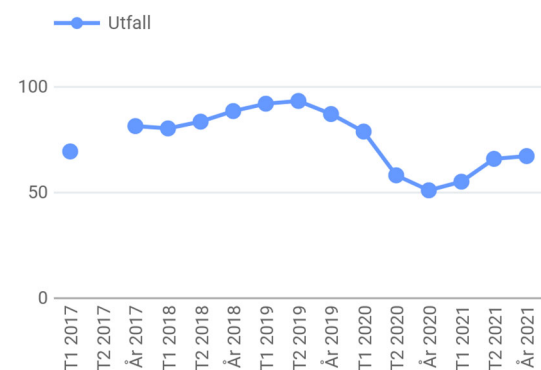
Målvärdet för andelen timavlönade är 6 årsarbetare för 2022 års budget.

Genom nya arbetssätt, digitalisering och samordning bedömer förvaltningen att det kan skapas bemanningsförutsättningar för att minska beroende av timavlönade.

Förvaltningen använder kontinuerligt timavlönade vid behov i verksamheterna där det inte går att ersätta ordinarie medarbetare på grund av verksamhets- eller arbetsmiljöskäl. Om en längre vakans uppstår i verksamheten ska alltid andra anställningsformer tillämpas och en prövning av behov sker alltid innan beslut tas att anställa en timavlönad medarbetare.

En långsiktig målsättning för förvaltningen är att minska andelen timavlönade men det kräver ett strategiskt arbete kopplat till arbetsorganisation, bemanning och schemaläggning, där samverkan mellan arbetsplatser kan bli aktuellt.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Förskolenämnden)

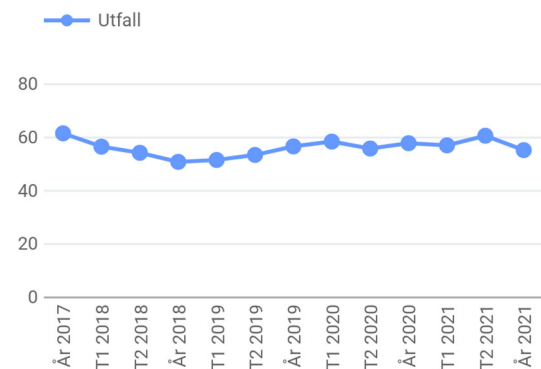
Så nås målet för indikatorn

Bemanningsenheten redovisar genomgående en hög täckningsgrad (93-100%) men upplevelsen på vissa förskolor är att inte hela behovet täcks. Detta gäller framför allt ytterområdena där det kan vara svårare att få vikarier. Förvaltningen kommer att vidareutveckla samarbetet med Bemanningenheten.

Förvaltningen har under våren 2021 börjat få ta del av statistik gällande orsak till att timvikarier bokas, och kan konstatera att det går att utveckla det strategiska arbetet med den planerade korta frånvaron och förlägga den då behovet av timvikarier inte är så stort.

Förvaltningen behöver också utveckla möjligheten till överanställningar. Arbetet med att minska sjukfrånvaron är också viktigt i det här avseendet för att bli mindre beroende av timavlönad personal.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Grundskolenämnden)

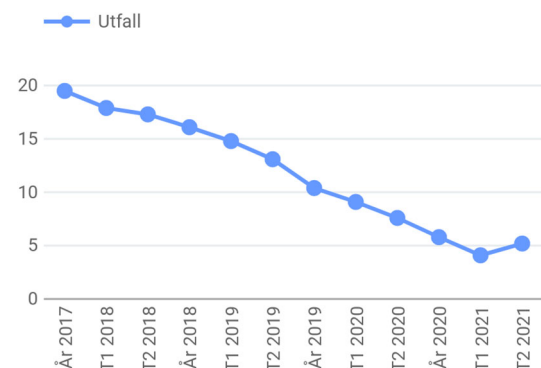

Kommunfullmäktiges indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Nämndens långsiktiga mål är ett restriktivt användande av anställningsformen timavlönad och att antalet timavlönade inte ska öka. En minskning av andelen timavlönade förutsätter också minskad sjukfrånvaro. Alla nivåer i organisationen skall därför arbeta med åtgärder för att minska sjukfrånvaron. En förändring har skett inom bemanningsenhet där bokning av vikarier har övergått från respektive skola till bemanningsenheten. Detta har medfört att täckningsgraden är hög på de sjukluckor som uppstår och anmäls in som ett behov av vikarie till bemanningsenheten.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

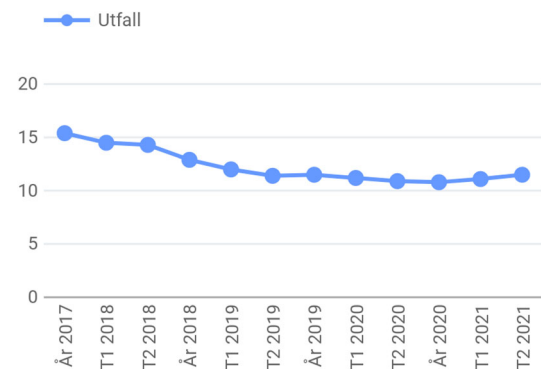
Så nås målet för indikatorn

Nämnden har för 2022 ökat ambitionen med att minska antalet timavlönade utifrån utfallet för de två senaste åren. Vissa delar av verksamheten arbetar med anpassningar genom att genomföra organisationsförändringar, under omställningsperioden kan behovet av timavlönad personal öka. Under Corona finns en ökad korttidsfrånvaro, det kan komma att innebära att behovet av timavlönade medarbetare ökar i delar av verksamheten.

För att klara snabba omställningar i verksamheten finns periodvis behov av att förstärka antalet medarbetare genom timavlönad personal. Det kan vara i avvaktan på en rekryteringsprocess, stöd till elev eller för att täcka tillfällig frånvaro av medarbetare eller för att täcka sjukfrånvaro. Nämndens långsiktiga mål är ett restriktivt användande av anställningsformen timavlönad och att antalet timavlönade skall minska.

Utifrån beslut om "en väg in i Borås Stad" för timavlönad personal är förvaltningen från 2017 ansluten till Bemanningenheten för timavlönad personal inom kost, lokalvård och vaktmästeri och sedan hösten 2018 för pedagogisk personal.

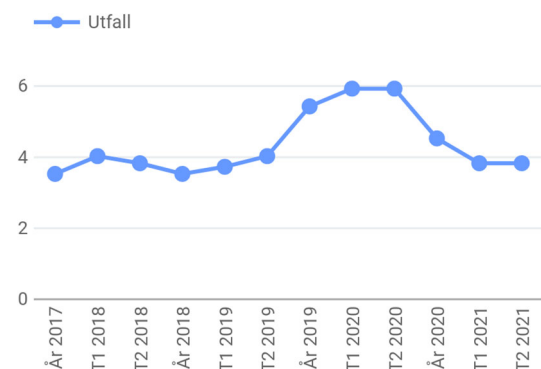
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Individ- och familjeomsorgsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Nämnden arbetar med att försöka minska timavlönade. Inom nämndens verksamhetsområde anställs timavlönade inom boendeverksamheterna för vuxna och barn och unga samt inom myndigheten under studietiden.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Arbetslivsnämnden)

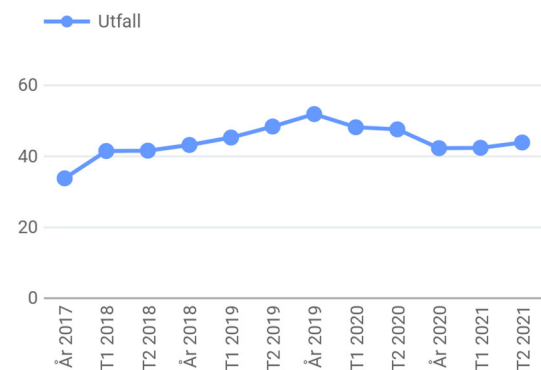

Kommunfullmäktiges indikatorer

Så nås målet för indikatorn

Nämnden har en mycket liten andel timavlönade. Timanställning förekommer inom samhällsorienteringen där verksamheten kräver det utifrån att behovet styrs av inflödet av nyanlända samt att språkbehovet varierar över tid.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Sociala omsorgsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Bemanningsenheten uppdrag är att bistå förvaltningens verksamhetsområdens behov av akut bemanning vid medarbetarnas frånvaro. Regeln om "en väg in" gäller i förvaltningen. Det innebär att verksamheterna har endast tillgång till vikarier i sina verksamheter som kommer från bemanningsenheten med undantag för avlösare och ledsagare. Att andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid i % inte minskar i önskad takt medför detta i sin tur att arbetad tid för timavlönade inte minskar i takt med tidigare satt målvärde.

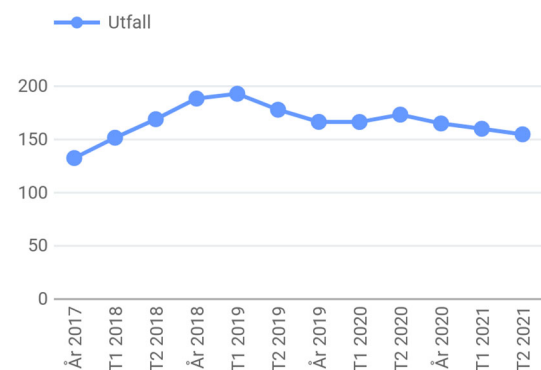
Strategi:

- Tillse att rätt anställningsform används vid rekrytering
- Efterleva optimerad bemanningsmodellen fullt ut på förvaltningen
- Implementera planeringsverktyg Time Care fullt ut i förvaltningen

Metod:

- Följa förvaltningens rekryteringsprocess
- Säkerställa att alla anställningar av timavlönade sker via bemanningsenheten
- Använda instrument som vikariebank och resurstid
- Säkerställa resurspassanvändning på förvaltningen
- Utbildning/information om arbetstidsförläggning

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska. (Vård- och äldreomsorgsnämnden)

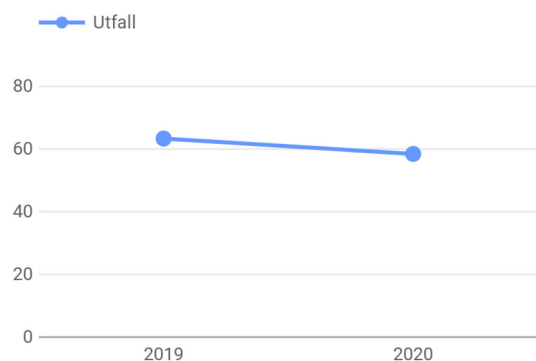
Så nås målet för indikatorn

Den arbetade tiden för timavlönade har ett direkt samband med nämndens sjukfrånvaro och påverkas på samma sätt som denna av pandemin. Under det första halvåret har den arbetade tiden för timavlönade sjunkit och är tillbaka på normala nivåer.

Nämndens arbete med att öka andelen heltidsarbetande medarbetare fortsätter under 2022. Samtliga enhetschefer, samordnare samt personal inom verksamheterna vård- och omsorgsboende, förebyggande, korttid och larm samt bemanning och poolenheten ska utbildas i hållbar schemaläggning. Syftet är att öka möjligheten till heltidsarbete, vilket i sin tur förväntas minska den arbetade tiden för timavlönade.

Kommunfullmäktiges indikatorer

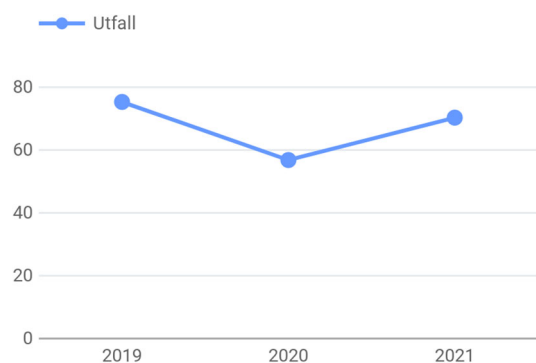
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Kommunstyrelsen)

Så nås målet för indikatorn

De förändringar gällande friskvårdsbidraget som Borås Stad genomförde från och med 2019-01-01 har förbättrat förutsättningar för nyttjandet av friskvårdsbidraget och därför förväntas en ökning i uttaget för 2022, detta bl.a. genom att avdelningarna lyfter frågan om friskvårdsbidrag på arbetsplatsträffarna. Utfall 2020 och 2021 kan visa på minskningar till följd av att vissa motionsanläggningar varit stängda under Coronapandemin.

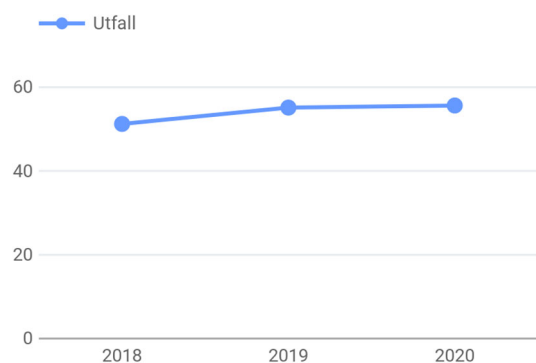
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Lokalförsörjningsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen erbjuder en hälsoundersökning där medarbetare får återkoppling på sin fysiska status. Information om friskvårdsbidraget och Merkraft ingår i introduktionen av nya medarbetare.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Samhällsbyggnadsnämnden)

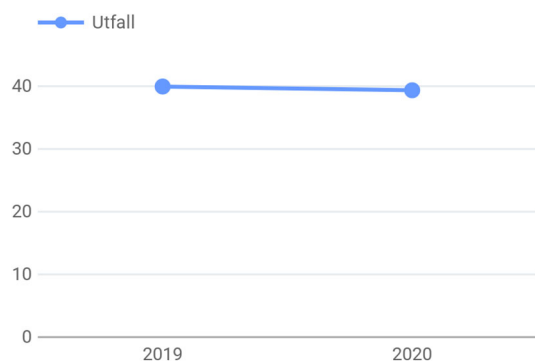

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen fortsätter marknadsföra uttag av friskvårdsbidraget genom intranätet och arbetsplatsträffar.

Kommunfullmäktiges indikatorer

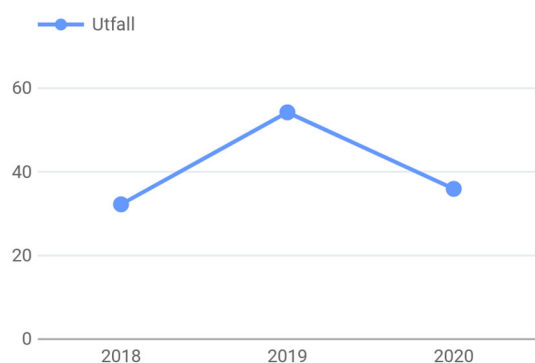
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Servicenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Under 2022 kommer vi på olika sätt försöka få fler medarbetare att utnyttja möjligheten till friskvårdsbidrag. Detta kommer vi bland annat att göra genom att informera i Servicebladet/ViPS (personalinformation), på APT och på intranätet.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Tekniska nämnden)

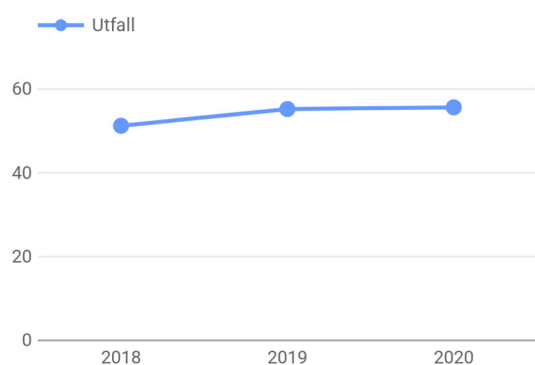

Så nås målet för indikatorn

För att öka andelen anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag synliggör förvaltningen utbudet som finns inom Borås Stads personalförmåner enligt SAM-kalender. Utöver ordinarie personalförmåner ger förvaltningen samtliga anvisade inom NOA möjlighet till att simma en timma i veckan på arbetstid tillsammans med sin lagförman för att uppmuntra målgruppen till hälsofrämjande aktiviteter.

Indikatorn följs upp i samband med budget och årsredovisning.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Miljö- och konsumentnämnden)

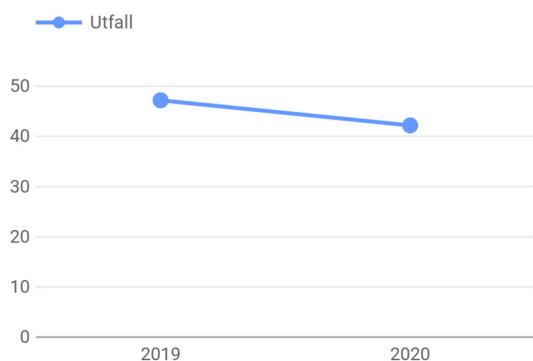
Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen informerar om friskvårdsbidrag, Merkraft och övriga personalförmåner regelbundet på förvaltningsmöten och APT.

Förvaltningen har även en hälsoinspiratörsgrupp på förvaltningen med ambitionen att erbjuda regelbundna pulshöjande aktiviteter för medarbetarna.

Kommunfullmäktiges indikatorer

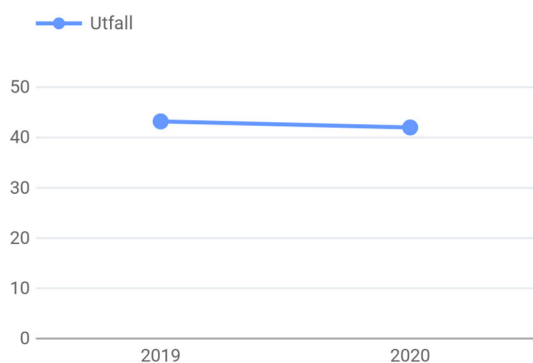
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Fritids- och folkhälsonämnden)

Så nås målet för indikatorn

Målvärdet för andelen anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag är 50 procent under 2022. I det systematiska arbetsmiljöarbetet uppmuntras medarbetarna på APT (arbetsplatsträffar), vid medarbetarsamtal och i andra sammanhang, att ta ansvar för sin egen hälsa samt får information om friskvårdsbidraget och hur det kan nyttjas. Merkraft och lokala hälsoinspiratörer är självklara aktörer för att ge tips på hur friskvårdsbidraget kan nyttjas samt en resurs för att öka användandet av friskvårdsbidraget.

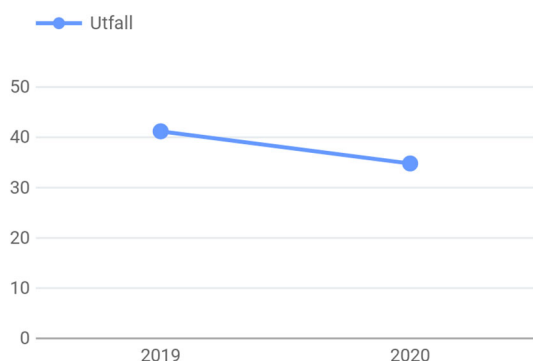
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Kulturnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Målvärdet för 2022-års budget är 45 procent. I det systematiska arbetsmiljöarbetet uppmuntras medarbetarna på APT, vid medarbetarsamtal och i andra sammanhang att ta ansvar för sin egen hälsa samt får information om friskvårdsbidraget och hur det kan nyttjas. Merkraft och lokala hälsoinspiratörer är självklara aktörer för att ge tips på hur friskvårdsbidraget kan nyttjas samt en resurs för att öka användandet av friskvårdsbidraget.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Förskolenämnden)

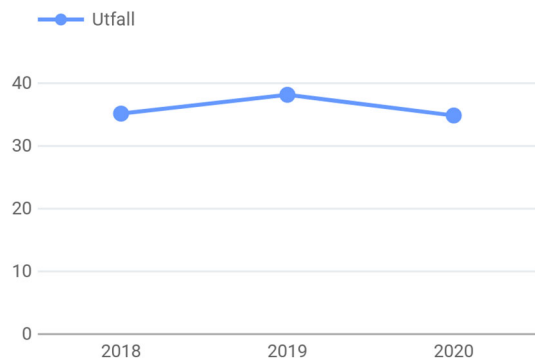

Så nås målet för indikatorn

Under pandemin har andelen som utnyttjat friskvårdsbidraget kraftigt minskat då möjligheterna varit begränsade. Efter pandemin behöver förvaltningen återigen synliggöra utbudet och visa på vilka hälsoeffekter detta kan få för den enskilde. Medarbetarna behöver bli ytterligare informerade om att utbudet av aktiviteter som godkänns som friskvård har utökats för att få fler att nyttja bidraget, vilket görs i samband med genomgången av personalförmåner enligt Borås Stads SAM-kalender. Noterbart är att långt ifrån alla som söker bidraget nyttjar det i praktiken.

Kommunfullmäktiges indikatorer

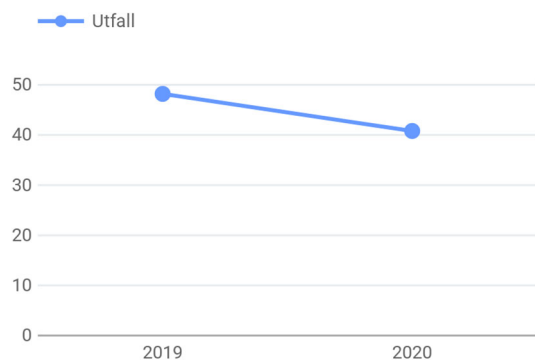
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Grundskolenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Varje chef på förvaltningen uppmuntrar sina medarbetare till en aktiv livsstil genom Borås Stads friskvårdsbidrag som gäller alla typer av aktiviteter som Skatteverket godkänner som avdragsgill friskvård. Arbetsplatsens hälsoinspiratören fungerar som stöd till chefen i detta arbete.

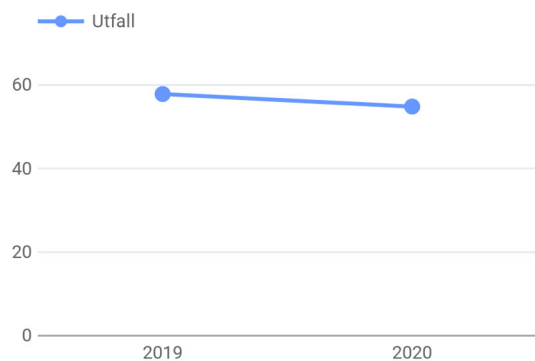
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Nämndens ambition är att nyttjandet av Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka och uppmuntrar anställda att ta del av Borås Stads friskvårdsförmåner. Friskvårdsbidraget är en del för att uppmuntra arbetet med ökad och bibehållen hälsa bland förvaltningens medarbetare. Under perioden med pandemi har nyttjandet minskat, bland annat på grund av Folkhälsomyndighetens restriktioner och minskad möjlighet att träna inomhus. Nämnden har en förhoppning att pandemiläget tillåter att medarbetare kan återuppta sina friskvårdsaktiviteter under 2022 och att därmed nyttjandet av bidraget återigen ökar. Information om förmånerna sker på APT enligt rutin för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Individ- och familjeomsorgsnämnden)

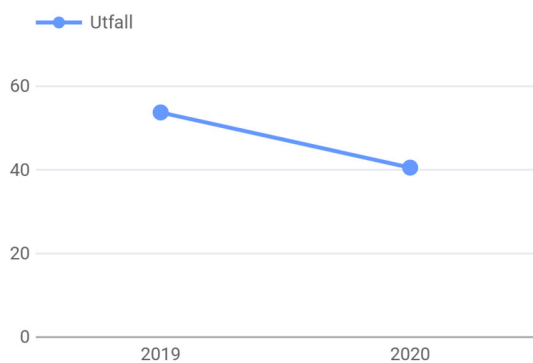

Så nås målet för indikatorn

Förvaltningens hälsoinspiratörer ska med stöd av HR uppmuntra till aktiviteter som gynnar hälsa och friskvård. Under verksamhetsåret bjuds de in till aktiviteter som syftar till att ge dem goda förutsättningar och stärkt kunskap kring hur de kan arbeta för en hälsosam arbetsplats.

Kommunfullmäktiges indikatorer

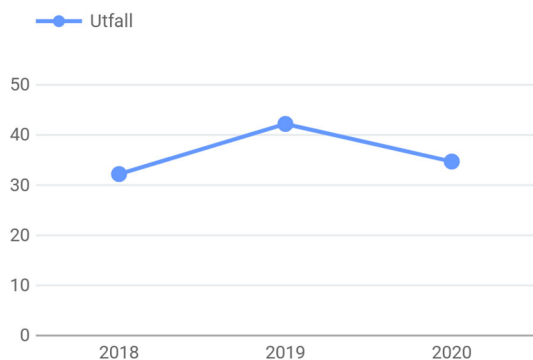
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Arbetslivsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Nämndens hälsoinspiratörer ska med stöd av HR uppmuntra till aktiviteter som gynnar hälsa och friskvård. Under verksamhetsåret bjuds de in till aktiviteter som syftar till att ge dem goda förutsättningar och stärkt kunskap kring hur de kan arbeta för en hälsosam arbetsplats.

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Sociala omsorgsnämnden)

Så nås målet för indikatorn

Friskvård är till för att medarbetare ska må bättre och undvika sjukdomar. Borås stad erbjuder friskvårdssubventioner för motion, kostråd, massage, rökavvänjning och andra hälsoinsatser för anställda.

Kommunstyrelsen har beslutat att från januari 2019 följa upp "andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag" och satt målvärde på 40%. Sociala omsorgsnämndens resultat på 32 % ligger under stadens målvärde.

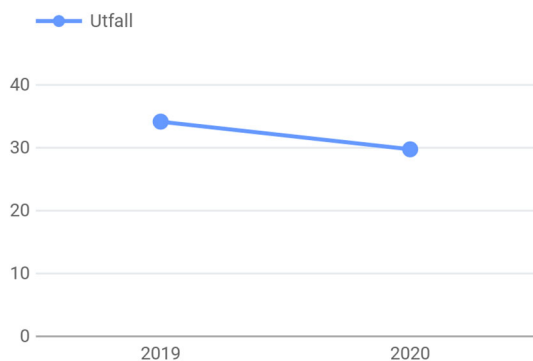
Strategi:

- Marknadsföra de friskvårdsaktiviteter som finns inom staden
- Arbeta mer med frisk- och riskanalyser
- Påverka medarbetarna att göra positiva val kring sin hälsa

Metod:

- Återkommande punkt på APT
- Återkommande inspirationsträffar

Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, % (Vård- och äldrenämnden)

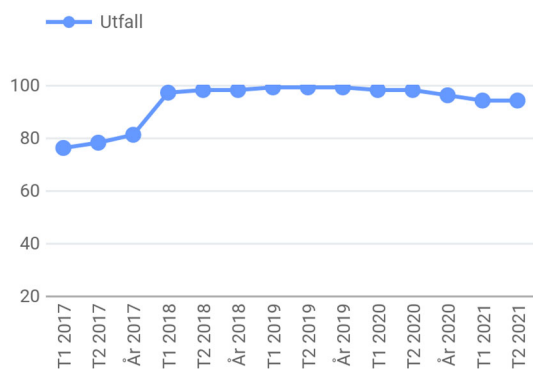
Så nås målet för indikatorn

Förvaltningen kommer att informera alla anställda om friskvårdsförmånerna samt möjligheten att ansöka om friskvårdsbidrag om upp till 2 000 kr per år under januari månad då det ligger som en aktivitet i Borås Stads SAM-kalender (Systematiskt arbetsmiljöarbete). En påminnelse om friskvårdsbidraget kommer också att ges under hösten.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Andelen av ansökningarna om bygglov med fullständiga handlingar som fått beslut senast 8 veckor efter ansökan ska öka, %. (Samhällsbyggnadsnämnden)

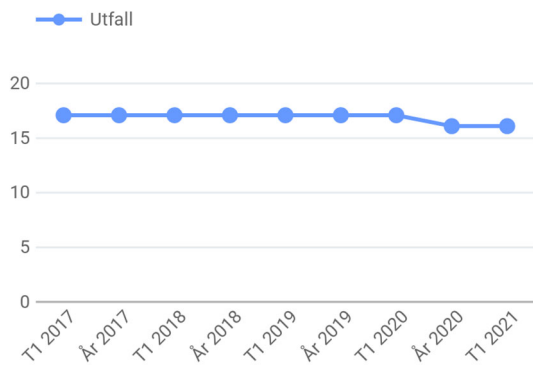
Så nås målet för indikatorn

Enligt Kommunfullmäktige ska Samhällsbyggnadsnämnden handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och meddela sitt beslut inom åtta veckor från det att den fullständiga ansökan kom in till nämnden. Om det är nödvändigt på grund av utredning i ett ärende, exempelvis att pröva en strandskyddsdispens eller att det kommit fram ytterligare uppgifter som inte kunnat förutses, får tiden förlängas en gång med ytterligare högst tio veckor. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår för att handläggningstiderna inte ska bli längre än nödvändigt.

Under 2021 ökade antalet ansökningar markant jämfört med de senaste åren. Bedömningen är att denna höga nivå an inkommande ärenden kvarstår även 2022. För att möta upp denna ökning har förvaltningen utökat antalet medarbetare på bygglov med motsvarande en tjänst.

2021 infördes en ny digital ansökningstjänst. Likaså pågår ett arbete med att göra informationen på hemsidan mer lättillgänglig. Genom tydligare information till sökanden samt ett bättre stöd till kunden att ansöka via digital ärendehantering är bedömningen att Kommunfullmäktiges mål kan nås.

Antal personer som en hemtjänsttagare möter, antal/14 dagar ska minska (medelvärde) (Vård- och äldrenämnden)

Så nås målet för indikatorn

Personalkontinuitet är en viktig kvalitetsaspekt vid vård och omsorg samt en del för att lyckas med omställningen till nära vård. Målsättningen är att den enskilde får vård och omsorg av så få olika personer som möjligt. För att möjliggöra ökad kontinuitet har hemtjänsten ökat upp sin grundbemanning och har i mycket större utsträckning egna resurser att använda vid både planerad och oplanerad frånvaro än att använda sig av timvikarier. En utökad grundbemanning med högre andel tillsvidareanställningar och längre vikariat innebär färre timanställningar och möjliggör i högre utsträckning att medarbetarna har de kompetenser som behövs exempelvis körkort och få delegation på att utföra hälso- och sjukvårdsinsatser.

Trots pågående pandemi som fortfarande innebär hög frånvaro av medarbetare så har verksamheten lyckats att hålla den nedgående trenden att minska antalet personal hos de med insatser från hemtjänsten.

I juni 2020 gav nämnden verksamheten i uppdrag att anpassa organisation och arbetssätt för insatsplaneringen för att uppnå måluppfyllelse som grundas i tillit och delaktighet. Detta arbete har pågått under hela 2021 och förväntas avslutas i början av 2022.

Verksamheten arbetar aktivt med schemaläggning där medarbetarna är indelad i mindre grupper knutna till vissa brukare för att minska antalet personer runt brukarna. Att minska frånvaro och att öka trivsel bland medarbetare är en annan viktig åtgärd som främjar en god kontinuitet.

Införandet av fast omsorgskontakt inom hemtjänsten bör leda till antalet minskade kontakter en hemtjänsttagare möter.

Uppdrag	Så genomförs uppdraget	Ansvarig nämnd
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda var kvarvarande tvätterverksamhet inom Vård- och äldreomsorgen skall vara placerad organisatoriskt.	Första steget i att ta sig an uppdraget kommer vara att göra en kartläggning samt nulägesbeskrivning av vård- och äldreomsorgens tvätterverksamhet. Första rapportering sker i tertiäl 1-rapporten.	Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda om införandet av distributionscentralen har lett till merkostnader för de nämnder som har tillagningskök.	Arbetet med utredningen planeras att påbörjas under första kvartalet 2022 efter att Stadsrevisionen färdigställt sin granskning av distributionscentralen, vilket beräknas ske under samma kvartal 2022. Utredningen kommer att utgå från de avtal som transporterats via distributionscentralen.	Kommunstyrelsen
Tekniska nämnden får i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en taxa för markupplåtelse för företag som bedriver uthyrning av elsparkcyklar.	Idag betalar elsparkcykelleverantörerna en taxa av mer generell art för den markupplåtelse som överenskommit för uppställning av elsparkcyklar. Platserna är utmärkta med målningsmarkering på marken. Möjligheterna att införa en speciell taxa för elsparkcyklar kommer att utredas genom omvärldsbevakning och dialog med andra kommuner där elsparkcyklar etablerats. Inom ramen för uppdraget kommer också erfarenhetsåterföring att inhämtas främst från storstadskommunerna som redan infört eller planerar att införa en taxa för elsparkcyklar.	Tekniska nämnden

Kommunstyrelsens beslut

Nämndbudget 2022 godkänns med de i ärendet angivna förutsättningarna.

Kulturnämndens kommunbidrag ökas med 1,0 mnkr utifrån särskild lönekartläggning av bibliotikarier och lärare inom musikskolan. Medlen finns avsatta i den centrala bufferten vilket innebär att det inte blir någon resultatpåverkan för kommunen som helhet.

I beslutet deltar inte Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD).

Protokollsanteckning

Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson

Kommunstyrelsens
ordförande

Roger Cardell

Budgetchef

Rasmus Lundqvist
Handläggare
033 357405

Datum
2022-02-21

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2021-00683 1.2.2.1

Regler för inköp i Kommunkoncernen

Kommunstyrelsens beslut

Regler för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) deltar inte i beslutet.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V).

Sammanfattning

Reglerna inköp i Kommunkoncernen har setts över.

Reglerna har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag där majoriteten varit positiva eller valt att avstå från att yttra sig. Fem nämnder, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden, samt tre bolag, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB och Fristadbostäder AB, har avstyrkt reglerna.

Ärendet i sin helhet

Reglerna inköp i Kommunkoncernen har setts över. Förslaget till reviderade regler har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag.

Utifrån remissvaren och att ändringar i upphandlingslagstiftningarna antogs av Riksdagen efter att remissvaren inkom, har några justeringar genomförts i förslaget till nya Regler för inköp i Kommunkoncernen.

Yttranden

Arbetslivsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Kulturnämnden, Lokalförslagsnämnden, Miljö- och konsumentnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden, Servicenämnden, Sociala omsorgsnämnden, Tekniska nämnden, Valnämnden, Överförmyndarnämnden, Akademiplatsen AB, Borås Kommuns Parkerings AB, Borås Borås TME AB, Industribyggnader i Borås AB tillstyrker förslaget.

Stadsrevisionen avstår från att yttra sig.

AB Sandhultsbostäder, AB Toarpshus, Borås Djurpark AB, Borås Elnät AB, Eolus 6 AB, Inkubatorn i Borås AB, Kv. Strömsdal 3 AB, Viskaforshem AB, har inte lämnat in något yttrande.

Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie-och vuxenutbildningsnämnden, Individ-och familjeomsorgsnämnden, Vård-och äldre- och vårdnämnden, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB, Fristadbostäder AB, avstyrker förslaget och nämndernas synpunkter kommenteras särskilt nedan.

Fritids- och folkhälsonämnden

Tillstyrker förslaget.

Fritids- och folkhälsonämndens samlade uppfattning om Regler för inköp i Kommunkoncernen är positiv.

Att inköp till staden görs på ett regelmässigt och korrekt sätt är väsentligt för invånarnas tilltro till politiker och tjänstemän. Då krävs regler och rutiner för hur dessa inköp ska göras och som dessutom visar vilka lagar som måste följas.

Fritids- och folkhälsonämnden vill poängtera vikten av att Koncerninköp även fungerar som en informationsspridare av bland annat nya lagar och regler samt som en kompetenspartner vid verksamhetsspecifika upphandlingar.

Förskolenämnden

Avstyrker förslaget.

Förskolenämnden ser vikten i att förslag till regler för inköp i Kommunkoncernen har tagits fram då det är av största vikt att upphandlingar och inköp i offentlig förvaltning går till på rätt sätt. Förskolenämnden ser vidare att förslaget överlag är bra och att det inte skiljer sig särskilt mycket från dagens Regler för koncerninköp, som då kommer att ersättas av det nya förslaget. Förskolenämnden har dock en del synpunkter samt förslag på ändringar som nämnden vill att Kommunstyrelsen beaktar i vidare handläggning av ärendet.

Synpunkt från Förskolenämnden

- Särskild hänsyn ska tas till Internationella arbetsorganisationen, ILO om mänskliga rättigheter i arbetslivet och FN:s barnkonvention. Detta ser Förskolenämnden som viktigt. ILO:s kärnkonventioner utgör en minimistandard för arbetsvillkor. Kärnkonventionerna är åtta stycken och lyfter två konventioner inom respektive område: barnarbete, diskriminering, tvångsarbete och förenings- och organisationsfrihet. Reglerna lyfter att avtal ska kräva att leverantören följer ILO:s kärnkonventioner. Förskolenämnden vill dock framföra att där det är möjligt bör även barnkonventionen inte bara tas hänsyn till, utan även inkluderas i övriga delar i arbetet med upphandling eller inköp.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen ser vikten i Förskolenämndens synpunkt och justerar förslaget till Regler för inköp i Kommunkoncernen enligt följande: ”Avtalet ska kräva att leverantören följer ILO:s kärnkonventioner och FN:s barnkonvention.”

Synpunkt från Förskolenämnden

- Under rubriken Inköpssamordnare står i förslag till regler att ”Varje förvaltning och bolag ska ha minst en Inköpssamordnare som ska vara verksamhetens första kontaktyta i frågor gällande inköp och upphandling. Inköpssamordnaren ska ha en fördjupad kunskap om avtal i verksamheten och vara informationsspridare inom verksamheten samt gentemot Koncerninköp.” Denna skrivning är ny och finns inte i idag gällande Regler för koncerninköp. Förskolenämnden vill här föreslå att rubriken byts till Kontaktperson för inköp, med motiveringen att förvaltningen inte har möjlighet att ha en samordnande person med fördjupad kunskap om avtal eller expertkunskap inom upphandlings och inköpsfrågor. För dessa frågor använder förvaltningen koncerninköp vilket nämnden även finansierar koncerninköp för.

Kommunstyrelsens bedömning

Inköpssamordnare finns redan idag hos samtliga nämnder och bolag. Dessa är utsedda av respektive nämnd och bolag. Förslaget i Regler för inköp i Kommunkoncernen innebär ingen förändring gällande hur inköpssamordnarna ska arbeta, utan texten är en nedskrivning av hur det redan idag ska fungera. Inköpssamordnarna är en viktig funktion för att förmedla information gällande verksamhetens behov och frågor, upphandlingar, avtal etc. mellan Koncerninköp och nämnder och bolag. Informationsspridningen underlättas av inköpssamordnarnas närvaro hos nämnder och bolag och deras kunskap om hur respektive nämnd eller bolag är organiserat.

Synpunkt från Förskolenämnden

- Under rubriken Verksamheternas inköpsregler står i förslag till regler att ”Förvaltningar och bolag ska upprätta skriftliga inköpsregler som är specifika för varje verksamhet. Dessa ska följa policy och regler för inköp i Kommunkoncernen. Reglerna ska skickas till Koncerninköp för att skapa en samlad bild av koncernens inköpsarbete. Om förändringar i reglerna görs ska det skickas till Koncerninköp.” Enligt Borås Stads riktlinjer för styrdokument är regler ska-krav. Vidare beskriver förslag till Borås Stads nya riktlinjer för styrdokument som är ute på remiss nu att dokumenten ska vara ”Så få som möjligt för att enkelt kunna överblicka och tillföra värde”. I nytt förslag till riktlinjer för styrdokument beskrivs även ”Vid arbetet med ett styrdokument ska man ta hänsyn till den styrning som finns på området, som lagar, föreskrifter och kommunala beslut. Man ska väga in och motivera varför ett styrdokument behövs, och granska hur det samspelar med styrdokumentet på angränsande områden”. Förskolenämnden föreslår att stycket om Verksamheternas inköpsregler tas bort. Förskolenämnden anser att regler för inköp inte kan beskrivas på annat sätt än de regler som föreslås gälla för kommunkoncernen. Det är sett till ovan skrivning i förslag till nya riktlinjer för styrdokument inte heller försvarbart att nämnden ska ta fram egna regler som kommer bli en kopia av de

koncernövergripande, då det tydligt framgår att motiveringen till varför ett styrdokument ska tas fram i detta fall saknas samt att styrdokument ska vara så få som möjligt och enkla att överblicka samt tillföra ett värde. Om alla nämnder i Borås Stad tar fram egna inköpsregler som är kopior av förslag till regler för kommunkoncernen faller värdet i de regler som denna remiss berör. Vidare vill nämnden framföra att under rubriken Ansvar framgår tydligt att ”Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att regler för inköp i Kommunkoncernen och ingångna avtal följs, kontroll av att leveranser sker till avtalade villkor samt att beloppsgränser kopplade till upphandling inte överskrids.

Kommunkoncernens nämnder och bolag ska arbeta för att realisera de värden som skapas i ingångna avtal.” Nämnden ser detta stycke som tillräckligt då det framgår att Kommunkoncernens regler ska följas.

Är det så att Verksamheternas inköpsregler står för någon annan typ av dokument än vad som avses med regler enligt riktlinjer för styrdokument bör stycket skrivas om och formuleras på ett annat sätt.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen håller med nämndens synpunkt om att användningen av ordet regler är felaktigt i detta sammanhang. Förslaget har därför justerats till verksamhetens inköpsrutiner. Rutinerna ska dokumentera hur respektive nämnd eller bolag ska arbeta med sina inköp utifrån Policy för inköp i Kommunkoncernen och Regler för inköp i Kommunkoncernen.

Synpunkt från Förskolenämnden

- Under rubriken Verksamhetsspecifika upphandlingar står att ”Vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska den initierande verksamheten alltid undersöka om fler verksamheter har samma behov och i så fall göra dem delaktiga i upphandlingen”. Förskolenämnden ser en problematik i att en enskild verksamhet skall inneha kunskap om hela Borås Stads upphandlingsbehov samt att den enskilda verksamheten skall försöka identifiera vilka verksamheter i Borås Stad som kan ha likande behov vid samma tillfälle. Detta ansvar bör fortsatt finnas hos koncerninköp som får samla in kända behov av framtida upphandlingar och försöka anpassa dessa så att de görs samtidigt.

Kommunstyrelsens bedömning

Detta ansvar ligger redan idag på nämnder och bolag. Koncerninköp undersöker behovet hos nämnder och bolag vid samordnade upphandlingar och vid verksamhetsspecifika upphandlingar vilka genomförs av Koncerninköp. För verksamhetsspecifika upphandlingar som nämnder och bolag själva genomför behöver det däremot undersökas av den nämnd eller det bolag som genomför upphandlingen. Det skulle vara svårt för Koncerninköp att undersöka behovet hos andra nämnder och bolag eftersom Koncerninköp inte har kännedom om dessa upphandlingar innan de redan har genomförts.

Grundskolenämnden

Avstyrker förslaget.

Grundskolenämnden ser vikten i att förslag till regler för inköp i Kommunkoncernen har tagits fram då det är av största vikt att upphandlingar och inköp i offentlig förvaltning går till på rätt sätt. Grundskolenämnden har synpunkter till en fortsatt beredning av regler som nämnden vill att Kommunstyrelsen beaktar i fortsatt handläggning av ärendet.

Synpunkt från Grundskolenämnden

- Under rubriken Inköpssamordnare står i förslag till regler att ”Varje förvaltning och bolag ska ha minst en Inköpssamordnare som ska vara verksamhetens första kontaktyta i frågor gällande inköp och upphandling. Inköpssamordnaren ska ha en fördjupad kunskap om avtal i verksamheten och vara informationsspridare inom verksamheten samt gentemot Koncerninköp.”

Grundskolenämnden ser en problematik att ha en utsedd person samordnande för nämndens alla inköp, fördjupad kunskap om avtal samt expertkunskap inom upphandling och inköpsfrågor. Denna fördjupade kunskap behöver finnas på koncerninköp och respektive person med behov av stöd behöver kunna vända sig direkt till koncerninköp. Både vad gäller råd inom upphandling och inköpsfrågor men även utbildning och behörighet till direktupphandlingsmodulen. Grundskolenämnden har en bred verksamhet vilket även omöjliggör för en samordnande funktion att få en överblick över samtliga områden aktuella för inköpsrelaterade frågor; Läromedel, Möbler, livsmedel, kemikalier, IT-system, tjänster Elevhälsa etc.

Nämnden har en kontaktperson för inköp som koncerninköp kan använda in i nämndens verksamhet.

Kommunstyrelsens bedömning

Inköpssamordnare finns redan idag hos samtliga nämnder och bolag. Dessa är utsedda av respektive nämnd och bolag. Förslaget i Regler för inköp i Kommunkoncernen innebär ingen förändring gällande hur inköpssamordnarna ska arbeta, utan texten är en nedskrivning av hur det redan idag ska fungera. Inköpssamordnarna är en viktig funktion för att förmedla information gällande verksamhetens behov och frågor, upphandlingar, avtal etc. mellan Koncerninköp och nämnder och bolag. Informationsspridningen underlättas av inköpssamordnarnas närvaro hos nämnder och bolag och deras kunskap om hur respektive nämnd eller bolag är organiserat.

Synpunkt från Grundskolenämnden

- Under rubriken Verksamheternas inköpsregler står i förslag till regler att ”Förvaltningar och bolag ska upprätta skriftliga inköpsregler som är specifika för varje verksamhet. Dessa ska följa policy och regler för inköp i Kommunkoncernen. Reglerna ska skickas till Koncerninköp för att skapa en samlad bild av koncernens inköpsarbete.”

Grundskolenämnden avser följa de kommunövergripande reglerna för inköp vilket gör att behov saknas av eget dokument för regler.

Kommunstyrelsens bedömning

Förslaget har justerats till att avse verksamhetens inköpsrutiner. Rutinerna ska dokumentera hur respektive nämnd eller bolag ska arbeta med sina inköp utifrån Policy för inköp i Kommunkoncernen och Regler för inköp i Kommunkoncernen.

Synpunkt från Grundskolenämnden

- Under rubriken Verksamhetsspecifika upphandlingar står att ”Vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska den initierande verksamheten alltid undersöka om fler verksamheter har samma behov och i så fall göra dem delaktiga i upphandlingen”.

Grundskolenämnden ser en problematik i att en enskild verksamhet skall inneha kunskap om hela Borås stads upphandlingsbehov samt att den enskilda verksamheten skall försöka identifiera vilka verksamheter i Borås Stad som kan ha likande behov vid samma tillfälle. Detta ansvar bör fortsatt finnas hos koncerninköp som får samla in kända behov av framtida upphandlingar och försöka anpassa dessa så att de görs samtidigt.

Kommunstyrelsens bedömning

Detta ansvar ligger redan idag på nämnder och bolag. Koncerninköp undersöker behovet hos nämnder och bolag vid samordnade upphandlingar och vid verksamhetsspecifika upphandlingar vilka genomförs av Koncerninköp. För verksamhetsspecifika upphandlingar som nämnder och bolag själva genomför behöver det däremot undersökas av den nämnd eller det bolag som genomför upphandlingen. Det skulle vara svårt för Koncerninköp att undersöka behovet hos andra nämnder och bolag eftersom Koncerninköp inte har kännedom om dessa upphandlingar innan de redan har genomförts.

Synpunkt från Grundskolenämnden

- Under rubriken Logistik står att ”Inriktningen ska vara att använda kommunkoncernens samordnade varudistribution där det anses lämpligt.”

Grundskolenämnden ser fortsatta problem gällande arbetsmiljö, kostnad och kvalitet kopplade till den samordnade varudistributionen. Dels föreslår Grundskolenämnden en förändrad finansiering av den samordnade varudistributionen gällande att ta bort all form av Kick-back/provision i avtalsskrivandet med leverantör. Om leverantör anser att det finns en för dem minskad kostnad i form av leveranskedja genom att leverera till samordnad leveranspunkt kommer detta visa sig i

avtalspris. All form av krav på provision/kick-back riskerar att hamna som ett tillägg på inköpspris.

Det skulle även medföra en högre transparens vid jämförelse och utvärdering av avtal. I dagsläget finns den provision som krävs av leverantör pålagt på inköpspris dvs en indirekt finansiering görs via verksamheten.

Grundskolenämnden föreslår även ett förtydligande om när det anses vara lämpligt att mellanlagra i den samordnade varudistributionscentralen (Material med lång hållbarhet, Färskvaror, Frysvaror, Material utan hållbarhet etc.).

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen anser inte att finansieringen av den samordnade varudistributionen är en fråga som ingår i detta ärende. Koncerninköp har i budget 2022 fått i uppdrag att utreda kostnaderna för den samordnade varudistributionen.

Vilka avtal som är lämpliga att transporteras via den samordnade varudistributionen behöver avgöras i respektive upphandling.

Synpunkt från Grundskolenämnden

- Slutligen finner nämnden det anmärkningsvärt att centralt reglera vilken befattningshavare som ska representera verksamheten på koncerninköpsrådet. Det torde vara lämpligt att varje verksamhet bedömer vilken befattningshavare som är mest lämplig att representera verksamheten vid dessa möten. Inom nämndens ansvarsområde finns ett femtiotal strategiska processer som behöver samordnas inom stadens verksamhetsområde; det gäller såväl kärnprocesser som lednings- och styrningsprocesser och stödprocesser inom HR, ekonomi, IT, kvalitetsutveckling. Att välja ut ett av dessa områden och centralt styra att just inköpsfrågorna ska hanteras av VD och förvaltningschef menar nämnden inte är rimligt.

Kommunstyrelsens bedömning

Att koncerninköpsrådet ska bestå av förvaltningschefer och bolags VD:ar gäller redan enligt dagens regler.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- Nämnden konstaterar att de reviderade inköpsreglerna innebär flera ambitionshöjningar på området. Det gäller nyttjandet av e-handel, den samordnade varudistributionen och avtalstroheten med ett förtydligt krav. Nämnden finner det viktigt att den samordnade varudistributionen inte tillåts driva upp nämndernas och bolagens kostnader, varken direkt eller indirekt genom upphandlingsavtal, och att

konstruktionen inte heller får försämra verksamheternas förutsättningar för mottagning av varuleveranserna.

Kommunstyrelsens bedömning

Den samordnade varudistributionen innebär en möjlighet för verksamheterna att bättre kunna planera sitt varumottagande i och med att leveranserna görs inom mer begränsade tidsramar än innan den samordnade varudistributionen infördes.

Priserna för de produkter som transporteras via den samordnade varudistributionen bestäms av varuleverantörerna. I nuläget är det ett av de åtta avtal som transporteras via den samordnade varudistributionen som har inneburit ökade kostnader. I övriga avtal är kostnadsbilden samma eller lägre som i tidigare avtal. Däremot så ökar kostnaderna naturligt från år till år utifrån att marknadspriserna ökar. Även den pågående pandemin har inneburit högre kostnader på vissa produkter.

Synpunkt från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- De nya inköpsreglerna kräver även att verksamheterna ska utgå från effektmål med konsekvensanalys vid upphandling, att de ska upprätta egna inköpsregler, att de ska inrätta funktionen Inköpssamordnare med fördjupade kunskaper inom området och att det vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska göras behovsinventeringar även i andra nämnder och bolag. Nämnden ser att i och med att Koncerninköp ställer upp dessa krav i sina riktlinjer får det en direkt konsekvens att det skjuts över arbetsuppgifter till nämnderna och bolagen.

Kommunstyrelsens bedömning

Varje nämnd och bolag behöver själva bestämma vilka effekter de vill uppnå med sina inköp. Detta är något som behöver göras för att veta vilket behov som verkligen finns och för att undvika att skattepengar används på ett onödigt sätt.

Synpunkt från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- Nämnden vill att Kommunstyrelsen tar i beaktande att dessa ambitionsökningar, och den ökade administration som följer av det, driver upp nämndernas och bolagens kostnader. Det är också viktigt att modellen för hur Koncerninköps verksamhet finansieras är transparent och tydlig eftersom det uppstår ett gränssnitt mellan det som finansieras genom kommunbidraget och det som finansieras genom de intäkter som uppstår när nämnderna och bolagen kan köpa tjänster av Koncerninköp för 750 kr per timma. Detta gränssnitt kan uppfattas som otydligt när det gäller de förväntningar som nämnderna och bolagen har rätt att ställa på de tjänster Koncerninköps ska tillhandahålla och de tjänster som nämnderna och bolagen förväntas

köpa av Koncerninköp. Utöver detta är det av vikt att det råder transparens gällande de eventuella intäkter som kan uppstå i samband med olika upphandlingsavtalskonstruktioner eftersom sådana avtalsvillkor kan slå på de avropande verksamheterna i form av prisökningar.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp har ett uppdrag att se över sin finansiering och detta får behandlas inom ramen för det uppdraget.

Synpunkt från Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- Slutligen finner nämnden det anmärkningsvärt att centralt reglera vilken befattningshavare som ska representera verksamheten på koncerninköpsrådet. Det torde vara lämpligt att varje verksamhet bedömer vilken befattningshavare som är mest lämplig att representera verksamheten vid dessa möten. Inom nämndens ansvarsområde finns ett femtiotal strategiska processer som behöver samordnas inom stadens verksamhetsområde; det gäller såväl kärnprocesser som lednings- och styrningsprocesser och stödprocesser inom HR, ekonomi, IT, kvalitetsutveckling. Nämnden menar att det inte är rimligt att det på central nivå i staden väljs ut ett av dessa områden och styra att just inköpsfrågorna ska hanteras av VD och förvaltningschef.

Kommunstyrelsens bedömning

Att koncerninköpsrådet ska bestå av förvaltningschefer och bolags VD:ar gäller redan enligt dagens regler.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från Individ- och familjeomsorgsnämnden

- Individ- och familjeomsorgsnämnden anser att delar av förslaget är tydliga och relevanta och att några delar har klarlagts gentemot tidigare styrdokument. Dock behöver klargöranden inom flera områden göras. Det finns oklarheter i reglerna då Kommunkoncernen samverkar kring ramavtal med flera parter utom Kommunkoncernen, gällande direktupphandling då brukares behov styr inköp av tjänst, vid registrering och förvaring av upprättade avtal samt att det behövs en definition av vad avtalstrohet innebär. Eftersom det finns oklarheter kring detta och att denna typ av avtal är en stor och viktig del av Individ- och familjeomsorgsnämndens inköp är det önskvärt att reglerna omarbetas och förtydligas ytterligare. Därmed väljer nämnden att avstyrka förslaget gällande regler för inköp i Kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens bedömning

Förslagets bestämmelser kring direktupphandling syftar till att reglera majoriteten av de direktupphandlingar som genomförs i Kommunkoncernen.

Det finns, vilket framgår av förslaget, möjlighet att göra avsteg. Har en nämnd eller ett bolag behov av att kontinuerligt göra avsteg från förslagets bestämmelser om direktupphandling, exempelvis vid skyndsamma boendeplaceringar som inte kan hanteras inom kommunen eller befintliga avtal, finns möjlighet att ha en dialog med Koncerninköp för att hitta en lämplig metod som både tillgodoser behovet och säkerställer konkurrens.

Kommunstyrelsen håller med Individ- och familjeomsorgsnämndens synpunkt gällande behovet av en definition för avtalstrohet. Förslaget har justerats genom att en definition av avtalstrohet har inkluderats.

Kulturnämnden

Tillstyrker förslaget.

Kulturnämnden ställer sig positiv till förslaget att ändra nivåerna för direktupphandling.

Att inköp till staden görs på ett regelmässigt och korrekt sätt är väsentlig för invånarnas tilltro till politiker och tjänstemän. Då krävs regler och rutiner för hur dessa inköp ska göras och som dessutom visar vilka lagar som måste följas.

Lokalförsörjningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Lokalförsörjningsnämnden anser att reglerna för inköp i Kommunkoncernen är tydliga och lämnar utrymme för eventuella behov enskilda förvaltningar kan ha.

Servicenämnden

Tillstyrker förslaget.

Servicenämnden är positiva och ser vikten av att Borås stad har dessa regler för inköp i kommunkoncernen och är ett nödvändigt styrdokument för kommunens arbete vid inköp.

Sociala omsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Sociala omsorgsnämnden är positiv och ser betydelsen av att Borås stad har dessa regler för inköp i kommunkoncernen. Vidare är det ett nödvändigt styrdokument för kommunens arbete vid inköp.

Tekniska nämnden

Tillstyrker förslaget.

Reglerna anger absoluta normer för alla upphandlingar och inköp av varor, tjänster och entreprenader i Kommunkoncernen. Reglerna är till för att styra beteenden efter en gemensam värdegrund och därmed också sätta gränser för agerande.

Tekniska nämnden är positiv till förslaget om regler för inköp i Kommunkoncernen. Det är bra att beloppsgränserna för direktupphandling har förändrats vilket underlättar för verksamheterna. Nämnden ser även positivt på

att reglerna nu innehåller krav på avtalstrohet och uppföljning av densamma. Överlag är de nya reglerna tydliga och lättförståeliga.

Vård- och äldre- och äldre-nämnden

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från Vård- och äldre-nämnden

- Vård- och äldre-nämnden anser att Koncerninköp ska bära det övergripande ansvaret för upphandlingar som rör kommunkoncernen, både vad gäller avstämning med andra förvaltningar vid verksamhetsspecifika upphandlingar, att kontrollera upphandlingars sammanlagda värde.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp undersöker behovet hos nämnder och bolag vid samordnade upphandlingar och vid verksamhetsspecifika upphandlingar vilka genomförs av Koncerninköp. För verksamhetsspecifika upphandlingar som nämnder och bolag själva genomför behöver det däremot undersökas av den nämnd eller det bolag som genomför upphandlingen. Det skulle vara svårt för Koncerninköp att undersöka behovet hos andra nämnder och bolag eftersom Koncerninköp inte har kännedom om dessa upphandlingar innan de redan har genomförts. För att ansvaret för kontroll av nämnder och bolags behov ska kunna genomföras av Koncerninköp i samtliga upphandlingar krävs det att samtliga upphandlingar genomförs av Koncerninköp.

Synpunkt från Vård- och äldre-nämnden

- I reglerna anges att det kan uppstå situationer som kräver avsteg från direktupphandlingsreglerna. Sådana avsteg ska i förväg skriftligt rapporteras till Koncerninköp med motivering, men Vård- och äldre-nämnden anser att Koncerninköp även bör ge klartecken om motiveringen är tillräcklig och att avsteg från direktupphandling är godkända.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp ska utifrån nämndens eller bolagets motivering ge sin syn på avsteget. När det gäller avsteg från de bestämmelser gällande direktupphandlingar som finns i förslaget till Regler för inköp i Kommunkoncernen och där direktupphandlingens värde är under direktupphandlingsgränsen kan Koncerninköp ge ett godkännande till avsteget. Vid avsteg gällande direktupphandlingar vars värde överstiger direktupphandlingsgränsen men som får direktupphandlas av andra anledningar, exempelvis synnerlig brådska, kan Koncerninköp ge en rekommendation utifrån nämndens eller bolagets motivation.

Synpunkt från Vård- och äldre-nämnden

- Vård- och äldre-nämnden anser att det behöver förtydligas vad som menas med att Koncerninköp avgör i vilka avtal e-handel ska användas.

Vård- och äldregruppen anser också att det behöver förtydligas vad som menas med att Koncerninköp avgör i vilka avtal samordnad varudistribution ska användas.

Kommunstyrelsens bedömning

I vilka avtal det är lämpligt att använda E-handel eller samordnad varudistribution behöver avgöras i respektive upphandling utifrån olika faktorer, exempelvis vad som upphandlas, antalet beställare och hur ofta beställningar görs. Denna bedömning ska göras av Koncerninköp eftersom funktionerna för e-handel och samordnad varudistribution är placerade där. De avtal som är aktuella att hanteras via E-handel eller samordnad varudistribution är i första hand samordnade avtal.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- Vård- och äldregruppen anser att det vid upphandling bör övervägas om krav ska ställas på leveranssäkerhet även i händelse av kris, eftersom verksamheterna är beroende av leveranser även under samhällsstörningar och extraordinära händelser.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunstyrelsen håller med Vård- och äldregruppen att leveranssäkerhet är viktigt. Det framgår av Policy för inköp i Kommunkoncernen att ”Allt som upphandlas ska ha rätt funktion, rätt kvalitet, och levereras på rätt plats, i rätt tid och med hög säkerhet.” Kommunstyrelsens bedömning är att frågan om hur kraven gällande leveranssäkerhet ska utformas får hanteras i respektive upphandling.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- I mindre upphandlingar, till exempel direktupphandlingar, är det inte hanterbart att avtalen ska kräva att leverantören har och följer rutiner för att minska sin energiförbrukning, sitt avfall och sina utsläpp, och för hur eventuella kemikalier hanteras.

Kommunstyrelsens bedömning

Förslaget är formulerat så att krav gällande att leverantören ska ha rutiner för minskad energiförbrukning, avfall och utsläpp ska ställas när det är lämpligt. Det krävs alltså inte att kraven ska ställas i alla avtal. I vilka avtal det är lämpligt att kräva detta får avgöras utifrån vad som upphandlas, värdet på avtalet etc.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- Vård- och äldregruppen anser vidare att det strider mot likabehandlingsprincipen, att Kommunkoncernen ska sträva efter att möjliggöra för lokala anbudsgivare att delta i offentliga upphandlingar.

Kommunstyrelsens bedömning

Kommunen kan inte i sina upphandlingar ställa som krav att leverantören ska vara lokal. Däremot är det möjligt att se över vilka krav som ställs samt upplägget av upphandlingarna för att skapa möjligheter för fler lokala leverantörer att lämna anbud.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- I regler för inköp anges att alla avtal ska skickas till Koncerninköp för registrering i avtalskatalogen. Vård- och äldregruppen anser dock att det är otydligt om det endast gäller avtal som löper under en viss tid. Vård- och äldregruppen anser också att det behöver förtydligas vad som menas med att avtal avser ett specifikt köp och när köpet är genomfört avslutas avtalsrelationen.

Kommunstyrelsens bedömning

Det framgår i förslaget att det gäller alla upphandlade avtal, alltså även avtal för ett specifikt köp. Anledningen är att skapa en bättre översikt över kommunens inköp och öka möjlighet att täcka kommunens behov med upphandlade ramavtal, vilket skulle minska nämnder och bolags behov att genomföra främst direktupphandlingar. Registreringen av avtal är även kopplat till kommunens inköpsanalysarbete för att säkerställa att rättvisande avtalstrohet redovisas i kommunens spendsystem.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- Vård- och äldregruppen anser att det endast ska finnas centralt framtagna och beslutade regler för inköp, som Koncerninköp ansvarar för. Risken finns annars att Borås Stads olika nämnder och bolag har olika regler som säger emot varandra.

Kommunstyrelsens bedömning

Förslaget har justerats till att avse verksamhetens inköpsrutiner. Rutinerna ska dokumentera hur respektive nämnd eller bolag ska arbeta med sina inköp utifrån Policy för inköp i Kommunkoncernen och Regler för inköp i Kommunkoncernen.

Synpunkt från Vård- och äldregruppen

- Likaså anser Vård- och äldregruppen att det är otydligt vad som gäller kring dokumenthanteringen i upphandlingar. I regler för inköp bör anges att handlingar i upphandlingsprocessen ska hanteras i enlighet med beslutad dokumenthanteringsplan.

Kommunstyrelsens bedömning

Handlingar i offentlig verksamhet ska alltid hanteras i enlighet med gällande dokumenthanteringsplan. Kommunstyrelsen anser inte att det behöver framgå i Regler för inköp i Kommunkoncernen.

AB Bostäder

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från AB Bostäder

- Bostäder i Borås är och bedrivs som ett aktiebolag som lyder under flera lagrum såsom aktiebolagslagen (2005:551), kommunallagen (2017:725) och lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsbolag. Till skillnad mot stadens förvaltningar innebär detta att Bostäder bland annat ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer. Därmed gör vi avsteg från kommunallagens självkostnadsprincip och från förbudet att driva verksamheten i vinstsyfte.

Vi ska bedriva vårt bolag efter samma principer som motsvarande privata företag. Det innebär bland annat att vi måste göra genomarbetade bedömningar av lönsamhet och vad som är bäst för Bostäder, både på lång och kort sikt. Bostäders ekonomi är tydligt avgränsad från stadens och ska drivas utan ägartillskott eller insatser från skattekollektivet. Vår affärsmässighet och vår möjlighet att påverka vår ekonomi sker till stor del genom våra inköp och upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader.

Vi har, förutom att genomföra upphandlingar i egen regi, också en möjlighet att nyttja ramavtal som upphandlats genom andra. Exempel är inköpscentraler såsom Koncerninköp, Husbyggnadsvarors förening (HBV) och Adda.

I förarbetena till LOU beskrivs att upphandlande myndighet har rätt att nyttja de ramavtal som inköpscentralen har ingått, men att det inte finns någon skyldighet att nyttja avtalen. Likaså står följande att läsa: ...upphandlande myndigheter och enheter ur ett upphandlingsrättsligt perspektiv är fria att själva avgöra när och på vilket sätt en inköpscentral ska anlitas.

Som ett aktiebolag följer också att Bostäder i Borås är en egen juridisk person. Enligt Lag om offentlig upphandling (LOU) är därför Bostäder en egen upphandlande myndighet. Vi är därmed inte förenad med Borås Stads förvaltningar eller andra bolag.

Kommunstyrelsens bedömning

Att avtal upphandlas gemensamt för Kommunkoncernen är inget hinder för att avtal via inköpscentraler används när det är det förmånligaste för Kommunkoncernen. Borås Stad är precis som AB Bostäder medlemmar i HBV och det finns därför möjlighet att använda deras avtal om det anses vara det bästa för Kommunkoncernen.

Eftersom bolagen ägs av kommunen är de en del av Kommunkoncernen och därmed förbundna av Kommunfullmäktigens beslut.

Synpunkt från AB Bostäder

- Bostäder reserverar sig emot skrivningen om direktupphandling. LOU ger genom direktupphandling möjlighet att förenkla inköp av mindre värde och skapar dynamik, för både beställare och leverantör.

Skrivningen i föreslagna regler går helt emot lagstiftarens intentioner. Istället försvåras det som lagen vill göra enklare. Värdet av direktupphandlingar inte ska sammanblandas med samtliga Borås Stads förvaltningar och bolag. De ska hållas separerade. Bostäder är en egen upphandlande myndighet och direktupphandlingsgränsen avser vårt bolag, inte hela Kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens bedömning

Utifrån den ändring i upphandlingslagstiftningarna som antogs av Riksdagen i slutet av 2021 har förslaget gällande direktupphandling justerats för att ge möjlighet till ökad flexibilitet samtidigt som konkurrensen tillvaratas i Kommunkoncernens upphandlingar.

Synpunkt från AB Bostäder

- Bostäder reserverar sig emot och menar att en samordnad upphandling med en enad kravställning för alla stadens 14 kommunala bolag och 16 förvaltningar, inte per automatik innebär bästa möjliga villkor, fördelar i volym, effektivare upphandlingar eller minskade administrativa kostnader såsom reglerna påstår.

Kommunstyrelsens bedömning

En ökad omfattning av avtalen innebär generellt att bättre villkor kan åstadkommas. För att det ska vara möjligt krävs att nämndernas och bolagens behov kan sammanställas i ett avtal. I de fall bättre resultat för Kommunkoncernen kan skapas genom att olika avtal upphandlas bör detta göras. Bedömningen görs av Koncerninköp.

Synpunkt från AB Bostäder

- För att vi på Bostäder ska kunna utföra vårt uppdrag enligt lagar, regler och ägardirektiv anser vi att Reglerna för inköp i Kommunkoncernen inte är tillämpliga. Bostäder i Borås reserverar sig emot den ensamrätt och mandat som Koncerninköp, genom reglerna, anser sig besitta gällande bland annat att strategiskt driva inköpsfrågor i Kommunkoncernen, avgöra vilka intressen som ska upphandlas, hur uppföljning ska användas och vilka avtal Bostäder ska vara tvungna att använda.

Kunskap och kompetens om LOU, Bostäders specifika behov och krav finns i vårt bolag. Det gör att Bostäder måste ha mandat att besluta att avstå ett samordnat avtal som inte gynnar oss. Att per automatik bli skyldiga att nyttja ett avtal anser vi är felaktigt.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp har som uppdrag att strategiskt driva inköpsfrågorna inom Kommunkoncernens. Här innefattas att utifrån ett helhetsperspektiv för hela koncernen avgöra vilka avtal som ska upphandlas samordnat.

Kommunstyrelsen anser inte att det är motiverat att olika nämnder och bolag på egenhand ska upphandla varor eller tjänster när majoriteten av nämnderna

och bolagen har samma behov. Däremot kan en nämnd eller ett bolag själva upphandla sådant som är specifikt för deras verksamhet och därför inte bedöms vara samordnat.

Synpunkt från AB Bostäder

- Likaså ifrågasätts Koncerninköps provision som de erhåller genom samordnade avtal. Både genom den provision som leverantörerna betalar årsvis till Koncerninköp på den totala mängd som Kommunkoncernen har handlat för samt den årliga avgift som Bostäder betalar för drift av Koncerninköp. Vid ökade inköpsvolymmer som samordnade avtal innebär, blir det också en direkt ökad ekonomisk vinst för Koncerninköp. Den vinstdrivande faktorn som Koncerninköp har är ifrågasättningsbar.

Kommunstyrelsens bedömning

Koncerninköp har ett uppdrag att se över sin finansiering och detta får behandlas inom ramen för det uppdraget.

Synpunkt från AB Bostäder

- Reglerna tar inte hänsyn till skillnader mellan förvaltning och bolag. De är anpassade efter stadens förvaltningar. Koncerninköp rekommenderas att påbörja en konstruktiv och öppen dialog med bolagen, där samverkansformer diskuteras i samråd med hänsyn till lagar, regelverk och uppdrag som gäller för vår typ av verksamhet. Det är för Kommunkoncernens bästa.

Kommunstyrelsens bedömning

Regler för inköp i Kommunkoncernen är anpassad utifrån gällande lagstiftning och gäller på samma sätt för både nämnder och bolag. Reglerna innebär inget hinder för nämnder eller bolag att fullgöra sina uppdrag. Eftersom bolagen ägs av kommunen är de en del av Kommunkoncernen och därmed förbundna av Kommunfullmäktigens beslut.

Synpunkt från AB Bostäder

- Borås Stads tåg med tillitsresan tuffar på med full fart. Vi på Bostäder menar att Kommunstyrelsen måste ge oss på Bostäder tillit och förtroende att ansvara för våra inköp och upphandlingar. Det är direkt styrt till vår ekonomi, vårt uppdrag som allmännyttigt bostadsbolag och aktiebolag. Bostäders medarbetare, ledningsgrupp och styrelse har förmåga och kompetens att fatta beslut vad som är bäst på Bostäder. Vi har ingen prestige i vilka avtal vi nyttjar – vi väljer alltid det som är det bästa för Bostäder.

Kommunstyrelsens bedömning

Uppdraget att se till hela Kommunkoncernens gemensamma behov vid upphandlingar ligger hos Koncerninköp. Nämnder och bolag ska användas ge

samordnade avtalen men kan själva upphandla avtal som är specifika för deras verksamhet och därför inte är samordnade.

Borås Energi och Miljö AB

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från Borås Energi och Miljö AB

- Förslaget tar inte fullt ut hänsyn till verksamhetens specifika behov och krav, då beslutet att upphandla koncerngemensamt enligt förslaget fattas hos Koncerninköp. Kunskapen om BEM:s specifika behov och krav besitter inte Koncerninköp, vilket medför att beslutet behöver tas i samråd med BEM, där BEM måste ha mandat att besluta om att avstå ett koncerngemensamt upphandlat avtal. Kommunkoncernens gemensamma bästa är inte per automatik samordnad upphandling.

Kommunstyrelsens bedömning

Uppdraget att se till hela Kommunkoncernens gemensamma behov vid upphandlingar ligger hos Koncerninköp. Nämnder och bolag ska användas de samordnade avtalen men kan själva upphandla avtal som är specifika för deras verksamhet och därför inte är samordnade. Nämnder och bolag har alltid möjlighet att vara med och påverka samordnade upphandlingar utifrån sitt behov.

Synpunkt från Borås Energi och Miljö AB

- Regler och riktlinjer för direktupphandling ska fattas av BEM, i enlighet med 7§ 19 kap LUF: Den upphandlande enheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.

Kommunstyrelsen bedömning

Nämnder och bolag ska följa Kommunfullmäktiges beslut. Eftersom beslutanderätten gällande regler för inköp har delegerats till Kommunstyrelsen ska nämnder och bolag följa de regler som Kommunstyrelsen beslutar om. Nämnder och bolag ska även anta egna inköpsrutiner som närmare behandlar hur verksamheten ska arbeta utifrån Policy för inköp i Kommunkoncernen och Regler för inköp i Kommunkoncernen.

Synpunkt från Borås Energi och Miljö AB

- Dokumentet hänvisar i flera fall till Borås Stads interna IT-system, bland annat för direktupphandlingar och beställningar. Då BEM inte har tillgång till dessa, samt har egna fristående system kopplade till verksamheten, kommer de egna systemen att användas.

Kommunstyrelsens bedömning

Borås Stads system för direktupphandlingar är tillgängligt även för bolagen och några bolag använder det idag. Det enda som krävs för att få tillgång till systemet är att genomgå en utbildning som Koncerninköp anordnar.

Borås Stads E-Handel ska enligt förslaget till nya regler användas när det är lämpligt. Eftersom bolagen i nuläget inte har tillgång till systemet kommer avtalen även fortsättningsvis utformas utifrån detta. Riktningen framåt bör vara att se över en lösning för att alla nämnder och bolag ska kunna använda samma beställningsväg.

Synpunkt från Borås Energi och Miljö AB

- Reglerna tar främst sikte på Borås Stads förvaltningar. För tydliga, anpassade och tillämpbara regler bör ett separat regelverk för bolagen arbetas fram i samråd med bolagen. En öppen och konstruktiv dialog mellan Koncerninköp och bolagen avseende lämpligt regelverk, där hänsyn tas till verksamheternas specifika behov, är för kommunkoncernens gemensamma bästa.

Kommunstyrelsens bedömning

Regler för inköp i Kommunkoncernen är anpassad utifrån gällande lagstiftning och gäller på samma sätt för både nämnder och bolag. Reglerna innebär inget hinder för nämnder eller bolag att fullgöra sina uppdrag. Eftersom bolagen ägs av kommunen är de en del av Kommunkoncernen och därmed förbundna av Kommunfullmäktigens beslut.

Fristadbostäder AB

Avstyrker förslaget.

Synpunkt från Fristadbostäder AB

- Reglerna verkar enbart skrivna ur ett förvaltningsperspektiv och bolagsperspektivet är antingen bortglömt eller saknas på grund av kunskapslucka. Dokumentet uppvisar en detaljstyrning när den är som allra skadligast. Vi har fått lära oss att det finns åtta vägledande principer för att styra och leda med tillit och detaljstyrningen i det här fallet går stick i stäv med samtliga av dessa åtta principer. Vi tror att det är medborgarna (och våra kunder) som i sista ändan blir de stora förlorarna om tankesättet i dessa regler förs in.

Kommunstyrelsens bedömning

Regler för inköp i Kommunkoncernen är anpassad utifrån gällande lagstiftning och gäller på samma sätt för både nämnder och bolag. Reglerna innebär inget hinder för nämnder eller bolag att fullgöra sina uppdrag. Eftersom bolagen ägs av kommunen är de en del av Kommunkoncernen och därmed förbundna av Kommunfullmäktigens beslut.

Synpunkt från Fristadbostäder AB

- För oss som medlemmar och aktieägare i en betydligt större inköpsorganisation, som enbart jobbar med våra branschspecifika

upphandlingar (HBV), så blir regler som inte tar denna hänsyn till ekonomiskt vansinne för både ägare, bolag och medborgare. Ingen tjänar på att det köps in dyrare och sämre varor eller att kommunala resurser slösas på att försöka upphandla sådant som HBV redan hjälper oss i bostadsbranschen med. Det finns exempel på varor som vi jämfört Borås Stads upphandlade avtal med våra egna (HBV) där våra priser varit en bråkdel av kommunens. Här måste vi tänka på affärsmässigheten.

Kommunstyrelsens bedömning

Att avtal upphandlas gemensamt för Kommunkoncernen är inget hinder för att avtal via inköpscentraler används när det är det förmånligaste för Kommunkoncernen. Borås Stad är precis som Fristadbostäder AB medlemmar i HBV och det finns därför möjlighet att använda deras avtal om det anses vara det bästa för Kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

1. Regler för inköp i Kommunkoncernen
2. Remissammanställning

Beslutet expedieras till

1. Koncerninköp
2. Samtliga nämnder och bolag

Tom Andersson
Kommunalråd

Martin Perlstedt
Avdelningschef

Kommunstyrelsen

§ 81

Dnr KS 2021-00683 1.2.2.1

Regler för inköp i Kommunkoncernen

Kommunstyrelsens beslut

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen:
Regler för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

I beslutet deltar inte Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD).

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande.

Sammanfattning av ärendet

Reglerna inköp i Kommunkoncernen har setts över. Reglerna har varit på remiss hos samtliga nämnder och bolag där majoriteten varit positiva eller valt att avstå från att yttra sig. Fem nämnder, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden och Vård- och äldreomsorgsnämnden, samt tre bolag, AB Bostäder, Borås Energi och Miljö AB och Fristadbostäder AB, har avstyrkt reglerna.

Beslutsunderlag

1. Regler för inköp i Kommunkoncernen
2. Remissammanställning

Förslag och yrkanden

Kommunalförbundsstyrelsen Tom Andersson (MP) har föreslagit Kommunstyrelsen besluta: Regler för inköp i Kommunkoncernen fastställs.

Stefan Lindborg (V) yrkar att Kommunstyrelsen beslutar:

- Att (i första hand) återremittera förslaget för ny beredning i enlighet med den förändring som Vänsterpartiet har föreslagit i ärendet om Policy för inköp i kommunkoncernen
- Att (i andra hand, om återremissyrkandet faller) avslå förslaget till Regler för inköp i kommunkoncernen, se bilaga.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till om ärendet ska avgöras idag och dels till om ärendet ska återremitteras och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Kommunstyrelsen

Beslut

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen:
Ärendet ska avgöras idag.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt återremissyrkande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Tom Anderssons (MP) förslag och dels till Stefan Lindborgs (V) yrkande och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Strategi

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

• **Regler**

Borås Stads
**Regler för inköp i
Kommunkoncernen**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås
PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen
PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning
RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera
REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och bolag

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller till och med: 2025

Regler för inköp i Kommunkoncernen

Reglerna omfattar Kommunkoncernens alla nämnder och bolag samt de föreningar och stiftelser där Kommunkoncernen är förvaltare eller utser en majoritet av styrelsen. Nedan innefattas alla dessa i ordet ”Kommunkoncernen”.

Reglerna gäller, utöver Kommunkoncernens ”Policy för inköp i Kommunkoncernen” lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF), lagen om upphandling av koncessioner (LUK) och lagen om valfrihetssystem (LOV), för alla Kommunkoncernens upphandlingar och inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Kommunkoncernen ska ha en helhetssyn på upphandlingar och ta vara på vinster av samordning. Kommunkoncernens gemensamma bästa har företräde framför en enskild verksamhets intresse.

Vid upphandlingar som görs av Kommunkoncernen ska det särskilt beaktas om behovet kan uppfyllas av kompetens inom koncernen.

Upphandling

Upphandlingens principer

Kommunkoncernen ska i sina upphandlingar följa de grundläggande upphandlingsprinciperna.

- Principen om icke-diskriminering är ett förbud mot diskriminering av leverantörer på grund av nationalitet (som exempelvis medborgarskap, etablerings- eller verksamhetsland).
- Principen om likabehandling innebär att samtliga leverantörer ska behandlas lika och ges samma förutsättningar.
- Principen om ömsesidigt erkännande innebär att intyg och certifikat som har utfärdats av en myndighet inom en medlemsstat ska gälla även i övriga EU- och EES-länder.
- Principen om öppenhet innebär att en upphandling ska präglas av förutsägbarhet och transparens.
- Principen om proportionalitet innebär att kraven som ställs i upphandlingsdokumenten måste vara rimliga i förhållande till det som ska upphandlas. Kraven ska vara både lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet med upphandlingen.

Samordnad upphandling

Samordnad upphandling innefattar samtliga delar av Kommunkoncernen och ska ske när det finns gemensamma intressen. De ska utföras av Koncerninköp i samarbete av den mest lämpliga kompetensen i verksamheterna för de aktuella varorna eller tjänsterna. Kommunkoncernens verksamheter ska inte i egen regi upphandla varor eller tjänster som finns i övergripande samordnat avtal. Ingångna avtal ska användas, och avrop ska ske enligt avtal. Om samordnat avtal saknas ska verksamheten väcka frågan hos Koncerninköp.

Om verksamheterna sedan tidigare har egna avtal på ett område där det finns ett samordnat avtal, ska verksamheterna så snart som möjligt frånträda det egna avtalet till förmån för det samordnade avtalet.

Samordnad upphandling är avgörande för att nå bästa möjliga villkor och en enad kravställning, samt minska administrativa kostnader. Varje verksamhet har ansvar för att se till Kommunkoncernens gemensamma bästa vid inköp och upphandling. I detta ligger bland annat att medverka till att utveckla samordnad upphandling och att aktivt delta i att säkerställa kraven för upphandlingen.

Verksamhetsspecifika upphandlingar

Verksamhetsspecifik upphandling ska ske där det finns behov hos en eller flera av Kommunkoncernens verksamheter. Upphandlingen ska genomföras av Koncerninköp eller någon av de deltagande verksamheterna.

Genomförs upphandlingen av någon av verksamheterna ansvarar de för kontroll av behov, upphandling, avtalsteckning och uppföljning. Vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska den initierande verksamheten alltid undersöka om fler verksamheter har samma behov och i så fall göra dem delaktiga i upphandlingen.

Saknas kompetens ska Koncerninköp anlitas.

Direktupphandling

Direktupphandling är ett upphandlingsförfarande som får användas om värdet på inköpet understiger direktupphandlingsgränsen. Som direktupphandling betraktas aldrig köp som sker från ett ramavtal, detta kallas istället för avrop. Direktupphandling förutsätter således att det inte finns några upphandlade avtal för den aktuella varan, tjänsten eller entreprenaden.

Vid direktupphandling ska alltid konkurrensen på marknaden tas tillvara. Direktupphandlingar ska dokumenteras. Direktupphandlingar under 100 000 SEK behöver dock inte dokumenteras eller konkurrensutsättas, utan inköp kan göras direkt av den lämpligaste leverantören.

Alla direktupphandlingar som har ett värde som överstiger 100 000 SEK ska göras i Kommunkoncernens direktupphandlingsmodul. Uppgår värdet till mellan 100 000 SEK och gällande direktupphandlingsgräns kan konkurrensutsättning ske genom direktinformerande till minst tre företag som kan leverera det efterfrågade. Om verksamheten inte känner till minst tre företag som kan leverera det efterfrågade ska direktupphandlingen annonseras.

Det sammanlagda värdet på direktupphandlingarna får inte överstiga tröskelvärdet för direktupphandling. Vid beräkning av direktupphandlingsvärdet ska all ersättning som kan komma att betalas enligt avtalet inkluderas, här ska även värdet för förlängningar och optioner ingå.

Det kan uppstå situationer som kräver avsteg från direktupphandlingsreglerna, t.ex. om endast en leverantör är aktuell. Sådana avsteg ska i förväg skriftligt rapporteras till Koncerninköp med motivering.

Samverkan

Upphandling kan ske i samverkan med andra upphandlande myndigheter och enheter, om det ger Kommunkoncernen fördelar i volym och effektivare upphandling, inte bara inom Kommunkoncernen utan även med andra kommuner och kommunala bolag, kommunförbund, landsting och statliga myndigheter.

Köp från annan kommun

Vid köp av varor eller tjänster av en annan kommun finns vissa undantag från lagen om offentlig upphandling. Undantag måste prövas i varje enskilt fall. Saknar verksamheten kompetens för prövningen ska jurist på Stadsledningskansliet tillfrågas.

E-handel

Inriktningen ska vara att använda Kommunkoncernens e-handel i alla avtal där det anses lämpligt. Koncerninköp avgör i vilka avtal e-handel ska användas. För de avtal som finns i Kommunkoncernens e-handel ska inköp genomföras via e-handeln i enlighet med avtalet.

Logistik

Inriktningen ska vara att använda Kommunkoncernens samordnade varudistribution i alla avtal där det anses lämpligt. Koncerninköp avgör i vilka avtal samordnad varudistribution ska användas. För de avtal där Kommunkoncernens samordnade varudistribution används ska transporter genomföras via den samordnade varudistributionen i enlighet med avtalet.

Förhållningssätt

Affärsetik

Kommunkoncernen arbetar på medborgarnas uppdrag och ska vara saklig och opartisk. Tjänstepersoner och förtroendevalda får inte misstänkas för ovidkommande hänsyn eller intressen i sitt arbete. Upphandling är särskilt integritetskänsligt, och ansvariga måste uppträda därefter. Alla försök till otillåten påverkan ska anmälas till närmaste chef eller övrig arbetsledning.

Förtroendevalda och anställda med intressen i leverantörsföretag ska inte delta i upphandling där företaget kan komma att lämna anbud. En förtroendevald eller anställd som får en nära affärsrelation till en leverantör ska undvika att anlita samma leverantör privat.

Kommunkoncernen ska endast anlita seriösa leverantörer som fullgör sina skyldigheter i det land där de är registrerade. Samma krav gäller underleverantörer. Kontroll att leverantören betalat skatter och avgifter ska ske såväl innan denne anlitas som under avtalstiden.

Hållbarhet

Miljöhänsyn

Krav på miljöhänsyn ska vara en naturlig del i alla Kommunkoncernens upphandlingar och inköp. Kommunkoncernen ska sträva efter att leverantörer har god miljökunskap och systematiskt miljöarbete. Kommunkoncernen ska välja produkter och tjänster som med bibehållen funktion har så liten klimat- och miljöpåverkan som möjligt.

Avtalen ska när det är lämpligt kräva att leverantören har och följer rutiner för att minska sin energiförbrukning, sitt avfall och sina utsläpp, och för hur eventuella kemikalier hanteras. Leverantören ansvarar för eventuella underleverantörer.

Kommunkoncernen ska i upphandlingar beakta möjligheten att välja närodlade eller närproducerade varor där så är möjligt.

Social och etisk hänsyn

Kommunkoncernen ska beakta social, etisk och arbetsrättslig hänsyn samt tillgänglighet och jämställdhet vid offentlig upphandling. Avtalet ska kräva att leverantören följer ILO:s kärnkonventioner och FN:s barnkonvention.

Kommunkoncernen ska i alla avtal ställa som villkor att leverantörens verksamhet följer lagar, regler och avtal i det land där leverantören verkar, inklusive arbetarskydd, arbetsmiljö och minimilön. Kommunkoncernen ska, om det är behövt, kräva att leverantören ska fullgöra avtalet enligt angivna villkor om lön, semester och arbetstid som arbetstagarna ska tillförsäkras.

Kommunkoncernen ska sträva efter att möjliggöra för lokala anbudsgivare att delta i offentliga upphandlingar.

Kommunkoncernen ska i avtal gällande vård och omsorg tillförsäkra att leverantörens anställda har samma meddelarfrihet som anställda i Kommunkoncernen och att allmänheten har möjlighet till insyn i verksamheten. Villkor om meddelarfrihet och insyn kan ställas även i andra upphandlingar.

Ekonomisk hållbarhet

Kommunkoncernens inköp ska bidra till samhällsnytta genom att skattemedel används på bästa sätt. Inköpen ska uppfylla de politiska målen och beakta verksamheternas ekonomiska förutsättningar.

Vid upphandlingar som medför kostnader för energi, drift och underhåll ska utvärderingen grundas på livscykel.

Fullmakter

Kommunkoncernens bolag ska ge generell fullmakt till Koncerninköp att fatta tilldelnings- och avbrytandebeslut och teckna avtal vid samordnad upphandling samt vid upphandlingar som genomförs av Koncerninköp där flera bolag och/eller förvaltningar deltar.

Kommunkoncernens bolag ska ge generell rättegångsfullmakt till Koncerninköp för att kunna hantera mål om överprövning av offentlig upphandling.

Tilldelningsbeslut

Koncerninköpschefen har delegation att fatta tilldelnings- och avbrytandebeslut vid samordnad upphandling samt vid upphandlingar som genomförs av Koncerninköp där flera bolag och/eller nämnder deltar.

Vid verksamhetsspecifika upphandlingar, där ett bolag eller nämnd deltar, ska tilldelnings- och avbrytandebeslut fattas av nämnd/styrelse eller enligt delegation.

Vid verksamhetsspecifik upphandling, där flera bolag och/eller nämnder deltar, som inte genomförs av Koncerninköp ska tilldelnings- och avbrytandebeslut fattas av parterna var för sig eller av den part som företräder de övriga upphandlande myndigheterna och enheterna, med stöd av fullmakt.

Avtal

Inriktningen ska vara att i största möjliga utsträckning teckna ramavtal för såväl varor, tjänster och entreprenader.

Avtal avser ett specifikt köp och när köpet är genomfört avslutas avtalsrelationen eftersom dessa ofta används vid enstaka köp som det inte finns återkommande behov av. Ramavtal fastställer villkoren för flera eventuella framtida köp under en given tidsperiod.

Skyldighet att använda avtal

Kommunkoncernens verksamheter är skyldiga att känna till och nyttja de samordnade avtal som finns.

Avtalstecknare

Upphandlingschefen har vid samordnade upphandlingar samt vid upphandlingar som genomförs av Koncerninköp där flera bolag och/eller nämnder deltar delegation att underteckna avtal, besluta om förändringar samt att godkänna överlåtelse till ny leverantör vid företagsövertagande.

Vid verksamhetsspecifika upphandlingar, där ett bolag eller nämnd deltar, ska avtal undertecknas av nämnd/styrelse eller enligt delegation.

Vid verksamhetsspecifik upphandling, där flera bolag och/eller nämnder deltar, som inte genomförs av Koncerninköp ska avtal undertecknas av parterna var för sig eller av den part som företräder de övriga upphandlande myndigheterna och enheterna, med stöd av fullmakt.

Registrering och förvaring

Alla upphandlade avtal inklusive direktupphandlingsavtal som görs av Kommunkoncernens verksamheter ska skickas till Koncerninköp, för registrering i Kommunkoncernens centrala avtalsdatabas

Avtalstrohet

Avtalstrohet innebär att beställare i Kommunkoncernen ska köpa avtalade produkter, tjänster och entreprenader från de leverantörer som Kommunkoncernen har upphandlade avtal med. Avtalstroheten mäts i Kommunkoncernens inköpsanalyssystem.

Kommunkoncernens verksamheter ska ständigt arbeta med att öka sin avtalstrohet. Avtalstroheten för respektive verksamhet ska lägst vara 90 %. Koncerninköp ska varje år redovisa Kommunkoncernens avtalstrohet till Kommunstyrelsen.

Uppföljning och kontroll

Avtalet ska innehålla sanktionsklausuler och ge Kommunkoncernen rätt att häva avtalet vid en allvarlig brist i att uppfylla de krav Kommunkoncernen ställer. Leverantör svarar för eventuella underleverantörer som för sig själv.

Kommunkoncernen ska kontinuerligt kontrollera såväl leverantörer som varor, tjänster och entreprenader. Kommunkoncernen kan anlita oberoende kontrollant eller myndighet för kontroll. Kommunkoncernen ska ha rätt att ta del av de uppgifter som krävs för att se om lagar och avtal följs.

I samordnade avtal ansvarar Koncerninköp för uppföljningens genomförande. Uppföljningen ska ske i samverkan mellan Koncerninköp och lämplig kompetens hos Kommunkoncernens verksamheter.

I verksamhetsspecifika avtal ansvarar verksamheten för uppföljningen.

Alla verksamheter har ett ansvar att kontinuerligt lämna konstruktiva synpunkter och förbättringsförslag till Koncerninköp för att påverka ingångna samordnade avtal.

Verksamheternas inköpsarbete

Verksamheternas inköpsrutiner

Nämnder och bolag ska upprätta skriftliga inköpsrutiner som är specifika för varje verksamhet. Dessa ska följa policy och regler för inköp i Kommunkoncernen. Rutinen ska skickas till Koncerninköp för att skapa en samlad bild av koncernens inköpsarbete. Om förändringar i rutinen görs ska det skickas till Koncerninköp.

Effektmål och konsekvensanalys

Varje nämnd och bolag ska utgå från verksamhetens effektmål i de upphandlingar verksamheten deltar i. Utifrån sina effektmål ska verksamheten, inför upphandlingen, göra en analys av konsekvenserna som kan uppkomma med anledning av ställda krav.

Inköpssamordnare

Varje nämnd och bolag ska ha minst en Inköpssamordnare som ska vara verksamhetens första kontaktyta i frågor gällande inköp och upphandling. Inköpssamordnaren ska ha en fördjupad kunskap om avtal i verksamheten och vara informationsspridare inom verksamheten samt gentemot Koncerninköp.

Koncerninköpsrådet

Alla förvaltningschefer och samtliga VD:ar i Kommunkoncernens bolag ska ingå i Koncerninköpsrådet.

Ansvar

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ska strategiskt styra den koncernövergripande inköpsverksamheten.

Nämnder och bolagsstyrelser

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att regler för inköp i Kommunkoncernen och ingångna avtal följs, kontroll av att leveranser sker till avtalade villkor samt att beloppsgränser kopplade till upphandling inte överskrids. Kommunkoncernens nämnder och bolag ska arbeta för att realisera de värden som skapas i ingångna avtal.

Koncerninköp

Koncerninköp ska strategiskt driva inköpsfrågorna i Kommunkoncernen och avgör vilka intressen som ska upphandlas genom samordnad upphandling samt i vilka avtal e-handel, samordnad varudistribution och strategisk uppföljning ska användas. Koncerninköp ska vara Kommunkoncernens kompetenscentrum gällande inköpsfrågor.

Avgränsning

Reglerna omfattar inte köp eller arrende av fast egendom, eller hyra av lokal.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Rasmus Lundqvist
Handläggare
033 357405

Regler för inköp i Kommunkoncernen

Inkomna yttranden i sammanfattning

Nämnder

Arbetslivsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Fritids- och folkhälsonämnden

Tillstyrker förslaget.

Fritids- och folkhälsonämndens samlade uppfattning om Regler för inköp i Kommunkoncernen är positiv.

Att inköp till staden görs på ett regelmässigt och korrekt sätt är väsentligt för invånarnas tilltro till politiker och tjänstemän. Då krävs regler och rutiner för hur dessa inköp ska göras och som dessutom visar vilka lagar som måste följas.

Fritids- och folkhälsonämnden vill poängtera vikten av att Koncerninköp även fungerar som en informationsspridare av bland annat nya lagar och regler samt som en kompetenspartner vid verksamhetsspecifika upphandlingar.

Förskolenämnden

Avstyrker förslaget.

Förskolenämnden ser vikten i att förslag till regler för inköp i Kommunkoncernen har tagits fram då det är av största vikt att upphandlingar och inköp i offentlig förvaltning går till på rätt sätt. Förskolenämnden ser vidare att förslaget överlag är bra och att det inte skiljer sig särskilt mycket från dagens Regler för koncerninköp, som då kommer att ersättas av det nya förslaget. Förskolenämnden har dock en del synpunkter samt förslag på ändringar som nämnden vill att Kommunstyrelsen beaktar i vidare handläggning av ärendet.

Särskild hänsyn ska tas till Internationella arbetsorganisationen, ILO om mänskliga rättigheter i arbetslivet och FN:s barnkonvention. Detta ser Förskolenämnden som viktigt. ILO:s kärnkonventioner utgör en minimistandard för arbetsvillkor. Kärnkonventionerna är åtta stycken och lyfter två konventioner inom respektive område: barnarbete, diskriminering, tvångsarbete och förenings- och organisationsfrihet¹. Reglerna lyfter att avtal ska kräva att leverantören följer ILO:s kärnkonventioner. Förskolenämnden vill

dock framföra att där det är möjligt bör även barnkonventionen inte bara tas hänsyn till, utan även inkluderas i övriga delar i arbetet med upphandling eller inköp.

Under rubriken Inköpssamordnare står i förslag till regler att ”Varje förvaltning och bolag ska ha minst en Inköpssamordnare som ska vara verksamhetens första kontaktyta i frågor gällande inköp och upphandling. Inköpssamordnaren ska ha en fördjupad kunskap om avtal i verksamheten och vara informationsspridare inom verksamheten samt gentemot Koncerninköp.” Denna skrivning är ny och finns inte i idag gällande Regler för koncerninköp. Förskolenämnden vill här föreslå att rubriken byts till Kontaktperson för inköp, med motiveringen att förvaltningen inte har möjlighet att ha en samordnande person med fördjupad kunskap om avtal eller expertkunskap inom upphandlings och inköpsfrågor. För dessa frågor använder förvaltningen koncerninköp vilket nämnden även finansierar koncerninköp för.

Under rubriken Verksamheternas inköpsregler står i förslag till regler att ”Förvaltningar och bolag ska upprätta skriftliga inköpsregler som är specifika för varje verksamhet. Dessa ska följa policy och regler för inköp i Kommunkoncernen. Reglerna ska skickas till Koncerninköp för att skapa en samlad bild av koncernens inköpsarbete. Om förändringar i reglerna görs ska det skickas till Koncerninköp.” Enligt Borås Stads riktlinjer för styrdokument är regler ska-krav. Vidare beskriver förslag till Borås Stads nya riktlinjer för styrdokument som är ute på remiss nu att dokumenten ska vara ”Så få som möjligt för att enkelt kunna överblicka och tillföra värde”. I nytt förslag till riktlinjer för styrdokument beskrivs även ”Vid arbetet med ett styrdokument ska man ta hänsyn till den styrning som finns på området, som lagar, föreskrifter och kommunala beslut. Man ska väga in och motivera varför ett styrdokument behövs, och granska hur det samspelar med styrdokumentet på angränsande områden”². Förskolenämnden föreslår att stycket om Verksamheterna inköpsregler tas bort. Förskolenämnden anser att regler för inköp inte kan beskrivas på annat sätt än de regler som föreslås gälla för kommunkoncernen. Det är sett till ovan skrivning i förslag till nya riktlinjer för styrdokument inte heller försvarbart att nämnden ska ta fram egna regler som kommer bli en kopia av de koncernövergripande, då det tydligt framgår att motiveringen till varför ett styrdokument ska tas fram i detta fall saknas samt att styrdokument ska vara så få som möjligt och enkla att överblicka samt tillföra ett värde. Om alla nämnder i Borås Stad tar fram egna inköpsregler som är kopior av förslag till regler för kommunkoncernen faller värdet i de regler som denna remiss berör. Vidare vill nämnden framföra att under rubriken Ansvar framgår tydligt att ”Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att regler för inköp i Kommunkoncernen och ingångna avtal följs, kontroll av att leveranser sker till avtalade villkor samt att beloppsgränser kopplade till upphandling inte överskrids. Kommunkoncernens nämnder och bolag ska arbeta för att realisera de värden som skapas i ingångna avtal.” Nämnden ser detta stycke som tillräckligt då det framgår att Kommunkoncernens regler ska följas.

Är det så att Verksamheternas inköpsregler står för någon annan typ av dokument än vad som avses med regler enligt riktlinjer för styrdokument bör stycket skrivas om och formuleras på ett annat sätt.

Under rubriken Verksamhetsspecifika upphandlingar står att ”Vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska den initierande verksamheten alltid undersöka om fler verksamheter har samma behov och i så fall göra dem delaktiga i upphandlingen”. Förskolenämnden ser en problematik i att en enskild verksamhet skall inneha kunskap om hela Borås Stads upphandlingsbehov samt att den enskilda verksamheten skall försöka identifiera vilka verksamheter i Borås Stad som kan ha likande behov vid samma tillfälle. Detta ansvar bör fortsatt finnas hos koncerninköp som får samla in kända behov av framtida upphandlingar och försöka anpassa dessa så att de görs samtidigt.

Grundskolenämnden

Avstyrker förslaget.

Grundskolenämnden ser vikten i att förslag till regler för inköp i Kommunkoncernen har tagits fram då det är av största vikt att upphandlingar och inköp i offentlig förvaltning går till på rätt sätt. Grundskolenämnden har synpunkter till en fortsatt beredning av regler som nämnden vill att Kommunstyrelsen beaktar i fortsatt handläggning av ärendet.

Under rubriken Inköpssamordnare står i förslag till regler att ”Varje förvaltning och bolag ska ha minst en Inköpssamordnare som ska vara verksamhetens första kontaktyta i frågor gällande inköp och upphandling. Inköpssamordnaren ska ha en fördjupad kunskap om avtal i verksamheten och vara informationsspridare inom verksamheten samt gentemot Koncerninköp.”

Grundskolenämnden ser en problematik att ha en utsedd person samordnande för nämndens alla inköp, fördjupad kunskap om avtal samt expertkunskap inom upphandling och inköpsfrågor. Denna fördjupade kunskap behöver finnas på koncerninköp och respektive person med behov av stöd behöver kunna vända sig direkt till koncerninköp. Både vad gäller råd inom upphandling och inköpsfrågor men även utbildning och behörighet till direktupphandlingsmodulen. Grundskolenämnden har en bred verksamhet vilket även omöjliggör för en samordnande funktion att få en överblick över samtliga områden aktuella för inköpsrelaterade frågor; Läromedel, Möbler, livsmedel, kemikalier, IT-system, tjänster Elevhälsa etc.

Nämnden har en kontaktperson för inköp som koncerninköp kan använda in i nämndens verksamhet.

Under rubriken Verksamheternas inköpsregler står i förslag till regler att ”Förvaltningar och bolag ska upprätta skriftliga inköpsregler som är specifika för varje verksamhet. Dessa ska följa policy och regler för inköp i Kommunkoncernen. Reglerna ska skickas till Koncerninköp för att skapa en samlad bild av koncernens inköpsarbete.”

Grundskolenämnden avser följa de kommunövergripande reglerna för inköp vilket gör att behov saknas av eget dokument för regler.

Under rubriken Verksamhetsspecifika upphandlingar står att "Vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska den initierande verksamheten alltid undersöka om fler verksamheter har samma behov och i så fall göra dem delaktiga i upphandlingen".

Grundskolenämnden ser en problematik i att en enskild verksamhet skall inneha kunskap om hela Borås stads upphandlingsbehov samt att den enskilda verksamheten skall försöka identifiera vilka verksamheter i Borås Stad som kan ha likande behov vid samma tillfälle. Detta ansvar bör fortsatt finnas hos koncerninköp som får samla in kända behov av framtida upphandlingar och försöka anpassa dessa så att de görs samtidigt.

Under rubriken Direktupphandling står att "alla direktupphandlingar över 50 000 kr ska göras i kommunkoncernens direktupphandlingsmodul."

Grundskolenämnden är positiv till att gränsen höjs till 50 000 kr gällande användning av direktupphandlingsmodulen och att inköp under denna gräns kan göras av lämplig leverantör. Utgångspunkten är fortsatt att leverantör skall vara lämplig ur gällande förhållningssätt (Affärsetisk, Miljöhänsyn, Social och Etisk hänsyn samt Ekonomisk hållbarhet).

En förutsättning för detta är även att koncerninköp fortsatt arbetar för att underlätta för verksamheten vilka avtal som finns tillgängliga (te x avtalskatalogen).

Under rubriken Logistik står att "Inriktningen ska vara att använda kommunkoncernens samordnade varudistribution där det anses lämpligt."

Grundskolenämnden ser fortsatta problem gällande arbetsmiljö, kostnad och kvalitet kopplade till den samordnande varudistributionen. Dels föreslår Grundskolenämnden en förändrad finansiering av den samordnande varudistributionen gällande att ta bort all form av Kick-back/provision i avtalsskrivandet med leverantör. Om leverantör anser att det finns en för dem minskad kostnad i form av leveranskedja genom att leverera till samordnad leveranspunkt kommer detta visa sig i avtalspris. All form av krav på provision/kick-back riskerar att hamna som ett tillägg på inköpspris.

Det skulle även medföra en högre transparens vid jämförelse och utvärdering av avtal. I dagsläget finns den provision som krävs av leverantör pålagt på inköpspris dvs en indirekt finansiering görs via verksamheten.

Grundskolenämnden föreslår även ett förtydligande om när det anses vara lämpligt att mellanlagra i den samordnande varudistributionscentralen (Material med lång hållbarhet, Färskvaror, Frysvaror, Material utan hållbarhet etc.).

Slutligen finner nämnden det anmärkningsvärt att centralt reglera vilken befattningshavare som ska representera verksamheten på koncerninköpsrådet. Det torde vara lämpligt att varje verksamhet bedömer vilken befattningshavare som är mest lämplig att representera verksamheten vid dessa möten. Inom

nämndens ansvarsområde finns ett femtiotal strategiska processer som behöver samordnas inom stadens verksamhetsområde; det gäller såväl kärnprocesser som lednings- och styrningsprocesser och stödprocesser inom HR, ekonomi, IT, kvalitetsutveckling. Att välja ut ett av dessa områden och centralt styra att just inköpsfrågorna ska hanteras av VD och förvaltningschef menar nämnden inte är rimligt.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Avstyrker förslaget.

Nämnden noterar att beloppsgränser för direktupphandling höjs, vilket i viss mån kommer att förenkla verksamheternas inköpsprocess. Målet att sträva efter att möjliggöra för lokala anbudsgivare att delta i upphandlingar kommer bidra till att gynna producenter i närområdet, vilket är i linje med visionen Omsorg om varandra och miljön.

Nämnden konstaterar att de reviderade inköpsreglerna innebär flera ambitionshöjningar på området. Det gäller nyttjandet av e-handel, den samordnade varudistributionen och avtalstroheten med ett förtydligt krav. Nämnden finner det viktigt att den samordnande varudistributionen inte tillåts driva upp nämndernas och bolagens kostnader, varken direkt eller indirekt genom upphandlingsavtal, och att konstruktionen inte heller får försämra verksamheternas förutsättningar för mottagning av varuleveranserna.

De nya inköpsreglerna kräver även att verksamheterna ska utgå från effektmål med konsekvensanalys vid upphandling, att de ska upprätta egna inköpsregler, att de ska inrätta funktionen Inköpssamordnare med fördjupade kunskaper inom området och att det vid verksamhetsspecifika upphandlingar ska göras behovsinventeringar även i andra nämnder och bolag. Nämnden ser att i och med att Koncerninköp ställer upp dessa krav i sina riktlinjer får det en direkt konsekvens att det skjuts över arbetsuppgifter till nämnderna och bolagen.

Nämnden vill att Kommunstyrelsen tar i beaktande att dessa ambitionsökningar, och den ökade administration som följer av det, driver upp nämndernas och bolagens kostnader. Det är också viktigt att modellen för hur Koncerninköps verksamhet finansieras är transparent och tydlig eftersom det uppstår ett gränssnitt mellan det som finansieras genom kommunbidraget och det som finansieras genom de intäkter som uppstår när nämnderna och bolagen kan köpa tjänster av Koncerninköp för 750 kr per timma. Detta gränssnitt kan uppfattas som otydligt när det gäller de förväntningar som nämnderna och bolagen har rätt att ställa på de tjänster Koncerninköps ska tillhandahålla och de tjänster som nämnderna och bolagen förväntas köpa av Koncerninköp. Utöver detta är det av vikt att det råder transparens gällande de eventuella intäkter som kan uppstå i samband med olika upphandlingsavtalskonstruktioner eftersom sådana avtalsvillkor kan slå på de avropande verksamheterna i form av prisökningar.

Slutligen finner nämnden det anmärkningsvärt att centralt reglera vilken befattningshavare som ska representera verksamheten på koncerninköpsrådet. Det torde vara lämpligt att varje verksamhet bedömer vilken befattningshavare

som är mest lämplig att representera verksamheten vid dessa möten. Inom nämndens ansvarsområde finns ett femtiotal strategiska processer som behöver samordnas inom stadens verksamhetsområde; det gäller såväl kärnprocesser som lednings- och styrningsprocesser och stödprocesser inom HR, ekonomi, IT, kvalitetsutveckling. Nämnden menar att det inte är rimligt att det på central nivå i staden väljs ut ett av dessa områden och styra att just inköpsfrågorna ska hanteras av VD och förvaltningschef.

Individ- och familjeomsorgsnämnden

Avstyrker förslaget.

Individ- och familjeomsorgsnämnden anser att delar av förslaget är tydliga och relevanta och att några delar har klarlagts gentemot tidigare styrdokument. Dock behöver klargöranden inom flera områden göras. Det finns oklarheter i reglerna då Kommunkoncernen samverkar kring ramavtal med flera parter utom Kommunkoncernen, gällande direktupphandling då brukares behov styr inköp av tjänst, vid registrering och förvaring av upprättade avtal samt att det behövs en definition av vad avtalstrohet innebär. Eftersom det finns oklarheter kring detta och att denna typ av avtal är en stor och viktig del av Individ- och familjeomsorgsnämndens inköp är det önskvärt att reglerna omarbetas och förtydligas ytterligare. Därmed väljer nämnden att avstyrka förslaget gällande regler för inköp i Kommunkoncernen.

Kulturnämnden

Tillstyrker förslaget.

Kulturnämnden ställer sig positiv till förslaget att ändra nivåerna för direktupphandling.

Att inköp till staden görs på ett regelmässigt och korrekt sätt är väsentlig för invånarnas tilltro till politiker och tjänstemän. Då krävs regler och rutiner för hur dessa inköp ska göras och som dessutom visar vilka lagar som måste följas.

Lokalförsörjningsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Lokalförsörjningsnämnden anser att reglerna för inköp i Kommunkoncernen är tydliga och lämnar utrymme för eventuella behov enskilda förvaltningar kan ha.

Miljö- och konsumentnämnden

Tillstyrker förslaget.

Samhällsbyggnadsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Servicenämnden

Tillstyrker förslaget.

Servicenämnden är positiva och ser vikten av att Borås stad har dessa regler för inköp i kommunkoncernen och är ett nödvändigt styrdokument för kommunens arbete vid inköp.

Sociala omsorgsnämnden

Tillstyrker förslaget.

Sociala omsorgsnämnden är positiv och ser betydelsen av att Borås stad har dessa regler för inköp i kommunkoncernen. Vidare är det ett nödvändigt styrdokument för kommunens arbete vid inköp.

Stadsrevisionen

Avstår från att yttra sig.

Tekniska nämnden

Tillstyrker förslaget.

Reglerna anger absoluta normer för alla upphandlingar och inköp av varor, tjänster och entreprenader i Kommunkoncernen. Reglerna är till för att styra beteenden efter en gemensam värdegrund och därmed också sätta gränser för agerande.

Tekniska nämnden är positiv till förslaget om regler för inköp i Kommunkoncernen. Det är bra att beloppsgränserna för direktupphandling har förändrats vilket underlättar för verksamheterna. Nämnden ser även positivt på att reglerna nu innehåller krav på avtalstrohet och uppföljning av densamma. Överlag är de nya reglerna tydliga och lättförståeliga.

Valnämnden

Tillstyrker förslaget.

Valnämnden tillstyrker remissen och tycker att upprättat förslag till regler för inköp i kommunkoncernen är positivt. Nämnden kommer i det fortsatta arbetet att använda sig av reglerna för kommande upphandlingar inför allmänna valen 2022.

Vård- och äldrenämnden

Avstyrker förslaget.

Vård- och äldrenämnden anser att Koncerninköp ska bära det övergripande ansvaret för upphandlingar som rör kommunkoncernen, både vad gäller avstämning med andra förvaltningar vid verksamhetsspecifika upphandlingar, att kontrollera upphandlingars sammanlagda värde.

I reglerna anges att det kan uppstå situationer som kräver avsteg från direktupphandlingsreglerna. Sådana avsteg ska i förväg skriftligt rapporteras till Koncerninköp med motivering, men Vård- och äldrenämnden anser att Koncerninköp även bör ge klartecken om motiveringen är tillräcklig och att avsteg från direktupphandling är godkända.

Vård- och äldrenämnden anser att det behöver förtydligas vad som menas med att Koncerninköp avgör i vilka avtal e-handel ska användas. Vård- och äldrenämnden anser också att det behöver förtydligas vad som menas med att Koncerninköp avgör i vilka avtal samordnad varudistribution ska användas.

Vård- och äldrenämnden anser att det vid upphandling bör övervägas om krav ska ställas på leveranssäkerhet även i händelse av kris, eftersom verksamheterna

är beroende av leveranser även under samhällsstörningar och extraordinära händelser.

I mindre upphandlingar, till exempel direktupphandlingar, är det inte hanterbart att avtalen ska kräva att leverantören har och följer rutiner för att minska sin energiförbrukning, sitt avfall och sina utsläpp, och för hur eventuella kemikalier hanteras. Vård- och äldrenämnden anser vidare att det strider mot likabehandlingsprincipen, att Koncernkoncernen ska sträva efter att möjliggöra för lokala anbudsgivare att delta i offentliga upphandlingar.

I regler för inköp anges att alla avtal ska skickas till Koncerninköp för registrering i avtalskatalogen. Vård- och äldrenämnden anser dock att det är ottydligt om det endast gäller avtal som löper under en viss tid. Vård- och äldrenämnden anser också att det behöver förtydligas vad som menas med att avtal avser ett specifikt köp och när köpet är genomfört avslutas avtalsrelationen.

Vård- och äldrenämnden anser att det endast ska finnas centralt framtagna och beslutade regler för inköp, som Koncerninköp ansvarar för. Risken finns annars att Borås Stads olika nämnder och bolag har olika regler som säger emot varandra. Likaså anser Vård- och äldrenämnden att det är ottydligt vad som gäller kring dokumenthanteringen i upphandlingar. I regler för inköp bör anges att handlingar i upphandlingsprocessen ska hanteras i enlighet med beslutad dokumenthanteringsplan.

Överförmyndarnämnden

Tillstyrker förslaget.

Bolag och Råd

AB Bostäder

Avstyrker förslaget.

Bostäder i Borås är och bedrivs som ett aktiebolag som lyder under flera lagrum såsom aktiebolagslagen (2005:551), kommunallagen (2017:725) och lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsbolag. Till skillnad mot stadens förvaltningar innebär detta att Bostäder bland annat ska bedriva verksamheten enligt affärsmässiga principer. Därmed gör vi avsteg från kommunallagens självkostnadsprincip och från förbudet att driva verksamheten i vinstsyfte.

Vi ska bedriva vårt bolag efter samma principer som motsvarande privata företag. Det innebär bland annat att vi måste göra genomarbetade bedömningar av lönsamhet och vad som är bäst för Bostäder, både på lång och kort sikt. Bostäders ekonomi är tydligt avgränsad från stadens och ska drivas utan ägartillskott eller insatser från skattekollektivet. Vår affärsmässighet och vår möjlighet att påverka vår ekonomi sker till stor del genom våra inköp och upphandlingar av varor, tjänster och entreprenader.

Vi har, förutom att genomföra upphandlingar i egen regi, också en möjlighet att nyttja ramavtal som upphandlats genom andra. Exempel är inköpscentraler såsom Koncerninköp, Husbyggnadsvarors förening (HBV) och Adda.

I förarbetena till LOU beskrivs att upphandlande myndighet har rätt att nyttja de ramavtal som inköpscentralen har ingått, men att det inte finns någon skyldighet att nyttja avtalen. Likaså står följande att läsa: ...upphandlande myndigheter och enheter ur ett upphandlingsrättsligt perspektiv är fria att själva avgöra när och på vilket sätt en inköpscentral ska anlitas.

Som ett aktiebolag följer också att Bostäder i Borås är en egen juridisk person. Enligt Lag om offentlig upphandling (LOU) är därför Bostäder en egen upphandlande myndighet. Vi är därmed inte förenad med Borås Stads förvaltningar eller andra bolag.

Bostäder reserverar sig emot skrivningen om direktupphandling. LOU ger genom direktupphandling möjlighet att förenkla inköp av mindre värde och skapar dynamik, för både beställare och leverantör. Skrivningen i föreslagna regler går helt emot lagstiftarens intentioner. Istället försvåras det som lagen vill göra enklare. Värdet av direktupphandlingar inte ska sammanblandas med samtliga Borås Stads förvaltningar och bolag. De ska hållas separerade. Bostäder är en egen upphandlande myndighet och direktupphandlingsgränsen avser vårt bolag, inte hela Kommunkoncernen.

Bostäder reserverar sig emot och menar att en samordnad upphandling med en enad kravställning för alla stadens 14 kommunala bolag och 16 förvaltningar, inte per automatik innebär bästa möjliga villkor, fördelar i volym, effektivare upphandlingar eller minskade administrativa kostnader såsom reglerna påstår.

För att vi på Bostäder ska kunna utföra vårt uppdrag enligt lagar, regler och ägardirektiv anser vi att Reglerna för inköp i Kommunkoncernen inte är tillämpliga. Bostäder i Borås reserverar sig emot den ensamrätt och mandat som Koncerninköp, genom reglerna, anser sig besitta gällande bland annat att strategiskt driva inköpsfrågor i Kommunkoncernen, avgöra vilka intressen som ska upphandlas, hur uppföljning ska användas och vilka avtal Bostäder ska vara tvungade att använda.

Kunskap och kompetens om LOU, Bostäders specifika behov och krav finns i vårt bolag. Det gör att Bostäder måste ha mandat att besluta att avstå ett samordnat avtal som inte gynnar oss. Att per automatik bli skyldiga att nyttja ett avtal anser vi är felaktigt.

Likaså ifrågasätts Koncerninköps provision som de erhåller genom samordnade avtal. Både genom den provision som leverantörerna betalar årsvis till Koncerninköp på den totala mängd som Kommunkoncernen har handlat för samt den årliga avgift som Bostäder betalar för drift av Koncerninköp. Vid ökade inköpsvolymmer som samordnade avtal innebär, blir det också en direkt ökad ekonomisk vinst för Koncerninköp. Den vinstdrivande faktorn som Koncerninköp har är ifrågasättningsbar.

Reglerna tar inte hänsyn till skillnader mellan förvaltning och bolag. De är anpassade efter stadens förvaltningar. Koncerninköp rekommenderas att påbörja en konstruktiv och öppen dialog med bolagen, där samverkansformer diskuteras i samråd med hänsyn till lagar, regelverk och uppdrag som gäller för vår typ av verksamhet. Det är för Kommunkoncernens bästa.

Borås Stads tåg med tillitsresan tuffar på med full fart. Vi på Bostäder menar att Kommunstyrelsen måste ge oss på Bostäder tillit och förtroende att ansvara för våra inköp och upphandlingar. Det är direkt styrt till vår ekonomi, vårt uppdrag som allmännyttigt bostadsbolag och aktiebolag. Bostäders medarbetare, ledningsgrupp och styrelse har förmåga och kompetens att fatta beslut vad som är bäst på Bostäder. Vi har ingen prestige i vilka avtal vi nyttjar – vi väljer alltid det som är det bästa för Bostäder.

AB Sandhultsbostäder

Inget yttrande.

AB Toarpshus

Inget yttrande.

Akademiplatsen AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Djurpark AB

Inget yttrande.

Borås Elnät AB

Inget yttrande.

Borås Energi och Miljö AB

Avstyrker förslaget.

Förslaget tar inte fullt ut hänsyn till verksamhetens specifika behov och krav, då beslutet att upphandla koncerngemensamt enligt förslaget fattas hos Koncerninköp. Kunskapen om BEM:s specifika behov och krav besitter inte Koncerninköp, vilket medför att beslutet behöver tas i samråd med BEM, där BEM måste ha mandat att besluta om att avstå ett koncerngemensamt upphandlat avtal. Kommunkoncernens gemensamma bästa är inte per automatik samordnad upphandling.

Regler och riktlinjer för direktupphandling ska fattas av BEM, i enlighet med 7§ 19 kap LUF: Den upphandlande enheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.

Dokumentet hänvisar i flera fall till Borås Stads interna IT-system, bland annat för direktupphandlingar och beställningar. Då BEM inte har tillgång till dessa, samt har egna fristående system kopplade till verksamheten, kommer de egna systemen att användas.

Reglerna tar främst sikte på Borås Stads förvaltningar. För tydliga, anpassade och tillämpbara regler bör ett separat regelverk för bolagen arbetas fram i samråd med bolagen. En öppen och konstruktiv dialog mellan Koncerninköp

och bolagen avseende lämpligt regelverk, där hänsyn tas till verksamheternas specifika behov, är för kommunkoncernens gemensamma bästa.

Borås Kommuns Parkerings AB

Tillstyrker förslaget.

Borås Borås TME AB

Tillstyrker förslaget.

Eolus 6 AB

Inget yttrande.

Fristadbostäder AB

Avstyrker förslaget.

Reglerna verkar enbart skrivna ur ett förvaltningsperspektiv och bolagsperspektivet är antingen bortglömt eller saknas på grund av kunskapslucka. Dokumentet uppvisar en detaljstyrning när den är som allra skadligast. Vi har fått lära oss att det finns åtta vägledande principer för att styra och leda med tillit och detaljstyrningen i det här fallet går stick i stäv med samtliga av dessa åtta principer. Vi tror att det är medborgarna (och våra kunder) som i sista ändan blir de stora förlorarna om tankesättet i dessa regler förs in.

För oss som medlemmar och aktieägare i en betydligt större inköpsorganisation, som enbart jobbar med våra branschspecifika upphandlingar (HBV), så blir regler som inte tar denna hänsyn till ekonomiskt vansinne för både ägare, bolag och medborgare. Ingen tjänar på att det köps in dyrare och sämre varor eller att kommunala resurser slösas på att försöka upphandla sådant som HBV redan hjälper oss i bostadsbranschen med. Det finns exempel på varor som vi jämfört Borås Stads upphandlade avtal med våra egna (HBV) där våra priser varit en bråkdel av kommunens. Här måste vi tänka på affärsmässigheten.

Reglerna tar upp att det ska sökas kompetens för upphandlingar i kommunkoncernen – FRIBO vet bäst vad som krävs för FRIBO, här finns kompetensen redan.

Ca 90% av det vi köper är upphandlat av HBV. Vi är små så en hel del av det vi köper är under direktupphandlingsgränsen.

FRIBO har aldrig fått en upphandling överprövad. Öppenhet och transparens är självklarheter.

Inkubatorn i Borås AB

Inget yttrande.

Industribyggnader i Borås AB

Tillstyrker förslaget.

Kv. Strömsdal 3 AB

Inget yttrande.

Viskaforshem AB

Inget yttrande.

Alternativt förslag till Kommunstyrelsens sammanträde 2022-02-21:

Ki2: Regler för inköp i kommunkoncernen

Vänsterpartiet har föreslagit en förändring av Policy för inköp i kommunkoncernen. Vi menar att denna policyförändring skulle innebära att reglerna för inköp behöver omarbetas och i konsekvens med detta föreslår vi att ärendet i första hand återremitteras och i andra hand att förslaget avslås.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunstyrelsen besluta:

- Att (i första hand) återremittera förslaget för ny beredning i enlighet med den förändring som Vänsterpartiet har föreslagit i ärendet om Policy för inköp i kommunkoncernen
- Att (i andra hand, om återremissyrkandet faller) avslå förslaget till Regler för inköp i kommunkoncernen

För Vänsterpartiet i Kommunstyrelsen

Stefan Lindborg och Anne Rapinoja

Kommunstyrelsen

§ 67

Dnr KS 2021-00271 1.1.1.1

Svar på motion av Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth (V): Menssäkra Borås

Kommunstyrelsens beslut

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:
Bifalla motionen.

Reservationer

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande.

Vidare reserverar sig Niklas Arvidsson (KD) till förmån för sitt yrkande.

Protokollsanteckning

Annette Carlson (M) lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Inger Landström (V), Ida Legnemark (V), Peter Lund (V) och Anita Spjuth (V) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2021-03-18 lämnat in motionen Menssäkra Borås. Motionärerna föreslår att Borås Stad på prov inför menssäkrade toaletter i en eller flera verksamheter exempelvis inom skola, kultur eller fritid. Om provverksamheten faller väl ut kan den utökas till fler verksamheter.

I Sverige bedrivs kampanjen ”#menssäkrad” för att utmana arbetsplatser, skolor och offentliga rum att tillhandahålla menssäkrade toaletter. En menssäkrad toalett tillhandahåller mensskydd, papperskorg, handfat och tvål. Motionen har skickats på remiss till samtliga bolag och förvaltningar samt den politiska beredningsgruppen för medborgarinflytande. Totalt svarade samtliga förvaltningar, den politiska beredningsgruppen för medborgarinflytande samt tre bolag – Borås TME; Borås Energi och Miljö samt Industribostäder i Borås AB – på motionen. De som biföll motionen var Grundskolenämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Arbetslivsnämnden, Kulturnämnden, Servicenämnden, Förskolenämnden samt Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Flera av nämnderna ställer sig undrande till finansiering och påpekar att de bifaller motionen under förutsättning att merkostnader i samband med projektet hanteras centralt samt en utvärdering efter projektets avslutande.

Kommunstyrelsen

Vård- och äldreomsorgsnämnden avslår motionen med motiveringen att nämnden ser en svårighet med införandet då inga uträkningar eller kostnadsförslag finns redovisade. Övriga avstår från att yttra sig, framför allt då flera påpekar att finansieringen av förslaget inte är utrett samt att de utifrån sitt uppdrag inte berörs av förslaget.

Beslutsunderlag

1. Motion Menssäkra Borås, 2021-03-08
2. Revisionen yttrande, 2021-04-23
3. Förskolenämndens yttrande, 2021-05-18
4. Servicenämndens yttrande, 2021-05-20
5. Lokalförsörjningsnämndens yttrande, 2021-05-21
6. Överförmyndarnämndens yttrande, 2021-05-21
7. Kommunfullmäktiges beredningsgrupp för medborgarinflytandes yttrande, 2021-05-24
8. Borås Energi och Miljö AB yttrande, 2021-06-02
9. Kulturnämndens yttrande, 2021-06-10
10. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande, 2021-06-17
11. Vård- och äldreomsorgsnämndens yttrande, 2021-06-18
12. Arbetslivsnämndens yttrande, 2021-06-21

Förslag och yrkanden

Kommunstyrelsens ordförande Ulf Olsson (S) har föreslagit att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Bifalla motionen.

Kommunalrådet Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) yrkar att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Avslå motionen, se bilaga.

Kommunalrådet Niklas Arvidsson (KD) yrkar att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Förklara motionen för besvarad, se bilaga.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till sitt eget förslag och dels till Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) yrkande och dels till Niklas Arvidssons (KD) yrkande och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Kommunstyrelsen

§ 63

Dnr KS 2022-00062 1.2.2.1

Revidering av Borås Stads program för ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak- och nikotinprodukter samt spel om pengar) förebyggande arbete 2022-2026

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

1. Programmet för ANDTS- förebyggande arbete fastställs och gäller till och med 2026.
2. Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att
  - Definiera vad dataspelsberoende är och särskilja det ifrån e-sport
  - Uppskatta hur stor problematiken med dataspelsberoende är i Borås
  - Föreslå hur Borås Stad eventuellt kan inkludera dataspelsberoende i ANDTS-programmet

Sammanfattning av ärendet

Fritids- och folkhälsonämnden har reviderat Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete eftersom det nuvarande programmet gäller till och med 2021. Det reviderade programmet bygger på de nationella strategierna och avser att gälla under perioden 2022-2026.

Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete 2022-2026 har skickats ut på remiss till berörda nämnder och externa samverkansparter. Av de inkomna remissvaren har Tekniska nämnden och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden valt att avstå från att yttra sig. Resterande nämnder och samverkansparter har valt att tillstyrka programmet.

Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete 2022-2026 baseras på regeringens proposition ”En förnyad strategi för politiken avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar 2021–2025” (prop. 2021/22:132). På grund av att Borås Stads reviderade program bygger på en proposition ska det vid behov finnas möjlighet att revidera programmet när en förnyad ANDTS-strategi antagits av riksdagen.

Syftet med Borås Stads program för ANDTS-förebyggande arbete är att ange inriktning för hur Borås Stads ANDTS-förebyggande insatser ska genomföras, samordnas och följas upp under perioden 2022-2026. Kommunstyrelsen noterar att Fritids- och folkhälsonämnden vid sitt sammanträde 2021-12-14 var oeniga kring att programmet inte innehöll alla spelberoenden såsom dataspel utan enbart fokuserade på spel om pengar. Kommunstyrelsen anser att dataspelsberoende är en viktig folkhälsofråga som det behöver fokuseras mer

Sammanträdesdatum
2022-02-21

Kommunstyrelsen

på. Då dataspelsberoende inte ingår i förslaget behöver det utredas mer innan det kan ingå i programmet för att ansvar, resurser, definitioner och uppskattning av hur stor problematiken är blir besvarade.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att fastställa programmet men att Fritids-och folkhälsonämnden får i uppdrag att

- Definiera vad dataspelsberoende är och särskilja det ifrån e-sport
- Uppskatta hur stor problematiken med dataspelsberoende är i Borås
- Föreslå hur Borås Stad eventuellt kan inkludera dataspelsberoende i ANDTS-programmet

Beslutsunderlag

1. Fritids-och folkhälsonämndens beslut om revidering av Borås Stads program för ANDTS förebyggande arbete 2022-2026